

ТРИТЪ РОДОСЛОВИЯ

УТРИННИ СЛОВА

ГОДИНА V

СОФИЯ

1943

Тритѣ родословия

Като четете първа глава отъ Евангелието на Матея, виждате изброени три родословия по четиринадесетъ рода: отъ Аврама до Давида четиринадесетъ рода; отъ Давида до Вавилонското преселение четиринадесетъ рода и отъ Вавилонското преселение до Христа сѣщо четиринадесетъ рода. Така се запознавате съ родословието на Христа. Значи, Той води началото си отъ Аврама. Тази глава отъ Евангелието засѣга вътрешната страна на произхождението на Христа, отъ която малцина се интересуватъ. Тя представя сложна математическа задача. Такива задачи се срѣщатъ въ живота на всѣки човѣкъ. И природата крие своето знание въ сложни математически формули и задачи, достъпни само за онѣзи, които иматъ стремежъ къмъ знанието. Всичко въ природата е тайно, облѣчено въ символи. Тази е причината, дето хората виждатъ нѣщата такива, каквито не сѣ въ действителность. Вечеръ, като гледате небето, осѣяно съ безброй звезди, едва видими съ просто око, струва ви се, че сѣ малки. Въ сжщность, ученитѣ казватъ, че тѣ сѣ голѣми като слънцето. Поставени на далечно разстояние отъ насъ, тѣ заставятъ човѣка да мисли, да открива исти.

ната и да се развива. Въпреки това, човѣкъ не е дошълъ още до истинското знание, до произхода на вселената и създаването на свѣта.

Каква е крайната целъ на Битието, какво е целилъ Богъ съ създаването на свѣта, не е известно на човѣка. Съществуватъ различни хипотези и теории за това, но тѣ не представятъ абсолютната истина. Да предполагаешъ и да знаешъ, това сж две различни нѣща. Срѣщашъ едного, казваешъ, че е сериозенъ човѣкъ. По какво познавашъ, че е сериозенъ? Външно е строгъ, сериозенъ, но какво е вътрешното му разположение, не знаешъ. Другъ нѣкой е външно веселъ, засмѣнъ, а вътрешно е неразположенъ. Истинскиятъ човѣкъ и разположението му сж скрити отъ окото на външния наблюдателъ. Като изучавате човѣка, виждате, че и най-напредналиятъ е вътрешно неспокоенъ, все има нѣщо, което го смущава. Често една дума нарушава равновесието на човѣка. Ако синътъ на нѣкои родители е въ странство и имъ кажатъ, че е боленъ, тѣ веднага започватъ да се безпокоятъ. Защо се безпокоятъ? Страхъ ги е да не умре. Тѣ говорятъ за вѣченъ животъ, за безсмъртието на душата, а въпреки това не искатъ синътъ имъ да умре. Значи, вѣрата имъ въ Бога, въ безсмъртието на душата не е силна. Вѣра е нужна на съвременнитъ хора.

Ученитъ говорятъ за излчване на човѣка отъ тѣлото, но малцина иматъ опитността

на излжчването. Павелъ казва, че билъ на третото небе, дето видѣлъ нѣща, които нито око е видѣло, нито ухо е чуло. Той се излжчилъ, излѣзълъ отъ тѣлото си и така стигналъ до третото небе. Състоянието, въ което Павелъ се намиралъ, наричаме „пробуждане на козмическото съзнание“. Това съзнание се отличава съ голѣма свѣтлина. Споредъ изчисленията на единъ ученъ, засега въ свѣта има само 19 души, които сж дошли до пробуждане на козмическото съзнание. Ще запитате, защо само апостолъ Павелъ ималъ пробудено съзнание, или защо само 19 души досега живѣятъ въ своето Божествено, козмическо съзнание. Да се задава такъвъ въпросъ, това е все едно, да се питате, защо единъ човѣкъ е богатъ, а другъ беденъ; защо една рѣка е пълноводна, а друга е на пресъхване; защо единъ хлѣбъ е топълъ, а другъ — студенъ? Това сж въпроси, на които лесно може да се отговори. Една рѣка е пълноводна, защото е въ началото на движението си, току-що излѣзла отъ своя изворъ; щомъ се разлѣе на много мѣста, водата ѝ се намалява, и тя постепенно пресъхва. Хлѣбътъ е топълъ, защото едва е изваденъ отъ фурната. Щомъ минатъ нѣколко часа отъ опичането, той вече е студенъ.

Това сж въпроси и отговори, разсжждѣния, които не разрешаватъ главната задача, т. е. това, което човѣкъ търси. Какво търси човѣкъ? — Истинския животъ. Всѣки иска да

намѣри онзи животъ, който да го освободи отъ смъртта, отъ болеститѣ, отъ страданията и мжнотиитѣ. Въмѣсто това, той намира смъртта, болеститѣ, страданията. Човѣкъ не е всѣкога скръбенъ и нещастенъ, той има радости и придобивки, но лесно ги губи. Едва се зарадва за нѣщо, и скоро радостта му се смѣня съ скръбъ. Той се чуди, какво е станало, че радостта му изчезва. Като че нѣкой го дебне, да му отнеме радостта. Така постѣпватъ нѣкои господари съ слугитѣ си. Като свършатъ работата си, слугитѣ насѣдатъ на едно мѣсто, радостни и разположени, че нѣматъ работа, но отнѣкъде се задава господарьтъ и веднага отнема радостта имъ. Сърдцето му се свива неспокойно, че тѣ почиватъ, а не работятъ. Сърдцето на човѣка се свива, като види нѣкой по-богатъ, по-силенъ, по-красивъ, по-ученъ отъ себе си. Кои сж побужденията за свиването на сърдцето? Защо да не се радва на богатството, на здравето, на силата, на красотата на своя ближень? Каква е разликата между богатия и бедния, между красивия и грозния, между радостния и скръбния?

Единъ сказчикъ държалъ беседа върху бедността, искалъ да изнесе благото, което тя носи за човѣка, но като свършилъ сказката си, слушателитѣ му казали: Дръжъ бедността за себе си, а остави богатството за насъ. Сказчикътъ говорилъ цѣлъ часъ, но не могълъ да убеди слушателитѣ си въ пол-

зата отъ бедността, защото самъ не вървалъ въ нея. Мнозина говорятъ за бедността, за болеститѣ и за страданията, като блага въ живота и условия за човѣшкото развитие, но не ги желаятъ за себе си, защото не върватъ въ тѣхъ.

Какво представятъ страданията, болеститѣ, бедността? — Тѣ сж неразрешени задачи, изостанали отъ далечното минало. Всѣки ги е отхвърлялъ, не искалъ да се занимава съ тѣхъ. Днесъ тѣ пакъ сж дадени на съвременното човѣчество, да ги разреши правилно. Дали сегашнитѣ хора ще ги разрешатъ, или ще ги оставятъ на бждещето поколѣние, това е въпросъ. Когато хората се запитватъ, защо идатъ страданията, тѣ търсятъ начинъ да разрешатъ задачата си. Обаче, онѣзи, които сж имъ дали задачата, следятъ, сами ли ще я решатъ, или ще я препишатъ наготово отъ други. Хората не сж разрешили въпроса за страданията, за произхода на човѣка, а разрешаватъ въпроса за създаването на свѣта. Тѣ не познаватъ себе си, не знаятъ, какъ е създаденъ човѣкъ, а решаватъ далечни, отвлѣчени въпроси. Срѣщате учени, философи, музиканти, математици, които не знаятъ мѣстото на философията, на математиката, на музиката въ своята глава. Тѣ не подозиратъ, че всѣка способностъ има специално мѣсто въ мозъка. Има учени, които не върватъ въ магията. Какво въ сжщностъ е магията? — Мъдростъ. Магътъ е мъдрецъ,

който съ силата на своята мисъл може да носи слабитъ хора. — Възможно ли е това? — Възможно е, разбира се. Както силниятъ носи слабия на гърба си, така и мждрецътъ влияе на обикновенитъ хора съ мисълта си. Професорътъ не носи ли студентитъ на гърба си съ своята мисъл? Той ги туря на гърба си и ги разнася изъ областта на мисълта си. Всѣки човѣкъ, на когото мисълта е силна, влияе на слабитъ.

Единъ проповѣдникъ разправялъ своя интересна опитностъ за силата на мисълта и действието ѝ върху човѣка като свѣтлина. Единъ день той излѣзълъ отъ дома си и отишълъ на събрание, дето ще държи проповѣдь. Помислилъ да вземе ръкописа на проповѣдта си, но си казалъ: Добре съмъ я заучилъ, мога и безъ бележки. Имамъ въра въ паметта си, не ме е излѣгвала досега. Той се качилъ на амвона и започналъ да развива проповѣдта си. По едно време въ стаята влѣзла една госпожа, съ черни очила и сериозно изражение на лицето. Като го погледнала, той веднага забравилъ проповѣдта си, не могълъ да си спомни, какво трѣбва да говори. Изненаданъ отъ това, той решилъ да прекъсне проповѣдта си и да се извини на слушателитъ, че не се чувствува добре. Въ този моментъ вратата се отворила и влѣзълъ единъ младъ човѣкъ, съ приятно, засмѣно лице. Той погледналъ къмъ проповѣдника и внесълъ известно разположение въ него, съ което го

извадилъ отъ затруднението му. Проповѣдъта възкрѣснала въ паметъта на проповѣдника, и той спокойно продължилъ и завършилъ работата си.

Коя е причината за прекъсването и за възстановяването мисълта на проповѣдника? Жената съ чернитѣ очила имала противоположна мисъл на тази на проповѣдника, поради което изгасила свѣтлината въ неговото съзнание. Въ мисълта на младия господинъ имало нѣщо общо съ мисълта на проповѣдника, благодарение на което могълъ да запали изгасналата свѣщъ на проповѣдника, и той завършилъ успѣшно проповѣдъта си. Значи, знанието е въ зависимостъ отъ свѣтлината. Хора съ силна и свѣтла мисълъ влияятъ на онѣзи, чиято мисълъ е слаба и лишена отъ свѣтлина. Богъ създалъ свѣта, създалъ свѣтлината и привидно се отдалечилъ отъ хората, оставилъ ги свободно да се развиватъ, да мислятъ, да търсятъ причинитѣ за създаването на Битието. Но хората се ограничаватъ едни други. Всѣки иска да се наложи по съзнание, по мисълъ и чувства на другитѣ, да имъ покаже, че е по-силенъ. Учениятъ иска да наложи мисълта си на всички хора; религиозниятъ иска да наложи своето вѣрую на другитѣ, да имъ покаже, че е на правъ пжтъ. Следъ всичко това, хората искатъ да знаятъ, какво е отношението на Христа къмъ тѣхъ. Ако отношението на Христа къмъ хората е външно, физическо, тѣ трѣбва да дойдатъ при Него,

да се ржкуватъ, за да имъ предаде нѣщо отъ себе си. За това се изисква много време. Представете си, да дойдатъ 500 милиона християни, да се ржкуватъ съ Христа! Колко време Му е нужно, да каже по една дума на всѣкиго? Често хората се сърдятъ на Христа, недоволни сж отъ Него, че не имъ проговорилъ, не имъ обърналъ внимание. Който гледа на нѣщата материалистически, той се сърди и на Христа, и на Бога. Който вижда вътрешния смисълъ на нѣщата, знае, че Богъ живѣе въ човѣка, и човѣкъ — въ Бога и не се смущава. Велико е Божието съзнание! То обхваща всички живи сжщества не само на земята, но въ всички свѣтове и имъ помага. Богъ има предъ видъ тѣхнитѣ нужди и ги задоволява. Той се грижи за тѣхъ, и когато се раждатъ, и когато умиратъ.

Какво представя смъртта? — Минаване отъ единъ свѣтъ въ другъ. Споредъ хората, човѣкъ се ражда и умира, а споредъ Бога, човѣкъ минава отъ едно състояние въ друго. Когато една душа се въплѣтява и слиза на земята, небеснитѣ жители скърбятъ за нея, а хората се радватъ. Когато напуска земята, небеснитѣ жители се радватъ, а хората скърбятъ. — Защо е така? — На този въпросъ сами ще си отговорите. Хората си задаватъ такива въпроси, на които сами не могатъ да отговорятъ. Напримѣръ, нѣкой пита, не може ли да се живѣе безъ ядене и пиене. — Ако устата, стомахътъ и червата не сжществуваха, мо-

жеше безъ ядене и пиене. Веднѣжъ тѣ съществуватъ, не може безъ ядене и пиене. — Не можеше ли човѣкъ да бжде създаденъ другояче? — Не можеше. Тѣй както е създаденъ сегашниятъ човѣкъ, по-добра форма и устройство не можеше да му се даде. Днешниятъ човѣкъ е само скица на бждещия човѣкъ. Той не е дошълъ още до онова високо съзнание, което ще придобие въ бждеще. Той не е дошълъ още до онзи образъ и подобие, за който се говори въ Битието. Много време е нужно на човѣка, докато дойде до образа, който Богъ носи въ мисълта си. Ако сегашниятъ човѣкъ, споредъ мнението на ученитѣ, е миналъ презъ 400 хиляди форми, можете да си представите, презъ колко форми още трѣбва да минава, за да достигне своето съвършенство. Не е лесно да дойде човѣкъ до онова велико съвършенство, да остане тихъ и спокоенъ при всички условия на живота и въ всичко да вижда добрата страна. Съвършениятъ човѣкъ нито се обижда, нито другитѣ обижда. Той вижда и предвижда нѣщата, знае, какъ да постѣпва и какво да говори.

Коя е причината за недоразуменията между хората? — Тѣхното несъвършенство. Недоразуменията се дължатъ на тѣхната непредвидливостъ, на тѣхния невъзпитанъ езикъ, на тѣхното неумение да виждатъ и чуватъ нѣщата правилно. Гледашъ нѣкого, измѣрвашъ го отъ главата до краката, не знаешъ, какво търсишъ. Какво ще видишъ? — Човѣкъ, високъ 160 см.,

но това не е истинският човѣкъ. Преди да се е родилъ, той е билъ малѣкъ, невидимъ съ просто око, едва подъ микроскопъ можешъ да видишъ нѣщо живо, прилично на клетка. Малкиятъ човѣкъ е подобенъ на звезда, която не се вижда съ просто око. Като го наблюдавате съ телескопъ, виждате, какъ расте, увеличава се, става голѣмъ. Следъ време се намалява и се изгубва отъ полето на вашето зрение. Кжде отиде голѣмиятъ човѣкъ? — Изгуби се, т. е. умрѣ, замина за другия свѣтъ. Значи, както иде човѣкъ на земята, така си отива. Дохожда малѣкъ и си отива малѣкъ.

Мнозина се интересуватъ отъ голѣмината на вселената. Ако питатъ мене, ще имъ кажа, че първоначално тя е могла да се събере въ единъ лещникъ. Това се вижда невѣроятно. Единъ ученъ казва, че първоначално вселената е била голѣма като сапунено мѣхурче. После тя се е увеличавала и, въ продължение на милиони хилядилѣтия, дошла до положението, въ което ние я виждаме. Обаче, тя не е спрѣла да расте и да се развива. Докжде може да стигне въ своитѣ размѣри, не знаемъ. Като казвамъ, че вселената нѣкога се е събирала въ черупката на лещника, и днесъ може да се събере въ лещникова черупка, но важно е, какъвъ е билъ този лещникъ. Това е неразбранъ въпросъ за човѣшкия умъ, но не по-малко неразбранъ е въпросътъ, какъ е могълъ Христосъ да нахрани петхиляденъ народъ само съ петъ хлѣба. Не-

разбранъ е този въпросъ, по се разисква и възприема отъ много умове. Ще кажатъ нѣкои, че хлѣбоветъ сж били голѣми. Отде сж взели тогава толкова голѣми пенци? Значи, ако едно-то положение е приемливо, другото не се приема. Оттукъ вадимъ заключението, че лещниковата черупка е била по-голѣма отъ самата вселена.

И тъй, когато разискваме върху безкрайно малкото и безкрайно голѣмото, вие се обърквате, нищо не разбирате. Като се говори за малкия и за голѣмия човѣкъ, сжщо се обърквате. Защо човѣкъ е малъкъ и защо става голѣмъ? Детето е малко, защото баща му е голѣмъ. Неговото съзнание е въ бащата. Щомъ започне да остарява бащата, той предава съзнанието си на своето дете, което постепенно расте и се увеличава. Бащата остарява, а детето расте и започва да мисли. Следователно, ако нѣкой не може да мисли, причината е въ бащата: не е станало правилно предаването и възприемането на неговото съзнание. Детето започва да мисли, когато бащата му даде това право. На сжщото основание казвамъ: Човѣкъ започва да мисли, когато Богъ му даде това право. Следователно, не искай да мислишъ, преди да ти е далъ Богъ право да мислишъ. Не искай да станешъ богатъ, преди да си получилъ разрешение за това. Исай нѣщо само тогава, когато ти е позволено вече да го имашъ. Искашъ ли нѣщо преждевременно и безъ позволение, ще се натъкнешъ

на голѣми мжнотии. Ако житното зърно иска презъ зимата да се посѣе въ земята, ще се натъкне на голѣми мжнотии — ще измръзне и нѣма да израсте. Обаче, ако не се посѣе презъ есенъта и остане завинаги въ хамбара, пакъ се излага на страдания. То трѣбва да се посѣе навреме въ земята, за да израсте и даде изобилно плодъ.

Следователно, който иска да бжде щастливъ, не трѣбва да остава въ Божествения хамбаръ. Дойде ли време за сѣитба, той трѣбва да бжде посѣтъ въ земята. Ще имате страдания, но ще растете и ще се развивате. Останете ли въ хамбара, всички ще бждете равни, но растене нѣма. Радвайте се, докато имате страдания, защото тѣ даватъ потикъ, условия за развитие. Страданията сж вътрешни потици, чрезъ които се пробужда човѣшкото съзнание. Безъ тѣхъ съзнанието на човѣка остава въ застой. Всѣки застой води къмъ леностъ, къмъ инертностъ на материята. Щомъ е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да страда и да се радва, да се развива, да оживи инертната материя. — Защо съмъ боленъ? — Защото си инертенъ. — Защо съмъ невежа? — Защото си инертенъ. — Защо се безпокоя? — Инертенъ си. Всички отрицателни състояния, презъ които минава човѣкъ, се дължатъ на инертността на материята. За да излѣзе отъ тази инертностъ, въ помощъ му иде религията. Тя събужда съзнанието му и го свързва съ Първата Причина,

отъ която той черпи материали за своето развитие. Само така човѣкъ може да изпълнява Божията воля. Щомъ изпълни Божията воля, той може да изпълни и своята воля. Щомъ знаешъ Божия планъ и го приложишъ, можешъ да изпълнишъ и своя планъ. Първо ще изпълнишъ Божествената програма, а после човѣшката.

Като не разбиратъ законитѣ на разумния животъ, хората се запитватъ, какви сж отношенията на Бога къмъ тѣхъ. Това не е тѣхна работа. Тѣ трѣбва да опредѣлятъ своитѣ отношения къмъ Бога — това е първата имъ задача. Трѣбва ли детето да се интересува за отношенията на майка си къмъ него? Преди още да е започнало да мисли, майката е опредѣлила отношенията си къмъ него. Важно е детето да разбере любовта на майка си и да се ползува отъ нея. На сжщото основание, задачата на всѣки човѣкъ е да разбере Божията Любовь, да я оцени и приложи въ живота си. Ще кажете, че познавате тази любовь по любовта на майка си, или на своя възлюбенъ. Това сж частични прояви на любовта. Божията Любовь е широка, необятна. Тя държи въ себе си всички живи същества. Тя ги е създала, тя се грижи за тѣхъ. Никой не е заставилъ Бога да проявява Любовьта си къмъ всичко живо. Ако нѣкоя външна сила може да Го накара да люби, Той не е Богъ. Любовьта е естественъ, непринуденъ процесъ.

Мнозина се запитватъ, какви сж условията, за да се обичатъ. Първото условие за проява на любовта е любовъ къмъ Бога. Казано е: „Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърдце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа и съ всичката си сила“. После иде любовта къмъ ближния. Като любишъ Бога, ще възприемешъ любовта Му и съ нея ще възлюбишъ ближния си. Какъ ще любишъ ближния си?—Като себе си. Значи, любовта къмъ себе си е мърка. Не можешъ да любишъ ближния си, ако не любишъ себе си. Казвате за нѣкого, че е себелюбивъ. Това е въ реда на нѣщата. Лошо е, ако себелюбивиятъ не излиза вънъ отъ себе си. Но ако проявява сжщата любовъ и къмъ ближния си, той е на правъ пътъ. Едно отъ качества на любовта е предвиждането. Който люби, може да предвижда, т. е. да предсказва нѣщата. Това се дължи на едно вътрешно чувство въ човѣка. Всѣки човѣкъ, въ когото това чувство е развито, може да предсказва. Дадатъ му да вдигне нѣкаква тежестъ. Той погледне тежестта и предварително казва, дали може, или не може да я вдигне. Като направи опитъ, той се увѣрява, че чувството му не го лъже. Колкото по-напредналъ е човѣкъ, толкова по-добре развито е това чувство.

Съвършенитѣ хора предвиждатъ всичко, което имъ се случва въ живота, благодарение на това чувство. Несъвършениятъ не предвижда нѣщата, не знае, какво го

очаква. Отъ гледището на съвършения животъ, това е невежество. За обикновения човѣкъ невежеството е благо. Какъвъ смисълъ има за него предвиждането на нѣщата, ако не знае, какъ да се справи съ това, което ще му се случи? Като не разбира Божиитѣ нѣщища, той ще се страхува, безъ да знае, какъ да си помогне. Ето защо, страхливиятъ не трѣбва да знае бъдещето си. Той не трѣбва преждевременно да излиза отъ условията на обикновения животъ. Излѣзе ли отъ обикновения животъ, той ще се намѣри предъ голѣми мъчности, съ които не може да се справи. Какво ще бъде положението му, ако попадне въ огнената пещъ, както тритѣ момци, за които се говори въ Стария Заветъ. Той непременно ще изгори. За да не изгаря, човѣкъ трѣбва да знае, какъ да повиши трептенията на тѣлото си, да надминаватъ трептенията на огъня. Съ това знание човѣкъ може да разпръсне всѣка бомба и да остане неповреденъ. Преди да стигне бомбата до него, той може да я пръсне. Казано е въ Писанието, че когато земята дойде предъ лицето на Бога, тя ще се разтопи. Съ земята заедно ще изчезнатъ и хората, и животнитѣ, и растенията — цѣлиятъ животъ ще изчезне. Готови ли сте за това? Не сте готови. Тогава не пожелавайте преждевременно нѣща, които ще ви спънатъ въ развитието.

Мнозина искатъ да видятъ лицето на Бога. Готови ли сж за това? Ако не сж го-

тови, ще се стопятъ. Затова е казано, че никой не е видѣлъ Господа, освенъ Сина. Христосъ дойде на земята въ човѣшки образъ, но Той имаше богатъ вътрешенъ животъ. Той разполагаше съ голѣми знания и възможности. Той познаваше великитѣ Божии закони, но трѣбваше да пострада отъ човѣцитѣ. Христосъ приложи закона на себеотричането, който проповѣдваше и на ученицитѣ си. Той казваше: „Който не се отрече отъ майка си и отъ баща си, отъ богатството си, даже отъ живота си, не може да бжде мой ученикъ“. Този стихъ може да се преведе съ други думи: „Ако не любишъ, ако не учишъ, ако не обичашъ истината и свободата, не можешъ да бждешъ мой ученикъ“. Това означаватъ думитѣ на Христа на съвремененъ езикъ: „Да дадешъ всичко и да започнешъ да любишъ, да учишъ и да обичашъ истината и свободата“. Това казвамъ на българитѣ, това казвамъ на всичкитѣ народи.

Какво представя човѣкътъ? — Грамадно езеро или море. Като не съзнава богатството, което носи, той се ограничилъ въ себе си, за нищо не мисли. Време е вече да прокопае канали, да даде нѣщо отъ себе си и на другитѣ. Само така той ще се оживи. Какво може да даде едно затворено езеро или море? Затворенитѣ езера трѣбва да се отворятъ, да се втичатъ едни въ други. Какво прави затворениятъ човѣкъ? Той се индивидуализиралъ, мисли само за себе си и очаква ща-

стие. Щастието не влиза въ затворени езера. То отива тамъ, дето душитъ се обмѣнятъ, дето езерата се втичатъ и изтичатъ. Богъ прониква отъ най-малкото сжщество до най-голѣмото. Той не се ограничава и не остава да Го ограничаватъ. Той е лжчъ, който прониква всичко живо. Ако виждашъ този лжчъ, ти си на правъ пжтъ. Ако виждашъ Божието присжтствие въ слънцето, въ водата, въ въздуха, въ растенията, въ богатството и въ сиромашията, въ здравето и въ болестята, въ знанието и въ невежеството, ти си на правъ пжтъ, ти си щастливъ човѣкъ. Величието на Бога се проявява въ всичко — и въ живота, и въ смъртята.

Като се ражда дете, хората се радватъ на новосъградената кжща. Като умре нѣкой, хората страдатъ. Какво нѣщо е смъртята? — Събаряне на старата кжща и съграждане на нова. Какво страшно има въ това? Понѣкога става пужда да се събори цѣлата кжща, нѣкога — само стенитъ, а нѣкога — само да се пречисти. Всичко, което става, е за добро. Хората искатъ да ги завари Христосъ въ старитъ имъ кжщи. Това е невъзможно. Старитъ кжщи, старитъ разбирания, старитъ умове и сърдца сж отживѣли времето си. Всичко, което сега имате, не е въ състояние да изплати и най-малкото, което Христосъ може да ви даде. Нови сърдца, нови умове, нови разбирания сж нуждни на хората.

Христосъ носи новото вино, което може да се палѣе само въ нови мѣхове.

Религиознитѣ цитиратъ Христовитѣ думи, че човѣкъ трѣбва да се пожертвува. Какво означаватъ тѣзи думи? Да се пожертвува човѣкъ, това значи, да отвори каситѣ на своето сърдце и на своя умъ, да извади богатството, което се крие въ тѣхъ. Той е затворилъ това богатство. Хиляди години сж изминали вече, и богатството му стои неизползувано. — Какво ще направя съ това богатство? — Много нѣща ще направяшъ. Едно се иска отъ тебе — да извадишъ богатството си и да започнешъ да го раздавашъ. За себе си искашъ много нѣща, безъ да мислишъ, че трѣбва и ти да давашъ. Ще кажешъ, че само Богъ може да помага. Така е, но Той се проявява чрезъ хората. Тѣ сж проводници на Неговитѣ блага. Ако проводниците не работятъ, благата ще престанатъ да текатъ. Ще кажете, че не искате да работите, да учите, да копаете. Щомъ се отказвате отъ трудъ, работа и учене, вие сами подписвате присждата си. Който не работи, не може да се усъвършенствува. Ползвайте се отъ свѣтлината на деня, за да придобиете онова, което душата ви желае. Деньтъ е вашъ, годинитѣ сж на ваше разположение. Работете, докато сте млади. Очаквате ли старостта, тогава да се усъвършенствувате, вие сами ще се изненадате. Щомъ остарѣете и не можете да се движите, ще търсите тояги, съ които да се подпирате. Тогава ще разчитате на тоягитѣ, а

не на вашитѣ сили. Такава старостъ отдалечава човѣка отъ Бога. Стремете се къмъ вѣчното подмладяване, което ще ви приближи при Бога. Значи, младиятъ се приближава при Бога, а стариятъ се отдалечава. Дайте мѣсто на Бога въ себе си, Той да работи въ васъ и да ви повдига. Ако сами не можете да се повдигнете, дайте пѣтъ на Божественото Начало въ себе си, то да работи въ васъ.

Какво представя Божественото въ човѣка? Това е неговото вътрешно, неизмѣнно вѣрую. Ако ви попита нѣкой, какво е вашето вѣрую, кажете: Вѣрвамъ въ Единния Вѣченъ Истиненъ Богъ, Който ми е говорилъ въ миналото, Който ми говори сега и Който ще ми говори въ бъдеще. Вѣрвамъ въ Господа и Неговия Духъ, Който създава условията на моето спасение. Вѣрвамъ въ Господа Исуса Христа, Който е дошълъ да спаси свѣта. Христосъ казва за себе си: „Синъ Человѣчески не дойде да Му служатъ, но да служи на другитѣ. Азъ дойдохъ да имъ дамъ животъ и то изобилно“. Така трѣбва да разбирате Христа и да Го търсите въ себе си, а не вънъ отъ себе си. Когато въ ума ви влѣзе една свѣтла мисль и въ сърдцето ви — възвишено чувство, които ви причиняватъ радостъ, ще знаете, че Христосъ ви е посетилъ. Следователно, търсете Христа въ свѣтлитѣ мисли, въ свѣтлитѣ чувства и постѣпки, а не отвънъ. Истинското познаване и разбиране на нѣщата иде отвътре, а не отвънъ. Познаването е въ за-

висимостъ отъ любовта. Не можете да познаете човѣка, докато не го обичате. Любовта е законъ за опознаване на душитъ. Вънъ отъ любовта човѣкъ е нещастенъ. Любовта носи щастието. Дето е любовта, тамъ е знанието, тамъ е свободата, тамъ е животътъ. Безъ любовъ нищо не се постига.

И тъй, който иска да бжде ученикъ на новото учение, трѣбва да люби, да учи и да обича истината и свободата. Люби, учи и свободенъ бжди, това е мотото на новото учение.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

х

1. Утринно слово, държано отъ Учителя, на 22 септемврий, 1935 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Развълнуваното море

Размишление.

Много добродетели има, които човѣкъ още не е придобилъ. Много нѣща има въ живота, които човѣкъ още не е опиталъ и преживѣлъ. Тази е причината, дето хората не могатъ да оценятъ нѣкои добродетели. Като не ги оценяватъ и разбиратъ, тѣ ги продаватъ евтино. Въ края на краищата, който продава ценнитѣ нѣща евтино, губи; който купува ценнитѣ нѣща евтино, печели. Затова казватъ, че на нѣкого работитѣ вървятъ добре. Има случаи, когато и който купува, и който продава, и двамата или губятъ, или печелятъ. За да не губятъ, и купувачътъ, и продавачътъ трѣбва да бждатъ съ отворени очи и съ будно съзнание.

Единъ младъ човѣкъ изнесълъ на пазаря хубавъ, почти новъ далекогледъ. Запитватъ го: Колко струва далекогледътъ? — Двеста лева. Единъ добъръ познавачъ на далекогледѣ разбира, че уредътъ струва петъ-шестъ хиляди лева и се чуди, какъ е възможно да се продава толкова евтино. Той се приближилъ къмъ продавача и го попиталъ, да не го е от-

*) Матей, 8 гл.

крадналъ. — Азъ съмъ честенъ човѣкъ. — Отдеси го взелъ тогава? — Далекогледътъ е останалъ отъ баща ми, но азъ не мога да се ползувамъ отъ него. За мене той не струва нищо. Като се убедилъ въ истинността на думитъ му, продавачътъ взелъ далекогледа и се зарадвалъ, че купилъ евтино толкова цененъ предметъ. Ако младиятъ човѣкъ знаеше цената на далекогледа, не би го продалъ. Ако трѣбва да го продаде, ще иска съответната цена.

Какво представятъ загубата и печалбата въ човѣшкия животъ? — Лотария. Думитъ, съ които хората си служатъ, сж лотарийни билети. Вземешъ нѣколко лотарийни билети, т. е. кажешъ нѣколко думи и очаквашъ или печалба, или загуба. Такова нѣщо представя и борбата въ живота. Нѣкой си въобрази, че има противникъ и започва да се бори съ него. Той се запитва, кой отъ двамата ще победи. Единъ все ще победи. Следователно, или ще бждешъ битъ, или ще биешъ. Случва се и двамата да сж еднакво силни. Тогава никой не побеждава. Силниятъ всѣкога побеждава, а слабиятъ остава победенъ.

Като се говори за силата на човѣка, нѣкои се питатъ, каква сила криелъ Христосъ въ себе си, че могълъ да заповѣдва на вѣтъра и на бурята да утихнатъ. Ще кажете, че Христосъ е Синъ Божи, надаренъ съ необикновена сила и властъ. Той самъ казва: „Дадена ми е всѣка властъ на небето и на земя-

та“. Така хората се оправдаватъ, че не могатъ да направятъ това, което Христосъ е правилъ. Наистина, обикновениятъ човѣкъ не може да укротява морето и вѣтроветъ, не може да заповѣдва на бурята, но има нѣща, достѣпни за неговата сила. Ако не можешъ да укротишь морето вѣнъ отъ себе си, не можешъ ли да спрешъ своето сърдце, т. е. развълнуваното море въ себе си? Кажете на своето море да утихне, да се прибератъ вълнитъ му. Защо си допусналъ тѣзи голѣми вълни, да опръскатъ всичко наоколо? Само съ една дума Христосъ укроти развълнуваното море. Той бѣше засналъ въ ладията и, като се събуди, видѣ, че ученицитъ Му бѣха уплашени и смутени. Тѣ се страхуваха да не потънатъ. Не можете ли и вие, като Христа, щомъ се събудите отъ сънъ, да кажете на своето развълнувано море да спре? Вие ставате сутринъ нервни, неразположени, гнѣвни и, вмѣсто да спрете само съ една дума развълнуваното море и бурята въ себе си, вие се извинявате, че сте наследили нервността на баща си, сприхавостъта на майка си и продължавате да се гнѣвите. Ако нѣма достатъчно срѣдства за прехрана, сърдите се, роптаете, безъ да се замисляте, че съ гнѣвъ и роптание положението не се изправя. Кажете една дума, морето ви ще спре, вѣтърътъ ще утихне, и положението ви ще се подобри. Когато морето утихне, работитъ на човѣка се

оправятъ. Кога утихва морето? — Когато му се даде нѣщо.

Защо Христовитѣ ученици се уплашиха и събудиха Христа отъ сънъ? — Защото нѣмаха нищо въ джобовѣтъ си, което да дадатъ на морето. Въ това отношение тѣ могатъ да се уподобятъ на добре облѣчени хора, на които джобовѣтъ сж празни. Много просяци вървятъ следъ тѣхъ, но нищо не получаватъ. Ученицитѣ на Христа трѣбваше да събудятъ Учителя си, да даде нѣщо на просяцитѣ, вмѣсто тѣхъ. Вълнитѣ сж просяцитѣ, които искатъ нѣщо. Христосъ се събуди, каза една дума и съ нея укроти вълнитѣ. Сила имаше Христосъ, затова можа да укроти бурята, и морето утихна. И сегашнитѣ хора иматъ сила, но не се решаватъ да я проявятъ, защото очакватъ времето, да станатъ по-умни. Христосъ казва: „Ако имате вѣра, колкото синапово зърно, ще правите и по-голѣми чудеса отъ тѣзи, които азъ правя“. Значи, вѣра е нужна на човѣка, за да прояви силата и дарбитѣ, които сж вложени въ него. Вѣрата опредѣля възможноститѣ на човѣка.

Като изучавате проявитѣ на хората, виждате, че щеславниятъ се проявява по единъ начинъ, а горделивиятъ — по другъ. Ако е религиозенъ, щеславниятъ разправя за силата на своята вѣра, за успѣхитѣ въ живота си; ако е музикантъ и го накарате да свири, той веднага взема инструмента си и започва да свири. Горделивиятъ е повече мълчаливъ. Ако

е религиозенъ, и той се моли, но нищо не говори за своята вѣра и за резултата отъ своята молитва; ако е добъръ музикантъ, колкото и да го молятъ да свири, той отказва подъ предлогъ, че свири само класически парчета, които се разбиратъ мжно. Щеславниятъ е подобенъ на търговецъ, който постоянно дава, евтино продава стоката си. Горделивиятъ е човѣкъ, който повече взема, по-малко дава. Ако влѣзете въ едно общество, лесно ще разберете, кой е щеславенъ и кой горделивъ. Щеславниятъ постоянно говори за своитѣ опитности. Не е лошо това, но човѣкъ трѣбва да сподѣля опитноститѣ си само съ онѣзи, които могатъ да ги използватъ и разбератъ. Това е все едно, да освѣтявате пжтя на заблудилия се пжтникъ въ тъмна, мрачна нощъ. Обаче, презъ деня вашата запалена свѣщъ не струва нищо. Предъ слънцето свѣщъта губи цената си.

Съвременнитѣ хора иматъ много знания, но се нуждаятъ отъ приложение. Всѣки трѣбва да каже една дума, и морето да утихне. Човѣкъ трѣбва да започне отъ малкитѣ нѣща и постепенно да върви къмъ голѣмитѣ. Нищо не иде изведнѣжъ. Дарбитѣ и способноститѣ, съ които разполага, сж придобити постепенно. Казано е за ангелитѣ, че разполагатъ съ голѣма сила и мощъ, но и тѣ сж я придобили постепенно. Тя е резултатъ на усилена работа и постоянство. Ангелитѣ всѣкога сж изпълня-

вали Божията воля. На това се дължи тяхниятъ успѣхъ.

Съвременниятъ човѣкъ едва сега започва своето истинско развитие; едва сега той започва да изпълнява Божията воля. Ако сегашниятъ човѣкъ живѣе добре, изпълнява волята на Отца си, той може да прилага силата си и да стане ангелъ. Днесъ той се различава коренно отъ ангела. Само вѣрващиятъ може да приложи силата си и да бжде зачитанъ отъ всички. Чувате ли нѣкой да се оплаква, че не го зачитатъ, ще знаете, че той не вѣрва въ Бога. Щомъ нѣма вѣра, не може да приложи и силата си. Какъ да не уважаваме и зачитате силния човѣкъ? Виждате, какъ той вдига голѣми тежести и ги пренася отъ едно мѣсто на друго. Какъ да не зачитате добрия музикантъ? Какъ да не зачитате добрия лѣкарь? Добриятъ музикантъ свири, повдига духа на слушателитъ си. Добриятъ лѣкарь помага на болнитъ, лѣкува ги, внася сила въ тяхъ, да могатъ да се справятъ съ болестъта си. Какъ ще зачитате онзи, който само се хвали, безъ да направи нѣщо добро за другитъ? Какъ ще зачитате онзи, който само предава невѣрни слухове? Той е търговецъ, който продава на дребно. Има търговци и на едро, но само когато купуватъ. Ако продаватъ на едро, тѣ се проявяватъ правилно, има нѣщо издържано въ характера имъ. Обаче, продаватъ ли на дребно, тѣ проявяватъ щеславието си. Значи, търговецътъ на едро е

горделивъ, а търговецътъ на дребно е щеславенъ.

И тъй, когато иска да продаде нѣщо, човѣкъ е щеславенъ; когато иска да купи нѣщо, той е горделивъ. Когато говори лошо за хората, човѣкъ е щеславенъ и лесно се признае за всичко; когато говори добро за хората, той е горделивъ, натѣнко преценява нѣщата. Въ злото човѣкъ е щеславенъ, въ доброто — горделивъ. Гордостъта е дърво на доброто, а щеславието — дърво на злото. Само доброто е въ състояние да смекчи горделивия; само злото е въ състояние да задоволи щеславния. Ние не разглеждаме злото и доброто като прояви, като постѣпки, но като принципи, като потѣнци въ живота. Обаче, като прояви въ човѣка, гордостъта и щеславието сѣ аномални процеси. Гордостъта е цирей, който трѣбва да изтече навънъ, да освободи човѣка отъ известна нечистота. Гордостъта е подобна на онѣзи елементи въ киселинитѣ, които ги правятъ вредни. Щомъ се изхвърли вредния елементъ отъ киселината, останалитѣ елементи сѣ на мѣстото си.

Човѣкъ трѣбва да учи, да се домогне до методи, чрезъ които да се освобождава отъ вреднитѣ елементи на своето естество. Нѣкои мислятъ, че като отидатъ на онзи свѣтъ, тамъ ще научатъ всичко. И на онзи свѣтъ човѣкъ учи, но тамъ има по-малко условия за учене. Най-добритѣ условия за учене и повдигане на сегашния човѣкъ сѣ на земята. И на онзи

свѣтъ има университети, музикална и художествена академия, но всѣки не може да по-стѣпи за ученикъ. Тамъ цензътъ е по-строгъ, отколкото този на земята. Тамъ не се приематъ посрѣдствени ученици. Колкото сж щедри и великодушни сжществата на онзи свѣтъ, толкова сж строги и взискателни. Като срещнатъ добъръ човѣкъ, тѣ отварятъ сърдцето си за него и започватъ да му пѣятъ и свирятъ. Срещнатъ ли лошъ човѣкъ, веднага се затварятъ. Докато сте на земята, трѣбва да работите. Не казвайте, че не сте надарени, но работете, за да развивате дарбитѣ си. На всѣки човѣкъ сж дадени известни дарби и способности, които той трѣбва да развива. Работа се иска отъ всички. Прилежниятъ намира методи, чрезъ които самъ развива дарбитѣ си. Ленивиятъ, обаче, очаква всичко наготово. Сжщо така работа се изисква и въ религиозния животъ на човѣка.

Мнозина минаватъ за религиозни, но не искатъ да се упражняватъ. Като имъ се говори за молитва, не искатъ да се молятъ и се питатъ, какво нѣщо е молитвата. Като имъ се говори за четене на Свещенитѣ книги, и това не признаватъ. Да четатъ романи, това е въ реда на нѣщата. Какво ще намѣрятъ въ единъ романъ? Ще четатъ, какъ се срещнали двама млади — момъкъ и мома. Въ края на краищата, ще ги изкаратъ герои. Авторътъ описва любовта на момата и на момъка, но не въ онази свѣтлина, каквато душата

търси. Въ първо време момата е щастлива, доволна отъ своя възлюбенъ. Следъ време тя започва да го подозира, съмнява се въ неговата вѣрностъ. Това показва, че тя е страхлива. Дето се проявява съмнението, подозрението, недовѣрието и страхътъ, тамъ е щеславието. Значи, момата е щеславна, а момъкътъ е гордъ. Следъ всичко това тѣ минаватъ за герои. Щеславнитѣ и гордитѣ не могатъ да бждатъ герои. Добре е да се четатъ и романи, и Свещени книги, за да се изучаватъ нѣщата. Щомъ изучава проявитѣ на хората, човѣкъ ще намѣри Бога. Трѣбва ли да търсите Бога само въ нужда? Нѣкой се намира въ затруднение и се обръща къмъ Бога за помощъ. Той обещава, че, като разреши мъжнотията си, ще повѣрва въ Бога. Справи ли се съ мъжнотията, забравя обещанието си. Другъ пъкъ боледува и обещава да направи едно голѣмо добро, ако Богъ му помогне да оздравѣе. Щомъ оздравѣе, той забравя обещанието си и казва, че природата му помогнала. Може ли този човѣкъ да минава за герой? Който не изпълнява обещанието си и промѣня мнението и възгледа си за нѣщата по нѣколко пѣти на день, той не може да бжде герой. Може ли да бжде герой онзи, който измѣня на любовта си? Можешъ ли да наречешъ герой онзи, който измѣня своето вѣрую? Истинскиятъ герой е добъръ човѣкъ, съ характеръ, не измѣня своето вѣрую и своитѣ убеждения за любовта. Който измѣня

убеждението си и своето вѣрую, той изисква нѣщата да ставатъ по неговото разбиране. Невъзможно е природата и Богъ да постѣпватъ споредъ изискванията на онзи, който самъ нѣма устойчивостъ. Ще кажете, че нѣма справедливостъ въ свѣта. — Важно е, за каква справедливостъ се говори — за човѣшката, или за Божествената.

Представете си, че се обявява конкурсъ за професоръ по музика. Явяватъ се сто души кандидати, опитни музиканти, съ своитѣ музикални произведения. Следъ конкурса избиратъ единъ отъ кандидатитѣ за професоръ. Комисията намира, че той се е отличилъ, и затова му отрежда професорското мѣсто. Обаче, кандидатитѣ не сж съгласни съ мнението на комисията и считатъ, че преценката е несправедлива. Така се преценяватъ нѣщата на физическия свѣтъ. Въ Божествения свѣтъ преценката се дава по другъ начинъ. Когато трѣбва да се произнесатъ, кой отъ стотѣ музиканти е най-добъръ и може да заеме професорска катедра, изпращатъ го на земята да свири едно свое музикално произведение на нѣкой умрѣлъ. Ако умрѣлиятъ възкрѣсне, музикантътъ е добъръ и заслужава да заеме професорско мѣсто. Ако стотѣ се изредятъ единъ следъ другъ, и никой отъ тѣхъ не може да възкреси умрѣлия, казватъ, че тѣ сж обикновени музиканти.

Нѣкой казва за себе си, че е добъръ и уменъ. За да се произнесатъ и другитѣ за

него, трѣбва да го подложатъ на изпитъ. Ето защо, изпитанията въ живота не сж нищо друго, освенъ условия за преценка на човѣшкитѣ добродетели. Сжществуватъ два вида прояви на добродетелитѣ: положителни и отрицателни. Първитѣ се опитватъ по положителенъ начинъ, а вторитѣ — по отрицателенъ. Когато ти се дава добъръ случай да помогнешъ на нѣкого, добродетелта е проявена при положителни условия. Обаче, ако си боленъ, ти се намиращъ при отрицателни условия и, ако можешъ да проявишъ така своята доброта и разумность, че да не измжчвашъ близкитѣ около себе си, ти си добъръ човѣкъ. Измжчвашъ ли окръжаващитѣ, ти не си добъръ човѣкъ.

Единъ хирургъ въ първитѣ години на своята практика правѣлъ операции безъ упойка. Той намиралъ този начинъ за естественъ и го практикувалъ. Единъ день, като правѣлъ операция на болния, последниятъ усѣтилъ голѣма болка отъ ножа и, безъ да каже нѣщо, ритналъ съ крака си лѣкаря толкова силно, че той отхвъркналъ настрана. Отъ този день лѣкарътъ измѣнилъ своята практика: първо упоявалъ болния и после го опериралъ. Ако се налагало операцията да стане безъ упойка, той заповѣдвалъ да вържатъ ржцетѣ и краката на болния, да не рита и удря съ ржце.

Ще кажете, че това става само съ болни хора, които не съзнаватъ положението, въ което се намиратъ. Въ действителность, бол-

ниятъ рита физически, но има хора, които ритатъ психически. Тѣ сж научени да ритатъ и, безъ да имъ правятъ операция, прилагатъ знанията си. Въ такъвъ случай, и тѣ сж болни. Човѣкъ трѣбва да се въздържа отъ отрицателни прояви, както въ физическия, така и въ духовния свѣтъ. Ако допуска лоши мисли въ ума си и лоши чувства въ сърдцето си, той внася лоши отпечатыци въ психическия си животъ, отъ които трѣбва да се чисти. Какво правите, когато дрехитѣ ви се оцапатъ? — Изпирате ги. По сжщия начинъ трѣбва да чистите ума и сърдцето си, да не остане никакво петно въ тѣхъ. Който не може да се изчисти, задигатъ го на онзи свѣтъ. Следователно, смъртъта не е нищо друго, освенъ събличане на старитѣ и нечисти дрехи на човѣка и обличане въ нови, чисти, съ които го пращатъ отново на земята. Ако сгрѣши и опетни пакъ ума и сърдцето си, отново го изпращатъ на онзи свѣтъ, да се изчисти. Мжчно става обличането на човѣка въ духовния свѣтъ, но това е неизбеженъ процесъ.

Нѣкои окултисти се чудятъ, какъ човѣкъ се е решилъ да слѣзе на земята, да се облѣче въ дреха, която лесно се цапа, та става нужда често да се съблича и облича. Наистина, чудно е, какъ човѣшката душа се излѣгала да слѣзе на земята и да се облѣче въ плътъ. Красивъ е духовниятъ свѣтъ, но и тамъ има примки, въ които попадатъ неопитнитѣ души. Една отъ тѣзи примки сж витринитѣ,

съ богати, разкошни костюми. Неопитните човѣшки души обикалят витрините, гледат отвън, докато се увлѣкатъ и влѣзатъ вътре да си купятъ единъ костюмъ. Щомъ облѣкатъ костюма, не могатъ вече да го съблѣкатъ и оставатъ въ него. Тѣ започватъ да ритатъ, да се освободятъ, но колкото повече ритатъ, толкова по-плътнo прилепва костюмътъ, докато се намѣрятъ на земята, облѣчени въ плътъ. Когато се казва, че човѣкъ самъ създава сждбата си, това значи, че той самъ избира костюма си, съ който слиза на земята. Какъвто костюмъ е избралъ, такава е неговата сждба. Засега на човѣка е опредѣлено да живѣе 120 години на земята, за да научи изкуството, правилно да съблича дрехата, съ която е дошълъ на земята. Съблѣче ли я порано, казваме, че той преждевременно е напусналъ земята.

Това сж обяснения, които разрешаватъ противоречията. Въ сжщностъ, противоречия сжществуватъ само въ човѣшкия животъ, но не и въ Божествения. Значи, отъ Божествено гледище, противоречията сж задачи за разрешаване. За мнозина лошите условия сж противоречия; своенравните деца сж противоречия; лошите господари сж противоречия. Бедността, богатството, знанието, невежеството сжщо сж противоречия, съ които човѣкъ разумно трѣбва да се справи. Който разреши правилно противоречията на своя животъ, той е готовъ да служи на Бога. Най-

великото нѣщо за човѣка е да служи на Бога. Ако е музикантъ, той прилага музиката си като сръдство за служене. Достатъчно е да засвири съ цигулката си, за да внесе хармония между мъжъ и жена, които не живѣятъ добре. Щомъ извири едно музикално парче, тѣ се развеселяватъ, поканватъ го да остане между тѣхъ, да имъ гостува. Ако този цигуларъ срещне нѣкой отчаянъ човѣкъ, съ цигулката си може да измѣни състоянието му и да станатъ приятели. Музикантъ, който служи на Бога, може съ музиката си да въздействува на човѣшката душа, да ѝ покаже правия пътъ и да осмисли живота ѝ.

Който служи на Божественото, всѣкога е готовъ за доброто, всѣкога може да си пробие пътъ въ живота. Разправятъ единъ интересенъ случай отъ живота на Аделина Пати. Когато била въ Нью-Йоркъ, на нейно име се получилъ чекъ. Като отишла въ банката, касиерътъ поискалъ личната ѝ карта, или лице, което да я познава. Понеже въ дадения моментъ нѣмала нито лична карта, нито познато лице, тя се изправила въ сръдата на салона и започнала да пѣе. Като чулъ гласа ѝ, касиерътъ веднага заповѣдалъ да ѝ се изплати сумата. Чрезъ гласа си тя разрешила трудния въпросъ.

Какво трѣбва да правятъ хората, за да разрешатъ мъжнотиитѣ си? — Да служатъ на Бога. Само така тѣ могатъ да развиятъ дарбитѣ си. Всѣка дарба е дадена отъ Бога.

Пъвецътъ ще каже, че не всъкога е готовъ да пѣе; не всъкога разполага съ заучени пѣсни. Който не е готовъ всъкога да пѣе, той не е истински пъвецъ. Даровитиятъ може всѣки моментъ да прояви своята дарба.

Защо хората не успѣватъ въ живота си? — Защото не разчитатъ на Божественото въ себе си, но очакватъ на другитѣ, тѣ да имъ помагатъ. Момата се жени, за да има кой да я подкрепва въ живота. Момъкътъ се жени, за да се осигури. Той търси богата мома, да прекара добре живота си. Това не е женитба. Истинската женитба подразбира хармонично съчетание между две души. Момата е сопранъ, момъкътъ — басъ. Тѣ трѣбва да пѣятъ и съ пѣсень да разрешаватъ въпроситѣ. Започнатъ ли единъ другъ да се корегиратъ, че не пѣятъ правилно, тѣ сж вънъ отъ хармоничния животъ.

Като слушате да се говори за басъ и за сопранъ, като прояви на физическия и на Божествения свѣтъ, казвате, че тѣ нѣматъ отношение къмъ васъ, не ви интересуватъ. Какво, въ сжщностъ, ви интересува? Ако се говори за вѣра, и това не ви интересува. Обаче, вѣрата е отъ значение за човѣка. Не е все едно, дали той има вѣра, или нѣма; дали вѣрата му е слаба, или силна. Вѣрата предѣства вжже, съ което може да се вади вода отъ кладенеца. Не е все едно, дали вжжето ви е слабо, или здраво. Съ здравето вжже можете да извадите и най-малката тежестъ

отъ кладенеца. Съ слабото вжже нищо не можете да извадите. То не може да издържи и най-малката тежестъ. Който има вѣра, той може да учи, да работи и да се ползува отъ своя трудъ. Не е достатъчно само да влѣзешъ въ университета, но трѣбва и да учишъ. Сжщевременно трѣбва да се прилага наученото.

Сегашнитѣ хора сж влѣзли вече въ житейския университетъ и, щатъ не щатъ, трѣбва да учатъ — не могатъ да го напуснатъ. Който учи, ще свърши университета и ще върви напредъ. Който не учи, ще го изключатъ. — Не ми се живѣе вече, всичко ми дотегна. — Какво ще правишъ, като не ти се живѣе? — Ще се удавя, или ще се хвърля отъ нѣкоя канара. — Така постъпватъ героитѣ и героинитѣ на романитѣ. Като се обезсърчатъ, ще се качатъ на нѣкоя канара, и оттамъ ще се хвърлятъ, или ще се удавятъ. Много герои и героини въ живота отиватъ на планината, качватъ се на нѣкоя канара, одето се хвърлятъ, но не се убиватъ. После пишатъ въ вестницитѣ за нѣкаква избѣгната катастрофа. Защо? — Канарата не била много висока, и пропастьта не била много дълбока. Споредъ мене, който иска да се хвърли отъ канара, нека обиколи всички планини, да намѣри най-високата канара и оттамъ да се хвърли. Ако иска да се дави, да намѣри най-дълбокото мѣсто въ морето, тамъ да се хвърли. Не може ли да направи това, нека седи на кана-

ритъ, да се пече на слънце; нека ходи по бръговетъ на рѣкитъ, да се гурка по нѣколко пжти въ водата, докато се освежи добре, и тогава да се върне у дома си. Който се качва по високитъ планини, никога не може да посегне на живота си; който стои на бръга на морето и се любува на красивия изгледъ, сжщо не може да посегне на живота си. По-добре учете се да плавате въ живота, за да се справяте лесно съ мъжнотиитъ си, да не се отегчавате отъ условията, при които живѣете.

Приложение се иска отъ сегашнитъ хора, да знаятъ, какъ да понасятъ изпитанията. Нѣкой има едно малко изпитание и, като не може да го понася, сърди се на Бога. Ако на детето не дадатъ ябълка, портокалъ или орѣхъ, и то се сърди. Значи, детето се сърди на майка си, възрастниятъ — на Бога. Ако кажете обидна дума на нѣкой вашъ познатъ, и той се сърди. Какво сте му казали? — Че носътъ му е кривъ. Ако носътъ ви, наистина, е кривъ, единъ день ще го изправите. Защо трѣбва да се обиждате? Ако това е фактъ, ще работите върху себе си, да поставите носа си на мѣсто. Ако носътъ ви не е кривъ, колкото и да ви внушаватъ тази мисль, не трѣбва да се поддавате на нейното влияние.

Единъ милионеръ, американецъ, извикалъ единъ знаменитъ художникъ да го рисува. Той искалъ да се пошегува съ него, затова си турилъ изкуственъ носъ. Художникътъ го

рисувалъ нѣколко дѣня, но се измжчилъ съ носа на своя клиентъ. Всѣки дѣнь милионертъ помръдвалъ малко носа си. Художникътъ се чудѣлъ, защо този носъ не му се поддава. Най-после той казалъ на клиента си: Господине, отказвамъ се вече да рисувамъ вашия носъ. Азъ не се занимавамъ съ рисуване на изкуствени носове. Ако искате да ви рисувамъ, махнете този носъ.

Сега и на васъ казвамъ: Не се занимавайте съ изкуственитъ носове на хората Това сж тѣхнитъ неджзи. Неджзитъ пѣкъ представятъ неразрешени въпроси. Както и да ги разглеждате, отъ която страна и да ги бутате, тѣ оставатъ неразрешени. Въ тѣхъ действуватъ неорганизиранни сили. Който се занимава съ своитъ или съ чуждитъ неджзи, той не може да успѣва. Ако Богъ търпи всички, колко повече хората трѣбва да бждатъ снизходителни къмъ себе си и къмъ ближнитъ си. Ще кажете, че противоречията ви сж голѣми, тѣ ви правятъ кисели и недоволни. Противоречията сж задачи, които трѣбва да се решаватъ правилно. Ще се справяте съ тѣхъ и ще вървите напредъ. Че вѣнъ е бурно, че вѣтъръ вѣе, това да не те смущава. Че си беденъ, боленъ, неразположенъ, и това да не те спѣва. Ти трѣбва да извървишъ онзи пѣтъ, който ти е опредѣленъ. Ти трѣбва да изпълнишъ онзи планъ, който ти е предначѣртанъ. Каквото и да се случи въ живота ти, кажи си, че е за добро. Не говори на другитъ хора, какво

мислишъ; вѣрвай въ себе си, че всичко, което Богъ е допусналъ да стане, е за добро. Ще кажете, че страданията ви сж голѣми. Безъ страдания не може. Чрезъ тѣхъ се изпитва силата на човѣшкия характеръ. Отъ това гледище, силниятъ не трѣбва да се оставя на слабия да го бие. Така той показва силата си. И слабиятъ не трѣбва да се оставя да го бие силниятъ. Съ това той показва своята разумность. Следователно, ако си силенъ, работи съ волята; ако си слабъ, работи съ ума. Какъ ще се справишъ съ злото, ако не си разуменъ?

Въ прочетената глава има нѣща, които вие знаете, затова не говоря за тѣхъ. Обаче, има единъ въпросъ, който малко познавате. Това е въпросътъ за самообладанието. Велико нѣщо е самообладанието! Това значи, да придобиешъ голѣмо богатство. Нѣкой дойде при тебе и ти говори съ часове. Ти го слушашъ известно време съ внимание, докато най-последно изгубишъ търпение и кипвашъ. Започвашъ да го пждишъ, не ти се говори. Защо не приложишъ самообладанието и не му кажешъ: Господине, много хубаво говоришъ, но съмъ заетъ, имамъ работа, не мога да слушамъ. Ако си силенъ, така ще постъпишъ; ако си слабъ, трѣбва да предвиждашъ отдалечъ, да знаешъ, че този човѣкъ ще те посети, и да вземешъ мѣрки за отдалечаването му.

Какво трѣбва да прави овцата, ако вълкътъ я дебне? — Да бѣга, да се качи на нѣкоя висока, непристъпна канара и оттамъ да

гледа. Ако се чувствува силна и може да се бори съ вълка, да остане долу. Следователно, когато дойде злото при васъ, имате две възможности: ако сте слаби, да се качите на висока канара; ако сте силни, да останете въ долината и разумно да се справите съ него. Ще кажете, че злото е дяволска работа, не можете да се справите съ него. — Ако сте силенъ, можете да се справите; ако сте слабъ, то ще ви победи. За да познаете, кой е силенъ и кой — слабъ, вижте, носи ли човѣкъ нѣщо на главата си. Ако носи дяволския кюлафъ на главата си, дяволътъ е по-силенъ отъ него. Ако нѣма нищо на главата си, той е по-силенъ отъ дявола. Въ този случай, дяволътъ носи неговия кюлафъ на главата си. Пазете се отъ дяволския кюлафъ.

Първата задача на човѣка е да има вѣра въ това, което Богъ е вложилъ въ него. Само така той може да разработи своитѣ дарби. Тѣ представятъ Божественото начало въ човѣка. Много методи сж дадени за развиване на това начало, но резултатитѣ сж слаби. Защо? — Има нѣщо въ човѣка, което му противодействува. То е причина и за недоразуменията между ученитѣ и религиознитѣ хора. Срѣщатъ се двама учени, не се разбиратъ, не могатъ да се търпятъ. Срѣщатъ се двама религиозни — сжщо не се разбиратъ. И двамата се молятъ, но молитвитѣ имъ не даватъ добри резултати. Единиятъ казва, че молитвата му е по-сърдечна, по-вдѣхновена отъ тази на

другия. Питамъ го: Щомъ молитвата ти е вдъхновена, можа ли да вдигнешъ болния отъ леглото му? — Не можахъ. — Значи, не си се молилъ вдъхновено. Молитвата е мощна сила. Ето защо, когато се молите, когато размишлявате върху истината, умътъ и съзнанието ви трѣбва да бждатъ чисти — никаква нечиста мисль, никакъвъ страниченъ образъ да не допускате въ тѣхъ. За да възприемете една мисль, единъ образъ отъ висшитъ свѣтове, съзнанието ви трѣбва да бжде чисто и гладко, като водата на спокойно планинско езеро.

Хората слизатъ на земята да се учатъ. Каквито противоречия да иматъ, не трѣбва да се спъватъ. Никой никого не може да спъне. Единствениятъ, който може да спъне човѣка, това е той самъ. Коя е причината, дето човѣкъ самъ се спъва? — Двамата възлюбени, които го привличатъ: Господъ и дяволътъ. И къмъ единия поглежда, и къмъ другия; колебае се, не знае, кого да избере. И двамата искатъ отъ него да се опредѣли. Защо не може изведнѣжъ да се опредѣли? — Защото има слабости, които го теглятъ къмъ дявола. Любовта му го тегли къмъ Бога, слабоститѣ — къмъ дявола. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да е лишенъ отъ слабости. Съ много нѣща хората се справили, но много нѣща още ги спъватъ. Има музиканти, които свирятъ отлично на първитѣ позиции на цигулката. Дойдатъ ли до високитѣ позиции, не могатъ

да взиматъ чисти тонове. Тамъ разстоянието между тоноветъ е малко, и мжно се взиматъ. Не е лесно да взимашъ чисти, ясни тонове. Всѣки тонъ има опредѣленъ брой трептения. Не се ли вземе тонътъ правилно, и броятъ на трептенията му не сж точни. Не е лесно да бждешъ истински музикантъ. Не е лесно да бждешъ търпеливъ при всички условия на живота.

Какво трѣбва да прави музикантътъ, за да свири чисто? Какво трѣбва да прави нетърпеливиятъ, за да се справя съ мжнотиитъ си?—Да кажатъ на своето развълнувано море да утихне. Кажете на развълнуваното си море да утихне! Кажете на вашитъ бури и вѣтрове да престанатъ! Кажете на вашето слънце да изгрѣе, да изпрати своята топлина и свѣтлина къмъ цвѣтята ви, да цвѣнатъ. Само така ще изправите погрѣшкитъ си и ще внесете въ дома си радостъ и веселие. Ще кажете, че тази работа е мжна, не е за васъ. Като дойде Христосъ, Той ще оправи всички объркани работи. Всѣки день Христосъ оправя обърканитъ ви работи, но вие пакъ ги разваляте. Колко пжти вие сте разваляли онова, което Богъ е създалъ! Колко пжти сте били щастливи и сте губили щастието си! Колко пжти ви е посещавалъ Христосъ, но следъ известно време започвате да се съмнявате, Христосъ ли бѣше, или се лъжете. Ако искате да знаете, дали Христосъ ви е посетилъ, последвайте Го и започнете да работите съ Него.

Обикновено Христосъ посещава трудещитѣ, страдащитѣ, беднитѣ, болнитѣ, изоставенитѣ. Изобщо, Христовиятъ кракъ стъпва тамъ, дето човѣшки кракъ не може да стъпи. Както слънцето изгрѣва и залѣзва, освѣтява цѣлата земя и не иска да знае, признаватъ ли го хората, или не, така и Христосъ не иска да знае, признаватъ ли Го, или не. Ако е слънце, слънце е; ако не Го виждатъ, не е слънце. — Какво е Христосъ? — Най-великата проява на Бога. — Какъ ще познаемъ Христа? — Като познаете Бога. Който познава Бога, познава и Христа. Христосъ е вътрешна, свещена идея, която се крие въ дълбочината на човѣшката душа. Само Богъ може да вложи тази идея въ човѣка. Домогне ли се до нея, човѣкъ мълчи, нищо не говори вече нито за Бога, нито за Христа Той ги носи въ себе си.

Мнозина ме питатъ, кой съмъ азъ, защо съмъ дошълъ на земята. — Това не е тѣхна работа. Дошълъ съмъ да изпълня Божията воля, да свърша една важна работа. Ще я свърша, както разбирамъ, като музикантъ, който свири хубаво. Дали ще бжде публиката доволна, не е важно. Който е доволенъ, ще ме слуша; който не е доволенъ, ще напусне салона и ще се върне у дома си. Азъ съмъ дошълъ на земята да изпълня не моята воля, а волята на Онзи, Който ме е изпратилъ. Така е казалъ и Христосъ.

Какво е отношението на Бога къмъ човѣка? — Каквото е отношението на майката

и на бащата къмъ детето. Богъ вдъхна животъ въ човѣка, и той стана жива душа. Съ други думи казано: Богъ вложи Божественото начало въ човѣка, като частъ отъ себе си. За Божественото въ човѣка дойде Христосъ, а не за човѣшкото. Той искаше да повдигне Божественото въ човѣка, да го изведе на правъ пѣтъ. И вие, като Христа, трѣбва да разграничавате Божественото отъ човѣшкото и да съдействувате за неговото проявяване. Кажете ли, че не се интересувате отъ мнението на хората за васъ, това е гордостъ. Искате ли да имъ се натрапите, да разбератъ кой сте, това е щеславие. Човѣкъ трѣбва да работи за развиване на Божественото, безъ да мисли, какво ще кажатъ хората за него и безъ да пренебрегва тѣхното мнение. Вървете въ правия пѣтъ, който нѣма нищо общо нито съ гордостъта, нито съ щеславието. Следвайте пѣтя на Духа, Който работи въ васъ още отъ създаването на свѣта. Отклоните ли се отъ този пѣтъ, ще се блъснете въ канара и ще счупите главата си. Нѣкой блъска главата си въ канара и мисли, че ще я разбие. Канарата ще счупи главата ти, но не обратното. И най-коровата човѣшка глава не може да счупи канарата. — Азъ мога да направя много нѣща. — Кажи и направи. Обаче, казващъ, и нищо не става. Защо? — Защото Богъ е вънъ отъ тебе. Докато Богъ е вънъ отъ тебе, нищо не можешъ да направишъ.

И тъй, за да направи това, което иска, човекът трябва да бъде господарь на себе си. Въ противенъ случай, нищо не може да направи, на никого господарь не може да бъде. Който не е богатъ вътрешно, и външно не може да бъде богатъ; който не е ученъ вътрешно, и външно не може да бъде ученъ. Това не е за обезсърдяване. Вие живѣте въ единъ великъ свѣтъ, при добри условия за развиване, нѣма защо да се оплаквате. Ще кажете, че имате страдания, че сте нещастни. Азъ съмъ готовъ да купя вашето нещастие и вашитѣ страдания. Вие сте тъкмо за работа, за учене, отъ нищо не трябва да се страхувате. Страшно е, ако сте остарѣли и не можете да работите. Който е младъ, трябва да се радва. Той носи въ себе си любовта и силата, които му отварятъ пътя къмъ знанието и мѣдростта. Трябва ли да се оплаква и обезсърдява при това положение? Страшно е, ако изгубите любовта, силата, красотата, истината. Тогава ставате старци и за нищо неспособни. Нѣкой казва, че отъ любовъ главата му побѣлѣла и отъ молитви считъ му изтекли. Не говорете за любовта на въздишкитѣ. Това не е любовъ. Не говорете и за молитвитѣ на плача. Това не сѫ молитви. Не говорете за свободата, която ограничава. Това не е свобода.

Радвайте се на знанието. Радвайте се на свободата. Радвайте се и на младостта, и на старостта. Радвайте се на любовта въ всич-

китѣ ѝ форми и прояви. Радвайте се на любовта въ растенията, въ животнитѣ и въ хората. Тя е една и сѣща навсѣкжде. По форма и по качество Божиата Любовь е навсѣкжде еднаква; въ нея нѣма нито промѣна, нито измѣна. Богъ е навсѣкжде единъ и сѣщъ.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

✱

2. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 29 септемврий, 1935 г. 5 ч. с. София.—Изгрѣвъ.

Двата порядъка

Размишление.

Въ глава 15 отъ Евангелието на Матей се говори за два порядъка: човѣшки и Божественъ. Засега тѣ сж въ разногласие, но трѣбва да се съгласуватъ. Разногласието между тѣхъ създава противоречия, както въ отдѣлния човѣкъ, така и въ общества и народитѣ. Докато постѣпвате споредъ изискванията на Божествения порядъкъ, вие сте въ хармония съ Цѣлото. Живѣете ли споредъ изискванията на човѣшкия порядъкъ, вие сте въ дисхармония съ природата и съ Бога.

„Защо Твоитѣ ученици престѣпватъ преданието на старитѣ и не си миятъ рѣцетѣ, когато ядатъ хлѣбъ?“ (— 2 ст.). — Това изискване на старитѣ има отношение къмъ човѣшкия порядъкъ. Фарисеитѣ поддържаха външната чистота, затова миеха рѣцетѣ си преди ядене. Христосъ имъ отговори, че не само външната чистота е важна, но и вътрешната.

„Коего излиза отъ устата, излиза отъ сърдцето, и то осквернява. Отъ сърдцето излизатъ помисли лукави, прелюбодейства, блудства, кражби, лъжливи свидетелства, хули.

*) Матей, гл. 15.

Тъзи нѣща сж, които оскверняватъ човѣка, а да яде нѣкой съ немити рѣце не осквернява човѣка*. (— 18, 19, 20 ст.).

Силата на човѣка се заключава въ изпълнението на вътрешния порядъкъ. Ето защо, съзнанието му трѣбва да бжде чисто; да бжде свързано съ духовния животъ, въ който нѣма никакви противоречия. Докато страда и се мъчи, човѣкъ живѣе въ временния порядъкъ на нѣщата, дето нѣма вътрешна чистота. Щомъ престанатъ страданията, той влиза въ Божествения порядъкъ, въ свѣта на вътрешната чистота или въ свѣта на абсолютната чистота.

Защо е нужно да влѣзе човѣкъ въ Божествения порядъкъ? — За да се освободи отъ болеститѣ, отъ тъмнината, отъ противоречията. Както болниятъ се нуждае отъ свѣтлина, отъ въздухъ, отъ вода и отъ храна, за да оздравѣе, така всѣки човѣкъ се нуждае отъ вътрешна чистота. Безъ чистота не може да се живѣе и въ този, и въ онзи свѣтъ; чистотата е нужна на всѣко време. Има нѣща, отъ които човѣкъ не се нуждае. Напримѣръ, нужно ли му е да знае, какъвъ ще бжде животътъ му следъ 120 години? Това не е нужно днесъ, но, ако се интересува много, може да знае. — Какъ? — Бждещето на човѣка е въ зависимостъ отъ сегашния му животъ. Както въ сѣмето е скритъ бждещиятъ животъ на растението, така и въ всѣки човѣкъ е скрито неговото бждеще. Това значи: вътрешнитѣ качества се изявяватъ навънъ. Като живѣе, чо-

нѣкъ постепенно изявява всичко, което Богъ е вложилъ въ него.

И тъй, който иска да бжде щастливъ, трѣбва да се стреми къмъ Божествения порядъкъ. За тази целъ той трѣбва да спазва известни правила. Едно отъ правилата е спазване на Божествения моралъ. Влѣзешъ ли въ абсолютния порядъкъ, ще живѣешъ споредъ неговия моралъ. Ще кажете, че мжно се живѣе по законитѣ и правилата на Божествения порядъкъ. Въ сжщностъ, мжно се живѣе по законитѣ на човѣшкия порядъкъ, понеже сж много и неустановени. Въ Божествения порядъкъ има само единъ законъ — законътъ на любовта. Който има любовъ, нѣма противоречия; който нѣма любовъ, има противоречия, той се ржководи отъ човѣшки закони. Въ който порядъкъ живѣешъ, трѣбва да спазвашъ неговитѣ закони, а това става само чрезъ любовта. Порядъкътъ, като сборъ отъ закони и правила, подразбира вътрешно прилагане. Ако се прилагатъ само външно, натѣкваме се на нѣщо механическо. И здравето е вътрешенъ процесъ. Ако организъмътъ не е здравъ отвжтре, каквито благоприятни външни условия да има, той не може да ги използва.

Какво е нужно на човѣка, за да бжде здравъ? — Да опредѣли отношенията си първо къмъ Бога, после къмъ своята душа и най-после къмъ ближния си. Ако тѣзи отношения сж правилни, той непременно ще бжде

здравъ. Това се изисква, както отъ отдѣлния човѣкъ и отъ семействата, така сжщо отъ обществата и отъ народитѣ. При такива отношения, човѣкъ е свободенъ отъ противоречията. Този е нжтътъ, по който може да върви безпрепятствено. Не спазва ли тѣзи отношения, и при най-чистия въздухъ той се задушава и страда; и при най-чистата храна той гладенъ остава. Чистиятъ въздухъ представя чиститѣ мисли и желанія на човѣка, а чистата храна — доброто въ него. Ако нѣма правилни отношения къмъ Бога, чиститѣ мисли и желанія ще минаватъ презъ него, безъ да го ползуватъ. Той ще бжде затворенъ за тѣхъ, както и за доброто, и ще бжде нещастенъ. Човѣкъ трѣбва да отвори ума си за чиститѣ мисли, сърдцето — за чиститѣ желанія, за да бжде здравъ, да има добри резултати въ живота си. Будно съзнание се изисква отъ всички, всѣки день да провѣряватъ мислитѣ и чувствата си, да не допускатъ нищо нечисто въ себе си. Не е важно, какъ сте живѣли въ миналото, важно е, какъ живѣете днесъ. Днешниятъ день опредѣля утрешния.

Мнозина се спиратъ върху миналото, искатъ да знаятъ, какви сж били едно време. Това не е важно. Божествениятъ порядъкъ е въ настоящето. Сегашниятъ животъ опредѣля и миналото, и бждещето. Живѣйте въ Божествения порядъкъ и не мислете нито за миналото, нито за бждещето. Божествениятъ порядъкъ свързва човѣка съ Първата При-

чина на нѣщата и го води въ новъ, възвишенъ свѣтъ. Влѣзете ли въ този свѣтъ, ще имате съдействието на сжществата, които живѣятъ тамъ. Нѣмате ли връзка съ тѣзи сжщества, вие ще бждете въ положението на деца, които не могатъ да ходятъ. Защо малкиѣ деца не могатъ да ходятъ? — Защото крачката имъ не сж заякнали, грѣбнакътъ имъ е слабъ. Щомъ крачката и грѣбнакътъ имъ се засилятъ, тѣ постепенно се изправятъ и започватъ да ходятъ. Краката сж символъ на доброто, а грѣбнакътъ — на моралния животъ. Приложете доброто и Божествения моралъ, за да влѣзете въ Божествения порядъкъ. Не приложите ли доброто, ще бждете малки деца, които още пълзятъ по земята. Доброто е сила, безъ която животътъ нѣма основа. Ще кажете, че за живота на земята храната е отъ първа необходимостъ. Колкото е необходима храната, толкова сж нуждни свѣтлината, водата и въздухътъ. Колкото сж важни постѣпките на човѣка, толкова сж важни неговитѣ мисли и чувства. Мислитѣ, чувствата и постѣпките на човѣка трѣбва да бждатъ въ съгласие съ Божествения порядъкъ.

Будно съзнание е нужно на човѣка, за да бжде изправенъ къмъ своя вжтрешенъ животъ. Въ духовния животъ на човѣка не се позволяватъ никакви опущения. Най-малкото опущение води къмъ катастрофа. Не става ли сжщото и въ физическия животъ? Достатъчно

е човѣкъ да даде пжтъ на една микроба въ организма си, за да заболѣе отъ нѣкаква опасна болестъ. Въ 24 ч. тази микроба се размножава и увеличава съ милиони. Като знаешъ това, не допускай нито една микроба въ организма си. Не допускай нито една лоша мисълъ въ ума си, нито едно лошо чувство въ сърдцето си. Допуснешъ ли ги, следъ 24 ч. тѣ ще се размножатъ толкова много, че ще заплашатъ твоето сществуване. Страшни сж последствията на нечистотата, на нечистия животъ. Ще кажете, че една лоша мисълъ не може да разруши живота. Ако не се размножава, лесно ще се справишъ съ нея, но ако се размножава, ти си изгубенъ. За да се запазите отъ нечисти мисли и чувства и отъ тѣхнитѣ последствия, излѣзте отъ човѣшкия порядѣкъ, отъ недоволството и противоречията и влѣзте въ Божествения порядѣкъ. Трѣбва ли отъ сутринъ до вечеръ да сте недоволни, да мислите, защо не ви е дадено богатство, сила, знание? Работете съзнателно, съ любовъ и постоянство и ще постигнете всичко, каквото желаете. Богъ ви е далъ умъ, сърдце и воля — нищо не ви остава, освенъ да работите. Имашъ цигулка съ добри струни, имашъ лжкъ, имашъ и учителъ. Не ти остава нищо друго, освенъ да свиришъ.

Въ прочетената глава виждаме, че Христосъ се натѣкналъ на тогавашнитѣ учени, които подѣржали известни правила. И сегашнитѣ учени подѣржатъ известни правила и не

отстъпватъ отъ тѣхъ. Добре е да си миете рѣцетѣ преди ядене, да бждете външно чисти, но външната чистота налага и абсолютна вътрешна чистота. Сжщевременно, външната чистота не изключва вътрешната чистота. Ако външно си нечистъ, беденъ, или боленъ, това не значи, че трѣбва да се напуснешъ вътрешно. Ако си беденъ, това не значи, че трѣбва да крадешъ, да убивашъ, да вършишъ престѣпления, за да подобришъ материалното си състояние. Бедността, страданията сж потикъ къмъ Божественото. Ще работишъ, ще градишъ, за да влѣзешъ въ Божествения порядъкъ. Използвайте противоречията като възможности за придобиване на ценности, а не като условия за спъване. За онзи, който разбира, противоречията сж благо. За онзи, който не разбира, тѣ сж нещастие.

Задачата на всѣки човѣкъ е да използва настоящия моментъ. Той е най-важенъ, върху него се гради бждещето. Всѣки моментъ носи нѣщо ново за човѣка, което постоянно го обновява. Вложете новото въ ума, въ сърдцето си, за да се повдигнете. Не внасяте ли нищо ново, вие сами се спъвате. Новото подмладява човѣка, старото води къмъ остаряване. Всѣки день, всѣки моментъ човѣкъ трѣбва да се чисти, да се обновява. Иначе, той е осъденъ на преждевременна смъртъ. Колко престѣпления, колко погрѣшки стоятъ предъ васъ, съ които непремѣнно трѣбва да се справите. Всѣки день трѣбва да пречиствате храната, водата и

въздуха, които приемате. Не е лесно да се нахрани човѣкъ. Отъ храната, която възприема, зависи неговиятъ бждещъ животъ. Ще каже нѣкой, че е важно да приеме малко храна, за да напълни стомаха си, да го застави да мълчи. Не е така. Въ първо време стомахътъ ще мълчи, но ако го напълнишъ съ нечиста храна, ще протестира. Какъ нахрани Христосъ нѣколкохилядния народъ, който бѣше дошълъ да Го слуша? Колко хлѣба имаше на разположение? — Седемъ хлѣба и нѣколко риби. „И като взе седемтѣ хлѣба и рибитѣ и благодарилъ, преломи и даде на ученицитѣ си, а ученицитѣ — на народа. И ядоха всички и наситиха се“. (— 36 и 37 ст.). Защо можа Христосъ да нахрани толкова хиляденъ народъ съ седемъ хлѣба и нѣколко риби? — Защото имаше любовъ. Той бѣше свързанъ съ Бога, а въ Бога сж всички възможности. Който не е свързанъ съ Бога, живѣе въ човѣшкия порядъкъ и страда, безпокои се, че има само единъ хлѣбъ на день, съ който не може да нахрани семейството си. Чудно нѣщо! Христосъ нахрани четирихиляденъ народъ съ седемъ хлѣба, а вие не можете съ единъ хлѣбъ да нахраните едно семейство. Това сж последиствията на човѣшкия порядъкъ. Той поглъща много трудъ и усилия, а дава малко резултати. Божествениятъ порядъкъ дава голѣми резултати при малко трудъ и усилия. Ако искашъ да разберешъ, въ кой порядъкъ живѣешъ, наблюдавай, колко рабо-

тишъ и какъвъ резултатъ имашъ. Изобщо, ако работишъ много, а малко придобивашъ, ти си въ човѣшкия порядъкъ; ако работишъ малко, а много придобивашъ, ти си въ Божествения порядъкъ.

Задачата на човѣка е да изучава себе си, да прави опити, постоянно да придобива нѣщо ново. Нова свѣтлина и повече свѣтлина му е нужна. Възприеждането на свѣтлината е непрекъснатъ процесъ. Прекъсне ли само за моментъ тока на свѣтлината, той остава въ тъмнина, която е причина за нещастията и катастрофитѣ. Всѣко прекъсване на добродетелитѣ води сжщо къмъ катастрофа. Защо ще престанешъ да прилагашъ доброто? Ако си добъръ, бди всѣкога добъръ. — Не ме оценяватъ. — Това нищо не значи. Ти проявявашъ доброто за себе си, а не за другитѣ. Нѣкои прекъсватъ тока на своята свѣтлина, отказватъ се отъ доброто и, въпрѣки това, очакватъ щастieto. Щастieto не иде по пътя на човѣшкия порядъкъ. Щастieto се постига по пътя на постоянството, по пътя на Божествения порядъкъ, дето любовта цари. Тя закриля всички живи същества, като взема непотрѣбното отъ тѣхъ и дава потрѣбното. Затова Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да имъ дамъ животъ и то изобилно“. Значи, Божията Любовъ дава, а човѣшката — взема. Божията Любовъ отнема скърбитѣ и страданията на човѣка, а въ замѣна на това му дава миръ и спокойствие на душата и на духа.

Човѣкъ трѣбва да мине презъ специална школа на самовъзпитание, да се кали, да понася смѣло и решително мъжнотииѣ и страданията. Да ходи по земята, човѣкъ знае това изкуство. Обаче, турятъ ли го да ходи по вжже, веднага той губи присѣствието на духа си, защото не знае това изкуство. Тукъ, именно, ще се познае неговата вѣра и самообладание. Има хора, които свободно ходятъ по вжже. Ще кажете, че това изкуство не ви интересува, не искате да ставате акробати. Нѣма да ставате акробати, но като спирате вниманието си върху придобивкиѣ на хората, ще се научите да мислите право. Правата мисль е Божествена—тя е мисль на Божествения порядкъ. Тя се отличава отъ човѣшката по това, че никога не се прекъсва. Божественитѣ мисли вървятъ една следъ друга последователно. Всѣка една дава условия за проява и развитие на следващата. Човѣшкитѣ мисли, обаче, не сж свързани тѣсно една съ друга и често се прекъсватъ. Въ Божествения порядкъ всички сжщества си помагатъ, въ човѣшкия всѣки мисли повече за себе си; въ много случаи едни работятъ, а други почиватъ. Ако нѣкой страда, окръжаващитѣ не знаятъ, какъ да му помогнатъ. Изкуство е да знаешъ, какъ да помагашъ. Ако умре детето на вашия приятель, вие не знаете, какъ да му помогнете. Започвате да го утешавате, да му казвате, че то отишло при Бога. Ще излѣзе, че, докато е било на земята, детето е било вънъ отъ Бога, а следъ

смъртта си отишло при Бога. Това е неразбиране на нѣщата. Тогава, какъ ще се разбере стихътъ, въ който е казано: „Ние живѣемъ и се движимъ въ Бога“. Ако само на онзи свѣтъ човѣкъ живѣе при Бога, въ този стихъ има нѣщо противоречиво и непълно.

Кога отива човѣкъ на онзи свѣтъ? — Когато нѣма никакъвъ запасъ, нито физически, нито духовенъ; когато е изгубилъ всички условия на земята за развитие. Това състояние наричаме крайно обедняване. Кой човѣкъ обеднява? — Богатиятъ. Когато изгуби вѣра въ паритѣ си, когато тѣ се обезсмислятъ за него, той се усѣща празенъ, нещастенъ, беденъ. За да се освободи отъ беднотията, той трѣбва да се свърже съ разумни същества, да направи познание съ душитѣ имъ. Това значи раздаване на своето богатство. Колкото повече души познава и на колкото повече хора е далъ нѣщо отъ себе си, толкова по-богатъ става вътрешно. Свърже ли се съ Бога и Го познае, той става истински богатъ — животътъ му се осмисля. Всички хора говорятъ за връзка съ Бога, разбиратъ тази идея, но като дойде до приложение, малцина я прилагатъ. Голѣма е разликата между разбирането и приложението. И обикновениятъ човѣкъ я разбира, и светията я разбира, но резултатитѣ отъ тѣхнитѣ разбирания сж различни. Ако обикновениятъ човѣкъ тури ржката си върху главата на единъ боленъ, нищо не може да направи — болниятъ си оста-

ва боленъ; ако талантливиятъ постави ржката си, болниятъ ще се мръдне малко, съ желание да стане, но по нѣмане на сила, ще остане на леглото си; ако гениалниятъ направи този опитъ, болниятъ ще се почувствува по-добре, ще се повдигне малко, ще се насърдчи; ако светията и Учителътъ поставятъ ржката си, болниятъ ще стане отъ леглото си, ще започне да се движи, да се храни. Той е възприелъ живота отъ тѣхъ и напълно оздравява. Достатъчно е светията и Учителътъ да турятъ ржката си върху главата на нѣкой неспособенъ ученикъ, за да започне той да мисли, да учи и да се развива нормално. Дето влѣзатъ светията и Учителътъ, всичко върви на добре. — Възможно ли е, само съ едно поставяне на ржката, всичко да се нарежда добре?

Представете си, че една кола е застанала на срѣдъ пѣтя и прѣчи на движението на минувачитѣ. Минава едно петгодишно дете и прави опитъ да помѣсти колата. Оттукъ я бутне, оттамъ я бутне, но колата не се мърда; дойде десетгодишно дете, бутне колата, но тя едва се мръдва; дойде 15 годишно момче, поразтърси колата, подвижи я, но не може да я махне отъ пѣтя; най-после дохожда младъ момъкъ, 21 годишенъ, дръпне здраво колата и я отмѣства отъ пѣтя. Следователно, искашъ ли да свършишъ една работа докрай, трѣбва да имашъ силата на 21 годишния момъкъ, т. е. силата на светията и на Учителя. — И

безъ Учителъ може. — Не може безъ Учителъ. Той представя духовната сила въ човѣка, съ помощта на която върши всичко. Който има сила, всичко може да направи. Който може да прави всичко, той е силенъ. Който търси Учителя си, който търси Бога, ще Го намѣри въ себе си. Това значи, да има човѣкъ връзка съ Бога. Ако връзката е правилна, човѣкъ лесно разрешава мъжнотиитѣ си. Казано е въ Писанието: „Две жени ще бждатъ на нивата; едната ще се вземе, другата ще остане“. Какво означава този стихъ? — Бащата има две дъщери: едната е красива, другата — грозна. Когато дойде женихъ, красивата ще вземе, а грозната ще остане вжщи. На сжщото основание, казвамъ: Когато има трудни, мъжноразрешими въпроси, викатъ или гениалния, или светията, или Учителя. Дойде ли до груби, физически работи, дето е нужна груба сила, тамъ викатъ обикновения или талантивия.

Като не разбиратъ законитѣ и изискванията на живота, мнозина се запитватъ, защо иматъ голѣми страдания и противоречия. — Защото иматъ голѣми желания, а малки възможности за реализирането имъ. Обикновениятъ може да постигне само ограниченъ брой отъ желанията си и, като не успѣва, страда, натѣква се на противоречия. За да понася леко страданията, да се справя съ тѣхъ, човѣкъ трѣбва да се познава, да не

превишава своитѣ възможности. Затова е казано: „Познай себе си!“

Познаването е свързано съ любовта, а любовта — съ чистотата. Ти познавашъ човѣка, само когато го обичашъ. Степенята на любовта пѣкъ опредѣля степенята на чистотата. Забележете, деца, които сж обичани отъ родителитѣ си, всѣкога сж чисто облѣчени. Ето защо, когато работитѣ на нѣкого се нареждатъ добре, ще знаете, че има нѣкой, който го обича. Колкото по-добре вървятъ работитѣ му, толкова повече хора го обичатъ. Онзи, на когото работитѣ не се нареждатъ добре, малко хора го обичатъ. — Какво трѣбва да прави такъвъ човѣкъ? — Да обича. Само онзи може да обича, който има предъ видъ благо, което Богъ е опредѣлилъ за него-вия възлюбенъ; после трѣбва да има предъ видъ благо, което той самъ е опредѣлилъ за него и най-после, да има предъ видъ благо, което неговиятъ ближенъ му е опредѣлилъ

Какво е нужно на човѣка, за да прояви обичта си и да го обичатъ? — Да не разваля това, което Богъ е създалъ, да не се отклонява отъ Божиитѣ пѣтища. Не се отказвай отъ Божественото, което носи щастieto ти. Който се държи за Божественото, колкото и да страда, въ края на краищата, страданията му ще се превърнатъ въ радостъ. Затова е казано, че който издържи докрай, спасенъ ще бже. Той разполага съ сила, чрезъ която се справя съ всичкитѣ си мжчноти.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ
блага на живота.

3 Утринно Слово отъ Учителя, държано на
6 октомврий, 1935 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Фарисеи и садукее

Размишление.

Въ 22 глава отъ Евангелието на Матей се изнася спорътъ, който се е водѣлъ между фарисеитѣ и садукееитѣ, отъ една страна, и Христа, отъ друга страна. И едната, и другата страна сж Божии създания, но въпрѣки това не могатъ да се разбератъ. — *Защо?* — *Защото* излизатъ отъ различни становища, иматъ различни възгледи за живота. Фарисеитѣ и садукееитѣ подържаха старитѣ закони, а Христосъ — новитѣ закони — законитѣ на любовта. Садукееитѣ и фарисеитѣ мислѣха, че тѣ сж на правата страна и не се съгласяваха съ законитѣ, които Христосъ изнасяше.

Като четете тази глава, ще видите, че спорътъ, който тогава се е водѣлъ, и донесъ още продължава, вънъ отъ васъ и вътре въ васъ. И досега още човѣкъ представя поле на сражение. Въ повечето хора има едно вътрешно мърморене, недоволство, единъ вътрешенъ споръ. Причината за това е отсѣствието на единство, на вътрешно съгласие между мислитѣ и чувствата. Тѣ сж лишени

*) Матей, гл. 22

отъ единство въ съзнанието си, благодарение на което често се раздвояватъ.

Сега не е въпросъ да критикуваме вѣрующото на фарисеитѣ и садукееитѣ. Важно е да се изтъкне грамадната разлика между тѣхнитѣ възгледи и тѣзи на Христа. Тѣ Го запитаха: „Трѣбва ли да даваме данъ на Кесаря?“ Христосъ поиска една монета и, като я разгледа, попита: „Чий е този образъ?“ — Кесаревъ. — Тогава, отдайте Кесаревото Кесарю, а Божието — Богу. Сжщиятъ отговоръ се дава и на въпроса, който мжжетѣ и женитѣ често си задаватъ. Жената пита, какво да прави съ мжжа си; мжжътъ пита, какво да прави съ жена си. Щомъ мжжътъ е жененъ, той носи вече въ сърдцето си образа на своята жена. Ще не ще, трѣбва да отдаде на този образъ това, което е негово. И жената, като омжжена, трѣбва да отдаде на образа на своя мжжъ това, което е негово. Ще кажатъ, че искатъ да служатъ само на Бога. Щомъ искатъ да служатъ изключително на Бога, не е трѣбвало да се женятъ. Кой законъ ги застави да се женятъ? Тѣ се ожениха безъ законъ, по свобода, и сж недоволни отъ положението си. Сега, за да се освободятъ, трѣбва да потърсятъ закона, той да разреши въпроса имъ. Забелязано е, че нѣща, които ставатъ по законъ, сж неустойчиви; тѣзи, които ставатъ извънъ закона, сж по-трайни. Много закони има въ човѣшкия животъ, които хората се стремятъ да избѣгнатъ. Напримѣръ, законътъ за военната

повинностъ, за участието на гражданитѣ въ войната и др.

Мнозина задаватъ въпроса, трѣбва ли да сжществуватъ войнитѣ, да се изпълнява военната повинностъ, да се женятъ хората и т. н. Каквито отговори да се даватъ на тѣзи въпроси, тѣ сж временни, защото и войната, и женитбата, и военната служба сж временни отношения. Животътъ се развива, а съ него заедно се измѣнятъ и отношенията между живитѣ сжщества. Какво отношение имате къмъ мухата, която кацнала на главата ви? — Никакво отношение. Тя кацне на главата ви и следъ малко хвърква. Какво отношение имате къмъ котката или къмъ заека, който прескълъ пътя ви? Ако сте суевѣренъ, ще се върнете у дома си защото заекътъ, или котката, е предсказание, че работитѣ ви нѣма да се наредятъ добре. И това е временно. Човѣкъ не може да срѣща на пътя си само котки и зайци.

Много противоречия има въ човѣшкия животъ, и човѣкъ търси начинъ да се справи съ тѣхъ. Противоречия сжществували и въ времето на Христа. Затова говоря за нѣща, които ставали преди две хиляди години. Обаче, сегашнитѣ хора ще кажатъ, че не се интересуватъ отъ противоречията на миналото. Тѣ нѣматъ никакво отношение къмъ спора, който водѣли фарисеитѣ и садукентѣ съ Христа. Тѣ сж спорили съ Христа, а не ние. Питамъ: Какво ще бжде отношението на

сегашнитѣ хора, ако днесъ дойде Христосъ на земята? Споредъ мене, и тѣ ще спорятъ съ Христа. Пакъ ще се повдигнатъ въпроси, които ще предизвикатъ споръ.

Следователно, спорътъ е сжществувалъ между хората и ще сжществува. Важно е, коя е причината, за да има споръ. Двама приятели, млади момци, се обичатъ, живѣятъ си задружно, сподѣлятъ заедно радости и скърби. Следъ нѣколко години единиятъ отъ тѣхъ се ожени. Какво става съ тѣхното приятелство? — Измѣня се, новъ елементъ влиза между тѣхъ. Има случаи, когато отношенията се запазватъ, но обикновено приятелитѣ се раздѣлятъ. Понѣкога раздѣлата е придружена съ споръ, сърдене, недоволство. — Кога? — Когато неженениятъ приятелъ си позволи да бжде любезенъ съ жепата на другаря си. Ако пъкъ си позволи да ѝ цѣлуне ржка, спорътъ става още по-голѣмъ. На какво основание той си позволява такава волностъ? Колкото и да цитира той стихове отъ Евангелието, че и Христосъ е говорилъ за свето цѣлование, нищо не го оправдава. Какъ ще докаже на приятеля си, че неговата цѣлувка е била чиста и света?

Какво представя цѣлувката? Каквито обяснения да се даватъ, въпросътъ за цѣлувката не е сжщественъ. Дали хората трѣбва да се цѣлуватъ, или не трѣбва, какъ да се цѣлуватъ, това сж въпроси, които внасятъ известни противоречия въ човѣшкия животъ. Противоречията сж необходими, за да изяснятъ

известна истина. Както сѣнкитѣ сж необходими въ картинитѣ на художника, така противоречията сж необходими за растенето на човѣка. Безъ сѣнки лицето на човѣка не може да изпъкне. Обаче, истинскиятъ художникъ знае, кжде да поставя сѣнкитѣ и колко свѣтли или тъмни да бждатъ. Ето защо, радвайте се на противоречията, които Провидението и разумната природа ви създаватъ. Другъ е въпросътъ, ако противоречията ви идатъ отъ човѣкъ, който самъ не разбира законитѣ на живота. Въ такъвъ случай, вие трѣбва да бждете разумни, да не се поддавате на ненуждни страдания.

Често хората се натъкватъ на противоречия и при промѣна на времето. Виждатъ, че въ даденъ моментъ времето е хубаво, но не се минава много, явява се буря, почва да вали силенъ дъждъ, и тѣ оставатъ изненадани. Има три уреда, чрезъ които може да се опредѣли времето: чрезъ барометъръ, хигрометъръ и термометъръ. Когато живакътъ въ барометъра спада, налѣгането се увеличава; тогава казваме, че времето ще се развали. Споредъ хигрометъра, колкото повече се увеличава влагата, толкова по-лошо става времето. Споредъ термометъра, когато температурата се повдига и спада бързо, времето се разваля. Като наблюдавате едновременно тритѣ уреда, забелязвате известно противоречие. Нѣкога налѣгането е голѣмо, но нѣма дъждъ; нѣкога налѣгането е малко, но количеството на вла-

гата е голѣмо и започва да вали. За да се опредѣли точно времето, между тритѣ уреда трѣбва да има известно съотношение. Докога може да се увеличава атмосферното налѣгане? — Докато дойде до крайния си предѣлъ. Стигне ли този предѣлъ на налѣгането, въздухътъ започва да се разширява. И разширяването има краенъ предѣлъ. Като се говори за налѣгане и разширяване, ние имаме предъ видъ външнитѣ условия въ атмосферата. Дойдемъ ли до вътрешнитѣ условия, тамъ има напрежение. Когато налѣгането и разширяването действуватъ едновременно съ вътрешното напрежение, дъждътъ дохожда. И човѣкъ минава презъ налѣгане, разширяване и напрежение. Когато турятъ голѣмъ товаръ на гърба му, той казва, че налѣгането му е голѣмо. Когато се разшири въ възможноститѣ си повече, отколкото трѣбва, казватъ, че той е миналъ границитѣ на съседството, навлѣзълъ е въ чужда областъ. На какво ще уподобите тритѣ уреда, съ които измѣрвате налѣгането, разширяването и напрежението? Барометърътъ представя човѣшкия умъ, хигрометърътъ представя човѣшкото сърдце, а термометърътъ — волята, чрезъ която се проявяватъ динамическитѣ сили въ човѣка.

Като се говори за налѣгане, разширяване и напрежение, моралиститѣ казватъ, че трѣбва да се живѣе добре. Религиознитѣ казватъ, че трѣбва да се изпълнява Божията воля. Какъ ще живѣешъ добре и какъ ще из-

пълнявашъ Божията воля: чрезъ налѣгане, чрезъ разширяване или чрезъ напрежение? Ще духашъ ли като вѣтъра, или ще бждешъ тихъ и спокоенъ? Казвате, че не е приятно да ви духа силенъ вѣтъръ. Не е приятно, но, въпрѣки това, попѣкога има силенъ вѣтъръ, буря, които събарятъ дървета, рушатъ канари. Казватъ, че времето се е развалило. Поетитѣ казватъ, че природата се разгниѣвила. И човѣкъ се гниѣви. Гниѣвътъ енергия, която, на мѣсто използувана, дава добри резултати. Ако природата не се гниѣви, ние ще умремъ отъ гладъ. Като задуха силниятъ вѣтъръ, дигне прахъ, образува облаци, и следъ време пада изобилно дѣждъ, който напоява цвѣтията, нивитѣ и градинитѣ. Благодарение на този гниѣвъ, плодоветѣ, житото и зеленчуцитѣ растатъ, цвѣтятъ и даватъ плодове. Гниѣвътъ на природата е разуменъ, носи блага на живитѣ същества. Обаче, гниѣвътъ на хората, въ повечето случаи, руши. Човѣкъ крѣска, вика, безъ да даде плодъ.

Въ какво се заключава добриятъ животъ? — Въ правилнитѣ отношения на човѣка къмъ Бога, къмъ своя ближенъ и къмъ себе си. Мнозина казватъ, че не се интересуватъ отъ това, дали хората около тѣхъ живѣятъ добре. Така не се говори. Ще се интересувашъ отъ живота на своя ближенъ, защото си свързанъ съ него. Всички хора сж свързани помежду си, като скачениитѣ сждове. Следователно, не е безразлично, каква вода ще налѣешъ въ

единъ отъ тѣзи сѣдове. Ако налѣшъ нечиста, водата въ всички сѣдове ще бѣде нечиста; ако въ единъ сѣдъ налѣшъ чиста вода, и въ останалитѣ сѣдове водата ще бѣде чиста. Ако кжщата на твой съседъ гори, и твоята може да се запали. За да се избѣгне тази опасностъ, ти трѣбва да се притечешъ въ помощъ на съседа си, заедно да гасите пожара. Другъ е въпросътъ, ако кжщата на съседа ти е на голѣмо разстояние отъ твоята. Щомъ е близо, ще отидешъ заедно съ него да гасишъ. Не гасишъ ли, и твоята кжща ще отиде.

Когато се говори за добъръ животъ, подразбираме, че има и лошъ животъ. Отгукъ и хората се дѣлятъ на добри и лоши. Между добритѣ и лошитѣ хора има известно съогношение, което показва, че тѣ взаимно си влияятъ. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не се влияе. Казва се въ Писанието, че жителитѣ на Содомъ и Гоморъ водѣли толкова лошъ животъ, че смущавали даже и жителитѣ на небето. Значи, лошиятъ и добриятъ животъ на хората се отразяватъ не само върху сжществата на земята, но и върху тѣзи, които живѣятъ на небето. Ако лошиятъ животъ взима надмощие, мислите ли, че нѣма да дойдатъ сжщества отъ възвишения свѣтъ, да взематъ мѣрки срещу злото на земята? Ако тѣзи сжщества се произнесатъ за хората, че сж непоправими, както се изказаха за жителитѣ на Содомъ и Гоморъ, знаете ли, каква

участъ ги очаква? Ще дойдатъ буритѣ и вѣт-
роветѣ и ще пометатъ всичко. Неправдата въ
свѣта се наказва.

Събрали се трима господари на угоще-
ние въ дома на единъ отъ тѣхъ. Слугата
сготвилъ единъ голѣмъ шаранъ. Седнали
тримата да ядатъ и забравили да дадатъ нѣ-
що на слугата: единиятъ взелъ главата на
шарана съ частъ отъ гърдитѣ, вториятъ взелъ
срѣдната частъ отъ рибата, а третиятъ—край-
ната, опашката. Слугата видѣлъ, че никой отъ
тѣхъ не помислилъ за него и толкова се раз-
гнѣвилъ, че вдигналъ тавата и изсипалъ чор-
бата върху главитѣ на господаритѣ. — Защо
постъпилъ така? — Заради неправдата, заради
тѣхния егоизъмъ. За да се повдигне, човѣкъ
трѣбва да съгласува съзнанието си съ усло-
вията, при които живѣе.

Съществуватъ два вида условия: външни
и вътрешни. Напримѣръ, ако нѣкой знаме-
нитъ цигуларъ е принуденъ да свири зимно
време въ студенъ, неотопленъ салонъ, ржцетѣ
му ще замързнатъ, и той не ще може да свири.
Студътъ е външно условие, което му препят-
ствува. Ако салонътъ е добре отопленъ, но
той е гладенъ, не е ялъ три—четири дена, пакъ
не може да свири. Гладътъ е вътрешно усло-
вие, което му препятствува. За да свири до-
бре, цигуларътъ трѣбва да се намира при до-
бри външни и вътрешни условия, т. е. да има
нормално барометрическо налягане, нормално
хигрометрическо разширяване и нормална тем-

пература. При тѣзи условия ще има тихъ, спокоенъ дъждъ, който съответствува на чиститѣ тонове на цигулката. Само при добри външни и вътрешни условия цигуларьтъ може да се прояви и да задоволи публиката.

Както музикантътъ се нуждае отъ добри външни и вътрешни условия, сжщо така говорительтъ и мислителтъ иматъ нужда отъ добри условия. Ще кажете, че искате да живѣете добре. Добриятъ животъ изисква добри външни и вътрешни условия. Само така човѣкъ може да се справи съ мжнотиитѣ и противоречията, които сжществуватъ и на физическия, и въ духовния свѣтъ. — Има ли противоречия духовниятъ човѣкъ? — Той има по-голѣми противоречия отъ обикновенитѣ хора, които живѣятъ само на физическия свѣтъ. Обаче, духовниятъ човѣкъ лесно се справя съ мжнотиитѣ си, той е досѣтливъ, съобразителенъ. Когато дали на Колумба едно яйце, да го закрепи на върха, той веднага решилъ задачата: чукналъ яйцето и го поставилъ изправено на масата. Присжтствуващитѣ извикали: това и ние можемъ да направимъ. — Защо не го направихте? — Не се сѣтихме. Значи, Колумбъ съобразилъ, какъ да закрепи яйцето, а другитѣ не се досѣтили. Докато върхътъ на яйцето не се чукне, то не може да се закрепи; докато не се тури подъ квачката, не може да се измжти.

Има два метода, по които нѣщата ставатъ: по метода на Мойсея и по метода на

Христа. Понѣкога човѣкъ прилага Мойсеевия законъ, и работитъ му се нареждатъ добре. Понѣкога той прилага Христовия законъ, но работитъ му не се нареждатъ. Нѣкой баща прилага Мойсеевия законъ, и децата му го слушатъ. Другъ прилага Христовия законъ, но децата му не го слушатъ. — Защо? — Защото не знае, кога и какъ да приложи Христовия законъ. Значи, не е само въ прилагането на законитъ, но и въ разбирането имъ. Бащата и майката трѣбва да сж прилагали Христовия законъ още преди раждането на децата си. Тъ трѣбва да сж живѣли по този законъ най-малко сто години преди да сж се оженили. Стане ли законътъ тѣхна плътъ и кръвъ, и децата имъ ще живѣятъ споредъ него. Иначе, ще раждатъ синове и дъщери, които нѣма да следватъ тѣхния пжтъ. За таква деца се казва, че нѣматъ нищо общо съ родителитъ си. Това е противоречие и за родителитъ, и за децата. Родителитъ ги кѣткатъ, но децата вървятъ по своя пжтъ. Тъ се намиратъ въ положението на квачка, която измжтила пиленца, патенца и юрдечета. Тя ги кѣтка, и тѣ вървятъ следъ нея до известно мѣсто. Видятъ ли водата, патенцата и юрдечетата влизатъ вжтре, следватъ своя пжтъ и не се интересуватъ отъ майка си. Тя стои на брѣга на рѣката и се чуди, какви особени сжщества е измжтила. Най-после отговаря на противоречието си: малкитъ сж мои, азъ ги измжтихъ, но азъ не снесохъ всичкитъ яйца.

Мнозина се намиратъ въ положението на тази квачка: проявяватъ нѣкои характерни чѣрти, далечния произходъ на които не знаятъ. Тѣ казватъ: Ние измѣтихме тѣзи прояви на характера си, но кой снесе яйцата имъ, не знаемъ. Дошълъ е нѣкой отвѣнъ, турилъ е подъ васъ яйца на чужди сжщества, да ги измѣтите. Вие лежите на тѣхъ известно време, докато ги измѣтите, а после се чудите, защо не приличатъ на васъ. За да не изпадате въ такива противоречия, бждете внимателни, да не тури нѣкой въ полога на вашия умъ и на вашето сърдце чуждо яйце. Различавайте вашитѣ яйца отъ чуждитѣ. Който има будно съзнание, лесно ги различава. Който не е буденъ, казва: Нали е яйце, важно е да се измѣти. Не е така. Ще измѣтишъ чуждото яйце, но главата ти ще побѣлѣе отъ противоречия и мжнотии.

Защо сжществуватъ противоречия въ човѣшкия животъ? — Защото хората искатъ нѣщата да ставатъ по тѣхна воля. Докато желаятъ да реализиратъ своята воля, все ще се намѣри нѣкой да тури въ полога имъ чуждо яйце, което тѣ ще измѣтятъ. Нѣщата ставатъ не по волята на човѣка, не по неговии закони и правила, но по естествени закони, които нѣматъ нищо общо съ човѣшкитѣ. И думитѣ въ речта се нареждатъ по естественъ начинъ. Като изучава този начинъ, човѣкъ създава граматиката. Тѣй щото, граматиката е резултатъ не на човѣшки умува-

ния, а на естественитѣ закони. Който следва естествения пѣтъ на живота, той е свободенъ отъ всѣкакви противоречия. Естествениятъ пѣтъ на живота е Божественъ. Следвайте този пѣтъ и не се смущавайте.

Днесъ всички хора, религиозни и свѣтски, проповѣдватъ, че трѣбва да се живѣе добре. Обаче, човѣкъ не може да живѣе добре, докато нѣма примѣръ на добъръ животъ, докато не е видѣлъ, какъ живѣятъ напредналитѣ сѣщества. Затова се казва, че животътъ излиза отъ живота. Отъ каквото животъ излизашъ, така ще живѣешъ. Въ това отношение, всѣки може да ви предскаже, какъ ще живѣете. Достатъчно е да знаете, отъ каквъ животъ сте излѣзли. Колко време ще работи вашата воденица, ако я построите на една малка рѣка, или на едно малко езерце, въ които не се втича вода отвънъ? Тя ще работи нѣколко месеца или година най-много и ще спре. Другъ е въпросътъ, ако воденицата се ползува отъ водата на нѣкоя пълноводна рѣка или нѣкое голѣмо езеро, на което притоцитѣ постоянно се увеличаватъ. Тази воденица ще работи стотици години, безъ да загуби нѣщо отъ своята дейность. Сѣщото може да се каже и за човѣшкия животъ. Ако животътъ на човѣка е свързанъ съ Божествения, отдето се пълни и постоянно придобива сила, той се радва на здраве, на дълъгъ животъ. Свързвайте се съ възвишени и напреднали сѣщества, които живѣятъ правилно, споредъ

Божественитѣ закони. Скъсате ли връзката си съ тѣхъ, вие попадате въ неестествения животъ, който води къмъ противоречия. Ще кажете, че и Христосъ имаше голѣми противоречия, които се дължатъ на връзката Му съ еврейския народъ. Той искаше да помогне на евреитѣ и се свърза съ тѣхъ.

И тъй, страданията на хората се дължатъ на връзката имъ съ сжщества, които иматъ по-низка култура отъ гѣхната. Всѣко престѣпление, което става на земята, е резултатъ на лошото влияние на едно или на повече сжщества. Който не познава законитѣ на живота, ще се страхува отъ всички хора, ще ги избѣгва. Не е лошо да се пази човѣкъ, да избѣгва лошитѣ хора, но ще се лиши отъ условия за развитие. Какво ще придобие яйцето, ако остане задълго време въ кошницата на господаря? Освенъ че нищо нѣма да придобие, но ще се развали и ще го изхвърлятъ. Ако го поставятъ подъ квачката, то ще се излюпи, ще придобие животъ. Въ първо време майка му ще го пази отъ неприятели—отъ орли и соколи, но като порасне, тя ще го остави само да се грижи за себе си. Сега има опасности за него, но има и условия за растене. Ако се страхува и постоянно се крие подъ крилата на майка си, нѣма да израсте, нѣма да придобие опитности. Сжщото се отнася и до човѣка. Който се страхува отъ орли и соколи, отъ вълци и лисици и по цѣли дни прекарва въ стаята си, далечъ отъ опасноститѣ и

страданията, дете ще си остане. Външно ще расте, но вътрешно нѣма да придобива нищо.

Всичко, което расте и се развива, е излюпено пиле. Който има противоречия и страдания, е излюпено пиле. Който иска да се развива, непременно ще има противоречия. За да се справя съ тѣхъ, той трѣбва да разбира езика на майка си, т. е. езика на любовта. Щомъ чуе гласа ѝ, трѣбва да се скрие подъ крилата ѝ, докато мине опасността. Мине ли опасността, майката дава знакъ, и детето излиза на свобода. Съвременнитѣ хора трѣбва да се радватъ на противоречията, които разумната природа имъ създава, и да ги използуватъ правилно. Само така тѣ ще се развиватъ; само така ще живѣятъ добре. — Трѣбва ли да се мисли за утрешния день? — Ще живѣешъ и ще мислишъ и за утрешния день, и за земята, и за небето, защото така си приготвяшъ добри условия за бъдещето. Днешнитѣ мисли и чувства опредѣлятъ бъдещитѣ. Каквото мислишъ днесъ, такъвъ ще станешъ въ бъдеще. Ако днесъ изпълнявашъ Божията воля, и утре ще я изпълнявашъ. А изпълнението на тази воля опредѣля твоето щастие. Най-малкото непослушание и колебание въ изпълнението на Божията воля води къмъ страдания и противоречия. Най-малкото изкушение въ мислитѣ, въ чувствата и въ постѣпкитѣ води къмъ страдания. Нѣкой беденъ слуга мине край касата на господаря си и се изкушава, иска да вземе пари, но после се раз-

колебае, уплаши се и се отказва да извърши кражбата. Макаръ че не е извършилъ престъплението, той е опетнилъ вече мисълта си, поради което ще страда. Колко пати презъ живота си той ще се разкайва, че не е бръкналъ въ касата на господаря си, да подобри своето материално положение. Той постъпилъ честно, но отъ страхъ. Докато съжалявашъ, че не си бръкналъ въ касата, ти живѣешъ въ Мойсеевия законъ. Щомъ се откажешъ да бръкашъ въ чуждата каса и си доволенъ, че си издържалъ предъ изкушението, ти живѣешъ въ Христовия законъ. Живѣйте въ Христовия законъ и не мислете за последствията.

Да се върнемъ на въпроса, който евреитѣ задали на Христа: „Тръбва ли да се дава данъ на Кесаря?“ Христосъ отговорилъ: „Отдайте Кесаревото Кесарю, а Божието — Богу“. Съ други думи казано: Отдайте човѣшкото на човѣка, а Божието — на Бога. Оставете човѣшкото да се оправя само. Досега никой не е оправилъ човѣшкитѣ работи, и вие нѣма да ги оправите. Не се мѣсете въ човѣшкия порядъкъ. Не се опитвайте да опредѣляте, кои нѣща въ човѣшкия порядъкъ сж прави и кои сж криви. Дойдете ли до този порядъкъ, ще си мълчите и нѣма да разсждавате. Ако искате да се развивате правилно, влѣзте въ Божествения порядъкъ. Тамъ има условия за растене и развиване. Който иска да живѣе едновременно въ двата порядъка, всичко ще изгуби. Каквото спечели въ Божествения по-

рядъкъ, щомъ влѣзе въ човѣшкия, ще го изгуби. Вечеръ, като спи, човѣкъ отива въ Божествения порядъкъ, да спечели нѣщо. Като се събуди, влиза въ човѣшкия порядъкъ. Ако не знае, какъ да приложи спечеленото, всичко ще изгуби. За да не губите спечеленото, трѣбва да се отречете отъ себе си, както е казалъ Христосъ на ученицитѣ си. Да се отречешъ отъ себе си, това значи, да се отречешъ отъ човѣшкия порядъкъ, дето нѣщата не се изправятъ.

Какъ може да влѣзе човѣкъ въ Божествения порядъкъ? — Като приложи дветѣ заповѣди: любовъ къмъ Бога и любовъ къмъ ближния. Докато живѣте въ безлюбието и въ безвѣрието, вие сте въ човѣшкия порядъкъ. Приложете любовта и вѣрата, и вие ще влѣзете въ Божествения порядъкъ на нѣщата. Не се занимавайте съ въпроса, кой е правъ и кой — кривъ. Само Богъ е въ състояние да разреши този въпросъ. Въ човѣшкия порядъкъ силниятъ има право, а въ Божествения — слабиятъ. Ако нѣкой въ Божествения порядъкъ се чувствува силенъ, веднага го изпращатъ на земята, тамъ да намѣри своето право. Който е слабъ на земята, трѣбва да влѣзе въ Божествения порядъкъ, тамъ да намѣри своето право. Значи, силниятъ трѣбва да слѣзе на земята, а слабиятъ — да се качи на небето. Слизането и качването не сж физически процеси; това сж процеси на съзнанието, чрезъ които състоя-

анията се смѣняватъ. Слабиятъ, като повдигне съзнанието си, веднага смѣня скръбта си въ радостъ.

Христосъ казва: „Скръбта ви ще се превърне на радостъ.“ — Кога? — Когато влѣзете въ Божествения порядъкъ на нѣщата. Стремете се къмъ този порядъкъ, за да станете силни, да разрешите противоречията на живота.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

x

4. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 13 октомврий, 1935 г. 5 ч. с. София.—Изгрѣвъ.

Степени на разбиране

Мнозина четатъ Свещенитъ книги, Библията. Ако ги запитатъ, защо четатъ тѣзи книги, едни ще отговорятъ, че търсятъ правия пжтъ, други — истината. Какво представя истината? Какво опредѣление можете да дадете за нея? Ще кажете, че лесно се говори истината. Опитайте се да кажете на нѣкого истината, да видите лесно ли се говори. Опитайте се да опишете човѣка, да видите лесно ли се изчерпва това понятие. Ще кажете, че човѣкъ се ражда малъкъ, като дете, което расте, става юноша, възрастенъ и най-после остарява. Фазитъ, презъ които минава той, представятъ ли сжщинския човѣкъ? Истинскиятъ човѣкъ не е нито въ детската възраст, нито въ юношеството, нито въ старостта. Той не е нито въ раждането, нито въ смъртта. Кжде е тогава? — Нѣкжде. Никой не може да каже, че е видѣлъ човѣка. Той не е нито въ очитъ, нито въ устата, нито въ носа. Да мислите, че сте видѣли човѣка, това е все едно, че сте видѣли кжщата му. Значи, понятията човѣкъ, вѣра, истина сж отвлѣчени, не могатъ да се конкретизиратъ.

*) Марка, гл 1.

Какво представя вѣрата? Мжчно може да се опредѣли понятието вѣра, но тя се проявява въ мжчнотиитѣ на живота. Ако при всички изпитания и мжчноти човѣкъ е смѣлъ и решителенъ, не се колебае, не се съмнява, той има вѣра. Най малкото колебание въ живота му показва, че вѣрата му не е силна. Каква вѣра е тази, която те заставя да се качвашъ на дърво при срѣщата си съ мечка? Докато не те е срещнала мечката, ти си въ молигва, уповавашъ на Бога, вѣрвашъ, че ще те избави отъ нея. Щомъ я срещнешъ, всичко забравяшъ и се покатервашъ на дървото. И при това положение, пакъ се молишъ и вѣрвашъ въ Бога, но нито молитвата ти е силна, нито вѣрата. Докато не си срещналъ мечката, мислѣлъ си, че си създаденъ по образъ и подобие на Бога. Щомъ срещнешъ мечката, всичко забравяшъ. И тогава, ти, висшето сжщество, създадено по образъ и подобие на Бога, се плашишъ отъ нисшето. То те заставя да се качишъ на дървото и оттамъ да гледашъ. Защо бѣгашъ отъ мечката? Не можешъ ли да ѝ заповѣдашъ да се отбие отъ пжтя ти? За да разбира нѣщата, човѣкъ се пуждае отъ свѣтлина.

Какво представя свѣтлината? И това е едно понятие, което мжчно се опредѣля. Казваме, че свѣтлината разкрива свѣта, но тя не е свѣтътъ. А какво е свѣтътъ, и това понятие не е обяснено. Свѣтътъ се проявява чрезъ свѣтлината, но какво е свѣтътъ, какво

е свѣтлината, не е ясно. Отъ понятието свѣтлина сж произлѣзли много думи. Свѣтлината е външна проява на човѣшкия умъ. Дето има мисль, има и свѣтлина; дето мисльта отсѣтствува, тамъ и свѣтлината отсѣтствува. — На какво се дължи мисльта? — На живота. Значи, дето има животъ, има мисль; дето има мисль, има свѣтлина; дето има свѣтлина, тамъ се разкрива външниятъ свѣтъ.

Често се говори за свѣтски и за духовни хора. Каква е разликата между свѣтския и духовния човѣкъ? Свѣтскиятъ човѣкъ е подобенъ на дете. Каквото види, иска да го пипне. Духовниятъ е като възрастния; той изследва нѣщата съ мисльта си, а не съ пипане. Той ходи съ виждане, а не съ пипане. Който пипа предметитъ, все ще ги опетни. Защо свѣтскиятъ човѣкъ пипа нѣщата? — За да разбере, реални ли сж, или не. Духовниятъ не пипа, защото е намѣрилъ Бога, познава Го и гледа на всичко, като на отражение ъа реалността. За свѣтския човѣкъ, който не е намѣрилъ Бога, всичко, което може да пипне, е реално. За духовния, реаленъ е само Богъ. Всичко останало е отражение на Бога, на великата реалность въ свѣта. — Какъ намира човѣкъ Бога? — По различни пѣтища. Много сж пѣтищата, които водятъ къмъ Бога, много сж и начинитъ за познаването Му.

Въ търсене на методи и пѣтища за познаване на Бога, религиознитъ се раздѣдили въ своето вѣруу, като създали и различни

религии: православни и протестанти или евангелисти и др. Последните гледат на православните като на езичници, като на хора отъ Стария Заветъ, които си служатъ съ кадене, палене на свѣщи, курбани и т. н. Тѣ проповѣдватъ вѣра въ Господа Исуса Христа, като спасителъ на човѣчеството. Следъ това се яви друго вѣрую, баптисти, които изповѣдватъ кръщението, като съзнателенъ актъ. Затова тѣ кръщаватъ човѣка, когато стане на 33 години, а не като малко дете. После се явиха сѣботяните, които пазятъ сѣботата. Въ това отношение тѣ сѣ старозаветници. Най-после се явиха петдесетниците, които проповѣдватъ слизането на Духа върху човѣка. Онзи, върху когото слиза Духътъ, започва да говори на особенъ езикъ. Така става смѣшеніе на езиките. Всички говорятъ, викатъ, прокуватъ. Ако влѣзете въ събранието на петдесетниците, дето всѣки е пророкъ, ще се чудите, въ кого да вѣрвате. Изобщо, всички секти, всички религии иматъ нѣщо хубаво и право, но още не сѣ намѣрили абсолютната истина. Ще дойде день, когато всички хора ще иматъ едно вѣрую, както сѣществува Единъ Вѣченъ, Истиненъ Богъ. Днесъ всички хора търсятъ истината, поради което се създаватъ различни възгледи, различни вѣрвания и убеждения.

Кое е отличителното качество на истината? — Свободата. Който намѣри истината, той е външно и вътрешно свободенъ. Чрезъ

свободата се извява външниятъ и вътрешниятъ животъ на човѣка. Животътъ се извява чрезъ любовта. Любовта пъкъ е пътъ за познаване на Бога. Дойде ли до любовта, човѣкъ едва може да назърне въ Божествения свѣтъ, да види Бога. Който придобие любовта, той е свободенъ отъ противоречията. Въ любовта противоречия не съществуватъ, но, вънъ отъ нея, тѣ сж необходими. Безъ тѣхъ животътъ се обезсмисля. Ако вървишъ по земята и куцашъ, това показва, че кракътъ те боли. Ако съ болния кракъ се качишъ на аеропланъ, ще минешъ за здравъ човѣкъ, защото нѣма да движишъ крака си. Има ли нѣкакво противоречие въ това? Обаче, ако кракътъ ти е здравъ, ти нѣма да куцашъ и на физическия, и въ Божествения свѣтъ.

Нѣкои уподобяватъ мисленето съ хвъркането, затова казватъ: Който мисли, хвърчи високо. Обаче, не всѣки, който мисли, хвърчи. Напримѣръ, болниятъ мисли много, безъ да хвърчи. Здравиятъ мисли малко и високо хвърчи. Той има здрави, положителни мисли. Болниятъ има много мисли, но повечето отъ тѣхъ сж неустойчиви, лесно се разлагатъ и гниятъ. Ето защо, мисълта трѣбва постоянно да се чисти, да се освобождава отъ всичко неустойчиво и гнило.

Представете си, че вие обичате една своя приятелка, храните къмъ нея добри, положителни мисли и чувства. Следъ време срѣ-

ощате друга мома, която ви става приятна, и забравяте първата. Не само че я забравяте, но тя ви става неприятна. Щомъ си помислите за нея, изпитвате неприятно чувство. Във случая, първата ви приятелка представя неустойчивата мисъл, която тние и се разлага; втората ви приятелка е здравата, устойчивата мисъл, къмъ която се стремите. Обаче, другъ човѣкъ срѣща вашата първа мисъл, възприема я съ радостъ; за него тя е здрава, положителна мисъл. Това показва, че нѣщата сж относителни. Ние живѣемъ въ относителенъ свѣтъ, поради което нѣкои мисли за известни хора сж добри, а за други — лоши. Всѣки трѣбва да познава себе си, да разбира, кое е полезно за него, и кое не е полезно.

Слушате да се говори, че човѣкъ трѣбва да бжде сериозенъ. Други казватъ, че трѣбва да бжде веселъ, засмѣнъ. Кога и при какви случаи той трѣбва да бжде строгъ и кога — веселъ? Ако си проповѣдникъ, ще бждешъ строгъ, не ти е позволено да проповѣдвашъ и да се смѣшъ. Ако си слушателъ, пакъ ще бждешъ сериозенъ, ще внимавашъ какво се говори. Обаче, проповѣдникътъ има право да развесели слушателитъ, да каже нѣщо весело. Кога трѣбва да говори весели работи? — Когато мисълта му стане тежка, мжчна за възприемане. Човѣкъ може да се смѣе, когато седне предъ трапеза, пълна съ ядене. Ако трапезата е праздна, нѣма защо да се смѣе. Човѣкъ се смѣе още и при контра-

ститѣ въ живота. Ако видишѣ дете, което облѣкло дрехитѣ на дѣдо си, взело неговата тояга и си въобразява, че е старецѣ, ти непременно ще се засмѣешѣ. То мисли, че е като дѣдо си, а въ сжщностъ не е. Ако дѣдото започне да говори на детски езикѣ, и той става смѣшенѣ. Ниго детето може да стане като дѣдо си, нито дѣдото като внучето си.

Следователно, човѣкъ трѣбва да знае, кога да се смѣе и кога да бжде сериозенѣ; сжщо така той трѣбва да знае, кога да предизвиква смѣхѣ на хората. Не ставатѣ ли нѣщата навреме, всѣкога се създаватѣ противоречия. Единѣ беденѣ човѣкъ отива въ дома на богатия си съседѣ да иска пари на заемѣ. За да го предразположи, той не пристѣпва направо къмѣ въпроса, но заобикаля, говори за едно, за друго, докато най-после богаташѣтъ го предизвиква да се изкаже. Бедниятѣ казва, че е дошѣлъ да иска пари на заемѣ. Богатиятъ отговаря: Не мога да ти услужа, не ми внушавашѣ довѣрие. Обаче, има едно условие, при което мога да ти услужа: ако дадешѣ дѣщеря си на моя синѣ. Той се влюбилѣ въ нея и не може да намѣри спокойствие. Сега бедниятѣ отговаря: Не мога да дамѣ дѣщеря си, защото синѣтъ ти не ми внушава довѣрие. Ето едно противоречие, което трѣбва да се разреши. Какѣ ще го разрешите вие? Въ края на краищата, далѣ ли е богатиятъ пари на бедния си съседѣ, и бедниятѣ далѣ ли е дѣщеря си на богатския?

синъ? Ако разрешите правилно този въпросъ, ще придобиете нова свѣтлина въ ума си.

Мнозина искатъ да знаятъ, дали сж добри хора, или не. Всѣки иска да знае, какво мнение иматъ окръжаващитѣ за него. Единъ отговоръ може да се даде на този въпросъ: Майсторътъ, Който те е направилъ, е добъръ, но дали ти си добъръ, не зная; трѣбва да те изпитамъ. — Възможно ли е майсторътъ грънчаръ да бжде добъръ, а грънцитѣ да не сж добри. — Възможно е. Грънцитѣ сж добре направени, добре опечени, но глината може да бжде отъ различни качества. Има чиста, бѣла глина — каолинъ, но има и нечиста, неустойчива глина. Всичкитѣ грънци не сж направени отъ една и сѣща глина. Качеството на човѣка зависи отъ качеството на преобладаващитѣ въ него мисли, чувства и постѣпки. Мислитѣ представятъ неговия умственъ свѣтъ, свѣтътъ на духа; чувствата представятъ духовния свѣтъ — свѣтътъ на сърдцето, а постѣпкитѣ — свѣтътъ на неговата душа. Значи, външната страна на човѣка се опредѣля отъ неговитѣ мисли, вътрешната — отъ неговитѣ чувства, а самиятъ човѣкъ — отъ неговитѣ постѣпки, т. е. отъ неговата душа. Постѣпкитѣ сж жители на човѣшката душа.

Като знаете, че мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ представятъ външния и вътрешния животъ на човѣка, трѣбва да бждете внимателни, да не допускате нечисти, дисхармонични мисли и чувства въ себе си. Всѣка дисхар-

мония нарушава вътрешния миръ на човѣка. Има музиканти, които не допускатъ нито единъ фалшивъ или нечистъ тонъ до ухото си. Чуятъ ли такъвъ тонъ, тѣ махатъ съ ржка и излизатъ вънъ. Махането съ ржка пресича вълнитѣ на нечиститѣ тонове. За предпочитане е човѣкъ да маха съ ржка, за да се освободи отъ нечиститѣ мисли, отколкото да мърда езика си и да изказва груби, обидни думи. Така трѣбва да постѣпватъ и религиознитѣ. Нѣкой религиозенъ се разгнѣви и изказва обидни, горчиви думи. Въмѣсто да трови себе си и окръжаващитѣ, по-добре да махне съ ржка и да излѣзе вънъ. И религиозниятъ, и свѣтскиятъ трѣбва да знаятъ силата на думитѣ и да ги прилагатъ на мѣсто. Тѣ се залавятъ съ велики работи, а пропускатъ обикновенитѣ. Религиозниятъ описва онзи свѣтъ, безъ той самъ да го е видѣлъ. Учениятъ описва живота на слънцето, безъ да е ходилъ тамъ. Ще кажете, че тѣ знаятъ тѣзи нѣща по чувство, по вътрешенъ пѣтъ. Човѣкъ може да вижда нѣщата и пакъ да не ги знае; може да ги чувствува и пакъ да не ги знае; може да ги мисли и пакъ да не ги знае; може да постѣпва добре и пакъ да не ги знае.

И тѣй, не можешъ да познавашъ живота, докато не си придобилъ любовта; не можешъ да имашъ знание, докато не си придобилъ свѣтлината; не можешъ да имашъ свѣтлина и знание, докато не си мждъръ; не можешъ да бждешъ свободенъ, да имашъ широта, докато

истината не е въ тебе. Вънъ отъ истината никаква свобода не сжществува. Направишъ ли най-малката погрѣшка, ти постепенно губишъ свободата си. Безъ любовь, безъ мъдростъ и безъ истина, човѣкъ губи всичко, което е придобилъ. И тогава, ако питате, кой е истинскиятъ човѣкъ, отговарямъ: Истински човѣкъ е този, който носи образа на любовта, на мъдростта и на истината. Това значи човѣкъ съ тежестъ, съ съдържание. Мислитъ опредѣлятъ съдържанието на човѣка, а постѣпки му — неговата цена, неговия устой.

Днесъ малко хора минаватъ за истински човѣци. Тѣ се отдалечаватъ отъ правия пътъ на живота и желаятъ нѣща, които не имъ сж нуждни. Всѣки се оплаква, че хората не го разбиратъ, че Богъ не приема молитвата му и т. н. Едно е нужно на човѣка: да се моли искрено и отъ сърдце, безъ да очаква брѣзъ отговоръ; да разбира хората и да ги изучава, като предметно учение, безъ да очаква тѣ да го разбератъ; да изучава всичко, което Богъ е създалъ, безъ да се запитва, защо свѣтътъ е създаденъ така, а не иначе; да обича хората, безъ да очаква тѣ да го обичатъ. Нѣкой иска всички да го обичатъ, да вървятъ следъ него. Той не подозира, какво нещастие ще го сполети, ако всички живи сжщества го обикнатъ и трѣгнатъ следъ него.

Единъ младъ момѣкъ, окултенъ ученикъ, искалъ да приложи знанието си въ живота, да оживява нѣщата. Въ него се родило жела-

ние, да има поне едно детенце, да се разговаря съ него, да го учи, да създаде великъ човѣкъ. Понеже не искалъ да се жени, той решилъ да приложи своето знание — отъ житно зрънце да създаде дете. Той взелъ едно чувалче съ жито, отворилъ го и започналъ да произнася магически формули, за да оживи житнитѣ зрънца. Понеже криелъ въ себе си горещо желание да има деца, житнитѣ зрънца се превърнали на деца. Въ първия моментъ той се зарадвалъ, но после се видѣлъ въ чудо, какъ да се справи съ тѣхъ. Тѣ тръгнали следъ него и започнали да викатъ за хлѣбъ. Какъ да нахрани толкова деца? Отде да намѣри хлѣбъ за всички? Като видѣлъ, че не може да се справи съ тѣхъ, той взелъ една тояга и започналъ да ги удря, докато избилъ всички. Само едно отъ децата успѣло да се скрие задъ вратата и да запази живота си. Като го видѣлъ бащата, то започнало да му се моли: Татко, не ме убивай! Остави поне мене да живѣя. Той изпълнилъ молбата му и останалъ само съ едно дете.

Какво показва това? — Че човѣкъ трѣбва да остави само едно желание въ сърдцето си, него да отхрани и отгледа. Важно е, какво трѣбва да бжде това желание: едно желание, съществено, което да има предимство надъ другитѣ. Това желание трѣбва да се подчинява на разумната воля на човѣка, той да го управлява. Всички останали желания не трѣбва да се изхвърлятъ, но да се възпи-

таватъ, да се съгласуватъ съ сжщественото.

Казвате: Човѣкъ трѣбва да бжде съвършенъ, да служи на Бога. — Това не е лесна работа. Да бждешъ съвършенъ, това значи да знаешъ, какъ да мислишъ, да чувствувашъ и да постѣпвашъ. Това е велико нѣщо, което не се придобива отвѣнъ. Има единъ начинъ, по който човѣкъ може да мисли, да чувствува и да постѣпва правилно. Той се заключава въ познаването на Бога. — Можемъ ли да познаемъ Бога абсолютно? — Не можете да Го познаете абсолютно, но отчасти. Достатъчно е само да зърнете образа Му, за да започнете да мислите, да чувствувате и да действувате правилно. — Ще имаме ли противоречия тогава? — Ще имате, но ще се справяте лесно съ тѣхъ. При сегашнитѣ условия на живота, нѣма човѣкъ въ свѣта, мжжъ или жена, ученъ или простъ, вѣрващъ или невѣрващъ, който да бжде свободенъ отъ противоречия. За човѣка на земята тѣ сж необходимостъ, тѣ сж неизбѣженъ пжтъ. Всѣки разрешава противоречията си по-лесно, или по-мжчно, споредъ степенъта на своето разбиране.

Често хората се запитватъ: Не сме ли намѣрили още правия пжтъ? Не сме ли познали Бога? — И правия пжтъ сте намѣрили, и Бога сте познали, но отчасти. И растенията, и животнитѣ сж при условията на човѣка, но тѣ ги използватъ споредъ степенъта на свое-

то развитие и разбиране. Голѣма е разликата между растението и животното; голѣма е разликата между животното и човѣка, между човѣка и ангела, между ангела и херувима или серафима. Всѣко живо същество има свое разбиране, отъ което се ръководи.

Живѣйте споредъ своето вътрешно разбиране, за да бъдете доволни отъ себе си. Измѣните ли на себе си, нито вие ще бъдете доволни, нито ближнитѣ ви. Тази е причината, дето нѣкои хора не сж доволни отъ мислитѣ, чувствата и отъ постѣпкитѣ си. Вие се проявявате като добъръ човѣкъ, само външно, но вътрешно не сте добъръ, нѣмате нуждното съдържание. Външно живѣете добре, но вътрешниятъ ви животъ не е въ съгласие съ външния. Спрете вниманието си върху вътрешната страна на живота, като нѣщо съществено и неизмѣнно. Външниятъ животъ е изразъ на вътрешния животъ на човѣка. Изправянето на външния животъ зависи отъ вътрешния. Затова е нужно правилно разбиране на живота и на разумната природа.

Отъ какво се нуждае сегашниятъ човѣкъ?
— Отъ знание и свѣтлина, отъ сила и богатство, отъ свобода и просторъ. Всичко това ще му се даде, но постепенно. Въ една легенда за създаването на първия човѣкъ се казва, че първоначално Богъ създалъ само трупа му, безъ ръце и крака, безъ очи и уши, само съ съзнание, че има животъ въ себе си, а не

може да работи, да вижда, да чува, да ходи. За да го извади отъ това тежко положение, Богъ изпратилъ два ангела на доброто и ги поставилъ на мѣстото на краката, да ходи съ тѣхъ и да му напомнятъ постоянно за доброто. После извикалъ два ангела на справедливостта, на правдата и ги поставилъ на мѣстото на ржцетѣ, да работи съ тѣхъ и да му напомнятъ за правдата. На мѣстото на очитѣ поставилъ два ангела на истината, да му обръщатъ внимание върху реалността въ живота. На мѣстото на ушитѣ поставилъ други два ангела — на мъдростта, които да му даватъ свѣтлина и знание, да разбира вътрешния смисълъ на нѣщата. Най-после дошълъ ангелътъ на любовта и пожелалъ да изпълни нѣкаква служба въ човѣшкия животъ. Богъ му казалъ, че всички служби сж заети, нѣма за него мѣсто на земята. Той настоявалъ да му се даде нѣкаква служба; искалъ да помогне по нѣкакъвъ начинъ на човѣка. Тогава Богъ го назначилъ на служба, — да учи човѣка да говори.

Слушайте любовта, която, отначало на създаването ви досега, ви учи да говорите. Слушайте любовта, която постоянно ви възпитава; показва ви, какъ да говорите и съ какви думи да си служите. Тя ще ви научи да говорите хубаво. Слушайте всичко, каквото ви казватъ краката. Слушайте всичко, каквото ви казватъ ржцетѣ. Слушайте всичко, каквото

ви казватъ очитѣ, ушитѣ, носѣтъ. Слушайте още, каквото ви казватъ езикѣтъ и устата, чрезъ които се проявява любовта.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

*

5. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 20 октомврий, 1935 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Източникъ на знанието

Размишление.

Две нѣща сж нуждни на човѣка, но трѣбва да знае, кои сж тѣ. Всѣки изпитва нужда отъ тѣзи нѣща, но не знае, кжде да ги търси. Виждашъ, че часовникътъ ти не работи, но не знаешъ, какъ да го поправишъ, да върви правилно. Изучавашъ чуждъ езикъ, разбирашъ, че произношението ти не е правилно, но не знаешъ, какъ да го придобиешъ. Единъ американецъ предавалъ френски езикъ въ Америка Той знаелъ добре граматиката, особено-ститъ на френския езикъ, но произношението му било американско. Случило се, че отишълъ въ Парижъ по работа и слѣзълъ въ хотелъ. Като се разговарялъ съ единъ отъ прислужниците на френски, последниятъ не могълъ да го разбере и, следъ дълги обяснения, той казалъ на професора: Моля, говорете ми на английски, по-добре ще ви разбере.

И съвременнитъ хора изпадатъ въ положението на американеца, професоръ по френски езикъ. Говорятъ съ близкитъ си, говорятъ съ себе си, но нито близкитъ имъ ги разбиратъ, нито сами себе си разбиратъ. Обезсърдчишъ се, отчаяшъ се, но самъ не

разбирашъ състоянието си, не можешъ да си помогнешъ. И, въ края на краищата, бѣгаши отъ хората, търсишъ уединение. Какво ти е, самъ не знаешъ. Виждашъ, че нѣщо не е въ реда си, но какъ да го туришъ на мѣстото му, не знаешъ. Значи, знаешъ езика, но произношението ти е толкова неправилно, че никой не те разбира, и ти самъ не се разбирашъ.

Обезсърдението, неразположението, отчаянието сж временни състояния, съ които човѣкъ не може лесно да се справи. Днесъ го срѣщате веселъ, доволенъ, като че ли цѣлиятъ свѣтъ е неговъ, но на другия день е вече мраченъ, недоволенъ, като че ли всички хора сж виновни за състоянието му. Питатъ го, да не е боленъ, да не е умрѣлъ нѣкой неговъ близкъ; указва се, че външно всичко е наредъ. Има нѣщо криво въ него, но и той не знае, кжде е. Кривото е вътре въ него. Щомъ отвътре е криво, и вънъ отъ него има нѣщо криво. Ти плачешъ, и времето нѣкжде се развалило, и то плаче съ тебе заедно. Ако ти проронишъ две сълзи, времето излива милиони сълзи. Ти преставашъ да плачешъ, а времето продължава да пролива своитѣ сълзи. При това, не плачешъ само ти, но заедно съ тебе плачатъ още хиляди същества. И тѣ сж неразположени, обезсърдени и недоволни. Кой е причината за тѣзи състояния — времето, или самъ той? Когато е неразположенъ, човѣкъ е склоненъ да мисли, че другитѣ сж причина за неразположението му; когато е разположенъ,

той мисли, че и другитѣ хора сж разположени, за което търси причината въ себе си. Щомъ е радостенъ, той казва, че неговата радостъ се предава и на окръжаващитѣ; когато е скръбенъ, казва, че окръжаващитѣ му предаватъ своята скръбъ. Защо и при скръбта не търси причината въ себе си? — Защото трѣбва да плаща. Човѣкъ плаща и когато е радостенъ, и когато е скръбенъ, но въ първия случай е богатъ, лесно плаща, а въ втория случай е беденъ, не може да плаща дълговетѣ си. Тази е причината, задето хората търсятъ виновници само въ скръбта си. Това е криво разбиране. Знайте, че и когато скърбите, и когато се радвате, вие сте свързани едни съ други и взаимно си влияете.

Като се говори за неразбиране на нѣщата, хората се обезсърдчаватъ, искатъ да разбератъ всичко. Това е невъзможно. Радвайте се и на неразбирането, както и на разбирането. И въ неразбирането има нѣщо красиво. Както въ красотата има нѣщо хубаво и нѣщо лошо, така и неразбирането има две страни: добра и лоша. Красивиятъ човѣкъ е и свободенъ, и ограниченъ. Дето мине, пѣтьтъ му е отворенъ. Но отъ друга страна, той е ограниченъ отъ погледитѣ на хората. Всички го гледатъ, искатъ да видятъ очитѣ, носа, устата, ушитѣ му; искатъ да чуятъ какво говори, какви отношения има съ хората. Колкото повече хора се интересуватъ отъ него, толкова повече се дразни той. Всички искатъ да

взематъ нѣщо отъ него, безъ да му дадатъ часть отъ своето богатство. Красивиятъ трѣбва да е готовъ да дава, безъ да очаква да вземе нѣщо. Само така той е на правъ пътъ и може да запази красотата си. Фактътъ, че запазва красотата си, показва, че е придобилъ нѣщо и всѣки моментъ придобива още. Истината е влѣзла въ него и го прави свободенъ. А само свободниятъ може да бжде красивъ. Истината дава, но сжщевременно взема. Види ли, че нѣкой човѣкъ грѣши, тя веднага го изправя предъ себе си и го корегира.

Да носишъ истината въ себе си, това значи, да бждешъ готовъ всѣки моментъ да слушашъ нейнитѣ забележки. Това е все едно, когато мжжътъ има красива жена. Колкото и да е внимателенъ той, както и да се облича, тя все ще му намѣри нѣкаква погрѣшка, или въ облѣклото, или въ обходата. Добре е да имашъ красива жена, или красивъ мжжъ, но трѣбва да знаешъ, че красотата е взискателна, не търпи никаква дисхармония. Красота, която произлиза отъ истината, хроникра нѣщата, както часовникътъ хроникра времето. Най-малкото помръдване на часовника показва, че времето тече. Сжщото прави и барометърътъ по отношение промѣната на времето. Щомъ е така, радвайте се, когато красотата изнася погрѣшкитѣ ви. Само така можете да изправите своя външенъ и вътрешенъ животъ. Какво прави добрата домакиня? — Първо, тя купува прѣсно, доброка-

чествено брашно. Следъ това стопля вода и, като заври, оставя я известно време да истине. После замѣсва брашното, прави го на тесто и го оставя да втаса. Тя знае, колко време трѣбва да стои, докато бжде готово за печене. Добрата домакиня мѣси и пече добре хлѣба си. Тя не се оправдава нито съ брашното, нито съ пещъта; тя знае качествата на брашното, познава пещъта си и изкарва добъръ хлѣбъ. Най-главното, което тя има предъ видъ, е да омѣси хлѣба, както трѣбва; тя не мисли за баници. Споредъ нея, баницата е второстепенна работа.

Въ единъ анекдотъ се говори за службата на зърнеститѣ храни. Единъ день трѣбвало да отидатъ на война, да воюватъ за свободата си. За да не умратъ хората отъ гладъ, тѣ решили да оставятъ просото за храна на човѣчеството. То се възгордѣло отъ службата, която му дали, и ги запитало: Да ставамъ ли на баница? Тѣ му отговорили: Ти стани на хлѣбъ, че за баница не мисли. И съвременнитѣ хора изпадатъ въ положението на просото. Тѣ не се задоволяватъ да изпълнятъ своето предназначение, колкото и да е малко, но се стремятъ къмъ велики работи. Тѣ не се задоволяватъ да станатъ на хлѣбъ, да нахранятъ гладнитѣ, но искатъ да правятъ отъ тѣхъ баници, да ги поставятъ на богати трапези. Тукъ, именно, грѣшатъ хората. Изпълнете първо малкитѣ си задължения, а после мислете за голѣмитѣ. Да станешъ на баница,

това значи, да си изработилъ такъвъ материалъ, който е удобенъ за точене. Това сж постигнали само напредналитѣ, само съвършенитѣ сжщества. Следователно, въ пжтя на възпитанието и самовъзпитанието на човѣка различаваме два метода: методъ за съвършенитѣ и методъ за несъвършенитѣ. Споредъ първия методъ, нито ще хвалишъ човѣка, нито ще го укорявашъ. Защо ще хвалишъ съвършения? Обаче, приложишъ ли втория методъ, и ще хвалишъ, и ще укорявашъ. Несъвършениятъ човѣкъ има нужда отъ похвала, да повдигнешъ духа му. Когато се възгордѣе, трѣбва да го укоришъ, да се смири.

Едно се иска отъ човѣка: да знае, кога да прилага първия методъ и кога — втория. Не е все едно, само да покажешъ бучка захаръ на човѣка и да опишешъ свойствата ѝ, или да му дадешъ да опита захаръта. Като вкуси захаръта, той ще научи свойствата ѝ. Ако я гледа отвънъ, безъ да я вкуси, той трѣбва да приеме на довѣрие вашитѣ думи. Съвършениятъ познава нѣщата отвънъ и отвжтре, а несъвършениятъ ги опитва съ всичкитѣ си сътвива. Ще кажете, че който опитва нѣщата, той се ползува отъ тѣхъ. Който ги приема на довѣрие, малко се ползува. Въ сжщностъ, придобивкитѣ на човѣка зависятъ отъ неговата вжтрешна подготовка. Който е готовъ да се жертвува за другитѣ, отвънъ печели малко, а отвжтре — много. Какъвто е методътъ за изучаване свойствата на захаръта, такъвъ е ме-

тодътъ и за изучаване на любовта. Съвършениятъ, мъдрецътъ познава любовта и по външнитѣ и прояви, безъ да я опитва. Несъвършениятъ я опитва. Най-напредъ той започва съ любовнитѣ писма и постепенно навлиза вътре. Първоначално той пише любовни писма на майка си и на баща си, на братята и на сестритѣ си, на приятелитѣ си и най-после на своя възлюбенъ или на възлюбената си. Ако ученикътъ пише любовни писма, изключватъ го отъ училището. Не е позволено на ученицитѣ да пишатъ любовни писма. Не е позволено и на женени мъже и жени да пишатъ любовни писма. Ще кажете, че това е противоречие. Дали е противоречие, или не, това е другъ въпросъ. Важно е, човѣкъ да се наблюдава, да изучава себе си, да провѣрява, кои нѣща предизвикватъ противоречия. При това, той трѣбва да различава противоречията, да знае отде идатъ и да се справя съ тѣхъ.

Съществуватъ два вида противоречия: външни и вътрешни. Външнитѣ противоречия се разрешаватъ лесно. Страшни сж вътрешнитѣ противоречия. Натъкне ли се на такова противоречие, човѣкъ се изгубва въ себе си. За да излѣзе отъ това положение, той търси външна помощъ. Мнозина се объркватъ толкова много въ противоречията, че не разбиратъ външни ли сж, или вътрешни. Понѣкога причината на противоречията е и външна, и вътрешна. Напримѣръ, нѣкой се чувствава от-

чужденъ, усѣща отдалечаване на хората отъ него, но и той самъ се отдалечава отъ тѣхъ. Той се намира въ безизходно положение, търси причината само вънъ отъ себе си, но, вмѣсто да се оправи, повече се обѣрква. Какво става съ онзи, който пѣтува съ параходъ по океана? Докато параходътъ е на пристанището, той се радва, че ще пѣтува. Щомъ започне да се отдалечава, той става скърбенъ. — Защо? — Отдалечава се отъ близкитѣ си, и тѣ се отдалечаватъ отъ него. Колкото повече параходътъ се отдалечава, толкова по голѣма е скръбъта му. Той се чуди, какво става съ него, че тѣгата му се увеличава и се чувства самотенъ, чуждъ на всички. Ако разбирането му за живота и за връзкитѣ съ хората е правилно, той ще изпитва само вътрешно отчуждаване. Ако разбирането му е ограничено, той ще изпитва и външно, и вътрешно отчуждаване.

И тъй, за да се справя съ противоречията си, човѣкъ трѣбва да познава и външната, и вътрешната страна на живота. Нѣкой се смущава отъ факта, че, като работи върху себе си, не може да обича еднакво всички хора. Къмъ едни е отворенъ, а къмъ други — затворенъ; на онѣзи, които повече обича, дава повече; на онѣзи, които не обича, или нищо не дава, или малко дава. Той се обвинява въ пристрастие, но самъ не може да си помогне. За да разбере причината за нееднаквото си отнасяне къмъ хората, преди всичко, той трѣб-

ва да разбира вътрешната връзка между души, да познава законите, които регулират отношенията между живите същества. Ето защо, дойде ли до любовта, човекът трябва да разбира нейните закони и методи за прилагане. Любовта не се налага, нито съ пари се купува. Не можеш да заставиш човек да те обича, както не можеш да изпросиш нещо от него, ако не го заслужиш. Въ Англия, наприклад, просията е забранена. Колкото и да чака човек с празната си чинийка, никой нищо няма да му даде. Видят ли, че проси, ще го турят въ затвор. Обаче, ако изпие или изспири нещо, веднага чинийката ще се напълни съ пари.

Като изучава живота, човекът постепенно дохожда до правата мисъл. Не е лесно да мислиш право. Мъчно се придобива правата мисъл, още по-мъчно е да чувствуваш право, а най-мъчно е да постъпваш право. Правата мисъл, правото чувство и правата постъпка сж мърки въ живота. Без да знаят тази мърка, някои казват, че хората трябва да се обичат, както обичат себе си. Лесно се говори това, но изпълнението е мъчно. — Защо? — Защото човек се блъска въ своите мисли и чувства. Ако проникнете въ човешката мисъл, ще видите, че тя представя смес от различни мисли, които объркват човека. Достатъчно е да фотографирате мислите на обикновения човек, да видите, въ какъв хаос живее той. Нъ-

кой иска да знае, какво мислят хората. Добре, че не знае. Ако виждаше мисълта на хората, така щеше да се обърка въ нея, че мъчно можеше да се освободи. Това значи, да попадне човѣкъ въ чуждъ свѣтъ, отъ който съ години не може да излѣзе.

Единъ отъ учителитѣ на древността далъ задача на единъ отъ своитѣ ученици, да мине презъ гжста гора, въ която имало голѣми, опасни змии, безъ да пострада отъ тѣхъ. Преди да пристѣпи къмъ задачата, той мислилъ дълго и най-после дошълъ до заключение, че само чрезъ концентриране на мисълта си може да реши правилно задачата. И наистина, той миналъ презъ гората, силно съсърѣдото-ченъ въ мисълта си, безъ да пострада отъ змиитѣ. Който е опиталъ силата на мисълта, може да мине край змии, тигри, лѣвовѣ, безъ да го докоснатъ. Който нѣма тази опитностъ, предъ най-малката змия ще избѣга. Следъ това ще разправа, че видѣлъ голѣми змии на пѣтя си и миналъ презъ тѣхъ спокойно. Трѣбва да се назите отъ чувството да преувеличавате нѣщата. Съ това сами си създавате мъчнотии. Отъ друга страна, не можете да развивате правилно ума си. Преувеличаването води къмъ изопачаване на мисълта и на чувствата. Нѣкой казва, че хората не го обичатъ. Кѣде е мѣрката, съ която опредѣля степенъта на любовта? Да мисли, че никой не го обича, това значи, да си създава криви възгледи за нѣщата. Мислете право

и не допускайте криви, изопачени мисли и чувства въ себе си. Който мисли право, той е дошълъ до вътрешната мѣрка на нѣщата.

Едно се иска отъ човѣка: да стане господарь на своитѣ мисли, чувства и постѣпки. Да бждешъ господарь на себе си, значи, да разграничавашъ нѣщата въ живота си и да знаешъ, на кои отъ тѣхъ да дадешъ предимство. Ако ти се даде една задача, да знаешъ, може ли да се разреши при даденитѣ условия, или не може. Ако нѣкаква мисълъ мине презъ ума ти, да знаешъ, трѣбва ли да я задържишъ, или да я отстранишъ. Не е лесно да разграничава човѣкъ мислитѣ и чувствата си. Даже светии не могатъ понѣкога да разграничатъ една мисълъ или едно чувство отъ друго и изпадатъ въ изкушение. Често разликата между една и друга мисълъ е толкова малка, че не могатъ да се разграничатъ. Нѣкой закъснѣлъ за трена само една минута. Наистина, една минута закъснение не е много, но тренътъ е заминалъ вече, не може да го стигне. Ако отидешъ на гарата една минута преди заминаването на трена, ще чакашъ. Така е споредъ земнитѣ закони. Обаче, ако отидешъ въ невидимия свѣтъ, тамъ не се позволява нито да закъснявашъ за трена, нито да изпреваряшъ. Тамъ трѣбва да се явишъ точно на време, нито по-рано, ниго по-късно. На земята такава точностъ е мжнопостижима, но на небето се изисква абсолютна точностъ. Тя има отношение къмъ вътрешния моралъ

на живота, който има отношение къмъ всѣки човѣкъ. Само ти, който считаешъ себе си за човѣкъ, ще прилагашъ възвишения моралъ въ живота си, безъ да държишъ смѣтка за окръжаващитѣ, дали го прилагатъ, или не. Ти трѣбва да бждешъ точно на време. Отъ себе си ще изисквашъ точностъ, а не отъ другитѣ. И тогава, като дойдешъ до кръстопѣтя на живота, ще минешъ и заминешъ, безъ да си се стълкновилъ. Дойдешъ ли минута по-рано, или по-късно, непременно ще се сблъскашъ съ единъ отъ треноветѣ, които минаватъ по кръстопѣтя. Следователно, щомъ се стълкновишъ съ нѣкого, ти си дошълъ или съ една минута по-рано, или съ една минута по-късно.

Религиознитѣ хора говорятъ за небето, като мѣсто за почивка и радости. Не е така. На небето има почивка, наистина, но и работа има тамъ. На небето всичко е организирано: и работата, и почивката, и храната, и облѣклото и жилищата. Тамъ нѣма криза. Който влѣзе въ небето, не му остава нищо друго, освенъ да учи, да се разхожда, да пѣе и да свири. Каквото пожелае, всичко му се дава. Ако иска приятели, веднага ще бжде обиколенъ отъ приятели; ако иска да бжде самъ, веднага ще се намѣри въ градина съ цвѣтя и плодове, да размишлява и съзерцава. Щомъ се отегчи отъ уединението, веднага ще го обиколятъ сжщества, приятелски разположени къмъ него, и той ще се разговаря съ тѣхъ.

Изобщо, каквото пожелаете на небето, веднага ще ви се достави. Докато си на земята, дълго време ще работишъ и ще се трудишъ, за да постигнешъ желанията си

Животътъ на небето е съвършенъ. Тамъ съществата не познаватъ неразположение, обезсърдчаване, мъчнотии. Обаче, хората на земята често изпадатъ въ неразположение. Причината за това е или въ умствения, или въ сърдечния свѣтъ. Ако въ ума или въ сърдцето имъ попадне нежелана мисль или нежелано чувство, тѣ започватъ да страдатъ, изгубватъ разположението си. И обратно, ако пропуснатъ нѣкоя добра мисль или нѣкое добро чувство, тѣ пакъ страдатъ. И въ двата случая, тѣ сж недоволни отъ себе си и казватъ, че не живѣятъ добре. Какво означаватъ думитѣ „добъръ или лошъ животъ?“ Повечето хора познаватъ добрия животъ, могатъ да го опишатъ, но не живѣятъ добре. Задачата на човѣка е да живѣе добре, а не само да говори за добъръ животъ. Изработете картината на добрия животъ отъ собственитѣ си мисли, чувства и постѣпки, а не на хартия, съ четка и бои.

Христосъ казва: „Бждете съвършени, както е съвършенъ Отецъ вашъ небесни“. Той говори за съвършенството, защото живѣе въ него. На васъ е дадена задачата да приложите любовта, за да придобиете съвършенството. Затова Христосъ казва: „Ако ме любите, ще упазите моитѣ заповѣди“. Сле-

дователно, изпълняването на Христовиѣ заповѣди подразбира изпълняване на Божиитѣ заповѣди. А само оныи изпълнява Божиитѣ заповѣди, който има любовь къмъ Него. Прилагането на любовта и упазването на Божиитѣ закони сж естествени, свободни процеси, както храненето. Трѣбва ли да учите хората, какъ да се хранятъ, какъ да вдигатъ и слагатъ вилицитѣ и лъжицитѣ си? Правилно ли е да поканите хора на угощение и да имъ четете лекция върху храненето? Тѣ ще ви слушатъ известно време и после ще кажатъ: Не можемъ вече да търпимъ, гладни сме, искаме да се нахранимъ. Тѣй щото, поканите ли нѣкого на обѣдъ, сложете яденето предъ него и го оставете свободенъ. Той самъ ще намѣри начинъ, какъ да се нахрани. Като се храни, човѣкъ трѣбва да гледа въ чинията си, да не се върти налѣво и надѣсно, да следи, какъ ядатъ другитѣ. Когато се нахранимъ, трѣбва да бъдемъ свободни. Храненето е свещенъ актъ; отъ него зависи здравословното състояние на човѣка.

Задачата на Божествената школа, която следвате, е да изнесе всички признаци на добродетелитѣ, които се отразяватъ благотворно върху здравето на човѣка. Медицината се занимава съ опредѣляне диагнозата на болеститѣ, а Божествената наука — съ опредѣляне признацитѣ на положителнитѣ прояви въ живота. Да се занимавашъ съ отрицателното, това значи, да се свържешъ съ него. Това не е задача на чо-

вѣка. Свързвайте се съ положителното и мислете за него. Като се говори за търпение, за милосърдие, за проява на чувства, на мисълъ, всички иматъ характерни признаци. Знаете ли признацитѣ имъ, веднага ще познаете търпеливия и милосърдния човѣкъ. Ако въ дома ви дойде човѣкъ, въ когото чувствата сж обилни, ще забележите, че захаръта ви започва да овлажнява. Обаче, влѣзе ли въ дома ви човѣкъ, въ когото мисълъта има надмощие, ще забележите, че водата отъ шишето ви постепенно се изпарява, докато напълно изчезне. Значи, изобилието на чувствата причинява влага, а изобилието на мислитѣ — сухота. Човѣкъ, въ когото мисълъта има надмощие, причинява изсушаване, сухота. Въ негово присѣствие цвѣтята губятъ влагата си и изсъхватъ. Крайното изпаряване на влагата наричаме кражба. Когато предметитѣ се изпаряватъ, т. е. изчезватъ, казваме, че е станала нѣкаква кражба. Обаче, кражби сж съществуватъ само на земята, но не и въ разумния свѣтъ. Тамъ, ако вземешъ чужда вещь, тя отново отива на мѣстото си.

Когато се говори на хората за разумния свѣтъ, за възвишенитѣ сжщества, въ тѣхъ се явява желание да видятъ нѣкой ангелъ, светия или адептъ. Тѣ не знаятъ, че ако видятъ едно възвишено сжщество, ще се намѣрятъ предъ голѣми мъчнотии. Опасни сж ангелитѣ, светиитѣ и адепитѣ. Тѣ сж като красивата мома. Който види ангелъ, желае да

бжде като него и, понеже не може да го постигне, започва да страда. Кой човѣкъ не е пожелалъ красотата за себе си? Така човѣкъ се натѣква на своето користолюбие, което го обѣркава и разстройва. Добре е да бжде човѣкъ красивъ, но понѣкога красотата причинява голѣми страдания. Ето защо, докато не се приготви за духовния свѣтъ, дето съществува пълна хармония и красота, човѣкъ е свързанъ за земята, дето нѣщата сж достѣпни за неговия умъ и сърдце.

Днесъ на хората се говори отъ гледище на съвършенитѣ, а не отъ гледището на несъвършенитѣ. Що се отнася до живота на несъвършенитѣ, всички го познаватъ. Важенъ е животътъ на съвършенитѣ, който се отличава съ мълчание. То не се изразява въ неговорене; то не е външенъ, но вътрешенъ процесъ. Съвършениятъ самъ решава задачитѣ си. Той мълчи и решава, както ученикътъ, който държи матура. Съда на чина и започва да решава. Наоколо му царува миръ и тишина; отвреме-навреме се чува само скърцането на перото. Съвършениятъ човѣкъ и като мисли, и като чувствува е повече въ мълчание. Каквито противоречия и мъжнотии срѣща въ живота си, той не се оплаква, не се гнѣви, мълчаливо се справя съ тѣхъ. Той знае, че красивитѣ и велики нѣща се извършватъ тайно и въ мълчание. Не е лесно да видишъ красотата. Който иска да я види, трѣбва скѣпо да плати.

Младъ момъкъ срещналъ на пътя си една млада, стройна, пъргава мома, но така забулена, че не могълъ да види лицето ѝ. Той се заинтересувалъ отъ нея и си казалъ: Тази мома трѣбва да е много красива, искамъ да видя лицето ѝ. Съ тази целъ, той започналъ да я следи навсѣкжде. Всѣки день вървѣлъ подиръ нея, съ желание да я види, да се порадва на красотата ѝ. Момата се отегчила отъ него и единъ день, безъ да мисли много, обърнала се и му ударила две плесници. Каква била изненадата му, когато булото ѝ паднало, и той видѣлъ красотата ѝ, която го заслѣпила. Другъ момъкъ билъ свидетелъ на случката и се обърналъ къмъ него съ думитѣ: Какъ можа да понесешъ тази обида? На твое мѣсто, азъ не бихъ понесълъ такова унижение. Влюбениятъ момъкъ отговорилъ: Това не бѣха плесници, но благословение, което се излѣ върху мене. Азъ съмъ щастливъ, че можахъ да постигна желанието си. Предъ мене се откри такава красота, каквато никога не съмъ виждалъ. Значи, първиятъ момъкъ е доволенъ отъ плесницитѣ, защото тѣ му открили пътя къмъ красотата. Той вижда вътрешния смисълъ на нѣщата. Вториятъ момъкъ се спира върху външността на нѣщата и, понеже лесно се обижда, остава чуждъ на вътрешния имъ смисълъ.

Много отъ съвременнитѣ хора стоятъ далечъ отъ Божествения свѣтъ, защото сж само зрители на проявитѣ на живота. Тѣ не

го разбираатъ и, каквато неприятностъ имъ се случи, казватъ: Не мога да търпя повече! Не можешъ да търпишъ, но нѣма да видишъ лицето на красивата мома. Ако приемешъ плесниците на живота търпеливо и съ радостъ, любовта ще се разкрие предъ тебе съ всичката си красота и сила. Обиждашъ ли се отъ плесниците на любовта, ти всѣкога ще останешъ далечъ отъ нея. Тя ще мине и замине край тебе, безъ да я познаешъ, безъ да научишъ урока си. Търсете любовта, истината и красотата съ всичката си душа, и тѣ ще ви се откриятъ. Ще кажете, че красивата мома не е постъпила добре съ момъка, който се влюбилъ въ нея. Постъпката на момата не е добра, понеже тя изгубила равновесието си, но момъкътъ постигналъ желанието си. Той решилъ задачата си и разбралъ, че великитѣ нѣща се постигатъ съ постоянство и любовъ.

Често хората се питатъ, не може ли да се живѣе безъ страдания. Не може безъ страдания. Тѣ представятъ плесниците, които отварятъ очитѣ на човѣка. Докато не е получилъ нито една плесница, човѣкъ е слѣпъ, не вижда вътрешния смисълъ на живота. Щомъ получи една-две плесници, очитѣ му се отварятъ, и той вижда красотата на живота. Следователно, за предпочитане е да те удари красивата мома по лицето, но да прогледашъ. Останешъ ли слѣпъ, само ще гледашъ, ще се озърташъ натукъ-натамъ, безъ да виждашъ и разбирашъ смисъла на живота.

Една жена изгубила мъжа си, когото много обичала. Той заболѣлъ внезапно и умрѣлъ. Тя не могла съ нищо да се утеши. Скрѣбта ѝ била толкова голѣма, че тя се затворила въ стаята си, никого не искала да вижда. Най-после успѣли да я убедятъ да отиде въ Ерусалимъ, на Божи гробъ, дето имало едно малко прозорче, презъ което се виждали душитъ на онзи свѣтъ. Тя трѣгнала за Ерусалимъ съ надежда да види презъ прозорчето любимия си мъжъ. Тамъ видѣла, какъ се молятъ калугеритъ, какъ служатъ на Бога, но, като дошла до прозорчето, нищо не видѣла. Дълго време се взирала въ него, но то не се отворило и не могла да види възлюбения си. — Защо не го видѣла? — Защото прозорчето не се отваряло всѣкога. Следователно, и ти ще видишъ много нѣща въ живота си, но едно нѣма да видишъ — своя възлюбенъ. — Защо? — Прозорчето на твоя храмъ е затворено. Докато не се научишъ да мислишъ, да чувствувашъ и да постѣпвашъ право, твоето вътрешно прозорче нѣма да се отвори. Ти ще гледашъ само, безъ да виждашъ и разбирашъ вътрешния смисълъ на живота.

Христосъ говорѣше на ученицитъ си съ притчи, но тѣ не разбираха всичко. Той ги питаше: Още ли не разбирате, какво ви говоря? Този въпросъ може да се зададе и на сегашнитъ вѣрващи. Тѣ говорятъ за Христа, за Божественъ Промисълъ, но, като се намѣрятъ въ затруднение, казватъ: Какво ще се прави?

Какъ ще се живѣе? Вжглища и дърва нѣма, кжщата трѣбва да се поправи, на хората не може да се разчита. Защо създаде Богъ този свѣтъ? Така мислятъ и вѣрващи, и невѣрващи. И еднитѣ, и другитѣ сж отчасти прави. Организираниятъ животъ се проявява по единъ начинъ, неорганизираниятъ — по другъ. Ако животътъ ви не е добъръ, причината не е външна; отъ човѣка зависи да нареди и организира живота си. — Трѣбва да се живѣе добре, да се обичаме! — Така е, всички хора трѣбва да се обичатъ, но съ никого не трѣбва да се злоупотрѣбява. Ако си отишълъ за помощъ при нѣкого единъ пжтъ, втори пжтъ не трѣбва да го безпокоишъ. Отидешъ ли втори и трети пжтъ при единъ и сжщъ човѣкъ за услуга, ти нарушавашъ закона. Като си слѣзълъ на земята, съ население два милиарда и половина, ще обиколишъ всички по единъ пжтъ и следъ това имашъ право да отидешъ при първия, да искашъ отъ него втора услуга. Всички хора сж твои братя и сестри, ще ги посетишъ, ще искашъ услуга и помощъ отъ тѣхъ. Ще кажете, че нѣмате физическа възможность да направите това. Щомъ е така, ще разчитате първо на себе си, въ когото живѣятъ всички души. Само така ще се организирате и ще се радвате на уреденъ животъ, външно и вътрешно. За да организира живота си, човѣкъ се нуждае отъ свѣтлина. Всѣки има възможность да увеличи свѣтлината си. Който има повече свѣтлина,

той се е справилъ съ недоволството, съ не-сгодитѣ въ живота.

„А онѣзи, които ядоха, бѣха до четири хиляди.“ Значи, Христосъ нахрани четири хиляди души съ седемъ хлѣба и нѣколко риби. Той приложи Божествения методъ, затова можа да нахрани толкова много хора съ седемъ хлѣба. Когато едно малочислено семейство не може да се справи съ нѣколко хлѣба на день, това показва, че то прилага обикновения методъ, а не Божествения. При обикновения методъ многото става малко, а при Божествения — малкото се увеличава и става много. Нѣкой се лѣкува по обикновенъ начинъ и търси лѣкари, на които плаща скъпо, но и при това положение не е сигуренъ за живота си. Другъ прилага Божествения методъ при лѣкуването си и, безъ да плаща, безъ да разчита на външна помощ, той е сигуренъ, че ще оздравѣе. И при този методъ човѣкъ плаща, но съ сърдцето и съ ума си. Да се лѣкувашъ по Божественъ начинъ, това значи, да измѣнишъ живота си, да водишъ чистъ и светъ животъ. Останешъ ли вѣренъ на стария животъ, ти ще изгубишъ всичко, което си придобилъ. Това виждаме въ стиха, въ който се говори за болния, който лежалъ 38 години. Христосъ му каза: „Стани, вдигни одъра си и ходи!“ Следъ това добави: „Иди у дома си и повече не съгрѣшавай.“ Понеже Христосъ приложи Божествения методъ къмъ

този боленъ, Той му каза да не грѣши повече, за да не се разболѣе отново.

Като се говори за двата метода, имаме предъ видъ двата закона — стария и новия. Ако наблюдавате отношенията между сина и бащата, виждате, че синътъ е готовъ да се извини и изповѣда своитѣ погрѣшки предъ баща си. Това е по стария законъ. Споредъ новия законъ, бащата е готовъ да се извини предъ сина си, бащата се извинява, както за своитѣ погрѣшки, така и за тѣзи на сина си. Той се счита виновенъ и въ двата случая. Това показва, че висшето взема върху себе си грѣховетѣ и погрѣшкитѣ на нисшето. И за Христа е казано, че поелъ грѣховетѣ на цѣлото човѣчество. Значи, Този, Който никога не е грѣшилъ, пое грѣховетѣ на хората. Христосъ направи това, съ цель да примири човѣка съ себе си, т. е. съ Бога въ себе си. И когато пѣтицата на човѣка сж угодни на Бога, Той го примирява съ враговетѣ му. Ето защо, който иска да се примири съ врага си, трѣбва да пази връзката си съ Бога, да не се прекъсва.

Какво се иска отъ сегашнитѣ хора?—Да се примирятъ съ враговетѣ си и съ Бога въ себе си. За да постигне това, човѣкъ трѣбва да върви подиръ красивата мома, докато му удари две плесници. Следъ това той престава да ходи подиръ момата и се радва, че очитѣ му сж отворени и вижда ясно. Не се обиждайте, когато животътъ ви удари две плесници. Ако

приятелътъ, който ви обича, ви удари две плесници, не му се сърдете. Следъ време ще разберете, че тѣ сж донесли своето благословение. Пъкъ и приятелътъ ви скоро ще съзнае погрѣшката си и ще се извини. Това значи, че примиряването, като вътрешно чувство, действува между хората и ги сближава. Ако двама приятели се скарать, а следъ това се помирятъ, отношенията имъ ставать по-сърдечни, отколкото били по-рано. Понѣкога човѣкъ се скарва и съ себе си. — Кога? — Когато човѣшкото въ него иска да вземе надмощие предъ Божественото. Той иска да се прояви, да вземе първо мѣсто. Ако е религиозенъ, той иска да заеме мѣстото на единъ отъ апостолитѣ или ученицитѣ на Христа.

Колко бѣха Христовитѣ ученици? — Два-надесетъ. Тѣ представятъ 12-тѣ зодии, които обхващатъ цѣлото човѣчество. Който е свързанъ съ тѣзи зодии, той е въ съгласие съ всички живи същества по лицето на земята. Той разбира законитѣ на живота, поради което не се обезсърдвава, не се отчайва, нито се отвращава. Напримѣръ, ако срещнешъ грозенъ човѣкъ, ти нѣма да се отворишъ, но ще кажешъ: Този човѣкъ е незавършена картина, но единъ день ще се завърши и ще стане красива. Ако направишъ погрѣшка, нѣма да се изобличавашъ, но ще кажешъ: Работата ми още не е свършена. Всѣка погрѣшка показва, че картината не е свършена. Ако си нетърпеливъ, ще знаешъ, че картината ти не е

свършена. Не мислишъ правилно — картината ти не е свършена. Всѣки трѣбва да работи върху себе си, да свърши картината си. За да не губите времето си напраздно, не се занимавайте съ чуждитѣ картини, каквито погрѣшки и да иматъ тѣ.

Има два вида погрѣшки: външни и вътрешни. И добродетелитѣ биватъ външни и вътрешни. Изправяйте своитѣ погрѣшки, а за чуждитѣ бждете слѣпи. Пазете се отъ погрѣшки, които мжчно се изправятъ. Синъ се обидилъ отъ баща си и, за да го накара да се замисли върху поведението си, хвърля се отъ една канара и счупва крака си. Сега и бащата, и синътъ съжаляватъ за погрѣшката си. Синътъ трѣбваше да се качи на канарата, да се полюбува оттамъ на мѣстността и да се върне назадъ. Избѣгвайте крайноститѣ. Нѣкой има цвѣтя и ги полива толкова често, че прѣстѣта имъ се разсипва. Другъ пъкъ не полива цвѣтята си, и тѣ изсъхватъ. Това сж крайности. Като работите върху себе си, ще поливате почвата си умѣрено, за да се развивате правилно. Този е истинскиятъ методъ при самовъзпитанието.

Задача. Прочетете пета глава отъ Евангелието на Матей, въ която се говори за блаженствата и размишлявайте върху тѣхъ въ продължение на десетъ деня. Бждете будни въ това време, да прилагате блаженствата, да видите, какво можете да научите отъ тѣхъ. Блаженствата представятъ методи

за самовъзпитание. Като работите съ тѣхъ, ще забележите, че всѣко блаженство може да се прилага при специфични условия. Започнете работата си съ първото блаженство и си отбелязвайте, какъ сте го приложили. Така ще познаете, доколко сте нищи духомъ, кротки, милосърдни и т. н. Нѣкой минава за кроткъ, но най-малкото бодване въ тѣлото го дразни и безпокои. Нѣма нищо страшно въ боджитѣ, които се явяватъ въ кръста, въ ржцетѣ, въ колѣнетѣ, или въ ставитѣ. Боджитѣ не сж нищо друго, освенъ предсказания за времето или за събитията, които ще ставатъ. По боджитѣ въ краката или въ ржцетѣ, човѣкъ познава, какво ще бжде времето, топло или студено, дъждовно или сухо. Сжщо така той може да познае, какъ ще се развие известно събитие. Който не разбира тѣзи нѣща, плаши се и вика лѣкари да му помогнатъ.

И тѣй, работете върху себе си, да придобиете чисти и прави мисли и чувства. Щомъ мислитѣ и чувствата сж прави, и постѣпкитѣ ви ще бждатъ прави. Който има прави мисли, чувства и постѣпки, той може да разбере живота и да следва пжтя, по който идатъ Божиитѣ блага. Само така човѣкъ ще познае себе си, своя ближенъ и Бога. Само така той ще се справя съ противоречията си и ще гледа на тѣхъ като на задачи, а не като спънки. Чрезъ противоречията той развива ума и сърдцето си и усибва волята си.

Като се говори за правилно развиване на ума и на сърдцето, вземаме въ внимание и развитието на тѣлото. Между частитѣ на тѣлото трѣбва да има известно съотношение. Често се запитвате, каква трѣбва да бжде широчината на врата, на кръста и т. н. Намѣрено е, че въ нормално развития организъмъ широчината на ржката при китката, умножена два пѣти, трѣбва да даде дебелината на врата. Дебелината на врата, умножена два пѣти, дава широчината на кръста или талията. Ето защо, като работи върху духовното си развитие, човѣкъ трѣбва да работи и върху организма си. Тогава поговорката „въ здраво тѣло — здравъ духъ“ излиза върна. Безъ прилагане нѣма знание. Затова е казано, че прилагането е източникъ на знанието.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

*

6. Угриино Слово отъ Учителя, държано на 27 октомврий, 1935 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Героитѣ

Размишление.

Въ 15 глава отъ Евангелието на Марка се описватъ страданията и изпитанията на Христа предъ старейшинитѣ и свещеницитѣ, предъ Пилата, предъ римскитѣ войници, докато Го заведоха на Лобното мѣсто и Го разпнаха. Виждате страданията на единъ човѣкъ, Който дойде въ свѣта съ цель да помогне на човѣчеството. Той носѣше свѣтли идеи и очакваше да бждатъ приети отъ хората, но остана разочарованъ. Тѣ не само че не приеха идеитѣ Му, но Го разпнаха на кръста. И това не бѣше обикновенъ човѣкъ, но Синъ Божи, Който се почувствува изоставенъ отъ хората, даже и отъ Бога, но издържа геройски страданията си и предаде Духа си на Бога. Той бѣше разпнатъ и погребанъ, и на третия день възкрѣсна.

Съвременнитѣ хора четатъ тази глава, като нѣщо минало, далечно отъ тѣхъ. Малцина се замислятъ върху нея, върху дълбокия смисълъ на живота. Тѣ не подозиратъ, че това е пжтьтъ на човѣшката душа. Всѣки човѣкъ ще мине по пжтя на Христа. Който е дошълъ на земята, страдания и смъртъ го очакватъ, въ каквато

форма и да сж тѣ. Ще кажете, че вашиятъ животъ ще мине по другъ пѣтъ. Пѣтътъ на всички хора води къмъ Голгота. Всѣки ще умре, ще го погребатъ, близкитъ му ще пророчиятъ нѣколко сълзи и най-после ще кажатъ: Богъ да го прости!

Каква е крайната цель на живота? — Намиране на истината. Пѣтътъ на истината води къмъ изпитания, къмъ радости и скѣрби. Ето защо, който търси съзнателно истината, ще се натѣкне и на драмата, и на комедията въ живота. Докато се ражда и умира, човѣкъ неизбежно минава и презъ страдания, и презъ радости. Престане ли да се ражда и да умира, и радоститѣ, и страданията преставатъ. Докато е на земята, човѣкъ се стреми да постигне своитѣ идеали, но не успѣва. Ако реализира едно отъ желанията си, десетъ оставатъ не-реализирани. Това е въ реда на нѣщата. Постигнешъ ли най-голѣмото си желание, смъртъ те очаква. Постигнешъ ли най-високото положение, пакъ смъртъ те очаква. Представете си, че всички хора искатъ да станатъ царе. Това е невъзможно. Вижте, какво става между пчелитѣ, въ кошеритѣ. Въ единъ кошерь не могатъ да живѣятъ две царици. Едната отъ тѣхъ трѣбва да напусне кошера. Ако не направи това, смъртъ я очаква. Въ този случай, трагедията е неизбежна.

Време е вече, хората да се замислятъ сериозно върху живота и страданията, да не ги избѣгватъ. Безъ страдания нѣма растене,

нѣма животъ. Ако житното зърно не се посади и не умре, нѣма да израсте. Новиятъ животъ иде следъ мъчнотии и страдания. Ето защо, за предпочитане е да имате и радости, и страдания, отколкото само радости. Ако имате само радости, хората ще ви завиждатъ, ще търсятъ начинъ да ви ограбятъ. Ако пъкъ сте крайно беденъ и нещастенъ, всички ще ви съжаляватъ. Следователно, човѣкъ не трѣбва да бжде нито много щастливъ, нито много нещастенъ. Страданието спасява човѣка и отъ дветѣ положения. — Кое страдание? — Онова страдание, което човѣкъ носи съзнателно. Страданието прикрива нѣщата. Най-голъмото богатство и най-голъмата беднотия се криятъ подъ мантията на страданията. Само онзи, който вижда нѣщата, може да познае великата душа, скрита подъ тази мантия. Христосъ дойде на земята, обвитъ въ мантията на страданието, затова малцина Го познаха. Хората не можаха да си обяснятъ, какъ е възможно Христосъ, Синъ Божии, да бжде изложенъ на такива страдания и поругания. Наистина, нѣма човѣкъ въ свѣта, въ миналото и днесъ, който да е страдалъ като Христа. Обаче, Неговитѣ страдания се възнаградиха. Нѣма човѣкъ въ свѣта, чиито идеи, въ продължение само на две хиляди години, да иматъ толкова последователи, както на Христа. Много последователи има Христосъ, но всички още не сж истински християни. Тѣ живѣятъ още съ старитѣ си разбирания.

Какво се изисква отъ сегашнитѣ хора? — Да се откажатъ отъ своитѣ стари разбира- ния, отъ гордостѣта, която ги спъва на всѣка крачка. Непослушанието се дължи на гор- достѣта. Богъ заповѣда на първитѣ човѣци да не ядатъ отъ забраненото дърво, което бѣше всрѣдъ рая, но тѣ не Го послушаха. Достатъчно бѣше да срещнатъ змията — учениятъ адептъ — около това дърво, за да послушатъ съвета му и да нарушатъ Божията заповѣдъ. Богъ имъ даде всички блага и условия за растене и развитие, но тѣ послушаха онзи, който нищо не имъ даде. Той имъ каза, че не сж разбрали заповѣдѣта на Бога и ги посъветва да ядатъ отъ забраненото дърво, за да станатъ като своя Създателъ. Понеже гордостѣта се криеше дълбоко въ тѣхъ, тѣ пожелаха да станатъ велики, като Баща си, да се проявятъ, и ядоха отъ забранения плодъ. И донесъ още хората хвърлятъ вината за страданията и нещастията си върху Адамъ и Ева, като забравятъ, че и тѣ не сж престанали да ядатъ отъ забранения плодъ. Нѣкои хора изяждатъ най-малко по единъ плодъ на день отъ забраненото дърво, пове- чето изяждатъ по два и по три плода. Преди да се произнася за нѣщо, човѣкъ трѣбва да го е изучилъ и разбралъ. Не го ли познава, ще изпадне въ голѣми противоречия. Чувате нѣкой да казва за себе си, че е добъръ, справедливъ човѣкъ. — Добъръ е, но при условие. Ако нахраните едно животно и задо- волите нуждитъ му, и то е добро. Оставете

го гладно два-три деня и се опитайте след това да го докоснете. То веднага ще се озъби срещу васъ, ще покаже истинското си естество.

Като е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да работи върху своя характеръ, да изглади всички грапавини. Не постигне ли това, той не може да влѣзе като гражданинъ въ Царството Божие. И да влѣзе тамъ, нѣма да се ползува отъ благата, на които другитѣ се радватъ. Той ще бѣде чужденецъ въ Царството Божие. Тамъ не приематъ хора съ отрицателни чѣрти въ характера си. Завистьта, злобата, омразата не вирѣятъ тамъ. На земята допускатъ отрицателни характери, за да се изправятъ. Значи, изправянето става тукъ. Завиждашъ на приятеля си, че е царъ, или че заема високо обществено положение. За да го свалишъ отъ това положение, ти събирашъ около себе си хора, които да ти помагатъ. Устройватъ комплотъ и свалятъ приятеля си отъ мѣстото, което заема. Обаче, на небето не се позволяватъ никакви комплоти. Тамъ ще те оставятъ самъ да действувашъ, безъ никакви съучастници. Ти ще се намѣришъ въ положението на Давида, който се борилъ съ Голиата. Който отъ двамата надвие, неговата страна минава за победителъ. Но и това не разрешава въпроса. Ще снемешъ едного отъ мѣстото му, ще се качи другъ. Завистьта пакъ ще остане въ сърдцето ти.

Когато не могатъ да разрешатъ въпроситѣ на живота, хората се запитватъ, защо

идатъ страданията. Да се задава такъвъ въпросъ, това е равносилно да се запитваме защо човѣкъ се мие, защо яде, защо иска да стане богатъ, ученъ, силенъ и т. н. Щомъ има желанія, той прави дългове, които не може да изплати, и започва да страда. Следователно, ако не искашъ да страдашъ, не яжъ, не мисли за богатство, за знание, за сила. Ще кажете, че не може да се живѣе безъ ядене, безъ знание и богатство. Не може, наистина, безъ ядене и безъ знания, не може и безъ богатство и сила, но, въпрѣки това, човѣкъ пакъ умира. Не е страшна смъртъта, страшенъ е онзи животъ, който води къмъ смъртъта. Опасенъ е страхътъ, който води къмъ смъртъта. Мнозина се страхуватъ да се проявятъ да не сгрѣшатъ. Така, тѣ не проявяватъ нищо лошо, но и отъ доброто се въздържатъ. Тѣ изпълняватъ точно заповѣдитѣ на Мойсея — да не убиватъ, да не крадатъ, да не пожелаватъ чуждото и отъ голѣмо въздържание преждевременно умиратъ. Не е важно, какво не трѣбва да прави човѣкъ; важно е, какво трѣбва да прави. Мойсей написа заповѣдитѣ си на две плочи: на едната написа Божиитѣ закони, дадени въ положителна форма; на другата написа човѣшкитѣ закони. Той написа въ положителна форма следнитѣ заповѣди: „Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкия си умъ, съ всичкото си сърдце, съ всичката си душа и съ всичката си сила. Да възлюбишъ ближния си като се-

“Бе си. Да почиташъ баща си и майка си.” Тъзи сж най-хубавитъ заповѣди, които трѣбва да се изпълняватъ. Тъ сж вѣчни и се отнасятъ до всички времена и епохи, до всички хора.

Съвременнитъ хора четатъ Свещенитъ книги, говорятъ за убеждение, но търсятъ лесния пѣтъ. Тъ искатъ да станатъ добри, учени, богати, силни, безъ страдания. Това е невъзможно. Доброволно ще приемете страданията, които идатъ, и ще вървите напредъ. Иначе, тѣ сами ще ви се наложатъ. По-добре е нѣщата да ставатъ по добра воля, отколкото чрезъ насилие. Христосъ даде най-добрия примѣръ за това. Той прие доброволно страданията, понесе ги съзнателно, за което бѣше възнаграденъ. Петъръ се опита да Го разубеди, да не се проявява открито. Той Му казваше: Да отидемъ на друго мѣсто, дето ще ни приематъ съ любовъ. Да напуснемъ еврейския народъ. Ти си Месия, дошълъ съ велика задача на земята. Ако те хванатъ и убиятъ, нѣма да изпълнишъ предназначението си. Пъкъ мисли и за насъ. Ако преследватъ тебе, и насъ ще преследватъ. Какво ще станс тогава съ насъ? На всички негови съвети, Христосъ отговори: Махни се отъ мене! Ти не мислишъ право, не познавашъ Божиитъ закони. Сега и на васъ казвамъ: Колкото и да се плашите отъ страданията и да ги избѣгвате, не можете да се освободите отъ тѣхъ. Съ своя животъ Христосъ показва, какво ви очаква. Той се моли за себе си, да се отмѣни участъта Му,

но не Го послушаха. Следователно, и вастъ-
нѣма да послушатъ. Най-многого, което може
да стане, е да се отложатъ страданията ви за
известно време, но не и да се отмѣнятъ.
Нѣма по-голъмо благо за човѣка отъ това, да
приеме страданията си доброволно и да умре
на кръста, като герой. Христосъ умрѣ на кръста
геройски. Много отъ римскитѣ войници, които
видѣха геройството на Христа, се разкаяха
и повѣрваха въ Него. Тѣ казаха: Този човѣкъ
е великъ. Тѣ първи Го признаха за герой.
Всички хора, които видѣха Христа и Го по-
знаха още преди разпъването Му на кръста,
повѣрваха въ Него, разбраха учението Му и
днесъ сж Негови последователи. Които не Го
видѣха на времето, и донесъ още се лутатъ
съ своето вѣрую, обезвѣряватъ се и търсятъ
пътъ безъ страдания и мъчности.

Апостолъ Павелъ казва: „Отчасти знаемъ,
отчасти пророкуваме.“ Така е, всички хора
знаятъ нѣщата отчасти. Когато умратъ и въз-
крѣснатъ, тогава ще знаятъ истината, тогава
ще разбератъ смисъла на живота. Сегашнитѣ
хора искатъ да знаятъ, ще възкрѣснатъ ли
следъ смъртта си. Че ще умратъ, това всѣки
знае, но дали ще възкрѣснатъ, това малцина
знаятъ. Има начинъ, по който и това можете
да знаете. Нека всѣки се опита, може ли да
прекара единъ день, отъ сутринята до вечерята,
безъ да допусне въ ума си една лоша мисль,
въ сърдцето си — едно лошо чувство и въ
волята си — една лоша постъпка. Който може

да направи това само за единъ день, той има условия да възкръсне. Не можете ли поне единъ день да прекарате въ тишина и спокойствие на ума и на сърдцето си, не сте готови още да възкръснете. Правете опити да изчистите ума и сърдцето си отъ утайкитъ на миналото, да се пригответе за свѣтли и честити дни.

Човѣкъ е дошълъ на земята да воюва съ злото, да се справи съ него, да стане герой. Да воювашъ, това не значи да убивашъ. Когато Петъръ отсѣче ухото на единъ отъ римскитъ войници, Христосъ му каза: „Скрий ножа си въ ножницата, защото, който вади ножъ, отъ ножъ умира.“ Смъртъта не разрешава въпроситъ. Човѣкъ трѣбва да минава отъ смъртъта къмъ живота, а не отъ живота къмъ смъртъта. Това не подразбира, че човѣкъ трѣбва да бжде пасивенъ, да не се интересува отъ живота. Казватъ за нѣкого, че е търпеливъ. Защо е търпеливъ? — Защото е пасивенъ къмъ проявитъ на живота. Дейностъ, активностъ се иска отъ всички. Като живѣешъ, ще се боришъ и ще издържашъ въ борбата. Когато бѣше на кръста, Христосъ понесе най-голѣмата борба, но накрай победи. Както изгони търговцитъ вънъ отъ храма, така изгони отъ своя храмъ всички нечисти мисли и чувства, всички изкушения и противоречия. Той не остави нито една чужда мисль въ себе си и каза: „Домътъ ми ще бжде домъ за молитва, храмъ на

Господа. Не позволявамъ да се върши търговия въ него.*

Сега, като наблюдавамъ хората, виждамъ, че всѣки носи на гърба си надписи, които опредѣлятъ положението му. Тѣ сж остатъци отъ далечното минало, съ които трѣбва да се справи. Единъ писалъ на гърба си, че е нещастенъ, че живѣе въ лишения и мъчно-тии. Другъ писалъ, че е сприхавъ, гнѣвенъ, никой да не се доближава до него, да не избухне. Трети писалъ, че е боленъ, че има голѣми страдания. Всѣки търси вината въ окръжаващитѣ и продължава да носи надписа на гърба си. Това е криво разбиране. Снемете тѣзи надписи отъ гърбоветѣ си, за да се освободите отъ наслояванията на миналото. Откажете се отъ преходното, временното и дайте мѣсто на Божественото въ себе си, което вѣчно живѣе. На цѣлото човѣчество предстои една голѣма война за животъ или смъртъ, за освобождаване или заробване. Всѣки иска да бжде свободенъ. Отъ какво? — Отъ вътрешнитѣ заблуждения, съмнения, подозрения, противоречия. Откаже ли се отъ тѣхъ, той е придобилъ истинската свобода. Дойде ли до старитѣ си навици, човѣкъ трѣбва да застане смѣло предъ тѣхъ и да каже: Свобода, или смъртъ! Ако търси абсолютната свобода, безъ ограничение на стария, изопаченъ животъ, той ще намѣри смъртта. Ако търси смъртта, за да се освободи отъ задълженията си, той ще изгуби свободата си.

Така трѣбва да се говори и на стари, и на млади.

Какво правятъ старитѣ хора днесъ? Тѣ учатъ младитѣ, говорятъ имъ за живота, но се страхуватъ да изнесатъ истината. Ще кажете истината на младитѣ! Ще кажете, че имъ предстои голѣма война. Ще воюватъ съ злото въ себе си, докато победятъ. Като проповѣдвате нѣкакво вѣрую, ще говорите истината, безъ обещания, безъ залъгвания. Нѣкои религиозни хора мислятъ, че като направятъ едно добро, ще платятъ дълговетѣ си, т. е. ще се простятъ грѣховетѣ имъ. Това е заблуждение. Не само добро ще направишъ, но ще дадешъ живота си. Ще воювашъ съ злото и, за да се справишъ съ него, ще пожертвувашъ всичко, каквото имашъ. Иовъ мина презъ голѣми страдания, но не даде всичко. Той не издържа войната докрай. Понеже имаше синове и дѣщери, тѣ пострадаха за него, а той и жена му оцѣлѣха. Следъ това отново придоби загубеното: родиха му се синове и дѣщери, по-добри отъ първитѣ; богатството и силата му се увеличиха. Значи, синоветѣ и дѣщеритѣ на Иова станаха жертва за баща си, а Христосъ трѣбваше самъ да умре, нѣмаше кой да се пожертвува за Него.

И тъй, положението на жененитѣ се различава отъ това на нежененитѣ. Жененитѣ, които иматъ синове и дѣщери, наполовина разрешаватъ задачитѣ си. Чувате ги да казватъ: Ние не можахме да постигнемъ желанията си,

но синоветъ и дъщеритъ ни ще продължатъ нашата работа. Значи, има кой да ги замѣсти. Какво остава за нежененитъ? — Сами да носятъ своя кръстъ. Ако го изнесатъ достойно, ще постигнатъ желанията си; въ противенъ случай, нищо нѣма да постигнатъ. Всичко зависи отъ тѣхъ самитъ.

Какво се разбира подъ „жененъ и нежененъ“? Женениятъ символизира човѣшкото естество въ човѣка, а неженениятъ — Божественото. Който е готовъ да служи на Божественото, трѣбва да се самопожертвува. Жертва, направена отъ любовъ и съзнание, води къмъ животъ и свобода. Христосъ казва: „Ако не ядете плътта ми и не пиете кръвта ми, нѣмате животъ въ себе си.“ Значи, човѣшкото трѣбва да се пожертвува за Божественото. Стане ли обратното, човѣкъ се натѣква на страдания, мъчнотии и противоречия. Днесъ, почти навсѣкжде, човѣшкото господствува, потиска Божественото. Тази е причината, поради която всѣки иска да заеме първото мѣсто. Учени и прости, вѣрващи и невѣрващи се борятъ за първи мѣста. И въ времето на Христа, майката Заведеева дойде при Него да иска първитъ мѣста за синоветъ си: единиятъ да седне отлѣво на Христа, а другиятъ — отдѣсно. Христосъ я запитва: „Могатъ ли тѣ да пиятъ отъ чашата, отъ която азъ пия, и да се кръщаватъ съ кръщението, съ което азъ се кръщавамъ?“ — Могатъ. — Тѣ могатъ да пиятъ отъ моята чаша и да се кръ-

щаватъ съ моето кръщение, но да седнатъ отлѣво или отдѣсно, това Богъ опредѣля.“ Тази майка не знаеше, какво иска. За да седнатъ отдѣсно или отлѣво на Христа, синоветъ ѝ трѣбва да минатъ презъ живота и страданията Му и, следъ като възкрѣснатъ, тогава ще имъ се опредѣли мѣстото и службата.

Хората се страхуватъ отъ смъртъта, понеже не разбиратъ, какво носи тя. Чрезъ смъртъта човѣкъ се освобождава. Следователно, тя е великъ актъ на освобождаване. Когато се ражда, детето заплаква, защото иде на земята да страда. Значи, като се ражда, човѣкъ плаче; като умира, престава да плаче, защото и страданията се свършватъ. Въ сжщностъ, и следъ смъртъта има страдания, но свършено различни отъ земнитѣ. Следователно, докато се ражда и умира, човѣкъ не може да бжде свободенъ. Свободата се опредѣля отъ знанието, отъ разбиране смисъла на живота и на смъртъта. Който не разбира, какво нѣщо е животътъ и какво — смъртъта, живѣе само за слава и за почести. Той иска да бжде знаменитъ човѣкъ, да му се кланятъ, да вѣрватъ въ него. Каква полза имате отъ вѣрата на хората? Днесъ ще вѣрватъ, а на другия день ще бѣгатъ отъ васъ. Не по-стѣпиха ли така и съ Христа? Като Го хванаха войницитѣ, всички, които вѣрвѣха съ Него, се разбѣгаха. Даже и най-преданитѣ, които ви се изповѣдватъ въ любовъ, ще ви изоставятъ. Петъръ, който бѣше готовъ да се

жертвува за Христа, се отрече три пѣти отъ Него.

За да се укрепи вѣрата ви, трѣбва да видите Христа следъ възкресението. Ученицитѣ на Христа станаха истински Негови последователи следъ възкресението Му. Тогава тѣ трѣгнаха да проповѣдватъ и станаха мжченици за Словото Божие. Съ пѣсень и усмивка на уста тѣ отиваха на кладата. Герои бѣха тѣзи хора! Какъвъ герой е този, който не може да понесе най малкото страдание? Срѣщате го, плаче, рони сълзи, че билъ гладенъ, два деня не ялъ. Чудно нѣщо! Христосъ пости 40 деня и издържа, а той не ялъ два деня и вдигналъ толкова шумъ около себе си. Ако пости 40 деня като Христа, ще приеме Божието благословение, ще мине за герой. При това, има смисълъ да пости човѣкъ, но да придобие своята свобода, както и свободата на своя народъ. Единъ ирландецъ пости 80 деня и замина за другия свѣтъ, но следъ смъртта му Ирландия се освободи.

Съвременнитѣ хора не сж дошли още до положение да се жертвуватъ за свободата на своя животъ. Ако днесъ излѣзатъ на полесражението, ще изгубятъ. Кой е готовъ да увисне на кръста като Христа, да Го подиграватъ, да Го плюятъ, да Го изтезаватъ? Христосъ чуваше всичко, но не възропта, не се усъмни въ Бога, не се обезвѣри. Следъ всички поругания Той каза: „Господи, въ Твоитѣ рѣце предавамъ Духа си.“ Всѣки чо-

вѣкъ ще мине по пѣтя на Христа, ще бжде подиграванъ, осмиванъ, изоставенъ отъ близкитѣ си, отъ приятелитѣ си, даже и отъ Бога. Около него ще настане мракъ и тъмнина. Страшна е тъмната зона, презъ която всѣки човѣкъ трѣбва да мине; още по-страшно е, ако се обезвѣри и разколебае въ Бога. Който издържи докрай, той ще бжде спасенъ; той ще се нарече герой.

Христосъ казва: „Отецъ е въ мене, и азъ въ Него.“ Като Го приковаха на кръста, остана самъ. Онзи, Който бѣше въ Него, Го изостави. Той се обърна къмъ Бога съ думитѣ: „Отче, защо си ме оставилъ?“ Като не получи никакъвъ отговоръ, Христосъ разбра, че това е единъ отъ въпроситѣ, който не може да се разреши, и спокойно предаде Духа си въ ръцетѣ на Бога. Този е пѣтятъ, презъ който минава човѣшката душа. Човѣкъ слиза на земята, туря раница на гърба си и отива на бойното поле да воюва. Той мисли, че ще се върне здравъ и читавъ, ще го посрещнатъ съ музика и пѣсни, но остава разочарованъ. Тамъ го посрѣща свиренето на куршумитѣ и едва сега разбира, че нѣма да се върне. Който е отишълъ на бойното поле, или герой ще стане и ще усили вѣрата си въ Бога, или всичко ще изгуби и ще бжде победенъ. Животътъ е пѣленъ съ бойни полета, и вие трѣбва да бждете готови да се сражавате достойно и съ честъ. Герои трѣбва да бждете! Ако приемете смъртъта, ще придобиете жи-

вота; ако се откажете отъ смъртъта, ще изгубите свободата си. Тогава ще преживѣете най-голъмото разочарование. Приемете смъртъта, за да придобиете най-голъмото благо — любовъта, носителка на вѣчния животъ.

Пилатъ запитва Христа: „Ти ли си царьтъ на Юдеитъ?“ Христосъ му отговори: „Ти казвашъ“. Ако Христосъ бѣше царь Юдейски, нѣмаше да бжде сѣденъ и разпнатъ. Понеже не бѣше такъвъ, въ което Го обвиняваха, Той бѣше изложенъ на поругания и най-после Го разпнаха. Човѣкъ трѣбва да бжде изоставенъ отъ всички, за да се освободи отъ заблужденията. Докато има поне единъ човѣкъ, на когото да разчита, той не може да се освободи отъ заблужденията си. Изгуби ли и него, остане ли свършено самъ, той е свободенъ отъ заблужденията си, отъ робството и ограниченията и минава отъ смъртъ къмъ животъ. Само при това положение човѣкъ разчита на Божественото Начало въ себе си.

И тъй, бждете готови за последния изпитъ, когато останете сами. Ако не разчитате на Божественото, смъртъ ви очаква. Разчитате ли на него, животъ ви очаква. Христосъ казва: „Не се доближавайте при мене, защото не съмъ възлѣзълъ още при Отца“. Тѣй щото, когато искате да видите Божието лице, ще знаете, че първо трѣбва да минете презъ кръста. Който не е миналъ презъ страшния кръстъ, той не може да види лицето на Бога. Докато дойде това състояние, отдалечъ ще назърта,

както евреитѣ мечтаха цѣли 40 години за обетованата земя.

И тъй, да види човѣкъ лицето на Бога, това значи, да бжде великъ герой, да се е сражавалъ съ смъртта и да е придобилъ живота. Съ други думи казано: Само онзи може да види Божието лице, който е придобилъ свободата, който е пожертвувалъ човѣшкото въ себе си, т. е. всички човѣшки желания за смѣтка на Божественото. Той е приелъ Божия Духъ въ себе си, станалъ е едно съ Бога. Такова е положението на всички, които приеха Христовото учение и се пожертвуваха за Него. Тѣ отиваха съ радостъ и пѣсень на кладата и умрѣха като мъченици.

Дайте пътъ на Божественото въ себе си, за да придобиете вѣчния животъ, да станете едно съ Бога.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

*

7. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 3 ноемврий, 1935 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Свещениятъ огънь

Размишление.

Христосъ се обръща къмъ ученицитъ си съ думитъ: „Защо ме наричате Господъ, а не правите това, което казвамъ?“ Сжщиятъ въпросъ може да се зададе и на съвременнитъ хора. Защо се считатъ за учени, за вѣрващи, щомъ не пазятъ най-необходимото — своето здраве? На физическия свѣтъ човѣкъ трѣбва да пази нормалната топлина на организма си. Отъ нея зависи здравето му. Въ духовния свѣтъ той трѣбва да пази вътрешния огънь, да не го загасва. Той е нареченъ „свещенъ огънь“. За да гори свещениятъ огънь постоянно, това зависи отъ правилното кръвообръщение, отъ правилъ мисли, чувства и постѣпки на човѣка. Изгаси ли свещения огънь въ себе си, човѣкъ се натѣква на обикновения огънь, дето горението не е пълно. Тукъ има димъ, сажди, отсъствие на свѣтлина и топлина. Който се освѣтява съ обикновения огънь, той пипа нѣщата, блѣска се отъ единъ предметъ въ другъ. Много естествено, той нищо не вижда. Тази е причината, дето прави грѣшки и престѣпления. Като не разбира законитъ,

*) Лука 6:46.

той търси адвокати да го защитава. Ако нѣма кой да го оправдае, законътъ го държи отговоренъ и го сждятъ. Единъ го защитава, другъ го защитава, докато свещениятъ огънь въ него съвършено изгасне. Човѣкъ може самъ да си помогне. — Какъ? — Като престане да грѣши. Кой е виновенъ за погрѣшките? — Той самъ. Изгасилъ е свещениятъ огънь и влѣзълъ въ обикновения, съ което причинява пакости не само на себе си, но и на своитѣ ближни.

Помнете: вѣнъ огъ свещения огънь нѣма животъ. Той изпълва цѣлото планетно и междупланетно пространство. Като се говори за огънь, мнозина мислятъ, че той се пали и изгасва. Това се отнася до обикновения огънь, който сутринъ се пали, вечеръ се оставя да изгасне. Обаче, свещениятъ огънь вѣчно гори. Веднѣжъ запаленъ, той не трѣбва да се изгасва. Нѣкой казва, че има огънь, че температурата му се повдига. Това е резултатъ на обикновения огънь, който се отличава съ ниска и висока температура. Обаче, топлината на свещения огънь е винаги една и сѣща. Той внася добро разположение на душата и на духа. Онзи, въ когото гори свещениятъ огънь, всѣкога е добре разположенъ; той се отличава съ вжтрешенъ миръ и спокойствие, съ вѣра и любовъ къмъ Бога. Изгаси ли свещения огънь въ себе си и влѣзе въ обикновения огънь, човѣкъ става нервенъ, неразположенъ, всичко го смущава. Той се оплак-

ва отъ лишения, отъ беднотия, отъ болести. Следователно, щомъ страдате, щомъ сте нещастни и смутени, ще знаете, че живѣете въ обикновения огънь. Сами сте изгасили свещения огънь, и сами отново ще го запалите.

Съвременнитѣ хора палятъ свещения огънь само въ свѣтли дни на живота си и следъ това бързатъ да го изгасятъ. — Защо? — Скъпо струвалъ. Следъ всѣки свѣтълъ день тѣ палятъ обикновения огънь, и сами си правятъ пакости. Виждате млада булка, облѣчена съ нови, скъпи дрехи. Така е облѣченъ и младоженикътъ. Всички имъ се радватъ, веселятъ се заедно съ тѣхъ. Тѣ сж запалили свещения огънь въ себе си. Обаче, мине ли този свѣтълъ день, тѣ изгасватъ свещения огънь, обличатъ старитѣ си дрехи и започватъ да си служатъ съ обикновения огънь. Още отъ първия день очитѣ имъ започватъ да сълзятъ. Задушаватъ се, дишането, кръвообръщението имъ не ставатъ правилно. Кой е виновенъ за тежкото имъ положение? — Сами тѣ. Казватъ: Дѣлнични дни идатъ въ живота, не можемъ да подържаме свещения огънь. Макаръ и да дими, обикновениятъ огънь струва по-евтино. Така мислягъ всички хора, но горчиво се лъжатъ. Въ края на краищата, обикновениятъ огънь излиза по-скъпо отъ свещения. Той е причина на всички болести и нещастия, при които човѣкъ плаща съ живота си. Обаче, колкото и да се говори на човѣка за предимството на свещения огънь,

ако нѣма опитностъ, той се държи за обикновения огънь, който нѣма много разходи. Който е опиталъ последствията на този огънь, бѣга отъ него като попаренъ. Докато не го е опиталъ, той му се кланя, както нѣкога хората се кланяли на огъня. После се кланяли на слънцето заради приятната и благогворна топлина и свѣтлина. И доднесъ още хората спиратъ вниманието си на топлината и свѣтлината, които слънцето излъчва. И доднесъ още ученитѣ се занимаватъ съ слънцето, като източникъ на живота.

Пазете свещения огънь въ себе си, за да не огрубѣете физически и духовно. Физическото огрубяване започва съ огрубяване на кожата. На физическия свѣтъ кожата е проводникъ на жизненитѣ енергии отъ природата. Щомъ загрубѣе кожата на човѣка, течението на жизненитѣ сили въ него става неправилно, и той заболява. Ще кажете, че кожата на всички работници е груба. Следва, че тѣ трѣбва да боледуватъ. Огрубяването на кожата не се заключава въ почерняване, напукване или закоравяване. Други сж признацитѣ на огрубяването, причинено отъ загасване на свещения огънь. Опасно е човѣкъ да знае тѣзи признаци, за да не се уплаши, защото не е въ състояние да си помогне. Страхътъ има смисълъ само тогава, когато човѣкъ може да вземе мѣрки, за да избѣгне известна опасностъ. За васъ е важно да пазите свещения огънь да не изгасне. Изгасне ли, човѣкъ огрубява и

въ духовно отношение: чувствата му ставатъ груби, а мисълта му постепенно се помрачава. Дали физически, или духовно огрубява човѣкъ, ще знаете, че едното влѣче следъ себе си другото. Пазете тънкото вжже да не огрубѣе, да не стане кораво, дебело, че да не могатъ да се правятъ вжзли на него. Всѣки вжзелъ, направенъ на мѣсто, има смисълъ. Значи, въ човѣшкия животъ има вжзли, които сж необходими. Щомъ задебелѣе вжжето ви, тѣзи вжзли не могатъ да се правятъ, и вие, искате или не искате, ще вървите по пжтя на еднообразието, което носи всички нещастия и мъчнотии следъ себе си.

Каква е разликата между свещения и обикновения огънь? Тѣ се различаватъ по уханието. Свещениятъ огънь има приятна миризма, а обикновениятъ — неприятна. Благодарение на миризмата си, тѣ произвеждатъ два различни резултата. Кажете ли нѣкой, че страда, боледува, ще знае, че причината се крие въ обикновения огънь. Обикновениятъ, временниятъ животъ води къмъ обикновения огънь. Добриятъ, изправниятъ животъ води къмъ свещения огънь. Следователно, страдащиятъ, недоволниятъ трѣбва да изправи мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ си, за да възстанови свещения огънь въ себе си. Той е основата, върху която човѣкъ трѣбва да съгради своя животъ. Той е канарата на живота. Който съгради къщата си на канара, той се осигурилъ — никакви бури и вѣтрове, никакво наводнение не

може да я събори. Който съгради къщата си на пѣсъкъ, и най-слабиятъ вѣтрѣ ще я разклати. Казано е, че Богъ е огънь всепояждащъ. Съ други думи казано: Богъ е свещениятъ огънь. Мойсей, който бѣше посветенъ въ тайнитѣ на Египетъ, трѣбваше да пасе овце 40 години, за да разбере, какво е въ сжщностъ свещениятъ огънь. Единъ день, като пасѣше стадото си, видѣ на едно мѣсто, че гори кжпина и не изгаря. Той знаеше свойството на обикновения огънь — да гори и изгасва, да изгаря всичко, което е около него. Но какъвъ бѣше този огънь, който гори и не изгасва; гори, безъ да изгаря нѣщата? Докато се чудѣше на огъня, той чу гласъ, който му казваше: „Събуй обущата си, защото мѣстото, на което стоишъ, е свето. Чухъ воплитѣ и страданията на моя народъ и тебе избрахъ да имъ помогнешъ. Ти ще ги изведешъ отъ Египетъ“. Мойсей чу гласа на Бога отъ кжпината. Така той разбра силата, която свещениятъ огънь криеше въ себе си. Това бѣше външната страна на този огънь. Дойдете ли до вътрешната му страна, търсете я въ себе си.

Следователно, питате ли се, каква е задачата на Божественото учение, ще знаете, че то има задача да запали свещения огънь въ човѣшката душа. Щомъ се запали веднѣжъ, всичко върви добре. Животътъ следва своя естественъ пѣтъ на развитие. Огънь е нуженъ на човѣка. Безъ огънь нѣма животъ. Подъ „огънь“ не разбирамъ обикновения, отъ кой-

то всичко изгаря. Истинският огънъ поддържа растенето и развитието на всички живи същества. Всичко, което се вари на обикновения огънъ, лесно се изпарява и изчезва. То е подобно на розовото масло, което трѣбва да се държи въ херметически затворени шишета, за да не се изпари. Отворятъ ли се шишенцата, маслото скоро излетява. И въ рждетѣ ви оставатъ красивитѣ шишенца, но праздни. Ако вашитѣ мисли, чувства и желанія се изпаряватъ и изчезватъ като розовото масло, ще знаете, че сте въ обикновения огънъ на живота. Не се чудете следъ това, защо се чувствувате изпразнени, обеднѣли, като праздни шишета.

И тъй, обикновенитѣ мисли лесно влизатъ въ човѣшкия умъ, но и лесно излизатъ. Тѣ бързо се явяватъ и изчезватъ, безъ да оставятъ следи. Обикновенитѣ работи лесно се забравятъ, а необикновенитѣ, които произлизатъ отъ свещения огънъ, оставатъ за вѣчни времена; тѣ никога не се забравятъ. Забравишъ ли нѣщо, не се мжи да си го припомнишъ, то е обикновена мисль. Благодари, че си я забравилъ. Ако губишъ богатството, знанието, силата си, ще знаешъ, че си изгубилъ нѣщо човѣшко, а не Божествено. Не съжالياвай, че си изгубилъ човѣшкото, но се стреми да придобиешъ Божественото и да го запазишъ. Разумниятъ свѣтъ допуска загубването на човѣшкитѣ работи, за да оцените Божественитѣ, които сж вѣчни и без-

смъртни. Всичко, което излиза отъ Бога, е безсмъртно; всичко, което излиза отъ човѣка, е временно и преходно.

Какъ се познава, кой човѣкъ носи свещения огънь въ себе си, и кой е лишенъ отъ него. Има два начина за това: външенъ и вътрешенъ. Всѣко нѣщо се познава по двата начина. Напримѣръ, ако искате да познаете, доколко даденъ човѣкъ е силенъ, ще го познаете или по формата му, по външния изгледъ, или по товара, който носи на гърба и въ сърдцето си. Истински силенъ е онзи, който носи и физическия, и психическия товаръ съ радостъ и разположение. Силниятъ конь носи голѣмъ товаръ, слабиятъ — малтъкъ, а болниятъ носи само самара си. Колкото по-голѣмъ товаръ носи коньтъ, толкова по-цененъ е той. Обаче, здравиятъ конь може да бжде доволенъ отъ товара си, може и да не е доволенъ. Той е доволенъ, когато товарътъ му е жито, ечемикъ, хлѣбъ или друго нѣщо за ядене. Той мисли, че като носи такъвъ товаръ, и на него ще се падне нѣщо. Ако е натоваренъ съ памукъ, вълна, дърва или друго нѣщо, той върши работата си само по задължение. И човѣкъ понекога е доволенъ отъ товара си, а понекога не е доволенъ. Който носи товара или страданието си съ радостъ, той е силенъ човѣкъ.

Силниятъ всѣкога е натоваренъ. Слабия товарятъ малко. Ако носи на гърба си хлѣбъ, жито или друго нѣщо за ядене, той се

радва; ако носи товаръ, който не е за ядене, не се радва. Кажешъ ли, че страданията ти сж дотегнали, това показва, че или си слабъ, или носишъ нѣщо, което не можешъ да използвашъ. — Искамъ да се радвамъ. — И радостта е товаръ, но въ него ти вземашъ участие, а отъ товара на скръбта нищо не получавашъ. Значи, който носи тежеститѣ на страданието, живѣе въ обикновения огънь; който носи тежеститѣ на радостта, живѣе въ свещения огънь. Страданията показватъ, че горението въ пещта ви е непълно, затова се отдѣлятъ димъ и сажди. Спасението се състои въ преобразуването на непълното горение въ пълно. Щомъ горението е пълно, вие влизате въ свещения огънь.

Две млади, красиви моми се срѣщатъ въ живота си, но разрешаватъ задачитѣ си по два различни метода. И дветѣ сж останали сами въ живота. Едната има аристократически произходъ, а другата произлиза отъ селско семейство. И дветѣ се спиратъ предъ вратата на богатъ земеделецъ, съ намѣрение да му разкажатъ живота си, за да имъ помогне. Аристократката стои и мисли, какъ да разкаже положението си, съ какви думи да си послужи, да затрогне сърдцето му. Тя търси начинъ да изнесе положението си, да разбере той, че тя е пълно сираче, безъ баща и майка, безъ братя и сестри. Втората мома, родена селянка, стои и мисли, какъ да влѣзе въ дома на земеделеца, да му направи

нѣкаква услуга. Най-после вижда ключа, който земедедѣлецътъ е скрилъ, и си услужва: отваря вратата и влиза вътре. Сжщевременно тя кани и другата мома да почакатъ земедедѣльца. Тя потърсила брашно, сирене и масло, за да направи баница. После наготвила, сложила трапезата и останала да чака земедедѣльца, за да говори съ него за своето положение. Първата мома наблюдавала всичко и се чудѣла, какъ може въ малко време да се свърши толкова много работа. Дошълъ най-после земедедѣлецътъ и останалъ изненаданъ отъ това, което видѣлъ въ дома си. Той веднага разбралъ, коя отъ дветѣ моми свършила работата и щедро я възнаградилъ. Първата очаквала, че ще обърне вниманието му, но останала излъгана. Въ нея гори обикновениятъ огънь, а въ втората — свещениятъ огънь. Първата мома останала сама въ живота, за да се научи да работи, да продължи работата на своитѣ родители и да придобие свещения огънь.

Казано е въ Писанието: „Богъ не е Богъ на мъртвитѣ, но Богъ на живитѣ.“ Който носи свещения огънь въ себе си, той е живъ, въ който свѣтъ и да се намира. Безъ свещения огънь не можете да разберете правилно живота. Такъвъ човѣкъ иска да живѣе наготово, да не работи. Като срещне нѣкой богатъ, почва да му разправя, че нѣма срѣдства да издържа семейството си. Другъ пъкъ ще разправя, че е последна година въ гимназията

или въ университета и, ако не се съжали нѣкой да му помогне, цѣлото му бждеще пропада. Въ действителностъ, нито първиятъ е жененъ и баща на нѣколко деца, нито вториятъ е ученикъ или студентъ. И двамата сж мързеливци, които очакватъ на труда на другитѣ. Тѣ живѣятъ въ обикновения огънь. Тѣ нѣматъ желание даже да го подклаждатъ.

Като не разбиратъ проявитѣ на обикновения и на свещения огънь, хората се натъкватъ на противоречия и търсятъ причината имъ. Противоречията се дължатъ на вътрешенъ недоимѣкъ въ човѣка. Следователно, щомъ имашъ нѣкакво противоречие въ ума, сърдцето или волята, ще знаешъ, че свещениятъ огънь въ тебе не се проявява правилно. Нѣкакъвъ вътрешенъ недоимѣкъ въ тебе загасва свещения огънь на душата ти. Въпрѣки това, човѣкъ говори за добъръ животъ. Отсѣгъствието на свещения огънь изключва добрия животъ. Ти не можешъ да живѣешъ добре, ако свещениятъ огънь въ тебе не гори. Ще кажете, че като дойде Духътъ, всичко ще върви добре. Обаче, идването на Духа се предшества отъ свещения огънь. Ако той не е запаленъ, Духътъ не дохожда. Поне огнището и дървата трѣбва да бждатъ приготвени. Духътъ носи запалката. Който не е приготвилъ нито огнище, нито дърва, Духътъ не може да му помогне. Сама запалката не може да внесе свещения огънь. За онзи, въ когото свещениятъ огънь гори, казватъ, че

ищо е мръднало въ него. Този изразъ не е въ-ренъ, защото мърдането е физическо действие, а запалването на свещения огънь е духовенъ процесъ. Той има отношение къмъ сърдцето и душата: сърдцето се стопля, а душата се разширява. Свещениятъ огънь превръща недоволството на човѣка въ доволство. Той обединява всички хора, примирява враговетъ. Той носи изобилието на живота. Дето гори свещениятъ огънь, тамъ нѣма смушения, крамоли и раздори. При него хората се чувствуватъ братя.

Мнозина се запитватъ: Видѣли ли сте свещения огънь? Имаме ли го въ себе си? Гори ли този огънь и у насъ? На зададениятъ въпроси може да се отговори съ примѣръ. Представете си, че великъ художникъ е нарисувалъ на платно запаленъ огънь, но толкова живо, че дава идея за истински огънь. При това, той гори, безъ да изгасва, безъ да изгаря окръжаващитъ предмети. Това е идеята, която всѣки трѣбва да има за свещения огънь. Обаче, не е достатъчно само да видите този огънь на картина, трѣбва да потърсите неговия оригиналъ. Ще намѣрите художника, който го нарисувалъ и ще го питате, къде е оригиналътъ. Ако той знае мѣстото му и ви напъти къмъ него, казваме, че е великъ художникъ. Ако го е копиралъ отнѣкъде, той е обикновенъ художникъ. Следователно, задачата на човѣка не е само да има картината на свещения огънь, но да намѣри мѣстото му, отдето излиза, и

оттамъ да черпи импулсъ. Постигне ли това, той е запалилъ и своя свещенъ огънь. Тогава не му остава нищо друго, освенъ да го подържа, постоянно да гори. Той не се запалва и не изгасва.

Кои сж условията за подържане на свещения огънь? — Върата, надеждата и любовта. Кое още го подържа?—Животътъ, знанието и свободата. Не може да се говори за любовта, мъдростта и истината, тѣ сж отвлѣчени понятия за човѣшкия умъ и сърдце. Говорите ли за живота, за знанието и свободата, всички разбиратъ тѣзи понятия. За тѣхъ тѣ сж живи, разбрани картини. Често се говори, че Богъ е Любовь, но какво е Богъ, какво е любовта, малцина знаятъ. Нѣкои уподобяватъ Бога на слънцето, но и за слънцето нѣматъ ясна представа. Всички виждатъ слънцето, ползватъ се отъ свѣтлината и топлината му, изучаватъ го, но какво е то въ сжщностъ, не знаятъ. Ученитѣ опредѣлятъ приблизително разстоянието му отъ земята, състава му, както и устройството му, но дали всичко това е абсолютно върно, не знаятъ. Говорятъ за слънчевитѣ петна, за причинитѣ имъ, но и тукъ има разногласие. Единъ ученъ предава възгледи на индуситѣ за слънчевитѣ петна. Споредъ тѣхъ, ангелитѣ се разпрѣсватъ по цѣлата вселена, да разнасятъ Божиитѣ блага. На връщане, доволни отъ своята работа, тѣ влизатъ въ слънчевата фотосфера съ силенъ импулсъ и я пробиватъ. Така образуватъ го-

лѣми, свѣтли дупки, които отдалечъ изглеждатъ като петна. Това е индуско вѣрване. Доколко има отношение къмъ действителността, днесъ това не представя въпросъ за разглеждане.

Едно трѣбва да се знае: всички ангели, всички свѣтли същества, които излизатъ отъ слънцето, да разнасятъ благата по цѣлия свѣтъ, се спиратъ главно тамъ, дето гори свещениятъ огънь. Нѣкои искатъ да знаятъ, какъ успѣватъ ангелитѣ да обиколятъ всички хора. Тѣ се движатъ съ по-голѣма бързина отъ тази на свѣтлината. Тѣй щото, това, което тѣ могатъ да направятъ за една секунда, на хората сж нуждни хиляди дни. Грамадна е разликата между възможноститѣ на ангела и на обикновения човѣкъ. Колко време се спира ангелътъ при човѣка? — Не повече отъ една секунда. Отъ човѣшко гледище, една секунда е малко време, но отъ гледището на ангела, който се движи съ необикновена бързина, това време е около десетъ години. Интенсивенъ е животътъ на ангелитѣ, затова тѣ се движатъ бързо и съ голѣма лекота. Тѣ живѣятъ въ реалността на живота, дето нѣщата ставатъ непрекъснато.

И тѣй, реални нѣща сж тѣзи, въ които нѣма прекъсване; нереални сж тѣзи, въ които става прекъсване. Нѣкой казва, че живѣе въ реалността на нѣщата, а самъ намира разлика въ възгледитѣ си на младини и на стари години. Когато билъ младъ, ценѣлъ младостта си; като остарѣлъ, не цени старо-

стъта си, Който на младини мисли по единъ начинъ, а на старини по другъ, не е въ реалния животъ; който цени младостта, а не цени старостта, не е въ реалния животъ. Понятията младъ и старъ сжществуватъ само въ човѣшкия животъ, отъ гледището на обикновения огънь. Обаче, отъ гледище на свещения огънь, младъ и старъ не сжществуватъ. Има известна разлика между младия и стария, но тя не е сжществена. На физическия свѣтъ младиятъ е пѣргавъ, енергиченъ, подвиженъ, а стариятъ — инертенъ, неподвиженъ, бавенъ. Въ духовния свѣтъ е обратно: стариятъ е подвиженъ, енергиченъ, бѣрзъ, а младиятъ — неподвиженъ, бавенъ. Отъ гледище на бѣрзината, младиятъ е на правъ пѣтъ въ физическия свѣтъ, а на кривъ пѣтъ въ духовния. Стариятъ се намира точно въ обратно положение; на физическия свѣтъ е на кривъ пѣтъ, а въ духовния — на правъ. Стариятъ е кандидатъ за духовния свѣтъ. Тамъ приематъ стари хора, които сж минали презъ обикновения огънь и сж кандидати за свещения огънь. Каже ли нѣкой, че не иска повече да минава презъ огънь, това показва, че той не разбира живота. Той миналъ презъ обикновения огънь, но не го разбралъ.

Пѣтътъ за минаване отъ физическия свѣтъ къмъ духовния е огъньтъ. Ще минешъ отъ единъ огънь въ другъ; ще минешъ отъ огънь, въ който има димъ и сажди, и ще влѣзешъ въ огънь, който гори и никога не изгасва. Да

живѣешъ въ свещения огънь, това е все едно, да влѣзешъ въ рая, въ свѣта на блаженството, на вѣчната хармония. Който изгуби блаженството, той влиза отново въ обикновения огънь, въ свѣта на недоволството и страданието. Тѣй щото, ако искате да опредѣлите мѣстото, въ което живѣете, изучавайте състоянията, презъ които минавате. Ако сте недоволни, смутени и страдащи, ще знаете, че сте въ областта на обикновения огънь. Влѣзете ли въ блаженството, въ хармоничния животъ, вие сте въ областта на свещения огънь. Така ще различавате свѣтлитѣ и възвишени духове отъ нисшитѣ.

Свѣтлитѣ същества се движатъ винаги въ свещения огънь. Човѣкъ не може да отдѣли свещения огънь отъ разумността, отъ вътрешния миръ и хармония. Не можете да отдѣлите свещения огънь отъ любовта, вѣрата и надеждата; не можете да отдѣлите свещения огънь отъ милосърдието, въздържането, кротостта — отъ всичко красиво и възвишено. Той е почва, върху която растатъ всички добродетели. Отнемете ли имъ тази почва, тѣ преставатъ да растатъ и да се развиватъ. Следователно, стихътъ „ние живѣемъ и се движимъ въ Бога“ подразбира растенето и развиването на човѣка въ свещения огънь. Затова е казано, че Богъ е огънь всепояждащъ, т. е. огънь, въ който всичко расте. Казано е още, че Богъ е Любовь, а Любовта носи живота. Животътъ пъкъ произлиза отъ свещения

огънь. Дето е свещеният огънь, тамъ сж любовта, вѣрата и надеждата. Безъ него нѣма любовъ, нѣма вѣра, нѣма и надежда.

Ще кажете, че понятието „свещенъ огънь“ е отвлѣчено, неразбрано за васъ. За да го разберете, представете си две стаи презъ зименъ, студенъ день: едната е отоплена, а другата — неотоплена. Влизате въ първата стая и се чувствувате добре разположенъ, външно и вътрешно. Защо сте разположенъ? — Стаята е добре отоплена, има приятна, мека топлина. Влизате въ втората стая, но изведнѣжъ косата ви настрѣхва, не можете да понасяте студа. Въ първата стая е запаленъ свещеният огънь, а въ втората — обикновеният. Който иска да привлѣча хората, трѣбва да бжде топълъ и мекъ. Влѣзешъ ли въ неговата стая, не ти се иска да излѣзешъ навънъ. Той привлѣча, защото въ него е запаленъ свещеният огънь. Запалете и вие свещения огънь, за да ви обичатъ хората и да ви услужватъ. Това е здравословното състояние на организма. Изгасне ли огънятъ, всички ще бѣгатъ отъ васъ и ще казватъ: Студенъ е този човѣкъ, студенина лѣха отъ него. — Какво трѣбва да прави той? — Да вземе дърва и вжглища, да ги тури на огнището си и да запали свещения огънь. При това положение, всички хора ще измѣнятъ мнението си за него. Свещеният огънь е нѣщо реално, а не измислено.

И тъй, не говорете за свещения огънь, но мислете за него. Знайте, че Богъ се проя-

вява чрезъ него. Мислете за горящата кжпина, одето се чу гласътъ на Бога. Подържайте свещения огънь въ себе си, за да не загасне. Задачата на човѣка не се заключава въ разискване, защо Богъ е създалъ свѣта, но въ подържане на свещения огънь, отъ който излиза животътъ. Ще те срещне нѣкой и ще започне да се оплаква, че това-онова нѣмалъ, че хората не го обичали и т. н. Това сж второстепенни работи. Стреми се да запалишъ свещения огънь въ себе си и да го подържашъ. Носишъ ли свещения огънь въ себе си, всичко ще имашъ: и пари, и приятели, и любовъ. Изгасишъ ли го, всичко ще изгубишъ. При свещения огънь всичко е на мѣсто, въ пълненъ редъ и порядъкъ. Вънъ отъ него всички нѣща губятъ смисъла си. Нѣмашъ ли свещения огънь, никаква работа нѣма да ти върви. Имашъ ли го, и на камъкъ да сѣешъ, плодъ ще придобиешъ. При свещения огънь безлюбието се превръща въ любовъ, невежеството — въ знание, бедността — въ богатство.

Сега, ще преведа нѣщата отъ гледище на свещения огънь. Разуменъ човѣкъ е онзи, който съгражда живота си върху свещения огънь. И тогава, като дойдатъ изпитанията и страданията, той ще устои. Неразуменъ е онзи, който съгражда живота си върху димещия и неустойчивъ огънь. Като дойдатъ изпитанията върху този животъ, всичко ще изгори, ще се

превърне на пепелъ. Който види последствията на този животъ, ще каже: Животътъ нѣма смисълъ. Така е за обикновенитѣ хора, а не и за напредналитѣ сжщества, които иматъ неизмѣнно понятие за свещения огнь. Тази е причината, дето тѣ не познаватъ отрицателнитѣ прояви на живота. На теория и книга го знаятъ, но не имъ даватъ мѣсто въ себе си. Когато хората питатъ, какво нѣщо е свещениятъ огнь, казвамъ: Свещениятъ огнь представя сжщината на живота. Той подразбира животъ безъ страдание, безъ противоречие, безъ смъртъ.

Много обяснения се дадоха за свещения огнь, но той трѣбва да се опита. Не е нужно само да говорите за него, трѣбва да го опитате. Ако говорите само, безъ да го опитате, ще приличате на онзи турчинъ, който обяснилъ на единъ отъ свойтѣ приятели, какъ се прави бюрекъ. Приятельтъ научилъ новото изкуство и го приложилъ. Турчинътъ, неговиятъ учителъ, му казалъ: Дай ми едно парче, да видя, какъ си направилъ бюрека. — Имашъ ли пари да платишъ? — Нѣмамъ. — Щомъ нѣмашъ пари, не трѣбва да ядешъ бюрекъ. Пазете се и вие, да не изпаднете въ сжщото положение, да говорите на хората за свещения огнь, а като дойде до приложението, да ви кажатъ: Имашъ ли пари? — Нѣмамъ. — Щомъ нѣмашъ пари, не можешъ да се ползувашъ отъ свещения огнь. Въ случая, паритѣ подразбиратъ реалния

животъ. Който не е влѣзълъ въ реалността, той не може да опита свещения огънь.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

*

8. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 10 ноемврий, 1935 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Вжтрешниятъ законъ

Размишление.

Съвременнитъ хора се дѣлятъ на вѣрващи и невѣрващи. Еднитъ се различаватъ по нѣщо отъ другитъ. Обаче, и между вѣрващитъ има известно различие. Старитъ вѣрващи, отъ времето на Христа, се различавали отъ вѣрващитъ презъ времето на Мойсея, поради което се дѣлятъ на старозаветници и новозаветници. Сегашнитъ християни сжщо се различаватъ отъ онѣзи въ времето на Христа. Въ който домъ и да влѣзете, навсѣкжде ще намѣрите различие въ мислитъ, чувствата и постѣпкитъ на хората. Двама души да срещнете, ще видите, че и тѣ се различаватъ въ проявитъ си. — Защо? — Защото не сж еднакво организирани. Единиятъ повече възприема и дава, а другиятъ — по-малко. Единиятъ лесно понася страданията, а другиятъ — мжчно. Ето защо, когато се казва, че нѣкой умрѣлъ преждевременно, това подразбира, че не могълъ да издържи страданията. Кой не може да издържа на лошитъ условня? Нѣкои мислятъ, че сиромаштъ, слабиятъ, невежиятъ не издържатъ мжнотиитъ и страданията и умиратъ

¹) Лука, 13 гл.

преждевременно. Какво ще кажете тогава за богатитѣ, силнитѣ и ученитѣ хора, които сжщо умиратъ преждевременно? Следователно, има нѣщо неустойчиво, както въ първата категория хора, така и въ втората. Има бедни, невежи по външна обстановка, но вътрешно разполагатъ съ знание, сила, капиталъ, които ги кредитиратъ. И обратно: има външно богати, учени, силни, които нѣматъ вътрешни условия за животъ. Като знаете това, мжчно можете да си отговорите, какъ е по-добре да завършите живота си: като беденъ, или богатъ, като слабъ, или силенъ, като ученъ, или простъ. Важно е човѣкъ да реши задачитѣ на своя животъ и тогава да замине за онзи свѣтъ. Дали ще замине като беденъ, или богатъ, ученъ, или невежа, не е важно.

Мнозина мислятъ, че положението на богатия, силния и учения е за предпочитане, защото иматъ условия за развиване, за връзка съ Духа, съ възвишенитѣ сжщества. Чувате нѣкой да казва, че Духътъ му говори. — Защо? — Защото билъ ученъ, посветенъ въ духовнитѣ истини. Духътъ му говори, а не може да реши задачитѣ си. Истински учениятъ не говори за връзката си съ Духа. При това, той никога не се заблуждава. Той различава духоветѣ въ себе си и поставя всѣки на своето мѣсто. Който казва, че Духътъ му говори, а прави погрѣшки и престжпления, той се натѣква на противоречия и заблуждения, докато следъ време съзнае положението,

въ което се намира, и изправи живота си. Много духове, добри и лоши, се разговарятъ въ човѣка, но той трѣбва да ги изучава, да не се поддава на тѣхното влияние. Както хората, така и духоветъ, се различаватъ по степента на своето развитие.

Защо идатъ противоречията въ човѣшкия животъ? — По причина на вътрешното раздвояване въ човѣка. Въ всѣки човѣкъ има две партии, две власти, на които той служи. Ту едната властъ, ту другата взима надмощие въ него. Докато се опредѣли, на коя отъ дветъ да служи, той преживява голѣма вътрешна борба, голѣми противоречия. Не е лесно да се освободишъ отъ влиянието на тѣзи власти. Едната е наречена „материализъмъ“, а другата — „идеализъмъ“. Като младъ, човѣкъ обикновено е идеалистъ; започне ли да остарява, той става материалистъ. Случва се и обратно: като младъ е материалистъ, а като остарѣе, става идеалистъ.

Единъ добъръ, благочестивъ човѣкъ разправяше една своя опитностъ по отношение промѣната на възгледитъ му. Докато билъ младъ, подържалъ идеализма. Случило се, материалното му положение се влошило толкова много, че се страхувалъ да не се разори. За да подобри положението си, той направилъ усилие да работи умствено и физически, да събере повече пари. Като напълнилъ едно гърне съ пари, той спокойно си въздъхналъ, почувствувалъ се напълно осигуренъ. Една вечеръ.

сънувалъ, че дошълъ неговиятъ духовенъ ръководителъ, бутналъ го по челото и му казалъ: Знаешъ ли, че едното ти око гледа къмъ земята? Помисли, какво правишъ!

Когато се проповѣдва на хората, нѣкои мислятъ, че проповѣдникътъ има тѣхъ предъ видъ. Какъвто примѣръ дава, тѣ го взематъ върху себе си. Въ това отношение, тѣ приличатъ на нѣкой-си младъ мъжъ, който не живѣлъ добре съ жена си. Какъвто примѣръ чувалъ отъ тѣхния проповѣдникъ, той виждалъ себе си въ него и си мислѣлъ, че жена му се оплаквала на проповѣдника отъ недоразуменията, които произлизали между тѣхъ. Той я запиталъ: Защо си разправяла за нашия животъ и отношения на проповѣдника? — Нищо не съмъ му казвала, не съмъ се оплаквала, отговорила жената. — Не чу ли, че той изнесе точно такива примѣри, каквито се случватъ между насъ? Въ сжщностъ, жена му не се оплаквала, но проповѣдникътъ челъ много романи, въ които се описва интимния животъ на хората. Каквито примѣри да изнесе, все ще засегне нѣкого. Единъ ще хареса проповѣдъта, другъ нѣма да я хареса. Сжщо така хората излизатъ съ различни впечатления отъ единъ концертъ. Една частъ отъ публиката е доволна отъ музиката, а друга е недоволна. Защо е недоволна? — Дразни се нѣщо отъ артиста.

И въ живота човѣкъ се натѣква на противоположни състояния: днесъ е разполо-

женъ, веселъ, а на другия день е неразположенъ, не иска да говори съ хората, не позволява да се докоснатъ до него. Въпрѣки това, става обратното: който мине край него, все ще му каже една обидна дума, ще го засегне съ нѣщо. Той се чуди, къде е причината за това: вънъ отъ него, или въ самия него. Представете си, че срѣщате два гладни вълка въ гората. На единия отъ тѣхъ давате месо, а на другия нищо не давате. Първиятъ е доволенъ отъ васъ, а вториятъ — недоволенъ. Колкото е жестокъ по характеръ, той става още по-жестокъ — гладътъ го мжчи. Обаче, ако имате предъ себе си вълкъ и овца и дадете месо само на вълка, какво ще прави овцата? Тя ще гледа спокойно, нѣма да се смути отъ постѣпката ви. Ако пъкъ дадете на овцата трева, вълкътъ ще гледа спокойно. Значи, месото не събужда въ овцата никакво желание, нито тревата събужда желание за ядене въ вълка. Това показва, че вълкътъ вътрешно нѣма никакво отношение къмъ тревата, както овцата къмъ месото.

И тъй, животътъ се управлява отъ вътрешния законъ, а не отъ външния. Докато живѣе въ този законъ, човѣкъ расте и се развива правилно. Излѣзе ли вънъ отъ него, растенето спира временно. Това се случва и съ вѣрващи, и съ безвѣрници. Какъ може да си помогне човѣкъ при това положение? Вѣрващиятъ казва, че само вѣрата въ Бога може да му помогне. Каква трѣбва да бжде тази

вѣра: външна, или вътрешна? Ако вѣрата е външна, нищо не помага. Това е все едно да имате единъ позлатенъ предметъ. Другъ е въпросътъ, ако предметътъ е отъ чисто злато и съ чисто съдържание. Мислитъ и чувствата на човѣка сжщо могатъ да бждатъ златни, но важно е и съдържанието имъ. Следователно, всѣко нѣщо е ценно, когато външната форма отговаря на съдържанието му, а съдържанието — на смисъла. Нѣма ли единство между формата, съдържанието и смисъла, нѣщата губятъ цената си. Не е достатъчно да бждешъ християнинъ по нѣкакви съображения. Ако си християнинъ, трѣбва да бждешъ истински християнинъ! Бжди християнинъ по силата на вътрешния законъ — законътъ на любовта. Само при това положение ти ще издържишъ на всички изпитания и страдания. Има лѣкари и адвокати, които се движатъ въ нѣкои религиозни общества съ единствена целъ, да познаватъ повече хора, да иматъ клиенти. Това е позлатено вѣрую, което лесно се изтърква. Външността не опредѣля нѣщата. Нужно е истинско убеждение, абсолютна, непоколебима вѣра.

Човѣкъ се опредѣля по вътрешнитѣ прояви и потици, по вътрешния животъ въ него. Това не значи, че външниятъ животъ и външнитѣ прояви на човѣка сж безпредметни. Всѣко нѣщо е ценно на времето си. Докато е день, и слънцето грѣе, ти не се нуждаешъ отъ кибритената клечка. Обаче, щомъ залѣзе слън-

цето, и нощта тури своето покривало, не плачи и не съжالياвай, по драсни клечката кибритъ, която носишъ въ джоба си. Тя ще те упжти, ще ти покаже, накжде да вървишъ. Тъй щото, не се отказвайте и отъ най-малката свѣтлинка въ живота си, отдето и да иде тя — отвънъ, или отвътре. Ако свѣтлината на твоето вътрешно слънце е изгаснала, запали кибрита, който носишъ въ джоба си. Той ще ти помогне.

Дойдоха фарисеи при Христа и Му казаха да се скрие, защото Иродъ иска да го убие. Каза имъ Христосъ: „Кажете на тази лисица, че бѣсове изпждамъ и правя изцѣления днесъ и утре, и въ третия день се свършвамъ, но трѣбва да ида, защото не е възможно пророкъ да загине вънъ отъ Ерусалимъ“. (—32 и 33 ст.). Христосъ искаше да каже, че може да свърши, но и Иродъ ще мине по сжщия пжтъ. Обаче, на третия день Той ще възкрѣсне, понеже изпълнявалъ волята на Отца си. Иродъ, който изпълнявалъ своята воля, нѣма да възкрѣсне. Съ това Христосъ изнесе служенето на двата закона: на външния и вътрешния. Който служи на външния законъ, минава отъ животъ въ смъртъ. Който служи на вътрешния законъ, минава отъ смъртъ въ животъ.

Човѣкъ изпада въ положението на Ирода или на онѣзи, които съветватъ Христа да бѣга, да се пази отъ преследванията на Ирода. И едното, и другото положение криятъ известни опасности. Христосъ не се уплаши. Той се рж-

ководѣше отъ вътрешния законъ — законътъ на любовта, който изключва всѣкаквъ страхъ. Въ любовта има страдания, но страхъ нѣма. Обаче, и въ безлюбието има страдания. Тукъ страданията сж по-голѣми отъ тѣзи на любовта. Страшно е да живѣешъ въ безлюбието. Приятно и велико е да минешъ презъ страданията на любовта. — Възможно ли е любовта и безлюбието да създаватъ страдания? — Да се задава таквъ въпросъ, то е все едно, да запитвате, може ли човѣкъ да умре отъ ядене? Ако яде хлѣбъ и се задави, може да умре; ако не яде и постоянно гладува, пакъ може да умре. Следъ това ще питате, отде е хлѣбътъ, който задавилъ човѣка. Това не е важно. Вината не е въ фурната, нито въ хлѣбаря, но въ невниманието, съ което човѣкъ яде. Ако яде спокойно, внимателно, той нѣма да се задави. Човѣкъ носи отговорностъ и вина само тогава, когато не дава хлѣбъ на гладния. Страшно е да оставишъ гладния предъ вратата ти да умре. Видишъ ли, че е гладенъ, дай му хлѣбъ, да не умре отъ гладъ. Но ако се задави при яденето, вината не е въ тебе. Като яде, човѣкъ трѣбва да бжде съсрѣдоточенъ, да не се разсѣйва. Той трѣбва да бжде концентриранъ и въ физическия, и въ духовния, и въ умствения свѣтъ.

Всѣка мисль, всѣко чувство, всѣко действие трѣбва да бжде разумно, да нѣма нищо чуждо, користоно въ тѣхъ. Само така човѣкъ ще се избави отъ физическо задавяне, както

и отъ задавяне въ своитѣ мисли и чувства. Като яде съзнателно, човѣкъ не може да се задави. Като мисли и чувствава правилно, той не може да спре движението си въ духовния и въ умствения свѣтъ.

Помнете: безъ движение, човѣкъ не може да расте нито физически, нито духовно и умствено. Движението е сила, която дава мощъ, свѣтлина на мисълта. Тя укрепва и чувствата на човѣка. Ще кажете, че тѣзи нѣща не ви интересуватъ. Какво ви интересува тогава? — Щомъ живѣемъ на физическия свѣтъ, ние се интересуваме повече отъ материални работи: пари, кѣщи, имоти. Това сж временни нѣща. Птичката, млѣкопитаещото нѣматъ пари и кѣщи, но живѣятъ, размножаватъ се и растатъ. Значи, материалнитѣ нѣща сж временни. Тѣ не представятъ идеалъ за човѣка. Тѣ се мѣнятъ споредъ времената и условията, а заедно съ това и споредъ нуждата отъ тѣхъ. Мнозина си правятъ кѣщи съ цель да печелятъ отъ тѣхъ. Даватъ ги подъ наемъ, за да спечелятъ нѣщо, а повече губятъ. Има смисълъ човѣкъ да дава кѣщата си подъ наемъ, или самъ той да живѣе подъ наемъ съ цель да изпита характера си, да познае, доколко е истински християнинъ. Не е лесно въ сегашнитѣ времена да бждешъ християнинъ, съ устойчивъ и положителенъ характеръ. Нѣмашъ ли тѣзи качества, главата ти ще побѣлѣе и, въ края на краищата, ще изгубишъ всичко. Който мисли само за кѣщи, той може да бжде христия-

нинъ, но не и ученикъ. Ученикътъ не мисли за своето осигуряване. Той знае, че, щомъ се е родилъ на земята, въплътилъ се е вече, т. е. направилъ си е кжща, която никой не може да му вземе. Тази кжща нарича Христосъ „храмъ Божи“. Всѣка кжща, вѣнъ отъ човѣка, лесно се гради, и лесно се разрушава. И който има кжща, и който нѣма, постоянно се оплакватъ и сж недоволни отъ живота. Недоволнитѣ не могатъ да влѣзатъ въ Царството Божие.

Христосъ казва: „Блажени ницитѣ духомъ, защото е тѣхно Царството небесно.“ Той нѣма предъ видъ онѣзи бедни и нищи, които живѣятъ въ лишения и мжнотии. Той говори за бедни, които не грѣшатъ, не правятъ зло. Такъвъ е билъ бедниятъ Лазаръ, който лежалъ боленъ предъ кжщата на богатия. Въ сжщностъ, той не билъ беденъ. По нѣкаква случайностъ той заболялъ, изгубилъ всичкото си богатство, но се смирилъ. Така той изпитвалъ сърдцето на богатия и видѣлъ, колко е затворено и студено за страданията на ближния си. Въ това положение Лазаръ разбралъ, че истинскиятъ животъ не се заключава нито въ богатството, нито въ сиромашията, но въ прилагането на любовта. Че наистина Лазаръ не билъ беденъ, се вижда по това, че следъ смъртъта си влѣзълъ въ лоното на Аврама, между богатитѣ. Богатиятъ пѣкъ следъ смъртъта си отишълъ въ ада, между беднитѣ. Той видѣлъ отдалечъ Лазара въ обятията на Аврама и казалъ: „Отче

Авраме, прати Лазара да ми намокри устнитѣ, че сж застъхнали. Той искалъ да използва Лазара като слуга, както се отнасялъ съ него на земята, но Аврамъ му отговорилъ, че желанието му не може да се изпълни. Чрезъ тази притча Христосъ обръща внимание на учениците си върху закона на Правдата.

И тъй, има Правда въ свѣта, споредъ която, който е благувалъ на земята и мислѣлъ само за себе си, на небето ще страда, ще бжде въ лишения и ограничения. Който живѣлъ на земята добре, и на небето ще бжде добре. Не мислете, че който благува на земята, ще благува и на небето. Това е невъзможно. Не се даватъ едновременно две блага на човѣка. Много сж изпитанията на праведния, но Богъ ще го избави отъ тѣхъ, ще превърне всичко на добро. Какво направи Богъ съ Давида? Взе го отъ занаята му — овчарството, и го повдигна до положението на царъ. Той се бори съ Саула, мина презъ голѣми интриги, докато най-последъ стана царъ. Но и като царъ той не бѣше лишенъ отъ изпитания и страдания. Давидъ мина презъ такива изпитания и мъчности, каквито нито единъ царъ не е миналъ. При това, той бѣше Божи избранникъ. И въ семейството си даже не бѣше спокоенъ. Синоветъ на Давида извършиха голѣми несправди, които се отразиха зле върху съвѣстята му. Той плака, облѣче се въ вретини и посипа главата си съ пепель. Защо трѣбваше Давидъ да мине презъ толкова страдания, не

е важно. Има причини, които предизвикаха страданията му, но като мина презъ тѣхъ, той написа 150 псалми. Безъ страданията той нѣмаше да се прояви. Иовъ мина сѣщо презъ голѣми страдания. Христосъ, обаче, мина презъ най-тежки страдания. Той дойде на земята съ желание да помогне на човѣчеството, да му покаже пътя къмъ любовта, къмъ Бога. Въмѣсто благодарностъ, Той видѣ човѣшката неблагодарностъ. Римскитѣ закони Го хванаха, сждиха Го и най-после Го разпнаха. Христосъ видѣ и доброто въ хората, но опита и тѣхното зло.

Какво показва животътъ на Христа? — Че всѣки човѣкъ ще опита страданията. Както радостта, така и страданието сѣ неизбѣжни. Това е законъ. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който може да избѣгне този законъ. Разликата е само въ степенъта на страданията и радоститѣ. Нѣкои хора минаватъ презъ голѣми радости и страдания, а други — презъ по-малки. Едни иматъ външни радости и страдания, а други — вътрешни. Казватъ за нѣкого, че е щастливъ, нѣма страдания въ живота си. Външно е така, но който чете по лицето на човѣка, вижда вътрешнитѣ му страдания. Засмѣното лице не говори, че човѣкъ е щастливъ и лишенъ отъ страдания. Ако се вгледате въ лицето на духовния човѣкъ, мжно ще разберете, има ли страдания той, или нѣма. Лицето му е спокойно, тихо, защото той разбира законитѣ на живота. Той приема еднакво и радоститѣ, и скърбитѣ.

Да се говори за страданията, това не значи, че животът е мраченъ, тежъкъ. Страданията и радоститѣ не представятъ живота. Тѣ сж фази на живота, както луната има свои фази, презъ които неизбежно минава. Луната се пълни и изпразва по отношение на насъ, но това ни най-малко не показва, че естеството ѝ се измѣнило. При всичкитѣ си фази тя си остава една и сѣща. Казвате, че нѣкой човѣкъ се измѣнилъ. Той измѣня отношението си къмъ васъ, но не измѣня естеството си. Майката наказва детето си, недоволна е отъ него, безъ да измѣня естеството си. Детето, което не разбира още майка си, мисли, че тя е друга жена не я познава. Въ сѣщностъ, майката не се е измѣнила. Тя е подобна на вѣтъра, духне, разфучи се, възпитава детето си. Щомъ му предаде урока, тя утихва и показва другата си страна къмъ детето. Безъ вѣтръ водитѣ не могатъ да се обновятъ. Значи, вѣтрътъ е необходимъ въ живота за вътрешното му обновяване. Оплаквате се отъ приятеля си, че миналъ покрай васъ и не ви поздравилъ. Чудите се, защо се промѣнилъ толкова. Не се е промѣнилъ човѣкътъ, но кжщата му гори, и той търси вода, да изгаси пожара. Вмѣсто да философствувате, да търсите причината за поведението му, разберете нуждата му, вземете една кофа и започнете съ него заедно да гасите огъня.

Какво се иска отъ сегашния човѣкъ? — Гъвкавъ умъ и гъвкаво сърдце. Само така.

той може да се справи съ ударитѣ, които сждбата му нанася. Само така той може да продължи живота си. Ако умътъ и сърдцето ти не сж огъваеми, нищо не можешъ да направишъ съ своитѣ мисли и чувства. На всѣка стѣпка ще се ограничавашъ и, вмѣсто да продължишъ живота си, ще го скжсишъ. Често сждбата нанася тежки удари на човѣка, съ цель да го изпита. Тя иска да го застави да мисли, да развие ума си. Колкото по-огъваемъ е умътъ му, толкова по-лесно решава той задачитѣ си, по-лесно отбива ударитѣ, които идатъ отвънъ.

Единъ войникъ, участвувалъ въ войната, ми показваше своя шинелъ, прошаренъ отъ куршуми. Той го пази за споменъ. Куршумитѣ свирѣли около него, надупчили шинела му, но него не засегнали. Тogaва му говорихъ за Божия Промисълъ. Той приемаше думитѣ ми съ вѣра, отъ което виждахъ, че умътъ му е гъвкавъ. Куршумитѣ не вървятъ по права линия, но, въпрѣки това, умътъ му се огъвалъ и не далъ възможность да засегнатъ тѣлото му. И Божиятъ Промисълъ е действувалъ тукъ, но и неговиятъ огъваемъ умъ не е бездействувалъ.

Днесъ всички говорятъ за правия пжтъ, като спасение за човѣчеството. Каквито усилия да правите, не можете да вървите постоянно по правъ пжтъ. Начъртайте една права линия и се опитайте да вървите по нея, безъ никакво отклоняване налѣво или надѣсно. И при най-го-

лѣмото внимание, все ще излѣзете ту налѣво, ту надѣсно. Правата линия ще бѣде посоката на движението, но все ще има малко криволичене. Значи, огъването, обикалянето е неизбежно. Следвайте правия пѣтъ, като целъ въ живота си, но правете съзнателни обиколки и огъвания. Когато двама души се срещнатъ, за да се разминатъ, трѣбва да се огънатъ. Иначе, тѣ ще се сблъскатъ. Колкото по-голѣми огъвания прави човѣкъ, толкова по-малки съпротивления срѣща на пѣтя си. Ако огъванията сѣ малки, съпротивленията сѣ голѣми. Нѣкой иска да върви по правия пѣтъ безъ огъвания. И това може, но често ще бѣде битъ, блъсканъ, нараняванъ. Кажете ли ти нѣкой обидна дума, не се гнѣви, огъни се малко. Направи преводъ на думата и вижъ доброто, което тя крие въ себе си. Правилниятъ преводъ на нѣщата подразбира движение по права линия съ разумни и съзнателни огъвания.

Въ живота и въ природата съществуватъ оригинали и преводи. Оригиналътъ е единъ, преводитѣ — много. Мѣчно се правятъ добри и точни преводи. Какъ ще преведете, наприкладъ, думитѣ: Ти си голѣмъ будала. Ако нѣкой ви нарече будала, веднага се обиждате. Въ тази дума се крие нѣщо хубаво. Тя е съставена отъ думитѣ: Буди и Алахъ. Значи, човѣкъ трѣбва да събужда Бога въ себе си. Отъ друга страна, думата „будала“ е съставена отъ сричкитѣ „буд“ и „ал“, т. е. да разглеждашъ нѣщата, както Богъ ги е направилъ.

Само онзи може да разглежда нѣщата така, който има вѣра. Въ този смисълъ будалата не е невежа, не е глупавъ човѣкъ, както нѣкои мислятъ. Следователно, за да не се обиждате, да понасяте лесно ударитѣ на сѣдбата, трѣбва да знаете онова съдържание и смисълъ на думитѣ, които тѣ сж имали първоначално. Ако проследите значението на думитѣ въ първоначалния езикъ, т. е. тѣй както сж дадени въ далечното минало, виждате, че днесъ тѣ иматъ съвсемъ друго значение. Тѣ сж претърпѣли голѣми промѣни. Въ цѣлокупния животъ е станалъ голѣмъ превратъ, който се отразилъ и въ езика на хората. Превратъ е станалъ и въ мислитѣ, и въ чувствата на човѣка.

Първоначално човѣкъ е мислѣлъ и чувствувалъ по единъ начинъ, днесъ мисли и чувствува другояче. Въ далечното минало е било благословение за човѣка да бжде красивъ. Той давалъ стимулъ на окръжаващитѣ. Днесъ красотата е изпитание за всички. Красивиятъ внася съблазнь въ хората, а често за красивата жена или за красивия мжжъ се вършатъ престѣпления. Ако жената е красива, нейниятъ мжжъ я следи, подозира я, съмнява се въ нея, приписва ѝ нѣща, които тя не може да извърши. Въ далечното минало мжжътъ никога не се страхувалъ за красивата си жена. Той се радвалъ на нейната красота и оставялъ и другитѣ да ѝ се радватъ. Превратътъ, който станалъ въ мислитѣ и чувствата на човѣка, по-

казва, че въ него има нѣщо неустойчиво. Неустойчивата материя всѣкога е подложена на промѣни. За да се опредѣли степенѣта на тѣзи промѣни, нужна е нѣкаква мѣрка. Вътрешниятъ законъ — любовта е мѣрката, съ която си служимъ при опредѣляне характера и степенѣта на промѣнитѣ въ физическия и психически животъ на човѣка. Който не разбира така живота, не може да приложи този законъ и да намѣри вътрешното равновесие въ себе си, чрезъ което да си въздействува.

Като се изучавате, виждате, какви голѣми промѣни ставатъ въ васъ. Всѣка промѣна се отразява на човѣшкото лице. То е огледало, върху което всичко се отразява. Не можете да преживѣете най-малкото недоволство, омраза, завистъ, които да не се отразятъ на лицето ви. Достатъчно е да погледнете лицето на всѣки младъ, неопитенъ проповѣдникъ или учителъ, за да видите и най-малкото отражение върху чъртитѣ на лицето му. Проповѣдникътъ е недоволенъ отъ първата си проповѣдь, учителътъ — отъ първата си лекция. Каквито усилия да прави, той не може да скрие недоволството си. Срещнете ли на пѣтя човѣкъ босъ, гологлавъ, и той е недоволенъ, смущава се. Кое отъ дветѣ положения е за предпочитане: да бждешъ босъ и гологлавъ, или да си обути и облѣченъ, но съ скжсани дрехи и обуца. Ако предпочиташъ здравитѣ дрехи и обуца, ти си щеславенъ, искашъ хората да иматъ добро мнение за тебе да не се изла-

ташъ предъ тѣхъ. Който носи скжсани дрехи и обуца, той е миналъ презъ голѣмъ товаръ, презъ голѣмъ огънь и се освободилъ отъ него.

Огъньтъ опича човѣшкитѣ мисли и чувства, т. е. той ги облагородява. Тѣй щото, видите ли, че нѣкой се пече, т. е. страда, ще знаете, че е поставенъ на огъня на своя мъжъ или жена, приятель или настойникъ, синъ или дъщеря. Хората взаимно си създаватъ страдания. Всѣки самъ е виновенъ за огъня, презъ който минава. Той самъ подготвя условията за огъня, и самъ го запалва. Но и другъ нѣкой може да го запали. Да ходишъ босъ и съ скжсани дрехи, безъ да си свободенъ, това не е нѣкакво постижение. Другъ е въпросътъ, ако при скжсанитѣ дрехи и обуца, ти си свободенъ. Това показва, че си надрасълъ условноститѣ въ живота, издигналъ си се надъ общественото мнение. Само така човѣкъ решава правилно задачитѣ си.

И тѣй, който разбира законитѣ на живота, подчинява се на сѣдбата си и върви напредъ. Той не роптае противъ условията и се справя лесно съ тѣхъ. Трѣбва ли ученикътъ да роптае противъ програмата на училището, въ което следва? Щомъ е ученикъ, ще учи уроцитѣ си добре, безъ да роптае срещу учителитѣ и предметитѣ, които му преподаватъ. Като живѣе, човѣкъ минава презъ известна специализация, затова трѣбва доброволно да се подчинява на законитѣ, които

управляватъ живота. Тѣ сж Божествени закони. — Защо идатъ изпитанията? — За да те възпитатъ. Ако личнитъ чувства въ нѣкого сж крайно развити, ще го поставятъ на такива изпитания, които да изгладятъ малко върховетъ на тѣзи чувства. Ако е голѣмъ скжперникъ и мисли само за себе си, ще го поставятъ при условия, че който мине край него, да му вземе нѣщо. Този ще го обере, онзи ще го обере, докато се научи доброволно да дава. Ако е прекалено набоженъ и се натрапва на хората съ своето духовно разбиране, ще го изложатъ на присмѣхъ. Днесъ ще го подиграватъ, утре ще го подиграватъ, докато го заставятъ да се крие предъ хората. Не е нужно окржжаващитъ да знаятъ твоитъ духовни възгледи. Духовниятъ елементъ е нуженъ на човѣка дотолкова, доколкото той самъ да разбере вътрешния смисълъ на нѣщата.

Когато се говори за изпитанията, нѣкои ги схващатъ като противоречия, като фаталности въ живота. Наистина, сжществува фаталностъ въ живота, но тя се крие въ самия човѣкъ. Като знаятъ това, хората се страхуватъ отъ фатални дни и числа и се пазятъ отъ тѣхъ, въ такива дни не предприематъ нова работа. Напримѣръ, числото 13 и денътъ вторникъ се считатъ фатални. За нѣкои хора числата 22, 29, 30 сж нещастни. За да се освободишъ отъ противоречията на числото 29, трѣбва да съберешъ цифритъ му и да го превърнешъ на 11. За Якова двойката бѣше не-

щастно число. Той имаше две жени и мина презъ голѣми противоречия. Освенъ нещастни числа има и щастливи. Напримѣръ числата 1 и 3 сж щастливи. Щастието и нещастието въ живота се дължи на спазване или неспазване на вътрешнитѣ закони на живота. Който ги разбира и правилно прилага, той е щастливъ; който не ги разбира, той е нещастенъ.

Христосъ казва: „Царството Божие е подобно на квасъ, който, като го взе жена, скри го въ три мѣри брашно, докле вкисна всичкото“. (— 21 ст.). — Въ този стихъ сж взети две щастливи числа: единъ квасъ — единицата, която представя Бога, отъ Когото излиза всичко; числото три — три мѣри, е сжщо щастливо число. Само Богъ работи съ единицата. Тя е число на любовта. Затова казваме, че само Богъ работи съ любовта. Който разбира закона на любовта, само той може да мине презъ всички противоречия на живота и да разбере неговия смисълъ. Любовта е единствената сила, която прекарва благополучно човѣка презъ противоречията. Опитал ли се да мине безъ нея, той непременно ще си счупи главата. Дето е любовта, тамъ сж мъдростта и истината. Затова казваме, че само чрезъ любовта, мъдростта и истината човѣкъ влиза и излиза безпрепятствено отъ мъжнотиитѣ. Безъ тѣхъ животътъ е страшенъ. Не е лесно да търпи човѣкъ. Има обидни думи, които сж по-страшни отъ отрова. Какъ ще търпишъ, ако глътнешъ такава отрова? Ще се въртишъ на

леглото си дни и нощи, не можешъ да заспишъ, не можешъ да се движишъ. Докато отровата не се асимилира отъ организма, не можешъ да си намѣришъ мѣсто. Геройство се иска отъ тебе, за да превърнешъ отровата на обидата въ безвредно вещество. Много ще се мчишъ, докато постигнешъ това. Нѣкой отива на бойното поле безъ страхъ. Хвърля се въ боя смѣло, сражава се, безъ да трепне мускулъ на лицето му. Той минава за герой. Обаче, кажатъ ли една обидна дума по неговъ адресъ, не може да издържи. Предъ куршума е герой, а предъ обидната дума се проваля. Силна е отровата на обидата. Страшна е отровата и на клюката, на интригата. Като знаете това, молете се често, да бжде съзнанието ви будно, да не изпадате въ изкушения.

Единъ селянинъ се връщалъ отъ града за селото си, съ пълна кола провизии. Той настигналъ единъ отъ своитѣ съселяни, който сжщо се връщалъ съ жена си въ село. Чулъ, че жената се карала съ мъжа си, казвала му лоши думи, мъчила го. Като миналъ край тѣхъ, той казалъ на съселянина си: Чудя ти се, какъ търпишъ тази жена. Какъ си я оставилъ да те мчи? Щомъ чула тѣзи думи, жената скочила отъ колата и се прехвърлила въ неговата. Като я видѣлъ задъ себе си, той се ужасилъ, не знаелъ, какво да прави съ нея. Тя му казала: Карай въ селото! Азъ съмъ твоя жена. Ще дойда въ твоята къща и ще разправа на жена ти, че имашъ две жени, не

си толкова честенъ, както се представяшъ. Селянинътъ каралъ колата и мислѣлъ, какъ да се освободи отъ лошата жена. Той разбралъ, че не е лесно да се справишъ съ лошъ човѣкъ и влѣзълъ въ положението на съседа си.

Помнете: много отъ противоречията ви сж отъ характера на обидата, на клюката, на иитригата. Тѣ носятъ такава отрова въ себе си, че човѣкъ се вижда въ чудо, не знае, какъ да се справи съ тѣхъ. — Защо идатъ тѣзи противоречия? — Да ви изпитатъ. Чрезъ тѣхъ се провѣржава характера на човѣка. Чрезъ тѣхъ се опитва човѣшкото естество: отъ чисто злато ли е, или е само позлатено. Ако е златно, колкото и да е окаляно отвѣнъ, лесно ще се очисти и ще блесне съ истинския си цвѣтъ. Ако е позлатено, златото отгоре лесно ще се изтрие и ще остане онова, което се поддава на окисляване и рѣждяване. Какво трѣбва да правите, за да издържате на изпитанията? Ще се свържете съ разумния свѣтъ, за да ви помагатъ възвишениѣ сжщества. Както болниятъ търси лѣкари да го лѣкуватъ, така всѣки ще се моли, ще вика за помощъ къмъ разумния свѣтъ. Като се намѣришъ предъ изпитания и противоречия, които не можешъ да разрешишъ, ще знаешъ, че си духовно боленъ. За да се излѣкувашъ, ще се обърнешъ съ молитва къмъ разумния свѣтъ, да ти помогнатъ. Затова казва Христосъ: „Бдете и молете се! Плътта е немощна, а духътъ

— силенъ. Бждете всѣкога будни, защото не знаете, кога ще дойдатъ изпитанията.“

„Ето, оставя се вамъ домътъ вашъ пустъ ; истина ви казвамъ, че нѣма да ме видите, докато дойде времето, когато ще речете: Благословенъ, който иде въ името Господне.“ (—35ст.) Съ други думи казано: Благословенъ е този, който може да ви въведе въ пѣтя на любовта, чрезъ която ще разберете Божия Духъ. Любовта разрешава всички противоречия. Докато е вънъ отъ любовта, човѣкъ казва: Сега отчасти знаемъ, отчасти пророкуваме. Като влѣзе въ любовта, въ пѣтя на съвършенството, той ще каже: „Ще познаемъ Бога така, както ни е позналъ.“

„Благословенъ е този, който иде въ името Господне.“ Името Господне е Любовта. Затова е казано: „Богъ е Любовь.“

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота

*

9. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 17 ноемврий, 1935 г. 5. ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Доволството

Размишление.

Има хора, които всъкога сж недоволни. Недоволството се дължи на глада, въ широкъ смисълъ. И нетърпението произлиза отъ глада. Гладниятъ е крайно нетърпеливъ. Това не значи, че ситиятъ е търпеливъ. Той не е търпеливъ, но крайно възискателенъ. Опитайте се да задоволите преситения. Каквото и да направите, каквото и да сте сготвили, той все недоволенъ остава. Това не било добре сготвено, онова не било добре наредено — все ще бжде недоволенъ отъ нѣщо. Значи, недоволството се проявява и въ гладния, и въ сития, но по различни начини. Гладниятъ изразява недоволството си чрезъ нетърпението, а ситиятъ — чрезъ голѣмата си възискателность. И религиознитѣ, и свѣтскитѣ хора сж недоволни. И тѣхното недоволство се изразява чрезъ нетърпение. Религиозниятъ поглежда натукъ-натамъ и казва, че не може да търпи този или онзи. — Защо не може да го търпи? — Защото не се проявявалъ, както трѣбва. Този не билъ истински набоженъ, онзи не билъ справедливъ и т. н. Свѣтскиятъ човѣкъ

*) Лука, гл. 20.

изразява недоволството си по отношение на материални работи: за ядене, за облѣкло, за наредбата въ кжщата и т. н.

Какви сж качествата на набожния човѣкъ? Едно отъ неговитѣ качества се изразява чрезъ даването. Ако влѣзе въ едно общество, той ще даде нѣщо отъ себе си. Ще каже нѣщо, съ което да обърне внимание на хората, и тѣ ще започнатъ да мислятъ. Той ще имъ помогне въ разбирането. Ако преди него не сж разбрали нѣщо, въ негово присѣствие ще го разбератъ. Ще каже нѣкой, че, преди да разбере нѣщо, не може да го възприеме и приложи. Обаче, има нѣща, които първо ще направишъ, ще ги приемешъ въ себе си, а после ще ги разберешъ. Въ това отношение, свѣтлината дава примѣръ. Тя първо влиза въ очитѣ ви, въ кжщата ви, и следъ това ви дава възможность да я разберете. Речете ли първо да я разберете, а после да я възприемете, всичко е изгубено. Тя се движи съ такава бързина, че не можете да я стигнете. Фотографътъ мисли, че хваналъ свѣтлината съ апарата си. Наистина, той е хваналъ нѣщо, но не свѣтлината, а нѣкой предметъ: човѣкъ, дърво, планина и др. Свѣтлината му е помогнала да отпечата нѣщо върху стъклото, но тя веднага си е заминала. Чувате нѣкой да казва, че иска да разбере истината, да я схване. Истината е неуловима. Ти можешъ да хванешъ само последствията ѝ, както свѣтлината оставя послѣствия върху свѣточувствителното стъкло на апа-

рата. Обаче, нито свѣтлината е уловена, нито истината. — Искамъ да зная истината, да разбера, здравъ ли си, или боленъ. — Това не се разбира. Ще наблюдавашъ човѣка и ще изучавашъ проявитѣ му. Ако се движи, яде, работи, мисли, чувствува и постѣпва право, той е здравъ. Ако лежи, не яде, не работи и не постѣпва право, той е боленъ.

Сегашнитѣ хора се дѣлятъ на свѣтски и на религиозни. Свѣтскиятъ мисли за себе си, че е свободенъ, нищо не го ограничава, за нищо не се държи. Религиозниятъ пѣкъ мисли, че е свързанъ съ Бога и стои по-високо отъ другитѣ хора. Наистина, той е свързанъ съ нѣкого, но не съ Бога. И волѣтъ е вързанъ, но връзката, веригата, която го държи, не му дава свобода. Да бждешъ свързанъ съ Бога, това значи, да бждешъ свободенъ въ мислитѣ и въ чувствата си. Съ каква връзка може да се похвали религиозниятъ, щомъ не е свободенъ да ходи, дето иска? Той не е свободенъ даже и въ мисълта си. Дето и да отиде, чувствува, че нѣщо го държи, не е свободенъ да се прояви, както разбира. Истински религиозенъ или духовенъ човѣкъ е този, който нѣма юларъ на главата си, нищо странично не го увелича, нищо не го смущава. Ето защо, за да се опредѣли като духовенъ, човѣкъ трѣбва първо да си отговори на въпроса, свободенъ ли е, или не.

Хвърлете всички юлари, които сж ви ограничавали! Откажете се отъ всички стари

религии, т. е. връзки, които сж ви държали предъ ясли, пълни съ слама, и сте разисквали върху качеството на сламата, върху оборитѣ. Това е старата философия на живота, философията на юларитѣ, яслитѣ и оборитѣ. Ние не се интересуваме отъ тѣхъ. Ще кажете, че имате говеда, трѣбва да се грижите и за тѣхъ. Който има говеда и ги е вързалъ, нека се грижи да имъ даде условия за животъ. Ние не се интересуваме вече отъ говеда. — Ела да ми помогнешъ, да очистимъ оборитѣ. Това не е моя работа. Ако азъ съмъ истински религиозенъ, никога нѣма да търся външна помощъ, други да ме чистятъ. Ако нѣкой ти донесе храна, добре ще бжде; ако никой не се погрижи за прехраната ти, самъ ще си я намѣришъ. Ти ще бждешъ свободенъ, самъ ще се връзвашъ и развързвашъ, безъ да държишъ нѣкого отговоренъ за това. Докато държишъ хората отговорни за това и за онова, ти никога не можешъ да разрешишъ противоречията въ живота си.

Запитаха Христа: „Да даваме ли данъ на Кесаря, или да не даваме?“ Това е все едно да питате, да се грижимъ ли за оборитѣ си, или да не се грижимъ? Ако имате обори, ще ги чистите; ако нѣмате, ще бждете свободни. Това подразбира, кесаревото да дадете на Кесаря, а Божието — Богу. Само така човѣкъ може да бжде свободенъ. Христосъ посочва на хората пътя къмъ свѣтлината и имъ показва, какъ трѣбва да живѣятъ. Ще живѣете

така, както Той е живѣлъ. — Какъ живѣемъ ние? — Нѣма защо да се говори, какъ живѣете. Достатъчно е да влѣзе човѣкъ въ оборави, и да знае, кжде сж погрѣшкитѣ ви. Ако воловетѣ ви сж чисти, и оборѣтъ е чистъ; ако воловетѣ не сж чисти, и оборѣтъ е нечистъ. Ако воловетѣ сж мършави, това показва, че не сж добре хранени; ако сж угоени, храната имъ е била добра.

Често хората се обвиняватъ едни други въ престѣпления. Вързаниятъ волъ или конь може ли да прави престѣпления? — Може, но по-малко отъ свободния? Вързаниятъ конь може да рита, той само съ краката си върши престѣпления. Сжщото се отнася и до човѣка. Вързаниятъ човѣкъ прави по-малко престѣпления отъ свободния. Подъ „свободенъ човѣкъ“ разбираме разумния, добрия, справедливия. Той не може да върши престѣпления. Обаче, който е свободенъ само физически, съ развързани рѣце и крака, той прави голѣми престѣпления. Въ такъвъ случай, и ограничениятъ прави престѣпления. Напримѣръ, заставятъ едного да се движи въ ограничено мѣсто, между много хора. Безъ да иска, той ще удари нѣкого, ще удари другиго, ще ритне трети и т. н. Ако се движи на просторъ, на широко, никого нѣма да засегне. Следователно, който прави много погрѣшки, движи се въ ограничено пространство, между много хора. Който прави малко погрѣшки, движи се на широко, далечъ отъ хората. Той не засѣга

никого, не може да бутне никого. — Коя е причината за погрѣшките? — Чрезмѣрнитѣ желанія въ човѣка. Среќнешъ една красива жена, искашъ да се запознаешъ съ нея и сгрѣшишъ, Видишъ една хубава кжца — сгрѣшишъ. Отидешъ на пазара, видишъ тлѣста кокошка, пожелаешъ я — сгрѣшишъ. Ако се движишъ по полето, далечъ отъ хората, не можешъ да сгрѣшишъ.

Ще кажете, че човѣкъ не трѣбва да се съблазнява, да не пожелава нищо. Добре е това, но какво ще прави гладниятъ, като види добре опеченъ хлѣбъ или добре опечена кокошка? Колкото и да се въздържа, все ще се съблзни. Ако гледашъ добре опеченъ хлѣбъ, отъ чисто брашно, ти се съблазнявашъ. Да гледашъ мухлясалъ хлѣбъ и да желашъ да си хапнешъ отъ него, това е престѣпление. — Защо? — Защото мухлясалиятъ хлѣбъ ще разстрои организма ти. И при яденето на хубавия хлѣбъ има опасностъ. Ако ядешъ бързо, можешъ да се задавишъ, затова когато ядешъ хубавъ хлѣбъ, не яжъ бързо. Дѣвчи хлѣба добре, бавно, да се ползувашъ отъ него. Дадатъ ли ти мухлясалъ хлѣбъ, спри се да го разгледашъ. Като видишъ мухъла, откажи се отъ този хлѣбъ. Хубавия хлѣбъ ще ядете спокойно, ще го дѣвчете съ любовъ, а мухлясалия ще разглеждате отъ всички страни и ще се откажете отъ него.

Какво означава любовта? Христосъ казва: „Азъ съмъ живиятъ хлѣбъ, слѣзътъ отъ небето. Който ме яде, има животъ въ себе си.“ Значи, любовта е свързана съ яденето. Щомъ обичашъ нѣкого, ще го приемешъ въ себе си, както детето туря ябълката въ устата си и я изяжда. Христосъ казва още: „Който яде плътта ми и пие кръвта ми, има животъ въ себе си.“ Христосъ казва, че яденето е благо. Религиозниятъ казва, че яденето е изкушение, и човѣкъ трѣбва да се въздържа отъ него. Разумното ядене, т. е. яденето съ любовъ, е благо, а безъ любовъ води къмъ нещастие. Ако ядешъ съ любовъ, дълго време ще живѣешъ; ако не ядешъ съ любовъ, преждевременно ще умрешъ. Кое е по-добре: да ядешъ съ любовъ, или безъ любовъ? Да бждешъ нахраненъ, или да ходишъ гладенъ? За предпочитане е човѣкъ да яде съ любовъ, отколкото безъ любовъ. За предпочитане е да яде, отколкото гладенъ да ходи. Гладътъ ограничава човѣка, води го къмъ смъртъ.

Като се говори за смъртта, мнозина я свързватъ съ онзи свѣтъ и се запитватъ, какво има тамъ. На онзи свѣтъ има нѣкакви сжщества, има животъ, но не е като този на земята. Докато сте на земята, сърдите се, огорчавате се и мислите, че сжщитѣ отношения сжществуватъ и на онзи свѣтъ. Майка и дъщеря, синъ и баща се каратъ, не се разбиратъ, но като умре нѣкой отъ

тѣхъ, мислятъ, че ще се намѣрятъ на онзи свѣтъ. Тамъ идеята за братъ и сестра, за майка и баща е съвсемъ различна отъ тази, която хората разбиратъ. Следователно, който отиде на онзи свѣтъ съ сегашнитѣ си разбирания, никого нѣма да намѣри: нито баща си, нито майка си, нито брата си, нито сестра си. Отношенията между съществата на онзи свѣтъ се опредѣлятъ отъ любовта.

Когато се говори за любовта, мнозина мислятъ, че тя нѣма отношение къмъ тѣхъ, т. е. не могатъ да я прилагатъ. Значи, да бж-датъ обичани, това е въ реда на нѣщата; тѣ да обичатъ, това е мжчна работа. Както искашъ да те обичатъ, така и ти трѣбва да обичашъ. Докато детето е малко, майката го храни, кже, облича, носи го на ржце, проявява любовта си къмъ него. Щомъ порасне, тя го пуца на земята, само да ходи, само да се храни и облича. Трѣбва ли младиятъ момъкъ и младата мома да изискватъ отъ майка си сжщитѣ прояви на любовъ? Сега е редъ на сина и дъщерята, тѣ да проявятъ любовта си къмъ родителитѣ. Майката носи детето си, докато е леко и малко. Щомъ порасне и стане тежко, тя го оставя свободно, само да ходи. Щастието на земята е временно. Ползвайте се отъ силитѣ, които носи то, за да понасяте страданията, мжчнотиитѣ и несгодитѣ въ живота. Само така ще имате трезво отнасяне къмъ всичко, което ви се случва. Не е въпросъ само да фантазирате и да си въобразявате,

че можете да постигнете високи служби и да се прославите. И това е възможно, но работата се изисква отъ всички: съзнателна работа върху себе си, както и върху ближните.

Какво е нужно на човѣка, за да подържа живота си? — Отъ една страна, той се нуждае отъ въздухъ, вода, свѣтлина и храна, а отъ друга — отъ мисль, чувства и действия. — Трѣбва ли да ядемъ? — Ако искате да живѣете, ще ядете; ако не ядете, ще умрете. За да живѣете, все трѣбва нѣкой да се пожертвува за васъ. Всѣка жертва, направена съзнателно и съ любовъ, се благославя. Днесъ и дърветата, и растенията, и животните се жертвуватъ за насъ. Какво трѣбва да правимъ тогава? — Да приемемъ жертвата имъ и да благодаримъ. Щомъ приемаме жертвата имъ съ любовъ и благодарностъ, тѣ се повдигатъ. Жертвата имъ не остава напраздно.

Запитаха Христа: „Трѣбва ли да се жени човѣкъ“? Христосъ отговори: „Синоветъ на този вѣкъ, които се раждатъ и умиратъ, ще се женятъ. Обаче, които придобиятъ вѣчния животъ, нито се женятъ, нито за мъжъ отиватъ“. Значи, въ бждеция вѣкъ, хората нѣма да се женятъ по този начинъ, както става сега. Днесъ момата умира за момъка, момъкътъ — за момата. Тѣ се жертвуватъ единъ за другъ. — Защо? — Мислятъ, че така ще влѣзатъ въ Царството Божие. Въ сщностъ, за да влѣзе въ Царството Божие, човѣкъ трѣбва да стане като дете. Така е казалъ Христосъ. Не

е казано, че възрастниятъ или стариятъ може да влѣзе въ Царството Божие, но казано е: „Ако не станете като децата, не можете да влѣзете въ Царството Божие“. Влизането въ Царството Божие подразбира освобождаване отъ смъртѣта. Само онзи влиза въ Царството Божие, който носи любовта въ себе си, който не очаква на любовта на другитѣ. Бждещиятъ свѣтъ е на любовта. — На коя любовъ? — На любовта, която дава, безъ да взема. Казано е, че Богъ е Любовь. Ние живѣемъ и се движимъ въ тази любовъ. Като ни люби, Богъ ни учи, какъ да живѣемъ и да любимъ. — Възможно ли е човѣкъ да обича като Бога? — Ти не можешъ да обичашъ цѣлия свѣтъ; не можешъ да обичашъ голѣмото, цѣлото, но можешъ да обичашъ малкото, т. е. частитѣ. Ти не можешъ да носишъ цѣлъ океанъ вода на гърба си, но можешъ да носишъ една капка.

И тъй, непостижимитѣ нѣща иматъ отношение къмъ този свѣтъ, а постижимитѣ — къмъ онзи. На онзи свѣтъ лесно можешъ да носишъ океана: на този свѣтъ не можешъ. Обаче, тукъ можешъ да носишъ само една капка. Свѣтътъ, въ който нѣщата ставатъ постижими, е реаленъ; свѣтътъ, въ който нѣщата сж непостижими, е нереаленъ. Отъ гледище на земния животъ е обратно: непостижимото е реално, а постижимото — нереално. Човѣкъ вижда, че задъ непостижимото има нѣщо разумно, което, при други условия, постига нѣщата. Напримѣръ, на земята човѣкъ не може да носи океана, но той

съзнава, че при други условия океанътъ може да се превърне на капка, която и детето може да носи. Другитъ условия сж на небето. — Къде е небето? Къде е онзи свѣтъ? — Дето е този свѣтъ, тамъ е и онзи. И двата свѣта сж на земята. Отъ съзнанието на човѣка зависи, въ кой свѣтъ живѣе. Има хора, които се съблазняватъ отъ паритъ, но има и такива, които не се съблазняватъ. Първитъ живѣятъ въ този свѣтъ, а вторитъ — на онзи свѣтъ. Единитъ иматъ отношение само къмъ материяния свѣтъ, а другитъ — и къмъ духовния.

Какъ се разрешаватъ спорнитъ въпроси на земята? — Чрезъ свѣтлината. Гвоздеятъ се оплаквалъ отъ чука и наковалнята, че го биятъ. Питали наковалнята, защо постъпва така съ гвоздея. Тя казала, че вината е въ чука. Питали чука: Защо биешъ гвоздея? — Вината е въ гвоздея, който е застаналъ между мене и наковалнята. Може ли чукътъ да не бие гвоздея, а наковалнята да не го подържа? — Може, само когато гвоздеятъ се превърне въ свѣтлина. Докато е отъ желѣзо, ще страда. Докато чукътъ и наковалнята сж желѣзни, ще биятъ. Стане ли човѣкъ на свѣтлина всички въпроси се разрешаватъ. Никой не може да хване свѣтлината и да я тури между чука и наковалнята. При сегашнитъ разбирания на човѣка, както и условията, при които живѣе, страданията сж неизбѣжни. Превърне ли се на свѣтлина, страданията преставатъ. Хората се страхуватъ да станатъ на свѣт-

лина, да не изгубятъ живота' си. Нѣма да изгубятъ живота си, но ще се освободятъ отъ страданията и противоречията. — Кжде ще бждемъ тогава? — Навсѣкжде. Въ една секунда ще се намѣришъ на 300,000 клм. разстояние отъ своя възлюбенъ. Видишъ ли, че възлюбениятъ ти иска да те изяде, бѣгай далечъ отъ него. Тури крилата на свѣтлината и бързо се понеси въ пространството. Ако си слабъ, ще те изяде. Затова казваме, че слабиятъ е кандидатъ за онзи свѣтъ, а силниятъ — за този свѣтъ.

Изкусительтъ дойде при Христа и му каза: „Направи тѣзи камъни на хлѣбъ“. Христосъ му отговори: „Не само съ хлѣбъ може да живѣе човѣкъ, но и съ всѣко слово, което излиза отъ устата на Бога“. Докато хората мислятъ, че само съ хлѣбъ може да се живѣе, всѣкога ще се ядатъ едни други. Лесно е, когато ти ядешъ хората; мжно е, когато тебе изядатъ. Чувате нѣкой да се оплаква, че го подяли; другъ се оплаква, че го ощетили. Приятельтъ подяжда, а неприятельтъ ощетява. Какъ става това? Представете си, че носите на гърба си сто килограма хлѣбъ и пшшкате подъ тежестта на този товаръ. Срѣща ви вашиятъ приятелъ и трѣгва съ васъ. Понеже не носи хлѣбъ, той взема отъ васъ. Днесъ, взема единъ-два хлѣба, на другия день пакъ единъ-два хлѣба, докато товарътъ ви олекне. Той ви е подялъ, но сжщевременно ви освободилъ отъ голѣмата тежестъ. Срещне ли ви

неприятелъ, той нѣма да ви подяде, но ще ви ошети, т. е. нѣма да ви освободи отъ товара, а ще ви натовари още повече. Ако се сдружите съ него, той ще ви хвърли въ нѣкакво престѣпление. Вмѣсто него ще обвинятъ васъ. Вие ще носите неговия грѣхъ. Въ този смисълъ, грѣхътъ не е нищо друго, освенъ ощетяване. Дяволътъ ощетява човѣка. Той влиза въ него и започва да гледа чрезъ неговитѣ очи. Направишъ едно престѣпление и веднага те хванатъ. Причината е дяволътъ, но ти си хотелъ, въ който се настанилъ той. Тебе виждатъ, а не дявола. Когото хванатъ, него държатъ отговоренъ за престѣплението. Дяволътъ те накара да откраднешъ пари, и ти го слушашъ. Защо ти сж чуждитѣ пари? Искашъ да си поживѣешъ, да се удоволствувашъ. Тази мисълъ води къмъ смъртта. Ще кажете, че безъ пари не може да се живѣе. Освенъ парата, има и друга размѣнна монета — приятелството, добродетелта, красотата.

Отива единъ дѣдо да си купи захаръ. Бакалинътъ претегля едно кило и казва: Дай паритѣ! Той взема паритѣ и дава захаръ. Следъ малко доходжда млада, красива мома да си купи захаръ. Бакалинътъ поглежда къмъ нея, претегля едно кило захаръ и казва: Днесъ ще ти дамъ захаръ безъ пари. Защо той дава на момата захаръ безъ пари, а на дѣдото съ пари? Момата носи любовта, която разрешава всички въпроси. Тя отваря сърдцата на всички хора. Безъ нея нѣма животъ. Ще ка-

жете, че и безъ любовъ въпроситъ се разрешаватъ. И това може, но при отсъствие на любовта въпроситъ се разрешаватъ временно. Любовта е непреривенъ процесъ.

Сегашнитъ хора мислятъ, че безъ любовъ може да се живѣе, а безъ пари не може. Точно обратно: безъ пари може да се живѣе, а безъ любовъ не може. Какво представятъ паритъ? — Резултатъ на нѣщо. Ако подъ „пари“ разбирате златото, ще знаете, че тѣ иматъ отношение къмъ слънцето. Следователно, човѣкъ не може да живѣе безъ слънце, но и безъ пари не може да живѣе. Доскоро ученитъ казваха, че електричеството се пренася само по жици. Новитъ учени доказватъ, че и безъ жици може. Днесъ виждаме, че електричеството се пренася по въздуха безъ жици. Както жицитъ така и въздухътъ сж проводници на електричеството. Значи, и златото е потрѣбно на човѣка, само като проводникъ на онзи животъ, който иде отъ слънцето. За да възприеме този животъ, човѣкъ се нуждае отъ злато. — Въ какво количество? — Колкото да мине презъ него козмичниятъ животъ. Повече злато не ти е нужно. Имашъ ли повече отколкото трѣбва, ще носишъ неговия товаръ. Тѣй щото, когато се говори за златото, гледайте на него като проводникъ на живота, като на елементъ, който не се окислява, не гние, не се разваля, на никого не причинява пакости. Красивъ е цвѣтътъ на зла-

тото. Между златото въ материалния животъ и истината — въ духовния има известна аналогия. Каквото е златото за материалиста, такова е истината за духовния човѣкъ.

Какво, въ сжщностъ, е истината? Тя дава животъ и свобода на всички сжщества. Никого не заробва, на никого не причинява пакости. Истината дава знание на човѣка. Тя внася свѣтлина въ неговото съзнание. Истината всѣкога дава нѣщо на човѣка. Тя го освобождава и отъ най-малкитѣ му ограничения. Не сж страшни голѣмитѣ ограничения, а малкитѣ. Не сж страшни голѣмитѣ желания, а малкитѣ. Не е страшно голѣмото зло, а малкото. Една българска поговорка казва: „Малкото камъче спѣва колата.“

Време е вече хората да оправятъ живота си. Какъ ще стане това? Нѣкои разчитатъ на Христа, други — на себе си, трети — на обществото, на държавата и т. н. Какво искатъ сегашнитѣ хора отъ Христа? Въ миналото едни искаха изцѣление, други — спасение на душитѣ, трети — слава и т. н. Майката Заведеева дойде при Христа и Го молѣше да нареди, единиятъ ѝ синъ да седне отъ лѣвата Му страна, а другиятъ — отдѣсно. Тя не знаеше, какво иска. Христосъ не искаше слава за себе си, още по-малко може да даде слава и почести на хората. Да искашъ това, което не те ползува, това значи, самъ да си напакостишъ. Да давашъ съветъ на хората, безъ да

разбирашъ законитъ на живота, това значи, да копаешъ яма самъ на себе си.

Волъ и магаре живѣли приятелски и често се разговаряли. Волътъ оралъ по цѣли дни на нивата и се връщалъ вечеръ уморенъ. Магарето ходѣло презъ деня на пазаръ съ господаря си и следъ това се прибирало въ обора, заедно съ вола. Волътъ се оплаквалъ отъ тежката работа и се чудѣлъ, какъ да се освободи отъ господаря си. Магарето го слушало, влизало въ положението му и най-после казало: Да съмъ на твое мѣсто, ще се присторя на боленъ. Нѣма да ямъ два-три деня, и господарътъ ни ще се принуди да ти даде почивка. Волътъ харесалъ този съветъ и го приложилъ. Обаче, господарътъ разбиралъ езика на животнитъ и чулъ разговора между вола и магарето. Слугата занесълъ храна на животнитъ въ дама, но забелязалъ, че волътъ не яде. Той веднага отишълъ при господаря и казалъ: Господарю, волътъ е боленъ, не яде. Господарътъ се усмихналъ и казалъ: Нека остане днесъ въ дама, да си почине; не го изкарвай на нивата. Вмѣсто вола, вземи магарето съ себе си, то да свърши неговата работа. Магарето отишло на нивата, цѣлъ день работило и се върнало крайно уморено. Като разбрало, какво го очаква, то казало на вола: Чухъ господарътъ да казва на слугата, че ако си все още боленъ, да те заведе на кланицата да те заколятъ. Волътъ се уплашилъ и, като му донесълъ слугата храна, ялъ. Тогава

магарето му казало: Дадохъ ти единъ съветъ, отъ който ти си почина, но не бихъ далъ сжщия съветъ на хората. То научило, че ако единъ човѣкъ е свободенъ, другъ ще бжде ограниченъ. Ако волътъ е свободенъ, магарето ще оре; ако волътъ оре, магарето ще бжде свободно.

Всички сжщества не могатъ да бждатъ свободни въ едно и сжщо време. Искате ли всички да бждете свободни въ единъ и сжщъ моментъ, ще се натъкнете на противоречия, които не могатъ да се разрешатъ. Волътъ ще си оре на нивата, а магарето ще носи господаря си въ града. Който иска да реши правилно въпроситъ на живота, не трѣбва да бжде нито волъ, нито магаре. За да бждатъ волътъ и магарето това, което сж сега, за това има редъ причини. Ти трѣбва да се освободишъ отъ голѣмитъ противоречия на живота и да влѣзешъ въ свѣта на любовта. Не се занимавай съ морализиране. Не питай, защо чукътъ и наковалнята удрятъ гвоздеа. И това си има причина.

Мжжъ и жена спорѣли върху единъ въпросъ. Спорътъ дошълъ до бой. Въ това време край тѣхъ миналъ единъ свещеникъ и чулъ, какъ се разправятъ. Той решилъ да ги помири и се обърналъ къмъ мжжа съ строги думи. Жената веднага се нахвърлила заканително върху свещеника и му казала: Веднага да си отивашъ! Върви си по пхтя! Нѣмашъ право да се мѣсишъ въ чужди ра-

боти. Че се караме и биемъ, това е наша работа. Както се биемъ, така ще се помиримъ. Кой ти даде право да говоришъ така на мъжа ми? Свещеникътъ разбралъ погрѣшката си и продължилъ пѣтя си.

Казвамъ: Въпросътъ между мъжа и жената ще се разреши тогава, когато се разреши въпросътъ между чука, наковалнята и гвоздеа. Не е лесно да се помирятъ чукътъ и наковалнята. Чукътъ удря върху наковалнята, безъ да мисли, че я измъчва. Наковалнята му противодействува, търси начинъ да отбие неговия ударъ. Обаче, въ удрянето на чука и въ противодействието на наковалнята гвоздеятъ се оформява. Въ действието и противодействието се твори великото и красивото въ свѣта.

Като се говори на хората, явява се въпросътъ, какво се постига съ това. Все се постига нѣщо. Говоренето не е нищо друго, освенъ превозно сръдство, пренасяне на човѣшката мисль отъ едно мѣсто на друго. Както човѣкъ се пренася съ различни превозни сръдства, така и мисълта се пренася съ биволска кола, съ файтонъ, съ автомобилъ, съ параходъ, съ влакъ, съ аеропланъ и най-после съ бързината на свѣтлината. Кое отъ превознитъ сръдства е най-безопасно? — Биволската кола. Обаче, да се возишъ съ биволска кола, трѣбва да имашъ търпение. Ето защо, свѣтлината, като превозно сръдство, е за предпочитане. Тамъ нѣма никакви мъжнотии и противодействия. Мощна е мисълта, която

се движи съ бързината на свѣтлината. Велико е чувството, което се движи съ бързината на свѣтлината. Мисли, чувства и постъпки, които се движатъ съ бързината на свѣтлината, произтичатъ отъ Божията Любовь. При това положение, човѣкъ се радва на свободата и на живота си. Той е доволенъ и отъ най-малкитѣ си придобивки. Изгуби ли свѣтлината на мисълта си, той губи доволството си. Страшно е да изгубишъ свѣтлината си. Още по-страшно е да изгубишъ любовта, която разрешава всички мъчнотии, противоречия и несгоди.

И тъй, докато сте на земята, не се мъчете да разрешавате противоречията. Каквито усилия да правите, тѣ оставатъ неразрешени. Чукътъ си остава чукъ, наковалнята — наковалня и гвоздеятъ — гвоздей. Каквито наставления да давашъ на чука, той всѣкога ще прави това, което си знае. Колкото и да смекчавашъ положението на гвоздея, той трѣбва да търпи. — Какъ търпишъ? — Какво ще прави? По неволя ще търпи. Какво прави онзи, на когото кракътъ е счупенъ? Плаче, вика, говори за счупения си кракъ, но търпи. Като дойде неволята, ще те научи да търпишъ. Ако си гладенъ и нѣма какво да ядешъ, ще търпишъ. Яденето носи едновременно нещастия и блага за човѣка. За да се нахрани, човѣкъ ще заколи единъ день кокошка, на другия день — агънце и т. н. Много кокошки и агнета сж станали жертва за човѣка; ако сж изядени

съ любовъ, и тѣ се ползуватъ. Когато нисшето съзнателно се жертвува за висшето, тогава и двата живота се развиватъ правилно. Законътъ е нисшето да се жертвува за висшето. Понѣкога законътъ действува обратно: висшето става жертва за нисшето. Христосъ казва: „Ако не ядете плътта ми и не пиете кръвта ми, нѣмате животъ въ себе си“. Подъ плътъ и кръвъ на Христа се разбира Словото Божие. Който иска да бжде ученикъ на Христа, трѣбва да се храни съ Божието Слово. Значи, Словото става жертва на човѣшката душа. Като влѣзе въ човѣка, Словото оживява, започва да го учи, какъ да се жертвува за другитѣ. Когато висшето се жертвува, човѣкъ се освобождава. Жертвата има отношение къмъ любовта. Само любещиятъ може да се жертвува. Любовта предизвиква любовъ. Ако любовта не ражда любовъ, тя не е истинска. Влѣзе ли любовта въ човѣка, той трѣбва да се изяви така, както Богъ се проявява. Както Богъ е милостивъ, дълготърпеливъ и щедъръ, такъвъ трѣбва да бждешъ и ти.

Много е говорено за любовта, но, въ прѣки това, хората се оплакватъ отъ живота си. Нѣкой казва: Лесно се говори, но никой не влиза въ положението ми. Огънь гори въ къщата ми! — Има ли нѣщо лошо въ огъня? Ако е зима, и ти нѣмашъ огънь въ печката, ще треперишъ отъ студъ. Огънятъ е на мѣсто, но димътъ е страшенъ. Той просълзява очитъ, препятствува на дишането.

Едно се иска отъ човѣка: права мисль и прилагане на мисльта. Не е достатъчно само да мислишъ право, но трѣбва и да прилагашъ мисльта. Казватъ, че всѣко сжщество употребява храна, съответна на устройството му. Мисльта е права, но, ако накарате нѣкого да покаже, кжде, именно, се вижда, че тази мисль е права, нищо не може да ви каже. Достатъчно е да погледнете зжбитъ на едно сжщество, за да опредѣлите храната, която употребява. Напримѣръ, у тревопаснитъ сж развити кжтницитъ, съ които стриватъ тревата, у месояднитъ — преднитъ зжби и кучешкитъ. Сжщевременно, храната опредѣля характера. Вълкътъ се храни съ месо, следователно, има единъ характеръ; овцата се храни съ трева — има другъ характеръ. Хора, които се хранятъ съ обикновеното слово, иматъ единъ характеръ; които се хранятъ съ Божественото Слово, иматъ другъ характеръ. Ако се хранишъ съ обикновеното слово, това значи, че ядешъ хлѣба по обикновенъ начинъ. Хранишъ ли се съ Божественото Слово, ти ядешъ хлѣба по Божественъ начинъ: съ благодарностъ и любовъ. Въ първия случай ще имашъ единъ резултатъ, въ втория случай — другъ. Въ първия случай и най-хубавата баница, и най-хубавиятъ хлѣбъ ще дадатъ по-малкъ резултатъ отъ трошицата или парче хлѣбъ, приети съ любовъ и благодарностъ.

Бжди доволенъ и благодаренъ отъ малкото, което Богъ ти дава. Ако страдашъ малко,

бжди доволенъ; ако страдашъ много, пакъ бжди доволенъ. Ако изгубишъ богатството си, бжди доволенъ и на това. Бждете доволни и като губите, и като печелите. Въ каквото положение да се намирате, бждете доволни. Ако искате да имате приятели, давайте отъ благата си на онѣзи, които сж лишени отъ тѣхъ. Богатиятъ да дава отъ богатството си, учениятъ — отъ знанието си, добриятъ — отъ своето добро и т. н. Каквото благо имашъ, сподѣли го съ своя ближенъ. Не задържай свѣтлината само за себе си. Христосъ казва: „Запалена свѣщъ подъ шиникъ не стои.“

Задачата на човѣка е да разреши правилно противоречията си. Това се постига съ доволството. Ако си беденъ, бжди доволенъ отъ беднотията; богатъ си, бжди доволенъ отъ богатството си. Не се обезсърдчавай! Всѣкога превръщай недоволството въ доволство. Въ всичко търси добрата страна. Че дрехитѣ ти били скжсани, това да не те смущава. Намѣри добрата страна въ скжсанитѣ дрехи. Така ще става по-лесно провѣтряване, всѣкога ще имашъ чистъ въздухъ.

Нека остане въ ума ви мисълта: Бждете доволни отъ малкото, което денятъ ви носи. Не мислете за утрешния день. Той самъ ще помисли за себе си. Благодарността и доволството внасятъ радостъ и веселие въ човѣшката душа. Само така човѣкъ ще стане като дете и ще влѣзе въ новия животъ, въ Царството Божие. Само така той ще придобие

свѣтлина и мощь, ще влѣзе въ Божествения животъ, който носи условия за освобождаване на човѣка отъ робство.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

*

10. Утринно Слово, държано отъ Учителя на 24 ноемврий, 1935 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Огънь на пречистване

Размишление.

Съвременнитѣ хора се оплакватъ отъ различни болести, особено отъ едно болезнено състояние, което лѣкаритѣ наричатъ „мускуленъ ревматизъмъ“. Който страда отъ този ревматизъмъ, постоянно се криви, прави особень родъ движения, наречени класически. Рече да мръдне ржката си, заболи го, сваля я надолу; мръдне крака си, пакъ боли; мръдне врата си, боли. Като не може да се движи свободно, споредъ желанието си, той следва съветитѣ, които лѣкаритѣ му даватъ. Цѣлия день прекарва въ прилагане на лѣкарски съвети и правила. Всѣко движение на болния се опредѣля отъ ревматизма. — Какво да правя, за да се освободя отъ ревматизма? — Ще се обърнешъ къмъ Бога. Ревматизмътъ, както всички болести, е създаденъ отъ човѣка, а здравето е дадено отъ Бога. Следователно, ако останешъ въ човѣшкия порядъкъ, ще страдашъ, ще се огъвашъ на леглото отъ различни болести; ако влѣзешъ въ Божествения порядъкъ, ще бждешъ здравъ, ще живѣешъ съ радость и веселие.

*) Иоана, 3 гл.

И тъй, работете върху себе си, да се освободите отъ мускулния ревматизъмъ, нареченъ „ревматизъмъ на класическитѣ движения“. Това се постига чрезъ правата мисълъ, която е подобна на чистата, кристална вода. Дето тече тази вода, тя чисти всичко. Следователно, мисли право и чисто, и не се страхувай. Говори истината навсѣкжде, за да се освободишъ отъ ограниченията. Дето прониква истината, всичко расте, цъвти и зрѣе. — Какви ще бждатъ последствията, като се прилага истината? — Прилагай истината, и не мисли за последствията. Щомъ носишъ Божественото въ себе си, ти си на правъ пжтъ. Напуснешъ ли този пжтъ, ти влизашъ въ човѣшкия порядъкъ, въ областъта на страданията, болеститѣ и мжнотиитѣ. Човѣшкиятъ порядъкъ носи противоречия, които, неразрешени правилно, водятъ къмъ престѣпления. Съ това се обяснява, защо човѣкъ краде, лъже, убива и т. н. Кога краде човѣкъ? Когато изгуби слънцето на своя животъ. Буквата „К“ въ думата кражба означава забулване на слънцето; сричката „ра“ е самото слънце. Щомъ е така, пазете се да не забулите слънцето си. Докато грѣе слънцето, докато е день, човѣкъ вижда ясно и не се спъва. Скрие ли се слънцето, настава тъмнина, и той не вижда кжде ходи. Който живѣе въ тъмнина, той страда, мжчи се, прави погрѣшки и престѣпления

Като се натъкватъ на противоречия, хората се запитватъ: Кое е право, и кое е криво?

Кой е на правата страна, и кой на кривата? Онзи, на когото работитѣ вървятъ добре, е на правъ пътъ; онзи, на когото работитѣ сж оплетени, е на кривъ пътъ. Онзи, на когото умътъ и сърдцето сж свободни, е на правъ пътъ; онзи, на когото умътъ и сърдцето сж ограничени, е на кривъ пътъ. Нѣщата се познаватъ отъ последствията. Свободниятъ се движи въ правия пътъ. А свободенъ е онзи, който мисли, чувствува и постъпва право. Свободата се проявява извънъ тризмѣрния свѣтъ. Каже ли нѣкой, че въ миналото си е билъ свободенъ, а сега е ограниченъ, той не мисли право. Каже ли, че ще прояви свободата въ бъдеще, пакъ не мисли право. Свободата се проявява въ настоящето; настоящето пъкъ е извънъ тризмѣрния свѣтъ. Настоящето е вѣчността, т. е. безграничниятъ свѣтъ.

Днесъ всички се стремятъ къмъ физическия свѣтъ съ надежда да намѣрятъ въ него животъ, знание и свобода. Обаче, на физическия свѣтъ нѣма нито животъ, нито знание, нито свобода. Може ли да се нарече животъ това, дето има само съ страдания, противоречия и спънки? Човѣкъ е дошълъ на земята да реши мъжнотиитѣ и противоречията. Тѣ сж задачи за разрешаване. Следователно, не питайте защо идатъ противоречията, но ги решавайте правилно. Земята е велико училище, въ което човѣкъ трѣбва да учи, да решава задачитѣ си и да върви напредъ. Който мисли да почива и да се удоволствува на земята, той е на кривъ

пжтъ. Земята не е мѣсто за щастие. Който търси щастieto на земята, ще намѣри нещастieto. Човѣкъ е щастливъ само тогава, когато намѣри това, което е изгубилъ. — Какво търси човѣкъ? — Ключътъ на живота. Голѣми сж мъчноотиитѣ и изпитанията на онзи, който е изгубилъ ключътъ на живота. Какво прави човѣкъ, когато изгуби ключа на кжщата си? — Остава вънъ, докато направи новъ ключъ. За да не го губи, той трѣбва да го пази. Ако е опасно загубването на ключа отъ кжщата, много по-опасно е да загубишъ ключа на живота. Който е загубилъ този ключъ и не може да го намѣри, смъртъ го очаква. Пазете ключа на живота да не го загубите и да останете вънъ отъ него. Ще кажете, че близкитѣ ще ви помогнатъ отново да влѣзете въ живота. И това може, но вашиятъ ближенъ трѣбва да стои по-високо отъ васъ въ всѣко отношение. Ако богатиятъ разчита на бедния, той се самоизлѣгва. Бедниятъ не може да оправи работитѣ на богатия. Болниятъ не може да оправи работитѣ на здравия. Невежиятъ не може да оправи работитѣ на учения. Учениятъ, здравиятъ и богатиятъ ще разчитатъ на себе си, ще се ржководятъ отъ своя умъ, отъ своето сърдце и отъ своята воля. Затова е казано въ Писанието: „Не ходете по чужди пжтища!“

Следователно, който следва съветитѣ на болни и невежи, той самъ обѣрква пжтя си. И следъ всичко това, хората искатъ да бждатъ обичани отъ Бога, да се ползватъ отъ Него-

вото благоволение. Богъ не благоволи къмъ грѣшния, безумния и болния. Той не се интересува отъ онѣзи, които по цѣлъ день ровятъ въ пра̀ха. — Защо ровятъ? — Загубили сж ключа на живота. Тѣ приличатъ на кокошка, която цѣлъ день рови. — Какво търси кокошката? — Семена, житни зрънца. Само онзи има право да рови, който нѣкога е сѣлъ. Значи, въ далечното минало кокошката е посадила семенца, и днесъ рови да ги намѣри. Колкото и да рови, нищо не може да придобие. Другъ е въпросътъ, ако господарътъ ѝ подхвърли нѣщо. Сжщото се отнася и до човѣка, който очаква наготово, други да му подхвърлятъ нѣщо. Съвсемъ друго е, ако човѣкъ работи, учи и прилага наученото. Богъ помага на такъвъ човѣкъ. Той благославя труда му и му създава добри условия за работа.

Както ровенето на кокошката не допринася нищо особено за нея, така сжщо има знания, които не ползватъ човѣка. Нѣкой знае погрѣшкитѣ на хората, знае недостатъцитѣ имъ, но това знание не го ползува. За предпочитане е да знаешъ, какъ се изправятъ погрѣшкитѣ, отколкото да ги посочвашъ. За предпочитане е да рисувашъ, отколкото да критикувашъ картинитѣ на художника. Лесно е да кажешъ, че художникътъ не е нарисувалъ добре портрета на нѣкого, че линиитѣ на носа и на устата не сж правилни, но мжчно е да ги изправишъ. Ще кажешъ, че не си даровитъ. Щомъ си дошълъ на зе-

мята, все имашъ нѣкаква дарба. Развий дарбата, която ти е дадена. Ако не можешъ да рисуващъ, ще признаешъ въ себе си, че не си работилъ, а не че не си даровитъ. Даровитъ си, но не си работилъ въ това направление. Уменъ си, но не мислишъ, затова не вършишъ умни работи. Добъръ си, но не прилагашъ добротата си. Като не можешъ да прилагашъ разумността и доброто, които сж вложени въ тебе, ти се извинявашъ съ своитъ наследени чърти отъ баща и майка, отъ дѣдо и баба. Това не е извинение. Срещу всѣка лоша чърта, придобита по наследство, стои по една добра чърта, която компенсира лошата. Приложи добрата чърта, работи върху нея, и ти лесно ще се справишъ съ лошото наследство. Който не работи и не изправя своитъ слабости, той не е разуменъ човѣкъ. Докато не изправи погрѣшките си, той остава тѣхенъ робъ. А всѣки самъ се освобождава отъ робството. Самъ се е заробилъ, самъ ще се освободи.

Представете си, че сте вързали съ вжже едно куче и единъ конь. Кучето ще прегризе вжжето и ще се освободи. То ще си каже: Имамъ жбви, ще ги туря на работа. Коньтъ, обаче, ще остане вързанъ. Той си казва: Който ме е вързалъ, той ще ме освободи. Постѣпвайте и вие като кучето и коня. Ако сами сте се вързали, сами ще се развържете. Не чакайте да дойдатъ хора отвѣнъ да ви развързватъ. Ако други сж ви вързали, и вие

не можете сами да се развържете, тогава приложете философията на коня. Ето защо, като изправяте погрѣшките си, не казвайте, че сте се уморили и не искаете повече да се занимавате съ тѣхъ. Ще изправите до последната си погрѣшка, нѣма да оставите нито една неизправена. — Нѣма ли извинение за погрѣшките? — Извинението иде следъ изправянето на погрѣшките. Дойде ли преди изправянето, положението ви се влошава. Тогава, вмѣсто една погрѣшка, ще направите още нѣколко. — Какво да се прави, като имамъ слабости, останали отъ дѣди и пра-дѣди? — Дѣдото може да се извини, защото го нѣма на земята, но ти не можешъ да се извинишъ. Ти си поставенъ на постъ, трѣбва да изпълнишъ задължението си. Още съ слизането на земята ти си обещалъ, че ще изправишъ погрѣшките на своитѣ дѣди и баби. Ще мислите върху обещанията и задълженията си. Щомъ имате умъ, сърдце и воля, можете да работите върху себе си, да развивате дарбитѣ и способноститѣ си и да се изправяте.

И тъй, изправенитѣ погрѣшки опредѣлятъ вашитѣ придобивки. Неизправенитѣ погрѣшки показватъ, какви възможности се криятъ въ васъ. Задъ всѣка погрѣшка се крие една добродетель, която иде въ помощъ за изправянето ѝ. Като изправя погрѣшките си, човѣкъ развива ума, сърдцето и волята си. — Голѣмо е злото въ свѣта. — Колкото и да е

голѣмо, злото е временно и ограничено. Доброто е вѣчно и неограничено. Злото отслабва, а доброто расте отъ сила въ сила. Като прояви единъ пътъ силата си, злото отслабва; а съ доброто е точно обратно: като се прояви единъ пътъ, силата му се увеличава. Сжщсто се отнася и до лошитѣ наследствени чѣрти. Колкото повече време минава, толкова повече тѣ отслабватъ. Добродетелитѣ, обаче, растатъ и се развиватъ все повече и повече. Нѣкога, въ далечното минало, злото е било по-силно, отколкото днесъ. Доброто привидно е по-слабо, но колкото повече време минава, толкова по-силно става то. Вѣчността работи за доброто, а моментътъ — за злото. Доброто има два помощника: вѣчността и времето. Злото има само единъ помощникъ — времето.

На хората се говори за добро и за зло, за да не се спъватъ, да знаятъ, какъ да се справятъ съ злото и какъ да усилятъ доброто. Временнитѣ нѣща не трѣбва да ви спъватъ. Защо ще се спъвате отъ въпроса, какво ще стане съ васъ, какъ ще се прехраните, отде ще вземете пари и т. н. Яденето и паритѣ сж нѣща отъ времененъ характеръ. Всички временни нѣща носятъ известни опасности следъ себе си. Напримѣръ, ако бърза и не яде внимателно, човѣкъ може да се задави. Ако е много гладенъ, може да открадне хлѣба на първия човѣкъ, когото срещне на пътя си. И за паритѣ се вършатъ голѣми престѣпления.

Единъ англичанинъ пжтувалъ съ слугата си за Швейцария. Той носѣлъ въ раницата си печено пиле и бутилка вино, а слугата — останалитѣ провизии. Господарьтъ мислѣлъ да изяде пилето, когато се качва по планинскитѣ върхове. Понеже ималъ слабо сърдце, станало му лошо, и той изгубилъ съзнание. Слугата се възползувалъ отъ това, отворилъ чантата на господаря си, извадилъ кокошката и виното и си хапналъ и пийналъ добре. Като се нахранилъ, обърналъ се къмъ господаря си и почналъ да го разтрива. Като дошълъ въ съзнание, той погледналъ къмъ раницата си, съ желание да си хапне, да подкрепи силитѣ си. Въ раницата нѣмало нито пилето, нито виното. Той се обърналъ строго къмъ слугата съ думитѣ: Защо изяде пилето? Съ какво ще възстановя силитѣ си? Слугата се сепналъ отъ забележката на господаря си, припадналъ и изгубилъ съзнание, но не могълъ вече да дойде на себе си. Кой е слугата въ дадения случай? — Злото въ човѣка. — А господарьтъ? — Доброто. Значи, когато доброто въ човѣка се пробуди за животъ, злото отстъпва мѣстото си и умира. Не плачете за злото, но подържайте доброто въ себе си. Давайте храна на доброто, да се усилюва, да свърши опредѣлената работа. Злото трѣбва да стане ученикъ и слуга на доброто, за да изправи погрѣшкитѣ си. Само така човѣкъ ще се научи да живѣе правилно.

Велико изкуство е да знае човѣкъ, какъ да живѣе. Това се постига чрезъ правата мисълъ, правитѣ чувства и постѣпки. Това е задачата, както на хората на земята, така и на сжществата, които живѣятъ на небето. Отъ всички се иска права мисълъ, право чувство, право действие. Това значи съзнателенъ животъ. Ние трѣбва да живѣемъ съзнателно, за да заслужимъ вниманието на сжществата отъ разумния свѣтъ. Тѣ се интересуватъ отъ насъ, изучаватъ ни, както ние изучаваме растенията и животните. Колкото по-добре се развива едно дърво и колкото по-добри плодове дава, толкова повече ни интересува то. Така постѣпватъ и възвишенитѣ сжщества съ насъ. Колкото по-добри плодове даваме, толкова по-голямъ интересъ иматъ тѣ къмъ насъ.

Това сж сравнения, чрезъ които човѣшкиятъ умъ се развива. Като прави сравнения и съпоставя фактитѣ, човѣкъ започва да мисли правилно. Така той вижда разпредѣлянето на службитѣ на ума и на сърдцето си. Ще кажете, че нѣкой страда отъ неврастения, нервнитѣ му сж разстроени. Първо, той трѣбва да благодари, че има нерви, и после, да пази нервнитѣ си, да не се разстройватъ. Правата мисълъ никога не разстройва нервитѣ. При това, не трѣбва да смѣсвате функцията на мозъка съ тази на сърдцето. Задачата на сърдцето е да изпраща нечистата кръвь въ дробоветѣ да се пречисти и оттамъ, като артериална кръвь, да се изпрати по цѣлото тѣло. Значи,

дробоветъ представятъ олтаръ, на който всѣки день се пренася жертва. На минута се изпращатъ 20 всесъжения, които ставатъ жертва на този огънь. Като се пречисти, жертвата се превръща въ артериална кръвъ, която се разнася по тѣлото, да го храни. Въ този смисълъ, дълбокото дишане е необходимо за пречистване на жертвата, която влиза въ олтаря. Въ психическо отношение жертвата не е нищо друго, освенъ чувства. Благодарение на въздуха, чувствата се пречистватъ и обновяватъ тѣлото. Който не разбира психическата функция на сърдцето, гледа на него като на органъ, който има само физиологическо значение. Както мозъкътъ, така сърдцето и дробоветъ иматъ двойка функция: физиологическа и психическа. Като изучава физиологическата имъ функция, човѣкъ постепенно отива къмъ психическата. Сърдцето не пречиства само кръвта, но и чувствата. Дробоветъ не пречистватъ само въздуха, но тѣ сж олтаръ, на който се поставятъ мислитъ, чувствата и желанията на човѣка да се пречистятъ. Само така човѣкъ ще разбере функциитъ, които тѣ изпълняватъ. На този олтаръ гори жертвеникътъ на свещения огънь, който пречиства и калява нѣщата.

Като се говори за дветъ функции на мозъка, на сърдцето и на дробоветъ, виждаме, че човѣшкиятъ организъмъ изпълнява сложни функции. Какво ще разберете, ако четете индуската философия, споредъ която човѣкъ има седемъ тѣла? Въ сжщностъ, всички гово-

рятъ за физическото си тѣло, само него познаватъ. Апостолитѣ и ученицитѣ на Христа говорятъ и за духовно тѣло. Апостолъ Павелъ казва: „Имамъ тѣло плътско, имамъ и тѣло духовно.“ Мъдрецитѣ и великитѣ Учители говорятъ за седемтѣ тѣла въ себе си и живѣятъ въ тѣхъ. Съвременниятъ човѣкъ започва да живѣе и въ духовното си тѣло. Това показва, че той работи вече върху духовното си развитие. Той е дошълъ на земята, като велико училище, да изучава първо себе си, а после своя ближень.

Казано е въ Писанието за човѣка, че е чудно и страшно създаденъ. Сжщиятъ този човѣкъ, който е чудно и страшно създаденъ, следъ смъртѣта си изгнива, нищо не остава* отъ него. Значи, чудното и страшното не е въ това, което гние и изчезва, а въ онова, което вѣчно живѣе. Никоя сила въ свѣта не е въ състояние да го разруши. „Който приема свидетелството Негово, запечаталъ е, че Богъ е истиненъ“. (— 33 ст.). Въ Божията Истина се крие смисълътъ на живота. Който намѣри истината, намира смисъла на живота и разбира, че той не е времененъ и преходенъ, но вѣченъ.

Опасно е да се говори на хората за вѣчния животъ, за придобиване на добродетели. Тѣ се обезсърдчаватъ, мислятъ, че нищо не сж постигнали. Не е така. Животътъ се развива, човѣкъ върви напредъ, да постигне крайната целъ на живота си. Важно е всѣкога

да мисли право, да не се заблуждава. Някой писателъ се хвали съ своя стилъ, говори за красива речъ, безъ да прониква въ сжщината на нѣщата. Той не знае, че красотата на стила и на речъта се крие въ истината. Безъ истината нѣщата иматъ само външна форма. Истината носи свѣтлина и разкрива сжщината. Стремете се къмъ истината, за да осмислите живота си, да не се обезсърдчавате. Който е изгубилъ истината въ себе си, той се обезсърдчава. Той казва, че никой не го обича. Отчасти е правъ. Кое обичате въ човѣка? — Истината. Затова е казано: „Възлюбилъ си истината въ човѣка.“ Щомъ намѣрите истината и я приложите, всички ще ви обичатъ.

Често хората се обезсърдчаватъ отъ живота, казватъ, че сж остарѣли вече, нищо не ги подгиква, нищо не ги радва. Съ младитѣ не се разбиратъ, защото тѣ вървятъ по своя пжть. На себе си не разчитатъ, защото сж изгубили знанието и силата си. Какво сж знаели? Да играятъ на хорото. Това е забавление, не е знание. Кжде е силата имъ? Въ борбата съ атлети. Това не е сила, но упражнение. Значи, тѣ съжालяватъ за забавитѣ и упражненията си. Човѣкъ се нуждае отъ знание и сила, които никога не изчезватъ. Придобие ли това знание и тази сила, той не остарява. Разсждавайте добре, за да не изпадате въ заблуждение. Правете разлика между временнитѣ и вѣчнитѣ нѣща, да не изгубите времето си напраздно. Ако придобивате знание, стремете

се къмъ положителното знание, което прави човѣка силенъ. Атлетитѣ, борцитѣ сж силни, но само физически. Тѣ развиватъ мускулитѣ си за смѣтка на ума и сърдцето си, поради което се деформиратъ. Наблюдавайте борцитѣ да видите, колко деформирани сж носѣтъ, ушитѣ, устата имъ. Вратѣтъ имъ е дебелъ, което показва, че ги очаква катастрофа. Ще кажете, че вратѣтъ и на вѣлка е дебелъ, защото самъ си върши работата. Каква работа върши вѣлкътъ? Носи овцетѣ на врата си. При това положение, естествено е, че вратѣтъ му ще задебелѣе, но тежко на онзи човѣкъ, на когото вратѣтъ задебелѣе. Ако вратѣтъ на нѣкого задебелѣе повече, отколкото трѣбва, животътъ му е изложенъ на опасностъ.

Сега не е въпросъ, какъвъ трѣбва да бжде вратѣтъ на човѣка. Не е въпросъ, какъвъ трѣбва да бжде носѣтъ му. Ние не препорѣчваме дебелиятъ вратове и широкитѣ носове. Ние препорѣчваме онзи умъ, който може да разрешава труднитѣ задачи; ние препорѣчваме онова сърдце, което разрешава голѣмитѣ мѣжноти; ние препорѣчваме онази воля, която знае, какъ да постѣпва. Изкуство е да може човѣкъ да решава задачитѣ на ума и на сърдцето си правилно и да знае, какъ да постѣпва предъ Бога, а не предъ хората. Богъ наблюдава движенията на човѣка, прониква въ неговитѣ мисли и чувства и предварително знае, какъ ще се прояви. Той обича правилнитѣ линии, независимо отъ това,

дали сж прави, или криви. Когато нѣкой грѣши, Той не го сжди, но му казва: Вижъ картината, която си нарисувалъ, и самъ дай мнението си, правилни ли сж линиитѣ, или не. Намѣришъ ли нѣкаква погрѣшка, изправи я. Ако не я изправишъ, картината ти не може да се приеме въ изложбата на разумния свѣтъ. Не се присмивай на погрѣшкитѣ си, нито на погрѣшкитѣ на своя ближень, но търси начинъ да ги изправишъ. Срѣщашъ едного, раненъ въ ржката, и кръвта му изобилно тече. Не питай, защо е раненъ, каква е погрѣшката му, но вземи мѣрки, веднага да го превържешъ. Не му ли се притечешъ на помощ, кръвта му ще изтече. Като превържешъ ржката му, тогава мисли, защо е раненъ. Той е направилъ нѣкаква погрѣшка: или е казалъ на нѣкого обидна дума, или му препятствувалъ въ живота. Важно е, пострадалиятъ да изправи погрѣшката си, а ти, който му превърза раната, да вземешъ поука отъ неговата погрѣшка. Каквото и да е страданиято на човѣка, одето и да иде, все има нѣкаква причина за това. Нѣма човѣкъ на земята, който може да избѣгне страданията.

Днесъ всички хора страдатъ. Светията страда не за своитѣ погрѣшки и престѣпления, а за чужди. Обикновениятъ човѣкъ страда за своитѣ грѣхове. Обаче, и единиятъ, и другиятъ страдатъ за изкупване на погрѣшки и грѣхове. Когато страда, светията казва: Такава е волята Божия. Когато обикновениятъ

човѣкъ страда, той се запитва постоянно, защо Богъ му изпратилъ толкова страдания. Чрезъ страданията човѣкъ върши нѣкаква работа. Който се отнася съзнателно къмъ страданията, свършва работата си споредъ Божествения планъ. Който нѣма съзнателно отношение къмъ страданията, въ първо време ронтае, възмущава се, докато най-после съзнае, че чрезъ страданията изкупва грѣховетъ си. Тогава се помирява съ мъчнотииѣ си и започва да работи съзнателно върху себе си. Като плаща за грѣховетъ на хората, светията ще ги научи да живѣятъ добре. Когато човѣкъ плаща за своитѣ грѣхове, въ края на краищата, пакъ ще се научи да живѣе добре. Христосъ дойде на земята да понесе грѣховетъ на човѣчеството. Като дойде втори пътъ на земята, Той нѣма да плаща дълговетъ на хората, но тѣ ще минатъ презъ огънь, за да се изчистятъ. Който е чисто злато, ще свѣтне, безъ да изгори; който не е чисто злато, ще изгори и на пепель ще се превърне.

Сегашнитѣ хора се стремятъ къмъ придобиване на блага, но смисълътъ на живота не е въ благата. Можешъ да имашъ много блага, а да нѣмашъ възможность да ги използвашъ. Въ една приказка се говори за катерицата и за лѣва, царътъ на животнитѣ. Катерицата изпълнявала служба на пощаджия, за което лѣвътъ я наградилъ щедро на старини. Далъ ѝ на разположение голѣмо количество орѣхи. Катерицата погледнала съ

съжаление къмъ орѣхитѣ и въздъхнала. Защо ми сж тѣзи орѣхи, когато нѣмамъ зжби, съ които да ги чупя и да вадя ядкитѣ имъ? Въ сжщото положение се намиратъ повечето хора днесъ. Тѣ придобиватъ богатство, когато не могатъ да го използватъ. Защо имъ сж благата на живота, когато зжбитѣ имъ сж опадали и не могатъ да ги използватъ? — Защо падатъ зжбитѣ на катерицата? — Защото не живѣе добре. — Защо падатъ зжбитѣ на хора? — Защото не живѣятъ добре. Дето и да се обърнете, навсѣкжде виждате неправдата. Хората падатъ, ставатъ и за всичкитѣ си погрѣшки приписватъ вината на Господа. Тѣ сж несправедливи и къмъ себе си, и къмъ своитѣ ближни. Когато Адамъ яде отъ забранения плодъ, Богъ го попита: Защо наруши заповѣдта ми? Адамъ отговори: Господи, жената, която ми даде, ме накара да ямъ отъ този плодъ. Азъ мислѣхъ, че тя ще бжде умна, а не излѣзе така. После Богъ попита Ева, защо яде тя отъ забранения плодъ. Тя отговори: Змията ме изкуси. Най-после Той попита змията, защо е накарала първитѣ човѣци да ядатъ отъ забранения плодъ. И тя се оправда, като каза, че искала да ги направи учени. Тогава Богъ прокле змията, отъ този день да се влачи по коремъ и да се храни съ прѣстъ. На човѣка каза: „Отъ прѣстъ си направенъ, и въ прѣстъ ще се превърнешъ“.

Какво представя прѣстъта? — Смъртъта. Змията ще се храни съ прѣстъ, т. е. ще мине

въ смъртта. И хората изкарватъ храната си отъ пръстѣта. Въ широкъ смисълъ на думата „пръстъ“ означава месоядството. То води къмъ страдания, нещастия и болести. За да се излѣкува отъ тѣхъ, препоръчватъ на човѣка вегетарианска храна. Следователно, вегетарианството не е нищо друго, освенъ методъ за лѣкуване. Докато се излѣкуватъ, хората и народитѣ трѣбва да се хранятъ съ листа, т. е. съ растителна храна. Следъ това ще дойдатъ до истинската храна — плодоядството, което бѣше първата храна на човѣцитѣ въ рая. Другояче казано: Истинската храна на човѣка се заключава въ свѣтлитѣ мисли, възвишени чувства и благородни постѣпки. Това сж плодетѣ на живота, съ които хората трѣбва да се хранятъ въ бѣдеще. Само така тѣ ще разбератъ Словото Божие и ще се ползватъ отъ Него. Не се ли хранятъ съ тѣзи плодове, придобивкитѣ и успѣхътъ имъ ще бѣдатъ временни. При това положение, тѣ ще бѣдатъ като катерицата, която спечелила много орѣхи, но нѣмала вече жбѣи, да ги яде. При временния успѣхъ все ще придобиешъ нѣкакво благо, но понеже нѣмашъ вече жбѣи, други ще се ползватъ отъ твоето благо.

„Който приема свидетелството Негово, запечаталъ е, че Богъ е истиненъ“. Съзнавашъ ли, че Богъ е истиненъ, ти си придобилъ истинската свобода. Богъ е образецъ на всичко, къмъ което ние се стремимъ. Богъ е идеалътъ на човѣшката душа. Ще ка-

жете, че се стремите къмъ съвършенство. Само Богъ е съвършенъ. Следователно, вие се стремите къмъ Него. Не е важно, дали всички съзнаватъ това. Важно е, че съвършенството е идеалъ на човѣка. Той е недоволенъ, безпокои се постоянно, че не е дошълъ до съвършенството, не е постигналъ идеала си.

Като се наблюдава, човѣкъ самъ вижда за колко нѣща се безпокои и смущава. Той е подобенъ на онзи, който има лотариенъ билетъ и очаква тегленето на лотарията. Намира се още въ положението на човѣкъ, каменъ на голѣмо угощение, или на концертъ и очаква да види мѣстото, което му е определено. Всѣки иска да бѣде на първо мѣсто. Въ сжщностъ, най-доброто мѣсто за концерта е трето мѣсто. Въпрѣки това, когато ходя на концертъ, обикновено сѣдамъ на второ мѣсто. Това число, двойката, ми е дадена за работа. Азъ работя съ числото 29. Като събера цифритѣ $2 + 9 = 11$. Като събера дветѣ единици, получавамъ числото две. Това е най-недоволното число въ живота. И досега още не съмъ му намѣрилъ мѣстото. Дето и да го туря, все не е доволно. То прилича на красива мома, която никой не може да задоволи. Единственото нѣщо, съ което може да се задоволи, е женитбата. Затова съмъ решилъ да оженя двойката. Като се ожени и роди дете, тя ще се задоволи.

Да се говори на хората за числата, за тѣхния вътрешенъ смисълъ, това е малко

смѣшно и невѣроятно. — Кога се смѣе човѣкъ? — Когато нѣщата не могатъ да станатъ. Всѣко нѣщо, което повидимому не може да стане, въ сжщностъ става. Когато ангелитѣ казаха на Сара, че ще роди синъ, тя се за-смѣ и си помисли: На млади години не е станало, че сега ще стане. Човѣкъ се смѣе предъ реалността, която се проявява. Дето не се смѣе, тамъ загазва. Числото две показва, че човѣкъ трѣбва да мисли, чувствува и действа правилно. Може ли да мисли, чувствува и постѣпва правилно, човѣкъ е доволенъ вече, решилъ е задачата на числото две — строгото и недоволено число въ живота. Двойката е число на Сатурна. Само тройката е въ състояние да го задоволи. Като види числото три — число на Венера, Сатурнъ се усмихва, става веселъ и доволенъ. Той е недовѣрчивъ, на никого не дава кредитъ. Види ли Венера, той отваря сърдцето си за нея и казва: Има едно добро въ свѣта.

Кое е доброто въ свѣта? — Любовта. Отворете сърдцата си за това добро и работете съ него. Желая всѣки да даде пѣть на любовта въ себе си и да я прилага навсѣкжде въ живота. Любовта разрешава всички мжчнотии, всички противоречия и недоволства. Приложете любовта и вървете напредъ.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

*

11. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 1 декемврий, 1935 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Тритѣ книги

Въ 10. глава отъ Евангелието на Иоана^{*} се изнася спорътъ между ученитѣ Юдеи и Христа. Спорътъ се отнася до произхождението на Христа, дали е отъ Бога, или не. Чудно е, какъ тѣзи учени, които вѣрваха въ пророцитѣ, въ Бога, не можаха да се проникнатъ отъ свѣтлината, която Христосъ носѣше, да разбератъ Словото Божие. Каквото е било положението на тогавашнитѣ учени, такова е положението и на сегашнитѣ хора. И тѣ спорятъ върху религиозни и духовни въпроси, като считатъ своето вѣрую за най-право. Всички вѣрватъ въ известна идея, но има нѣщо неясно въ тѣхното вѣрую. Ако днесъ подложатъ хората на изпитъ за тѣхното вѣрую, малцина ще издържатъ. Напримѣръ, нѣкой минава за търпеливъ, но ако дойде при него сто пжти наредъ единъ и сжщъ просекъ, той ще се разгнѣви и ще го изгони. Кжде остана търпението му? За свое оправдание той казва: Да ме безпокои този просекъ 10 — 15 дни наредъ, може да се понесе това, но сто пжти да ми се явява предъ лицето, това е непоносимо.

*) Иоана, 10 гл.

Казва се въ Писанието, че Богъ е дълготърпеливъ. — Какво представя търпението? Защо Богъ трѣбва да търпи? — Защото безъ търпение нищо не се постига. Почти 99% отъ работитѣ въ живота изискватъ търпение. Какъвъ е поводътъ за търпението? Има външенъ и вътрешенъ поводъ. Търпение, което се дължи на нѣкакъвъ външенъ поводъ, е неволя. Напримѣръ, гладенъ си, искашъ хлѣбъ, но трѣбва да търпишъ. — Житото още не е смлѣно. Ще чакате, докато се смѣли житото, докато хлѣбътъ се омѣси и опече. Щешъ не щешъ, ще търпишъ. — Не мога да търпя. — Както ти не можешъ да търпишъ, така и тебе не могатъ да търпятъ. Далъ ти е нѣкой работа, която трѣбва да свършишъ въ опредѣленъ срокъ. Ако не я свършишъ навреме, ще стоятъ надъ главата ти, ще чакатъ часъ по-скоро да я предадешъ. Който ти е далъ работата, не може да търпи, но и ти, който си я взелъ, губишъ търпение. И двамата сж нетърпеливи. Има случаи, когато нѣкой търпи по отношение на положителнитѣ прояви на хората; другъ търпи по отношение на отрицателнитѣ прояви. Слугата, напримѣръ, може да търпи положителнитѣ прояви на господаря си, а може да търпи и отрицателнитѣ му прояви. Положителна проява на човѣка е точността, но тя не е всѣкога въ интересъ на слугата. Обаче, той търпи. Неточността е отрицателна проява, но слугата и нея търпи. За такъвъ слуга се казва, че е търпеливъ.

Значи, случва се, че слугата е търпеливъ, а господарьтъ — сприхавъ. И обратно: господарьтъ е търпеливъ, слугата — сприхавъ. Добре е, когато и господарьтъ, и слугата сж търпеливи.

Какво е нужно на човѣка, за да търпи? — Правилно разбиране на живота. Който разбира добре законитѣ на живота, той е търпеливъ. Той не се спира върху временнитѣ нѣща. Той знае, че тѣ носятъ временни блага, които сж подобни на позлатени предмети. Тѣ сж ценни, но мине ли известно време, тѣ се изтриватъ, губятъ стойността си. Вѣчнитѣ нѣща сж Божествени и, като такива, никога не губятъ цената си.

Като се говори за вѣчни и временни нѣща, хората се спиратъ върху мисълта за този и за онзи свѣтъ. За тѣхъ този свѣтъ е времененъ, а онзи — вѣченъ. Представятъ си онзи свѣтъ като земния: и тамъ има ядене и пиене, жилища, църкви и др. Споредъ тѣхъ, всичко, каквото има на земята, има го и на онзи свѣтъ. Хората подържатъ тази мисль съ думитѣ, изказани въ Господнята молитва: „Както на небето, така и на земята“ Обаче, като се говори за животнитѣ, казватъ: Животно е това! Тѣ искатъ да кажатъ, че животното нѣма съзнание. Не е така. Животното има съзнание, което е на по-низка степенъ на развитие отъ човѣшкото. Божественото Начало въ животното още не е пробудено, както въ човѣка, но все пакъ сжще-

сгува. Животното е живоотно, човѣкъ е живоотно и човѣкъ, ангелътъ е човѣкъ и Богъ едновременно. Животинското, човѣшкото и божественото естество въ човѣка говорятъ за различнитѣ степени на съзнанието.

Човѣкъ, като съзнание, срѣдно по степенъ, заема срѣдно положение между животното и ангела. Тази е причината, поради която той притежава и животински, и човѣшки, и ангелски качества. Гнѣвътъ, нетърпението, безправието сж животински качества. Нѣкой се хвали съ силата си и казва: Каквото пожелае, мога да го направя. Така постъпва и животното. Въ животинското царство правото е на страната на силния. Въ човѣшкото и ангелското не е така. Докато е малко, детето се подчинява на майка си и на баща си. Като порасне, стане момѣкъ, не се подчинява вече. — Защо? — Защото е силенъ. Силата на голѣмия, на възрастния човѣкъ не показва още, че правото е на негова страна. Той е силенъ само на физическия свѣтъ, но не е силенъ въ духовния и въ умствения. Ето защо, като се говори за истинския човѣкъ, трѣбва да знаете, какви сж неговитѣ качества, които го определятъ като човѣкъ.

И тъй, не всѣкога физически силниятъ има всички права въ живота, и не всѣкога слабиятъ е на последно мѣсто. Голѣмиятъ чукъ може да смаже гвоздеа, но има малки и яки гвоздеи, които се противопоставятъ на чука. Това зависи отъ качеството на метала,

отъ който е направенъ гвоздеятъ. Богатиятъ е силенъ, но не всѣкога. Ако е щеславенъ, той ще направи много пакости и ще изгуби силата си. Богатиятъ и разуменъ човѣкъ ще направи такива добрини, отъ които ще се ползватъ много хора. Той има дълбоко разбиране за живота и за природата; той е въ правилни отношения съ всички добри хора, съ разумнитѣ сѣщества, съ цѣлата природа. За него всичко окръжаващо е живо; камънитѣ, водата, въздухътъ сж живи. Следователно, всичко, което Богъ е създалъ, е живо и се движи. Затова ученитѣ казватъ, че животътъ е движение. Вѣрно е, дето има животъ, има и движение. Споредъ едни животътъ произвежда движението, а споредъ други, движението произвежда живота. Излиза, че животътъ е резултатъ на движението. Значи, движението е причина, а животътъ — резултатъ. Въ сѣщность, животътъ не може да се разглежда като резултатъ. И нисшитѣ сѣщества смѣтатъ всичко, което се движи, за живо. Напримѣръ, ако кучето стои при кола, която не е въ движение, то не лае. Щомъ колата потегли, кучето започва да лае. То мисли, че тя е жива и тича следъ нея.

Много хора постѣпватъ несъзнателно, като кучето. Като видятъ, че нѣкоя кола или колело въ живота се движи, тѣ хукватъ следъ него и се чудятъ, защо Господъ е позволилъ на това колело да се движи. Много естествено. Колелото се движи, понеже нѣкое разумно

сжщество го управлява. Следователно, стане ли нѣщо особено въ твоя животъ, не питай, защо Господъ позволилъ да стане това нѣщо. Причината се крие въ нѣкое разумно сжщество. Ако обидишъ нѣкой силенъ човѣкъ, мислишъ ли, че той ще ти прости? Ще ти удари една-две плесници и ще те повали на земята. Ще питашъ ли следъ това, защо Господъ позволилъ на този човѣкъ да те бие? И той ще пита, защо позволилъ на тебе да го обиждашъ. Ако е позволено на тебе да обиждашъ, и на другъ се позволява да ти удари една-две плесници. Ако искашъ да не те биятъ, кажи на човѣка нѣщо хубаво. Кажи му, че е силенъ, добъръ, разуменъ. Пожелай да ти каже, какъ е работилъ, че придобилъ та кива добри резултати. Така ще видишъ, че той започналъ отъ прости упражнения, отъ малкото, и постепенно дошълъ до голѣмото. Джбътъ израства отъ жълждъ, а не отъ голѣмо дърво. Яйцето се снася, и отъ него се излюпва пиле. И човѣкъ постепенно израства. Отъ малко дете той става юноша, възрастенъ и най-после остарява. Растенето е процесъ, при който нѣщата постепенно се увеличаватъ, както въ физическия, така и въ духовния свѣтъ. И въ доброто, и въ знанието, и въ богатството човѣкъ постепенно расте. Той не може да бжде изведнѣжъ много добъръ.

Като не разбиратъ проявитѣ на живота, нѣкои се чудятъ, защо бащата оставя на малкия си синъ повече пари, отколкото на го-

лѣмий. Малкиятъ е по-добъръ, по-разуменъ, отъ голѣмий, затова бащата му оставя повече сръдства. Ще кажете, че бащата е несправедливъ. Не е така. Какво ще направите, ако ви дадатъ да напълните два чувала съ жито? Единиятъ чувалъ е здравъ, а другиятъ има на сръдата две дупки. Разумниятъ земеделецъ ще напълни здравия чувалъ догоре, а скъсания — само до половина, дето сж дупките. Ще кажете, че малкиятъ синъ заслужава повече внимание, отколкото голѣмиятъ. Не е въпросъ за заслуги, въпросътъ е до възможноститѣ, които се криятъ въ човѣка. Малкиятъ синъ има по-голѣми възможности да възприема и обработва нѣщата. Ето защо, преди да се произнесете за нѣщо, първо мислете, а после говорете. Не се сравнявайте съ онѣзи, които иматъ кжщи, дрехи, пари и др. Ако искате да имате всичко, каквото другитѣ иматъ, трѣбва да отидете при тѣхъ, при условията, въ които тѣ живѣятъ. Трѣбва ли ученикътъ да желае това, което иматъ възрастнитѣ? Ученикътъ е влѣзълъ въ училището да учи. Трѣбва ли вѣрващиятъ да иска за себе си това, което има безвѣрникътъ? Вѣрващиятъ има отношение къмъ духовния животъ, когато безвѣрникътъ се интересува само отъ физическия животъ.

Сега и вие се интересувате отъ духовния свѣтъ, искате да знаете, какво представлява той. Чудно нѣщо! Вие сте излѣзли отъ духовния свѣтъ, слѣзли сте на земята и всичко

сте забравили. Мислите, че каквито сте на земята, такива ще бъдете и на онзи свѣтъ. Това е все едно, да мислишъ, че както влизашъ съ водолазъ въ морето, ще може съ сжщото облѣкло да влѣзешъ и въ обществото. Това е невъзможно. Въ водолаза ще бъдешъ съ специални дрехи, но отидешъ ли между хората, ще бъдешъ облѣченъ тѣй, че да приличашъ на тѣхъ. Иначе, ще ги изплашишъ. Следователно, дрехата, съ която е облѣченъ човѣкъ на земята — физическото тѣло — не представя истинския човѣкъ. Влѣзе ли съ тази дреха въ духовния свѣтъ, той ще изплаши сжществата тамъ. Ще съблѣчешъ земната си дреха, ще я оставишъ тукъ, а съ духовната ще отидешъ на онзи свѣтъ.

Каква е разликата между духовния и свѣтския човѣкъ? Ще кажете, че духовниятъ човѣкъ е вѣрващъ, а свѣтскиятъ — безвѣрникъ. Това не е сжществено различие, защото и духовниятъ, и свѣтскиятъ вѣрватъ, но въ различни нѣща. Свѣтскиятъ е привидно безвѣрникъ, но въ сжщность, и той вѣрва въ нѣщо. И какво виждаме въ края на краищата? Безвѣрникътъ си направилъ кжща, децата му сж здрави, добре възпитани. Вѣрващиятъ нѣма кжща, децата му боледуватъ, не се учатъ добре. Следователно, когато правите разлика между две нѣща, трѣбва да изтъквате нѣкое сжществено качество. Напримѣръ, ако правите разлика между желѣзото и златото, нѣма да изтъкнете различието въ твърдостта имъ, а ще спрете внима-

нието си на действието на кислорода върху тях; желязото се окислява, а златото не се окислява. Въз основа на това свойство, желязото се счита за неблагороден метал, а златото — за благороден.

И хората, като металитъ, се делятъ на добри и лоши, на благородни и неблагородни. Добриятъ човѣкъ дълъ хапката си съ своя ближенъ; лошиятъ взима хапката отъ устата на ближния си. Добриятъ е щедъръ, раздава отъ богатата си на всички; лошиятъ е алченъ, съ ненаситно око. Тъй щото, когато се изучавате, наблюдавайте се, да видите, какви чувства ви владѣятъ: егоистични, или хуманни. Ще кажете, че сте културни, образовани хора, Оставете културата и образованието настрана. Съвременната култура не е нищо друго, освенъ позлатяване или посребряване на предметитъ. Нѣкой билъ въ странство, свършилъ нѣкаква наука и мисли, че е образованъ и културенъ човѣкъ. Каква култура е тази, която измѣня естеството на човѣка и го заставя да изопачава нѣщата? Истинска култура, истинско знание е онова, което буди човѣшкото съзнание и му дава условия да се прояви така, както Богъ го е създалъ първоначално. Какво мислишъ за себе си, това не е важно. Че си свободенъ, че си свършилъ единъ-два факултета, това не показва още, че си културенъ, че си истински човѣкъ. Отличителното качество на човѣка е мисълта. Като мисли, той прави разлика между добро и зло, между бѣло и

черно. Въ противенъ случай, той е слѣлъ, нищо не вижда. Ето защо, казва се, че изпитанията и страданията дойдохъ, за да заставятъ човѣка да мисли, да развива ума си, да различава противоположноститѣ въ живота. Когато яде овца, вълкътъ се радва, че има какво да си хапне. Но същевременно той се готви да нападне друга овца. Това показва, че той не мисли. Вълкътъ има умъ, но не мисли. Обаче, истискиятъ човѣкъ не постъпва така.

Съзнанието на много хора не се различава отъ това на вълка. Нѣкой минава за религиозенъ или духовенъ, но безъ колебание взима ножа и отива въ курника да заколи една кокошка. Следъ това жепата изчиства кокошката и я сготвя добре. Като се нахранятъ, и двамата благодарятъ на Бога, че промислилъ за тѣхъ. На другия день ще заколятъ агне, ще одератъ кожата му и ще го опекатъ. Ако вълкътъ си позволи да нападне една овца и да я изяде, считатъ, че това е престѣпление. Тогава всѣки има право да го убие. Защо човѣкъ има право да коли кокошки, агнета и да ги яде, а вълкътъ нѣма право? Ще кажете, че вълкътъ постъпва по-жестоко съ тѣхъ. Не е така. Отъ гледище на Божественото съзнание, на висшия моралъ, и въ двата случая престѣплението е еднакво. Затова казваме, че бждещето на вълцитѣ не е добро. Тѣ ще бждатъ изтребени отъ лицето на земята. Всички месоядни животни ще бждатъ унищожени, нѣма да станатъ наследници на земята. Законътъ е единъ и същъ и за месо-

яднитѣ животни, както и за хората, които по-стѣпватъ като тѣхъ. Първо ще изчезнатъ кръвожаднитѣ животни, а следъ тѣхъ лошитѣ хора. Ще кажете, че това трѣбва да се докаже. Времето ще го докаже. Не всѣко нѣщо, което се доказва, е вѣрно. Има нѣща, които не могатъ да се доказватъ, но времето ги хроникира. Който доживѣе това време, ще бжде свидетелъ на думитѣ ми.

Преди години присѣтствувахъ, като слушатель, на едно углавно дѣло. Обвиняемиятъ имаше 20 души свидетели, а пострадалиятъ — само единъ. Като наблюдавахъ свидетелитѣ на обвиняемия, видѣхъ, че всичкитѣ приличаха на него. Единствениятъ свидетелъ на противната страна, добъръ и честенъ човѣкъ, приличаше на пострадалия. Казахъ на приятеля си, който бѣше съ мене, че правото е на страната на този, който има само единъ свидетелъ. И наистина, когато започна разпита на 20-тѣ свидетели, тѣ изпаднаха въ противоречие. Давахъ показания ту като очевидци, ту като такива, които чули само за престѣпленieto, като забравяха, какво сж казали първия пѣтъ. Лъжата имъ се хвана и, въ края на краищата, сѣдията даде право на онзи, който имаше единъ свидетелъ, а обвиняемия осѣди. Значи, не всѣкога многото свидетели изнасятъ истината. И сто души свидетели да имате на ваша страна, ако не говорятъ истината, тѣ не могатъ да изнесатъ правото. Може да имате единъ свидетелъ, но да говори исти-

ната. Тя не се нуждае отъ много доказателства.

Човѣкъ трѣбва да работи върху себе си, да развива ума и сърдцето си, да мисли и чувствува правилно. Така той ще различава правото отъ кривото, доброто отъ злото, истината отъ лъжата. Като срещне човѣкъ, които не постѣпва правилно, ще му каже истината, ще му помогне да види погрѣшките си. Кажете ли, че го обичате и не можете да му изнесете погрѣшките, вие сте на кривъ пѣтъ. Споредъ мене, човѣкъ най лесно говори истината на онзи, когото обича. Майката наказва детето си, посочва погрѣшките му, защото го обича. Наказание, наложено отъ любовъ, е на мѣсто. Какво трѣбва да прави майката, когато види, че детето ѝ се надвесва надъ кладенецъ? Ако започне да му се кара, може да го стресне, и то да падне въ кладенеца. Щомъ вижда опасността, тя веднага му удря една-две плесници, и то пада настрана, далечъ отъ кладенеца. Така тя го предпазва отъ нещастieto, което може да му се случи. Като падне на земята, детето ще заплаче, но очите му ще се отворятъ.

Следователно, всѣка плесница, която отваря очите на човѣка, е благословение. Не може ли да ги отвори, тя не е на мѣсто. Когато добриятъ човѣкъ бие, това е благословение. Чрезъ ржката той предава частъ отъ енергията си, която струва хиляди и милиони. Страшно е, ако лошъ човѣкъ ви удари

плесница. Тя носи разрушение и загуба. Като знаете това, пазете се отъ лошитѣ хора. Ако лошиятъ бие добъръ, праведенъ човѣкъ, той ще вземе отъ неговитѣ енергии и ще се нагърби съ неговия кръстъ. Римскитѣ войници биха Христа, поругаха се съ Него, но поеха частъ отъ страданията Му. Апостолъ Павелъ гонѣше християнитѣ, взе участие въ убиването на Стефана, но, въ края на краищата, пое неговата работа. Самъ той стана християнинъ и тръгна да проповѣдва Христовото учение.

Сегашнитѣ хора се нуждаятъ отъ право разбиране на нѣщата, за да знаятъ, че постѣпкитѣ имъ *опредѣлятъ тѣхното мѣсто въ живота*. Изобщо, постѣпкитѣ на човѣка показватъ, радости ли ще има или скърби. — Баща ми е добъръ, способенъ човѣкъ, знае да свири и пѣе добре. А щомъ баща ми е добъръ и способенъ, и азъ съмъ такъвъ. — Баща ти не познавамъ, тебе познавамъ. Вземи тогава цигулката и започни да свиришъ и пѣешъ. Ако свиришъ и пѣешъ добре, ще разбере, че и баща ти е билъ добъръ музикантъ. Колкото и да ми говори вълчето за баща си, азъ познавамъ баща му. То ще каже, че баща му е добъръ, великодушенъ. Щомъ видя вълчето, азъ зная вече, какъвъ е баща му, нѣма защо да ми говори за него и да го препоръчва. *Ще се хвали нѣкой, че се движи въ общество на учени, на просвѣтени хора.* — Това не ме интересува. За мене е важно, какъвъ си и какъ постѣпвашъ. Ако си 'разуменъ, и прия

тели тѣ ти сж разумни; ако не си разуменъ, и приятелитѣ ти не сж разумни. Подобното подобно привлича.

Работете върху себе си, да различавате доброто отъ злото. Кажете ли, че не може безъ погрѣшки, безъ зло въ живота, вие сте на кривъ пѣтъ. Не може безъ външни погрѣшки, но не и безъ вътрешни. Външнитѣ погрѣшки лесно се изправятъ, а вътрешнитѣ — мжно. Животътъ не търпи вътрешни погрѣшки. Тѣ сж опасни, водятъ къмъ смъртъ. Адамъ и Ева направиха една външна погрѣшка, заради която ги изпждиха отъ рая. Ако за една външна погрѣшка ги изпждиха отъ рая, можете да си представите, какво щѣше да бжде положението на сегашното човѣчество, ако бѣха направили вътрешна погрѣшка. Тѣ ядоха отъ забранения плодъ, понеже не различаваха доброто отъ злото. Яденето е външенъ процесъ. Ще кажете, че първитѣ човѣци проявиха непослушание и ядоха отъ забранения плодъ. Наистина, Адамъ и Ева ядоха отъ забранения плодъ, но хората и донесъ още не сж престанали да ядатъ отъ този плодъ. Всѣка крива присжда, всѣка неестествена любовъ не сж нищо друго, освенъ ядене отъ забранения плодъ. Ако разубедишъ нѣкого въ неговата вѣра, ти му давашъ плодъ отъ забраненото дърво. Следъ това този човѣкъ ще те пита, въ какво вѣрвашъ, за да вѣрва и той въ сжщото, Какво ще му отговоришъ? За да му предадешъ своето вѣрую, покани го да

живѣе при тебе една година и, каквото правишъ ти, и той ще го прави. Отъ последствията на своя животъ, ще разберешъ, право ли е твоето вѣру, или не е право. Искашъ ли да разберешъ, какво е твоето вѣру, приложи го въ живота си.

Мнозина говорятъ за новитѣ идеи, които ще преобразятъ свѣта. По какво се познаватъ тѣзи идеи? Не е достатъчно само да се говори за нови идеи и да се очаква отъ тѣхъ нѣщо, безъ да се придобиятъ нѣкакви резултати. Не е нова тази идея, която не може да произведе превратъ въ човѣка. Не е чиста и здравословна онази храна, която не носи здраве и животъ за човѣка. Не е чистъ онзи въздухъ, който не пречиства кръвта, и отъ венозна да я превръща въ артериална. Чистиятъ въздухъ носи Божествено благо и прониква въ кръвта, пречиства я и обновява човѣка. Чистиятъ въздухъ играе роля на инспекторъ въ човѣшкия организъмъ. Като влѣзе въ дробовеѣ, той пречиства кръвта и се подписва, че тази чиста, червена кръвъ може свободно да пжтува по тѣлото. Така постжпватъ инспекторитѣ въ културнитѣ индустриални държави. Тѣ преглеждатъ индустриалнитѣ произведения на своята държава и, като ги удобрятъ, пущатъ ги изъ цѣлия свѣтъ. Нѣма ли такива инспектори, индустриалнитѣ произведения минаватъ отъ държава въ държава, но зле препорчватъ своитѣ производители.

И тъй, всѣка нова идея, всѣко ново учение или вѣрую иматъ отличителни качества, по които се познаватъ. Който има ново вѣую, той постѣпва по новъ начинъ, съвършено различенъ отъ старитѣ. Ако си търговецъ, нѣма да говоришъ за стоката си, но тя сама ще говори за себе си. Ако си вѣрващъ и духовенъ, нѣма да казвашъ на хората, че Богъ те обича, но така ще се проявявашъ, че хората ще те обикнатъ. Обичатъ ли те хората, това показва, че Богъ те обича. Ако не те обичатъ, ти не вършишъ волята Божия, не вървишъ въ правия пѣтъ. Тогава нещастията и страданията ще те следватъ едно подиръ друго: болести, беднотия, нещастия, противоречия и др. Всички страдания, мѣнотии и противоречия не сѣ нищо друго, освенъ методи за възпитание. Наложил ли ви се единъ отъ тѣзи методи, не питайте, кой е причината за това и не считайте окръжаващитѣ виновници на вашитѣ страдания. Всѣки самъ е виновенъ за страданията си. Страдашъ, боледуващъ, обеднявашъ — има причини за това. Нѣма нищо скрито-покрито въ свѣта. Който се е отклонилъ отъ правия пѣтъ и не изпълнява Божията воля, неизбежно страда. Нѣкой минава за ученъ човѣкъ, но въпрѣки това страда. Значи, не е истински ученъ. Който постѣпва по Божия законъ, той е истински ученъ, той има положително знание. Ако не постѣпвашъ по Божия законъ, всичко ще из-

губишъ: и знание, и сила, и богатство, и младостъ, и щастие.

Приложение, работа се иска отъ всички. Нѣкои вѣрватъ въ Христа, въ Бога, но очакватъ всичко наготово. Тѣ мислятъ, че на онзи свѣтъ ще ги посрещнатъ съ колесница, съ музика и пѣсни. И това е възможно, обаче, важно е, какъ сж живѣли на земята. Ако тукъ сж прилагали Божия законъ, добро ги очаква на онзи свѣтъ. Ако тукъ не сж живѣли добре, и тамъ нѣма да живѣятъ добре. Ще кажете, че Богъ е Любовь. Любовта не търпи погрѣшки и престѣпления. Тя мълчи, не сѣди никого, но чисти свѣта. Тя е огънь, който изгаря всичко нечисто. Вънъ отъ нея могатъ да се вършатъ престѣпления, но вътре въ нея никакво престѣпление не се позволява.

Казано е въ Писанието, че любовта е дълготърпелива. Вънъ отъ себе си тя всичко търпи, но вътре въ себе си не допуска никаква нечистота и погрѣшка. Любовта изисква абсолютна чистота. Сжщото изисква и младостта, и истината. Вънъ отъ себе си младостта търпи глупоститѣ и невежеството на хората, но въ себе си не ги допуска. Вънъ отъ себе си истината допуска всѣкакво ограничение и робство, но въ себе си не ги допуска. Христосъ казва на ученицитѣ си: „Бждете съвършени, както е съвършенъ Отецъ вашъ небесни.“ Богъ е съвършенъ въ своята мисль. Следователно, и човѣкъ може да бжде съвършенъ въ мисльта си. Външно може да

допусне нѣкаква погрѣшка, но дойде ли до вътрешния животъ, до проявитѣ на своята душа, тамъ никакви погрѣшки не се допускатъ. Не можешъ ли самъ да се преценишъ и да дешъ отчетъ на своитѣ мисли, чувства и прояви, други ще те преценятъ и осждятъ. Външниятъ свѣтъ е крайно справедливъ отвѣнъ и крайно несправедливъ отвътре. Духовниятъ свѣтъ е крайно снисходителенъ отвѣнъ и крайно вискателенъ отвътре. За да се справя съ външния и вътрешния си животъ, човѣкъ трѣбва да има будно съзнание, да различава проявитѣ си.

Казано е въ Писанието: „Да се облѣчемъ въ Христа.“ Обличането се предхожда отъ събличането. Значи, човѣкъ трѣбва първо да се съблѣче, а после да се облѣче. Религиознитѣ и духовнитѣ хора мислятъ, че сж облѣчени вече съ дрехата на Христа. Малцина, обаче, сж облѣчени. Повечето християни още не сж облѣчени въ новата дреха. За да се облѣкатъ въ новата дреха, тѣ трѣбва първо да съблѣкатъ животинската си дреха. Новото е дрехата на любовта. Който е облѣкълъ тази дреха, той е намѣрилъ правия пѣтъ на живота. Той живѣе въ истинската свѣтлина. Мнозина живѣятъ въ тъмнина, но се заблуждаватъ, като мислятъ, че сж придобили нѣкаква свѣтлина. Тѣ гледатъ картинитѣ на различни художници, посещаватъ кина и представления и мислятъ, че това е действителниятъ животъ. Въ сжщностъ, истинската свѣтлина не

е нито на платното на киното, нито въ театъра, нито въ картинитѣ на художницитѣ. На платното гледате хора, които говорятъ, движатъ се, плачатъ, но това не е действителностъ. Ако отидете задъ платното, ще видите, че тамъ има единъ апаратъ, въ който се поставятъ картинитѣ, чието изображение се проектира върху платното. Така и духовниятъ животъ се проектира на земята въ образи и картини, които се движатъ, говорятъ, смѣятъ се и плачатъ. Въ този смисълъ, земниятъ животъ не е нищо друго, освенъ проекция на духовния. Съ други думи казано, земниятъ животъ е сѣнка на духовния. Духовниятъ човѣкъ се отличава съ миръ, търпение и чистота. Неговитѣ постѣпки сж проникнати отъ искреностъ и справедливостъ. Свѣтскиятъ човѣкъ, обаче, не се е освободилъ отъ неправдата. Каквото предприеме, все ще наруши нѣкой Божественъ законъ.

Следователно, отъ всички хора се изисква чиста мисълъ, чисти чувства, чисти постѣпки. Чистотата е качество на Божествения свѣтъ. Достатъчно е да ви посети една Божествена мисълъ, за да се ползвате отъ благословението на Божествения свѣтъ. Той носи условия за растене и развиване на човѣка. Тѣй щото, който иска да се развива правилно, трѣбва да поддържа връзката си съ Божествения свѣтъ.

Помнете: Божественото повдига човѣка. Божественитѣ мисли внасятъ свѣтлина въ ума.

Божественитѣ чувства внасятъ топлина въ сърдцето, а Божественитѣ постѣпки внасятъ сила въ тѣлото. Мислитѣ иматъ отношение къмъ умствения свѣтъ, чувствата — къмъ духовния свѣтъ, а постѣпкитѣ — къмъ физическия. Умствениятъ, духовниятъ и физическиятъ свѣтъ откриватъ красотата на живота. Най-близо до насъ е физическиятъ свѣтъ, който ни запознава съ Бога. За нѣкои хора сѣществува само единъ свѣтъ — физическия, и въ него вѣрватъ. Вънъ отъ този свѣтъ тѣ нищо не виждатъ и не признаватъ. Обаче, Христосъ казва: „Ако не вѣрвате въ мене, вѣрвайте въ Онзи, Който ме изпратилъ.“ Вѣрата има отношение къмъ ошита. Опитвайте думитѣ, които Христосъ говори, за да Го познаете и повѣрвате въ Него. Ще кажете, че не знаете, кѣде е училъ Христосъ. Това нищо не значи. Има хора безъ дипломъ, които зѣзятъ повече отъ онѣзи, които сѣ свършили университетъ и получили дипломъ. Първитѣ лѣкуватъ болни, помагатъ на страдащи, носятъ доброто въ себе си, а вторитѣ не притежаватъ тѣзи качества. Добриятъ и светъ човѣкъ се познава по благословението, което носи на хората. Влѣзе ли въ нѣкой домъ, дето има болни, нещастни, бедни, на всички помага. Той е скѣпоцененъ камѣкъ, който отразява и пречупва добре слънчевата свѣтлина. Той е цвѣтъ, който разнося благоуханието си надалечъ. Всички трѣбва да бѣдете такива скѣпоценни камѣни и цвѣтя, за да се ползвате отъ знанието, което новитѣ професори

— адепти, ще ви преподаватъ. Тъ ще насочатъ вниманието ви къмъ нѣща, за които никога не сте мислили.

Често хората говорятъ за любовъ, за обичъ, но още не могатъ да ги проявятъ правилно. Само да се говори за любовъ и за обичъ, безъ да се прилагагъ, това е теория, т. е. книжовно знание. Казвате, напимѣръ, че обичате хлѣба. Мислите ли, че, като ядете хлѣбъ, вие го обичате? Да обичашъ нѣщо и да го изядешъ, това още не е обичъ. Любовта се отличава съ особено качество. Да любишъ нѣкого, това значи, да виждашъ Бога въ него и да го обичашъ заради Бога. Докато гледате на човѣка като на същество, въ което Богъ живѣе, вие можете да го любите. Той може да не съзнава това; важно е вие да го съзнавате и да виждате Божието присѣствие въ него. Само при това положение вие можете всѣкога да му правите добро. Любовта не прави разлика между хората. Тя не ги дѣли на бедни и богати, на учени и прости. Когато дава чаша вода на човѣка, не обръща внимание на външността му. Както и да е облѣченъ, тя му подава вода съ любовъ, съ внимание. Отде знаете какво се крие въ бедния и въ богатия? Външно бедниятъ е скромно облѣченъ, съ стари, износени дрехи, но вътрешно е богатъ. Той може да е светия. Богатиятъ, облѣченъ съ нови, скъпи дрехи, може вътрешно да е беденъ, или нѣкой нехранимайко. Като постѣпвате еднакво и съ двамата, вие ги сбли-

жавате, правите ги приятели. Щомъ се сближатъ, тѣ се обмѣнятъ. Единиятъ предава на другия това качество, което му липсва. Следъ време и двамата се изравняватъ. Приятелство съществува при взаимна обмѣна отъ дветѣ страни. Само така хората се изравняватъ и уякчаватъ връзките си.

Ще кажете, че обичате и Господа, и хората. Щомъ говорите за любовъ, ще ви поставятъ на изпитъ. Момъкътъ обича една мома, но бащата на момата не е разположенъ къмъ момъка. Това е първото изпитание, което той срѣща на пътя си. Вмѣсто да търси начинъ, да се помири съ бащата, момъкътъ настройва и момата противъ баща ѝ. Той ѝ казва, че щомъ се оженятъ, ще се отдѣлятъ, нѣма да останатъ въ бащиния ѝ домъ. Докато момъкътъ внася лоши чувства въ момата, не може да се говори за любовъ. Който люби, никога не изпитва лоши чувства къмъ хората. Любовта примирява човѣка, както съ самия него, така и съ окръжаващите. Влѣзе ли лошо чувство въ човѣшкото сърдце, това показва, че дяволътъ се е настанилъ тамъ. Страшно е да дадете мѣсто на дявола въ сърдцето си. Влѣзе ли дяволътъ въ нѣкоя кжща, иде запустението.

Въ единъ манастиръ умрѣлъ главниятъ игуменъ и оставилъ смѣтките си неуредени. Замѣстникътъ му поелъ работата, но се видѣлъ въ чудо, не могълъ да оправи обѣрканитѣ смѣтки на своя предшественикъ. За да се справи съ новото си положение, той се

молилъ дълго време на Бога, да му се яви по нѣкакъвъ начинъ стариятъ игуменъ, да вземе участие въ оправяне на смѣтките. Най-после молбата му била чула. Явилъ се стариятъ игуменъ, но донесълъ такава миризма въ манастира, че всички трѣбвало да го напуснатъ. Отъ този день манастирътъ запустѣлъ. Страшно е положението на човѣка, който влиза въ сдружение съ дявола. Нѣкои казватъ: Стани съдружникъ съ дявола, докато минешъ моста. По-добре да минешъ моста самъ, отколкото съ дявола. Не правете връзка съ дявола. Не заставяйте стария игуменъ да излиза отъ ада да оправя работитѣ ви. Това значи: Не се връщайте къмъ миналото си, чрезъ него да оправяте работитѣ си. Миналото е изиграло ролята си. Дръжте се за настоящето, което подготвя условията за бъдещето.

Мнозина искатъ да знаятъ, какво е било миналото имъ, за да си обяснятъ причината на страданията. Не се ровете въ миналото си. Спомнете си пословицата „да спи зло подъ камъкъ“ и вървете напредъ. Казано е въ Писанието: „Ще залича грѣховетѣ имъ и нѣма повече да ги споменавамъ.“ Следователно, не извиквайте въ паметъта си това, което Богъ е хвърлилъ задъ гърба си. Забравете старитѣ си погрѣшки и не правете нови, да не би, Господъ като види новитѣ, да види и старитѣ. Не заставяйте Господа да отваря книгата на старитѣ възпоменания, да види, какво е писано тамъ. Тогава положението ви ще стане по-ло-

шо, отколко е било първоначално. Ако Господъ си спомни за вашето минало, и вие ще си спомните. Така ще дойде грѣхътъ. По-добре е Богъ да отваря книгата на живота, да вижда доброто, което сте направили, и да си спомняте за него. Човѣкъ се радва, когато Богъ отваря книгата на живота и преглежда добринитѣ, които е направилъ. Той страда и скърби, когато Богъ преглежда погрѣшкитѣ и престѣпленията, които човѣкътъ е направилъ. Като знаете това, не питайте, защо идатъ радоститѣ и скърбитѣ. Не заставяйте Бога да отваря книгата на миналото. Нека отваря книгата на живота, на настоящето, въ което се пише красивото и доброто.

И тъй, Богъ пише въ три книги: въ едната записва погрѣшкитѣ на хората, въ втората — добритѣ имъ дѣла, а въ третата — възнаграждението, което се опредѣля за добритѣ послѣпки. Доброто е общо за всички хора, за всички живи същества. Доброто за едного трѣбва да бѣде добро за всички. Злото за едного трѣбва да бѣде зло за всички. Въ цѣлия свѣтъ добритѣ хора си приличатъ. Тѣ сѣжотъ една школа. Също така и лошитѣ хора си приличатъ. Добриятъ човѣкъ навсѣкжде е добъръ, лошиятъ навсѣкжде е лошъ, гениятъ навсѣкжде е гений, светията навсѣкжде е светия.

Каквото и да се говори на хората, тѣ свеждатъ всичко къмъ страданията и питатъ, защо страда човѣкъ. Страданията идатъ за

изправяне на погрѣшките. Мжно се носятъ страданията, но безъ тѣхъ животътъ щѣше да бжде два пжти по-лошъ. Съ страдания е лошо, но безъ страдания е два пжти по-лошо. Ако страданията не вкаратъ човѣка въ пжтя на доброто, не сж на мѣсто; и ако доброто не му донесе благата на живота, и то не е на мѣсто. Тогава човѣкъ минава презъ тритѣ книги, за да дойде до убеждението, че всичко, което се случва въ живота му, е добро. Всичко, каквото прави човѣкъ, се пише; всичко, каквото е правилъ, е написано вече. Благодарение на това, което е написалъ и пише въ първата и втората книга, се опредѣля неговото бждеще. Ако страдате, радвайте се, че отваряте книгата на доброто; ако не сте добри, радвайте се, че отваряте книгата на възпоменанията, да разберете, защо не сте добри и да намѣрите причината на нѣщата. Любовта се проявява въ книгата на миналото, когато човѣкъ е правилъ погрѣшки; мъдростъта се проявява въ втората книга, когато се изправялъ и вършилъ добри дѣла, а истината — въ третата книга — книгата на възмездиято, или на възнаграждението. Любовта показва пжтя къмъ доброто, а мъдростъта — пжтя къмъ истината. Любовта изправя и повдига човѣка. Дойдете ли до любовта, нѣма да се спрете тамъ, ще продължите по-нататкъ, да намѣрите мъдростъта и истината. Само така ще влѣзете въ Божествения свѣтъ и ще се ползвате отъ Божиитѣ блага.

Сега азъ искамъ да ви избавя отъ заблуденията, да извадя гвоздеитъ отъ главитъ ви, които ви смущаватъ. Вие тъпчите само на едно мѣсто и мислите, че сте изгубили времето си напраздно. Искате да оправите живота си, да подобрите положението си, но не знаете какъ. Ще оправите и живота си, и работитъ си, ако любите, ако сте разумни и истинолюбиви. При това положение не можете да се оплаквате отъ мъчности и страдания. Ще кажете, че Иовъ билъ праведенъ човѣкъ, но, въпрѣки това, миналъ презъ голѣми страдания. — Иовъ бѣше голѣмъ адептъ. Той мина презъ изпитания и страдания, за да се изпита любовта му. Той бѣше богатъ човѣкъ, имаше на разположение ниви, говеда, стада, добри синове и дѣщери. Всичко това му се взе, но той пакъ остана вѣренъ на Бога. Христосъ мина презъ още по-голѣми страдания, но издържа докрай. Той увисна на кръста и каза: „Господи, да бжде Твоята воля. Въ Твоитъ рѣце предавамъ духа си.“ Той се моли да Го отмине чашата на страданията, но като не се отмѣни, прие я съ любовъ. Страданията, обаче, Го повдигнаха. Голѣми бѣха противоречията на Христа, но Той не възропта. Предъ Него се отвори третата книга и тамъ се написа възнаграждението Му — възкресението.

Ще кажете, че има добри хора на земята. Има хора външно добри, има и вътрешно добри. Ако човѣкъ е само външно добъръ, малцина ще го обичатъ; ако е вътрешно до-

бъръ, повече ще го обичатъ; ако е и външно, и вътрешно добъръ, всички ще го обичатъ. Ето защо, човѣкъ трѣбва да бжде добъръ и въ двата свѣта, въ външния и въ вътрешния. Въ всичкитѣ си вземания и давания да бжде честенъ, изпълнителенъ, като търговецъ, който не взема и не дава полици, но не ощетява и не подяжда нито себе си, нито ближнитѣ си. Разумниятъ свѣтъ обича точността. На земята ние разполагаме съ Божественитѣ енергии, но нѣмаме право да злоупотрѣбяваме съ тѣхъ. Никой нѣма право да изразходва повече енергия, отколкото е нужно. Човѣкъ не живѣе само за себе си. Следователно, той трѣбва да се съобразява и съ живота на другитѣ. Благата сж общи и трѣбва да се разпредѣлятъ справедливо.

Днесъ сж нуждни герои, образци, морални хора. Свѣтътъ се нуждае отъ нѣщо ново. Старото минава, трѣбва да се замѣсти съ ново. Новиятъ човѣкъ слиза на земята съ радостъ, да свърши една полезна работа за всички. Като напусне този свѣтъ, той отива въ другия свѣтъ съ радостъ, че скоро ще се върне на земята, да продължи работата си. Нѣкой мисли, че като замине за другия свѣтъ, нѣма да се върне на земята. Ако не е готовъ още за небето, доброволно или насила, пакъ ще слѣзе на земята. За предпочитане е да се върне доброволно, отколкото чрезъ насилие. Който не разбира този законъ, скоро се обезсърдчава, не му се живѣе, иска

да тури край на живота си, да замине за другия свѣтъ. На всѣки, който иска да се самоубие, азъ казвамъ: Изпълни ли обещанието си, което даде въ разумния свѣтъ, преди да слѣзешъ на земята? Свърши ли възложената си работа? Изпълни ли Божията воля? Ето, ти си турилъ подписа си, че ще свършишъ известна работа на земята, а сега искашъ да я напуснешъ, да оставишъ задачата си незавършена. Такива хора наричаме бѣглеци. Искашъ ли и ти да бждешъ бѣглецъ? Ако си добросъвъстенъ, ти ще останешъ на земята до края на живота си, да свършишъ работата си напълно.

Всѣки трѣбва да изпълни волята Божия, да освети името Божие и да въдвори царството Божие въ душата си. Въ доброволното изпълнение на волята Божия, на обещанието, което си далъ, се заключава смисъла на живота. Ще каже нѣкой, че е боленъ, беденъ, слабъ, не може да изпълни обещанието си. Това не може да го оправдае. Ще работишъ при всички условия, безъ да очаквашъ на хората. Самъ ще работишъ и когато изпълнишъ обещанието си, ще придобиешъ великитѣ добродетели на живота. Задачата на всѣки човѣкъ е да свърши работата, която Богъ му е опредѣлилъ, и следъ това да мисли, какво дължи на хората и какво тѣ му дължатъ. За тази целъ той ще отвори тритѣ книги и ще записва. Въ първата книга ще пише обидитѣ, хулитѣ, които е получилъ. Тѣ сж ре-

зултатъ на миналото. Въ втората книга ще пише доброто, което му е направено — резултатъ на настоящето, а въ третата книга ще пише наградата, която трѣбва да отдаде на близкитѣ си. Пишете въ книгитѣ си всичко, което ви се случва, и веднага ги затваряйте. Защо става така или иначе, не питайте.

„Бждете съвършени, както е съвършенъ Отецъ вашъ Небесни.“ „Крадецътъ не иде, освенъ да открадне, да заколи и да погуби. Азъ дойдохъ да имъ дамъ животъ и то преизобилно.“ Носете Божественитѣ мисли и чувства навсѣкжде! Носете Божественитѣ блага като благоуханни цвѣта навсѣкжде! Който получи едно отъ тѣзи блага, да каже: Има хора въ свѣта, които изпълняватъ Божиата воля, осветяватъ името Му и въдворяватъ царството Божие на земята.

Желая ви Богъ да отвори третата книга и да напише, какво възнаграждение да се даде за дѣлата ви.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

*

12. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 8 декемврий, 1935 г. 5 ч. с. София.—Изгрѣвъ.

Копринениятъ конецъ

Размишление.

Като четете 17. глава отъ Евангелието на Иоана, виждате, че тя е едно отъ съдържателнитъ Слова, които Христосъ говорилъ на времето си. Тази глава е кратка, но съдържателна; тя крие въ себе си нѣщо интимно, вътрешно и крайно смислено. Истинското знание не се изразява съ много думи. Малко ще кажешъ, но дълбоко и смислено. Само онзи разбира вътрешния смисълъ на казанитъ отъ Христа думи, който има свѣтлина, т. е. на когото съзнанието е пробудено. Нѣма ли будно съзнание, колкото и да му се говори и обяснява, той повече се обърква. Пъкъ и онзи, който обяснява, сжщо трѣбва да има будно съзнание. Нѣкои философи пишатъ цѣли томове върху известни въпроси, но, въпрѣки това, не задоволяватъ четцитъ. Защо? — Защото и на тѣхъ не е ясно това, върху което пишатъ. Тѣ разглеждатъ външната страна на въпроса. Външната страна на нѣщата е временна, преходна. Има и вътрешни нѣща временни, но човѣкъ трѣбва да различава външното преходно и вътрешното

*) Иоана, 17 гл.

преходно. Не схваща ли същественото въ външния и вътрешния животъ, той всѣкога ще се натѣква на противоречия.

Какво се разбира подъ „външно“ и „вътрешно“? Външното означава нѣщо далечно, чуждо, а вътрешното близко, интимно. Външнитѣ нѣща нѣматъ тѣсна връзка помежду си, а вътрешнитѣ иматъ. Затова казватъ, че роднинитѣ сж вътрешни хора. Братята и се стритѣ по кръвъ сж най-близо до майката и бащата. Следъ тѣхъ идатъ първитѣ братовчеди, вторитѣ и т. н. Дойдете ли до пети братовчеди, вътрешната връзка изчезва. Тѣ ставатъ външни, чужди, непознати хора за дадено семейство. Същото се отнася и до отвлѣченитѣ нѣща. И въ тѣхъ има близость на степени, по голѣма или по-малка. Еднообразието, напримѣръ, представя външна страна на живота, а разнообразието — вътрешна. Еднообразието убива човѣшкия духъ, а разнообразието го повдига и оживява. Убийствено е за човѣка да повтара едно и също нѣщо много пѣти.

Единъ калугеръ се оплаквалъ отъ еднообразието на своя животъ. Той казвалъ, че му дотегнало, всѣки день да прави една и съща работа: да кади съ тамянтъ, да чете едни и същи молитви, да прави по десетки и стотици поклони. Прѣститѣ на рѣцетѣ му и колѣнетѣ му хванали мазоли отъ поклони. Кръстътъ го заболялъ, виждалъ се въ чудо, какво да прави. Наистина, страшно е положението

на човѣкъ, който живѣе въ еднообразието. Той самъ трѣбва да търси начинъ да влѣзе въ разнообразието на живота, т. е. да влѣзе въ контактъ съ красотата. Разумниятъ човѣкъ самъ разнообразява живота си. Той внася разнообразие и въ яденето, и въ обличането, и въ четенето, и въ отношенията си къмъ хората. Къмъ всѣки човѣкъ той има различни отношения. Външниятъ му животъ е разнообразенъ, а вътрешниятъ — еднообразенъ. Вътрешно той спазва закона на единството. Не постъпва ли така, човѣкъ дохожда до втрѣсване, което го отвращава отъ живота. Тази е причината, дето нѣкои хора се стремятъ къмъ духовния животъ; така тѣ искатъ да разнообразятъ физическия си животъ. Ако не сж готови за духовния животъ, тѣ изпадатъ въ по-голѣми мжнотии. — Защо? — Защото между физическия и духовния животъ има голѣма пропастъ. Който не е готовъ за духовното, лесно може да пропадне.

Пропастъ има не само между физическия и духовния животъ, но и между разбиранията на хората. Не е лесно да се разбератъ материалистътъ и идеалистътъ. Не се разбиратъ лесно простиятъ и учениятъ. Обикновениятъ човѣкъ чете книгитѣ на високоученитѣ, но нищо не разбира. Ако чете съчиненията на Айнщайна, умътъ му ще се вземе — не разбира човѣкътъ. Между неговитѣ разбирания и тѣзи на Айнщайна се открива го-

лѣма пропасть. Човѣкъ не изгубва ума си отъ неразбранитѣ нѣща, но преживява ужасъ, обезсърдчаване.

Кой човѣкъ се обезсърдчава? — Старииятъ. Който се обезсърдчава, преждевременно остарява; като се насърдчава, човѣкъ се подмладява. Бждете всѣкога млади, да се насърдчавате и да вървите напредъ. Следователно, ако искате да се подмладите, трѣбва да се насърдчавате. Обезсърдчите ли се, старостта иде. Обезсърдчаването е признакъ на старостъ, на невежество, ограничаване, слабостъ, малодушие и др. Обезсърдчаването води къмъ обезсмисляне на живота. Кажелъ ли нѣкой, че не му се яде, това не значи още, че, изобщо, не иска да яде, но сухъ хлѣбъ не иска, дотегналъ му е вече. Той иска да си хапне и друго нѣщо, нѣкакво вкусно ядене. Сухиятъ хлѣбъ разранява гърлото, а като го намаже съ малко масло, полесно се гълта. Тѣй щото, когато животътъ на нѣкого се обезсмили, това не значи, че той не иска да живѣе. Напротивъ, живѣе му се, но иска по-добъръ, по-съзнателенъ животъ.

Христосъ казва: „Не само съ хлѣбъ ще живѣе човѣкъ, но и съ всѣко слово, което излиза отъ устата на Бога.“ Значи, на физическия свѣтъ сжщественото е хлѣбътъ, а въ духовния — Словото. Да живѣешъ и да се хранишъ съ Словото, това подразбира, да изработишъ своето духовно тѣло. Като жи-

вѣе добре и се храни съ Словото, човѣкъ прави мостъ между физическия и духовния свѣтъ. Нѣма ли мостъ за минаване, той пада въ пропастьта. Добриятъ животъ има отношение къмъ отдѣлния човѣкъ. Всѣки трѣбва да живѣе добре, да не мисли, какъ живѣятъ другитѣ и да ги морализира. Морализирането прилича на биенето на камбаната. Какво допринася биенето на металическата камбана? Най-много, което може да направи тя, е да събере богомолцитѣ и после да ги разпрѣсне, но съ това тѣ не ставатъ по-вѣрващи, отколкото сж били по-рано.

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ дълбоко и право разбиране на живота, като бѣлия доброкачественъ хлѣбъ. Правилното разбиране освобождава човѣка, внася разположение въ него, както хубавиятъ хлѣбъ. Не е достатъчно само да се нахраните, но да станете щастливи. Не е достатъчно само да се наспите, но да се събудите отъ съня добри и радостни. И въ сънь, и въ будно състояние, всѣкога трѣбва да бждешъ щастливъ. Нѣкога човѣкъ е щастливъ въ будно състояние, а е нещастенъ на сънь. Той снуба, че го гонятъ разбойници или диви звѣрове, и сутринъта става неспокоенъ, уплашенъ, че ще му се случи нѣщо лошо презъ деня. Като мине известно време, и нищо не му се случва, той казва: Сънь е това, илюзия. Не е илюзия съньтъ, има нѣщо вѣрно въ него.

Има нѣща невѣрни, но има и вѣрни. Има нѣща илюзорни, но има и действителни. Има непостоянни, но има и постоянни нѣща. Невѣрни, илюзорни и непостоянни нѣща сж тѣзи, които иматъ малко съдържание, а голѣма форма. Напримѣръ, нѣкой постѣпва въ единъ прочутъ университетъ, съ известни професори. Всички очакватъ да излѣзе отъ него ученъ човѣкъ. Въ края на краищата, надеждитѣ имъ не се оправдаватъ. Той посещава университета, но не учи, както трѣбва, и излиза отъ него, както повечето студенти, посрѣдственъ човѣкъ. Значи, положението му по форма било голѣмо, а по съдържание — малко. Има хора, които сами учатъ, безъ да се записватъ въ университетъ, но ставатъ учени, знаменити. По форма тѣ сж малки, а по съдържание голѣми. Не всѣкога училището дава знания. Не е достатъчно само да посещавашъ училището, нито само да слушашъ—трѣбва да учишъ. Не всѣкога посещаването на черквитѣ прави човѣка набоженъ. Той трѣбва да се моли, да прилага Божието Слово, и тогава ще стане вѣрващъ, набоженъ човѣкъ. Мнозина казватъ, че имъ дотегнало да бждатъ набожни. Истински набожниятъ не дотяга нито на себе си, нито на окръжаващитѣ. За предпочитане е да бжде човѣкъ набоженъ, отколкото да не е набоженъ.

Истински набожниятъ е здравъ, разуменъ, добѣръ, справедливъ човѣкъ. Другъ е въпросъ за привидно, външно набожниятъ. Той

говори за Бога, за ангелитѣ, за онзи свѣтъ, безъ да разбира смисъла на тѣзи понятия. Ще кажете, че се интересувате отъ онзи свѣтъ, искате да ви го опишатъ. Нѣма думи, съ които да се опише онзи свѣтъ. Много опити сж правени въ това отношение, но нито единъ не отговаря напълно на действителността. Да опишете онзи свѣтъ и да дадете пълна представа за него, това значи, да нарисувате човѣка, или да го извадете отъ камъкъ. Колкото живо и вѣрно да предадете образа му, все ще си остане картина или статуя, която нито ще ви проговори, нито ще предаде мислитѣ и чувствата, които го вълнуватъ. По форма картината прилича на човѣка, но по съдържание и смисълъ не прилича — дълбочина нѣма въ образа на този човѣкъ. Досега никоя ржка на художникъ или на скулпторъ не е могла да предаде истинския образъ на нѣкой човѣкъ. Тѣй щото, когато казватъ, че даденъ човѣкъ приличалъ на другъ, и това е невъзможно. Въ известенъ моментъ единъ човѣкъ може да прилича на другъ, но въ всички случаи да бжде като него, това е невъзможно. Радвайте се, че е така. Природата е съвършена, тя обича разнообразието, затова никога не повтаря формитѣ си. Когато казваме, че нѣкои хора ни сж приятни, това значи, че се оглеждаме въ тѣхъ. Въ известно отношение си приличаме, затова ни сж приятни. Хората се обичатъ, когато си приличатъ и даватъ

нѣщо отъ себе си. Ако взиматъ само, тѣ не се обичатъ.

Следователно, има два вида хора: едни постоянно взематъ, а други — постоянно даватъ. Който постоянно дава, всѣкога е обичанъ; който постоянно взема, никой не го обича. Всички обичатъ Бога, защото постоянно дава. Животътъ и всички блага излизатъ отъ Бога. Чрезъ вѣрата човѣкъ се свързва съ Онзи, отъ Когото е произлѣзълъ. Тази връзка е необходима. Казано е, че Богъ създаде човѣка по образъ и подобие свое. Следователно, необходимо е човѣкъ да се свърже съ своя Създателъ, да стане едно съ Него. Той иска да знае, доколко сме станали като Него, доколко е спасенъ първичния образъ и подобие. Единъ човѣкъ прилича на другъ дотолкова, доколкото постъпва като него. Приятно е на знаменития цигуларъ да слуша нѣкого, който свири като него. Приятно е да слушате единъ говорителъ, който говори красноречиво, логично и музикално. Той говори отвънъ, а вие го слушате вътрешно. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не чувствува красивото и възвишеното вътре въ себе си.

Хората живѣятъ на физическия свѣтъ, но мислятъ и за духовния. Тѣ отчасти познаватъ този свѣтъ, но искатъ да знаятъ нѣщо и за онзи свѣтъ, да разбератъ разликата, която съществува между двата свѣта. Ако нѣкой имъ опише онзи свѣтъ, тѣ ще се обезсърчатъ отъ този свѣтъ. Отъ друга страна,

ще се уплашатъ, ще имъ се види страшенъ. — Защо ще се уплашатъ? — Защото не сж подготвени за него. Въ това отношение, тѣ приличатъ на младата мома, която обича родителитѣ си, братята и сестритѣ си, довольна е отъ тѣхъ. Единъ день ѝ дохожда мисълъта да излѣзе отъ този свѣтъ, да види други хора. Увлѣчена въ желанието си, тя срѣща младъ момъкъ, който започва да ѝ говори за другъ свѣтъ, за други отношения, и тя се увлича. Започва да става недоволна отъ родителитѣ си, отъ братята и сестритѣ си и мечтае за новия свѣтъ, който момъкътъ ѝ открива. Отъ една страна се стреми къмъ момъка, отъ друга, се плаши отъ него, чувствува се неподготвена за онзи свѣтъ. Докато не се е оженила, тя се облича добре, докарва се, маже лицето си, да бжде бѣла и червена. Щомъ се ожени, напуща се. Въ първия случай, тя е гиздава и добре облѣчена, защото играе на хорото. Като се ожени, отива на нивата, дето я чака работа. Много естествено. Не може работната мома да бжде облѣчена съ нова рокля. Нивата изисква работници, облѣчени въ всѣкидневнитѣ си дрехи. Тамъ ще се нацапашъ, ще скжсашъ дрехитѣ си. Докато си на земята, ще се цапашъ и ще се миешъ, ще вършишъ работа.

Животътъ е непреривенъ процесъ отъ промѣни. Щомъ станешъ отъ сънь, ти се измивашъ. Като си лѣгашъ, пакъ измивашъ лицето си. Кога се мие човѣкъ? Когато е работилъ и се оцапалъ. Значи, човѣкъ се цапа и

когато спи, и когато е буденъ. И презъ съня той работи, минава презъ сжщитѣ състояния, каквито и презъ деня. Като се мие, човѣкъ влиза въ новия животъ, започва нова работа. Въ това отношение, водата е проводникъ на живота. Тя внася сила, енергия въ него и го прави годенъ за работа. Човѣкъ вижда, че има нѣщо мистично въ живота и се стреми да го използва разумно. Да схващашъ мистичното въ живота, това значи, да възприемашъ красивото и възвишеното въ него и да го използвашъ.

Сега се говори на хората за много нѣща, но не е достатъчно само да имъ се говори. При това, важно е, какъ имъ се говори. Понѣкога човѣкъ говори високо, натъртено, а нѣкога — тихо, едва се чува. Слабиятъ говори тихо, несигурно. Силниятъ, който има властъ, говори високо, съ съзнание. Важно е така да се говори на човѣка, че да се ползува отъ думитѣ му. А така говори само онзи, който разбира живота, който го опиталъ. Той знае, че всичко, каквото става въ живота, е за добро. Че нѣкой падналъ и счупилъ крака си, и това е за добро. Ще кажете, че човѣкътъ страда, че има болки, трѣбва да се влѣзе въ положението му. Ще влѣзешъ въ положението му, ако можешъ да му помогнешъ. Не можешъ ли да изправишъ счупения му кракъ, колкото и да плачешъ, не можешъ да му помогнешъ. По рано този човѣкъ се е радвалъ, билъ гордъ, не обръщалъ внимание на никого. Сега се

смирилъ, търси човѣкъ, който да му помогне. Като намѣри такъвъ, веднага слиза отъ висотата на положението си и се свързва съ него. Тѣй щото, не съжалявайте, когато гордиятъ човѣкъ страда. Чрезъ страданието си той се свързва съ онѣзи, на които не е обръщаль никакво внимание. Радвайте се за повитѣ, красиви връзки, които се създаватъ между хората. Тѣ се сприятеляватъ и така влизатъ въ разумния животъ. Да създадешъ истинско приятелство съ онѣзи, които ти помагатъ, това значи, да изпълнишъ Божията воля.

Радвайте се на новото, което иде въ свѣта. Радвайте се на новиѣ връзки. Нѣкои се страхуватъ отъ връзки. Страхувайте се отъ старитѣ връзки, които се основаватъ на користолюбие. Радвайте се на новитѣ връзки, основани на любовта. Въ любовта се крие опознаването на душиѣ. Докато се опознаятъ, хората ще се каратъ, ще се помиряватъ, и най-после ще си подадатъ ръка на вѣчно приятелство и любовъ. Не е страшно, когато хората се каратъ; страшно е, когато не могатъ да се помирятъ. Щомъ се скаратъ, тѣ започватъ дѣло. Единиятъ по-малко виновенъ отъ другия. Сждѣтъ решава дѣлото въ полза на по-малко виновния и ги заставя да се помирятъ. Това, което става вѣнъ отъ човѣка, става и въ самия него. Вжтрешниятъ сждия разглежда дѣлото и се произнася за вината на спорещитѣ. Щомъ издаде присждата, ти непременно трѣбва да се подчинишъ и помиришъ съ брата си. Добре е да

се помирявате, но никога следъ това да не си кажете обидна дума. Нѣкой казва, че простилъ дълговетъ на своя дължникъ, но, дето го срещне, нарича го изедникъ. Това не е прощавање. Прощава само онзи, който има любовъ въ сърдцето си. Прощава се само на онзи, който се разкайва. Не можешъ да простишъ на човѣкъ, който не се разкайва. — Защо? — Защото пакъ ще повтори сжщата погрѣшка. Прощаването е процесъ, при който човѣкъ минава отъ по-низко въ по-високо състояние.

Изкуство е човѣкъ да прощава. Да прощавашъ на другитѣ и да ги сждишъ е полесно, отколкото да прощавашъ на себе си и самъ да се сждишъ. Ако нѣкой, вѣнъ отъ тебе, грѣши, ще го наругаешъ, ще го набиешъ, и въпросътъ ще се свърши. Обаче, какво ще правишъ съ себе си? Самъ да се ругаешъ, не можешъ; да се биешъ, сжщо не можешъ. Ако се биешъ, ще те боли. Казалъ си обидна дума на нѣкого. Какво ще правишъ, какъ ще се накажешъ и какъ ще си простишъ? Да се биешъ, не можешъ; да си простишъ веднага, не искашъ. Тогава започвашъ да се разговаряшъ съ онзи въ тебе, който грѣши. Казвашъ му: Моля ти се, бжди внимателенъ, не се произнасяй бързо за нѣщата. Нали знаешъ, че ти като грѣшишъ, и азъ страдамъ.

Сега, това е въпросъ, който не ви интересува. Дъщерята не се интересува отъ това,

какъ се оженилъ баща ѝ. Ако той ѝ разказва, какъ станало това, въ края на краищата, тя ще се отегчи и ще престане да слуша баща си. Започне ли да ѝ говори, че е време вече да се ожени, тя широко отваря очитѣ и уши-тѣ си, иска да знае, кога ще се ожени и какъ ще стане това. Добро нѣщо е женитбата, но ако има въ нея нѣщо ново. Ако донесе новото въ свѣта, женитбата има смисълъ. Остане ли въ старото, тя е безпредметна. Старото създава драмата и трагедията въ живота. И човѣкъ почва да съжалява за жертвата, която е направилъ. Той жертвувалъ ценното за безценното. .

Време е вече да излѣзете отъ старитѣ си разбирания. Това не става изведнѣжъ, но постепенно. Да излѣзешъ отъ старото, това не значи да го изхвърлишъ навънъ. Старото ще послужи за торъ на новото. И следъ това ще се оставятъ на действието на слънчевата свѣтлина и топлина. Ако новото не се натори и не се изложи на слънчевата свѣтлина и топлина, нищо не може да излѣзе отъ него. Старото знание е изживѣло времето си. Знание, което не носи свобода, свѣтлина и топлина, не е истинско. Знание, което не подмладява човѣка, не е истинско. Животъ, който не носи знание, свобода и сила, не е истински. Сила, която не носи свобода, животъ и младостъ, не е истинска. Свѣтлината пѣкъ разкрива красотата и простора въ живота. Страшно е да се изгубишъ вечеръ въ тъмнината, да оста-

нешъ срѣдъ гората самъ, безъ никаква свѣт-
 линка. Само при това положение, човѣкъ оце-
 нява свѣтлината, разбира, какво означаватъ
 препятствията и противоречията въ живота.
 Дето е свѣтлината, тамъ нѣма противоречия,
 спънки и страдания.

Следователно, докато живѣе, човѣкъ се
 нуждае отъ вътрешна свѣтлина и топлина. Ни-
 кой не може да живѣе безъ свѣтлина и топ-
 лина. Това не значи, че нѣма да страдате. Изпи-
 танията, мжнотиитѣ и страданията сж неизбѣж-
 ни. Нѣмате ли нуждната свѣтлина и топлина,
 страданията и мжнотиитѣ ще бждатъ по-голѣ-
 ми. Тѣ сж поставени съзнателно на пътя на
 всѣки човѣкъ, за да прави усилия и да ги пре-
 одолява. Така се развива мисълта на човѣ-
 ка. Въ каквото училище да учите, все ще
 се натъкнете на известни мжноти. Тѣ вли-
 затъ въ програмата на училището. Безъ изпи-
 тания и страдания нѣма развитие. Безъ про-
 грама, въ училището нѣма успѣхъ. Не само
 това, даже мѣстата на ученицитѣ сж опре-
 дѣлени. Ученикътъ не може да седне, дето
 иска. Учителитѣ опредѣлятъ мѣстата на уче-
 ницитѣ си по ръстъ, по характеръ, по тем-
 пераментъ, или споредъ положението на
 свѣтлината. Разумниятъ учителъ взема подъ
 внимание редъ съображения, докато постави
 ученика на неговото мѣсто. Попадне ли въ
 ржцетѣ на добъръ, способенъ и разуменъ учи-
 телъ, ученикътъ се развива правилно. Спо-
 собниятъ учителъ следва законитѣ и методитѣ

на природата, а обикновениятъ се ръководи отъ правилата и законитѣ на обикновенитѣ училища, дето всичко върви по изкуственъ пѣтъ. Искате ли да познаете добрия учителъ, добрия художникъ или ученъ, дайте имъ да свършатъ една работа по своя предметъ. Учителътъ ще преподаде урока си естествено, свободно, както ставатъ нѣщата въ природата. Художникътъ ще рисува една картина безъ никакви външни пособия. Той не си служи съ линия и пергелъ, но само съ окото, въ което се намиратъ всички помагала. Окото му е точно, мѣри и вижда нѣщата правилно. Той е развилъ своя вътрешенъ усѣтъ къмъ природата, поради което схваща вѣрно нѣщата. Учениятъ пѣкъ описва нѣщата, както сж въ природата, безъ преувеличения. Достатъчно е да наблюдава известна проява въ човѣка, за да я опише точно и подробно.

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ вътрешно разбиране на духовния свѣтъ. Само така може да се внесе новото въ живота. Безъ него животътъ на човѣка е обикновенъ, еднообразенъ и слабо продуктивенъ. Тази е причината, дето обикновениятъ човѣкъ лесно се обезсърдва. Каквато работа му дадатъ, той я погледне отъ една, отъ друга страна и казва: Тази работа не е за мене, нищо нѣма да излѣзе отъ нея. Много естествено. Ако лентата на фотографическия апаратъ не се движи, ти нищо нѣма да постигнешъ. Може

да фотографирашъ много предмети, но тѣ ще се отпечатватъ на едно и сѣщо мѣсто, и, въ края на краищата, нищо нѣма да излѣзе. Когато снимашъ образитѣ, лентата трѣбва да се движи постоянно. Изкуство е да може човѣкъ да схваща правилно нѣщата, да разбира условията и да знае, какъ да фотографира. И въ живота се фотографиратъ нѣщата. Следователно, всѣки човѣкъ трѣбва да бѣде фотографъ, да знае, какъ да нагажда окото си по отношение на свѣтлината. При това, той не е длъженъ да фотографира всичко. Има нѣща, които не трѣбва да се клиширатъ. Апаратътъ, чрезъ който човѣкъ фотографира образитѣ, е неговото съзнание.

Пазете съзнанието си чисто, за да схващате образитѣ вѣрно и точно. Схващайте образитѣ по такъвъ начинъ, че да запазите известна последователностъ между тѣхъ. Така ще направите единъ филмъ, отъ който ще се ползватъ всички хора. Филмувайте своитѣ мисли и чувства въ такъвъ редъ, че да изнесете нѣщо ново предъ свѣта. Филмувайте мислитѣ и чувствата на хората съ сѣщата целъ, да се види новото и красивото въ живота. Нѣкой минава покрай кжщата на свои познати и чува, че мжжъ и жена се каратъ, и веднага ги филмира. Минава край друга кжща, пакъ мжжъ и жена се каратъ — и тѣхъ филмира. Следъ това се замисля за причинитѣ на карането. Защо се каратъ, не е важно. Причината е отъ материаленъ характеръ: или

жената не е сготвила добре, или синътъ и дъщерята сж направили нѣкаква пакостъ. Колкото случаи на разпавии и недоразумения изнесете предъ свѣта, нищо ново нѣма да дадете. Разпавиитѣ и недоразуменията между хората датиратъ отъ най-стари времена. Тѣ не заслужаватъ да бждатъ представяни на филмъ. Нѣма защо да филмирате стари работи. Ще кажете, че синътъ счупилъ стомната. Щомъ старата стомна е счупена, ще се купи нова. Грънчарътъ прави нови грънци; ще отидете при него и ще купите нова стомна. Ако дъщерята скжсала или оцапала роклята си, ще отидете при търговеца и ще купите новъ платъ. Ако жената изгорила лука, ще вземе отново лукъ и масло и ще го запържи. Новото трѣбва да се филмира, а старото да се заличава и изправя.

Радвайте се на новото, което иде; не съжалявайте за старото, което си отива. Старитѣ българи били крайно гостоприемни и практични. Като имъ дохождалъ гостъ, тѣ го приемали съ радостъ: гощавали го добре, слагали му богата трапеза. Цѣлиятъ домъ билъ на негово разположение. Тѣ го считали гостъ само за 24 часа. На другия день всички ставали рано и отивали на нивата. Домакинътъ на кжщата се обръщалъ къмъ госта съ думитѣ: Ние тръгваме на работа и те канимъ съ насъ. Ако дойдешъ, ще бждешъ добре дошълъ между насъ. Ако не дойдешъ, довиждане! Тѣ го посрѣщали по новъ начинъ, съ

любовъ и радостъ, а го изпращали по старъ начинъ. За да не става нужда да се прилага стариятъ начинъ, вие трѣбва да бждете будни, да разбирате хората и да не спъвате тѣхната работа. Новиятъ човѣкъ се приспособява къмъ живота на другитѣ хора, влиза въ положението имъ и е готовъ всѣкога да помага.

Задачата на човѣка е да вземе предъ видъ условията, при които живѣе, и да ги използува разумно. За тази целъ, той трѣбва да мисли, да се научи да съпоставя фактитѣ, да прави връзка между тѣхъ. Ще дойде день, когато той ще се изправи предъ комисия отъ свѣтли, възвишени и благородни сжщества и ще държи изпитъ предъ тѣхъ. Какво обществено положение заема, не е важно. И като царъ, и като последенъ просекъ, той ще държи изпитъ предъ тази комисия. Човѣкъ е дошълъ на земята — великото училище, да се учи. Следователно, изпитътъ му е неизбеженъ. Комисията е въ разумния свѣтъ, между възвишенитѣ сжщества. Като се яви предъ нея, ще му свалятъ всичко, което носи сега: шапка, дрехи, обувца. Тамъ ученикътъ се явява съвършено голъ. Какъ си се обличалъ на земята, каква шапка си носилъ, това нѣма значение за тѣхъ. Тамъ сждятъ за ученика по главата, която му е дадена. И на земята има общества отъ хора, които ходятъ голи. Тѣ искатъ да се върнатъ къмъ първоначалното положение, когато човѣкътъ е билъ въ рая. Обаче, климатътъ на земята не позволява на

хората да ходятъ голи. Онѣзи, които се осмѣляватъ да правятъ това, живѣятъ въ специални острови. За обикновенитѣ хора тѣ минаватъ като прокажени, отдѣлени отъ свѣта. Въ духовния свѣтъ идеята за голотата има смисълъ, защото се разбира човѣкъ, външно голъ, а вътрешно облѣченъ съ добродетелитѣ на живота. Сега на васъ казвамъ: Макаръ че сте външно облѣчени, стремете се къмъ вътрешното облѣкло. Облѣчете се съ дрехата на добродетелитѣ, да бъдете готови за изпита, който ви очаква въ духовния свѣтъ.

Какво означаватъ думитѣ „голъ“ и „облѣченъ“? Човѣкъ оголява, когато изгуби нѣщо сжществено. Тогава той изпитва срамъ. Значи, изгубването е вътрешно, а не външно. Да се облѣче човѣкъ, това значи придобиване на сжществено, на свѣтлината, отъ която е изтъкана неговата дреха. Казано е въ Писанието: „Облѣчете се въ дрехата на свѣтлината!“ Когато се радва, човѣкъ свѣти. Следователно, радвайте се, и когато скърбите, и когато сте щастливи. — Може ли да се радва човѣкъ, когато скърби? — Може. Скръбта е облакъ на човѣшкото небе. Както се радвате на слънцето, което грѣе, така се радвайте и на облацитѣ, които го засѣнчватъ. Скръбта и радостта сж временни състояния, които даватъ нѣщо на човѣка. Ето защо, той трѣбва да бжде буденъ, да използва благото, което тѣ криятъ въ себе си. Истинскиятъ християнинъ запазва разположението си и при добритѣ, и

при лошитѣ условия на живота. Така се опитва силата му. Ако човѣкъ не издържа на мъчнотии и страдания, силата му е малка.

Христосъ казва: „Богъ живѣе въ мене, и азъ въ Него. Азъ и Отецъ ми едно сме.“ Ако ти не съзнавашъ, че Богъ е въ тебе, и ти въ Него, нищо не можешъ да постигнешъ. Думитѣ „вътре и вънъ“ означаватъ близость и далечина. Богъ е въ мене, значи, близо е; азъ съмъ въ Него, пакъ е близо. Когато се разбиратъ, хората сж близо. Щомъ не се разбиратъ, тѣ сж далечъ едни отъ други. Близостъта е мѣрка, чрезъ която се опредѣля степенъта на разбирането между хората. Казано е още въ Писанието: „Бъдете благоугодни на Бога.“ Само онзи може да бъде благоугоденъ на Бога, който е близо до Него. Щомъ е близо, той Го разбира и познава. Близостъта е вътрешно състояние. Ако хората сж близки външно, а вътрешно далечни, тѣ сж лишени отъ всѣкакво разбирантелство.

Какво е нужно на съвременнитѣ хора, за да бъдатъ близо до Бога? — Любовь. Тя е единствената сила, която опредѣля разстоянието между човѣшката душа и Бога. Мнозина страдатъ, когато остаряватъ, когато губятъ богатството си. Старостъта и младостъта, богатството и бедностьта сж временни състояния. Следователно, страдайте, когато се отдалечавате отъ Бога, а не когато губите младостъта и богатството си. За какво богатство

ще страдате? За онова, което сте придобили неправилно? Плачете и страдайте, ако загубите вътрешното си богатство и добродетели. Тъ сж сжществени нѣща. Всичко, което сте придобили отъ Бога, трѣбва да се пази. Божественото трѣбва да остане у васъ, а човѣшкото и животинското трѣбва да си отидатъ тамъ, отдето сж дошли. Ако не си отидатъ, Божественото трѣбва да ги подчини, да имъ стане господарь, а тъ — слуги. Човѣшкото и животинското иматъ отношение само къмъ земята. Обаче, иде моментъ, когато тъ трѣбва да станатъ слуги на Божественото, да заематъ последно мѣсто. Човѣшкото лесно се изчерпва. То е малко шишенце, пълно съ вода, което на два-три пжти се изпива. Следъ това трѣбва да се отиде на извора, отново да се напълни. Божественото представя изворъ, който тече презъ твой дворъ и, когато пожелаешъ, ще се ползувашъ отъ водата му. Така става и съ водата на физическия свѣтъ. Който е прекаралъ вода въ дома си, достатъчно е да завърти крана, за да потече, колкото му е нужно. Значи, за придобиване на човѣшкото сж нуждни усилия, а Божественото иде само по себе си. Човѣшкото е далечъ, Божественото — близо.

И тъй, стремете се къмъ Божията Любовъ, като изворъ на живота. Не говорете и не плачете за човѣшката любовъ, която всѣки може да ви отнеме и разлѣе. Тя е водата въ вашето шише, която лесно се изчерпва. Съ-

временните хора се каратъ постоянно, че водата имъ се разлѣла, или нѣкой я изпилъ. Идете на чешма, която едва тече, и вижте, какво става тамъ. Всички се каратъ, блѣскатъ стомнитъ си, ругаятъ се. Това сж вашитъ слуги и слугини. Докато водата едва тече, това положение е естествено. Но време е вече, всѣки да си прекара вода въ стаята, да има въ изобилие, да не се кара съ хората. Това значи: дошло е време за човѣка да отвори сърдцето и душата си за Божествената Любовъ, да живѣе въ изобилие, отъ което да дава и на своитъ ближни. Това не значи, че трѣбва да бѣгате отъ човѣшкия животъ, но да го помирите съ Божествения. Само така човѣкъ ще свърши работата, която му е опредѣлена. Какво е нужно, за да стане нѣкой добъръ цигуларъ? Първо трѣбва да се учи да свири на цигулка. Щомъ се научи да свири добре, той се нуждае отъ хубава цигулка и хубавъ лжкъ. Цигуларътъ не може да се прояви безъ цигулка; ораторътъ не може да се прояви безъ езикъ; мислещиятъ не може да се прояви безъ очи, чрезъ които да възприема истината и красотата; който иска да прояви чувствата си, трѣбва да има ухо; който иска да прояви разсѣдка си, да опредѣля качествата на нѣщата, трѣбва да има вкусъ. Следователно, само онзи може да се прояви, който има здрави и добре развити очи, уши, езикъ, уста, стомахъ, дробове и мозъкъ. Той е богатъ човѣкъ има връзка съ

всички възвишени същества, които сж центрове на блага, както видните банкери иматъ връзка съ всички богати банки въ голѣмитъ европейски градове. За да бждешъ богатъ, ти се нуждаешъ отъ знание, да бждешъ въ връзка съ всички богати центрове, отдето идатъ благата на живота.

Често хората говорятъ за онзи свѣтъ, безъ да иматъ връзка съ него. Тѣ говорятъ за любовта, безъ да иматъ връзка съ нея. Говорятъ за богатитъ международни банки, безъ да сж вложили нѣщо въ тѣхъ. Говорятъ за добре уредени училища, безъ да е стѣпвалъ кракътъ имъ тамъ. Желая ви да познавате любовта и да я прилагате; да говорите за онзи свѣтъ, следъ като сте го посетили; да се хвалите съ голѣмитъ свѣтовни банки, но като членове, като акционери въ тѣхъ; да описвате новитъ и модерни училища, следъ като сте минали презъ тѣхъ. При това положение, който дойде при васъ и ви помоли за нѣкаква услуга, веднага му се притичате на помощъ. Богати сте, имате възможность да услужвате. Достатъчно е да се подпишете на единъ чекъ и да го предадете на просителя. Не разполагате ли съ това богатство, вие ще живѣте съ иллюзорната вѣра, че, като дойде Христосъ, Той ще ви свърже съ богатигъ банкери и ще забогатѣте. И това може да стане. Христосъ ще ви свърже съ голѣмитъ банки и видни банкери, но какво ще бжде положението ви, ако не знаете съответния

езикъ, на който да се разбирате? Говорятъ ви английски, нѣмски, френски, италиански, руски, вие повдигате рамене, нищо не разбирате. Какво ще правите тогава?

Христосъ казва: „Не се моля за свѣта, но за тѣзи, които ми даде, защото сж Твои.“ (— 9 ст.). Нека всѣки каже въ себе си: Господи, моля се за това, което Си ми далъ, защото е Твое. Като пази Божественото въ себе си и се моли за него, човѣкъ е готовъ да изпълни Божията воля и да освети името Божие. Мнозина се засилватъ да изпълнятъ това, но скоро се обезсърдчаватъ. Тѣ приличатъ на деца, които мислятъ, че могатъ да вдигнатъ тежъкъ чувалъ, но, като се засилятъ, виждатъ, че не могатъ. Въ въображението си тѣ си представятъ, че могатъ да направятъ, каквото пожелаятъ, но въ действителностъ не излиза така. Това, което детето не може да направи днесъ, ще го направи следъ нѣколко години. Човѣкъ трѣбва да дойде до съзнание, да разбере, че има нѣща, които днесъ не може да направи, но има нѣща, които може и трѣбва да направи. Колкото и да е тежъкъ чувалътъ му, той трѣбва да го вдигне.

На едно дете дали да вдигне единъ тежъкъ чувалъ. То се напъвало, пѣшкало, бутало го отъ едната, отъ другата страна, но не могло да го вдигне. Най-после му дошло на умъ да отиде при голѣмия си братъ и му казало: Бате, вдигни този чувалъ и го занеси

на онова мѣсто. Братътъ вдига чувала на гърба си и тръгва, а детето върви следъ него. То схванало, че е важно да се пренесе чувалътъ отъ едно мѣсто на друго, затова използвало силата на голѣмия си братъ. Умно било това дете! Понѣкога и вие, като децата, всичко за бравяте и изоставяте работата си. Въпрѣки това, казвате, че за Бога, за Христа сте готови да направите всичко, каквото ви се каже; въ сжщностъ не излиза така. Какво ще направите, ако Той ви каже да минете по коприненъ конецъ? Като видите конца, веднага ще се откажете отъ възложената задача. — Защо? — Първо ще се уплашите, да не би да се скжса конецътъ, а после — да не изгубите равновесие и да паднете. Не е лесно да минешъ по тънкия конецъ. Нужно е присжтствие на духа. Обаче, казано е, че всѣки трѣбва да мине по конца. Какъ ще минешъ? Тънкиятъ конецъ е мостътъ, по който минава душата отъ този въ онзи свѣтъ. Праведниятъ ще мине и замине, безъ никакви мжчнотии и препятствия, но грѣшникътъ не може да мине презъ този мостъ. Значи, любовта е единствената сила, която помага на човѣка да се справи съ всички мжчнотии, препятствия и противоречия.

Едно трѣбва да се знае: никаква работа не може да се свърши безъ любовъ. Всѣка работа, добре свършена, е станала съ участието на любовта. — Защо пада човѣкъ? — Защото започналъ работата си безъ лю-

бовъ. И като минавалъ презъ тънкия конецъ, не могълъ да издържи и падналъ въ пропастьта. Дето отсъствува любовта, тамъ всѣкога има падане; дето присѣствува любовта, тамъ работитѣ ставатъ съ въодушевление, тамъ има постижения. Следователно, успѣхитѣ и постиженията въ живота, добриятъ животъ, се дължатъ на закона на любовта, който съдържа всички условия и възможности въ себе си. Който върви по закона на любовта, има всичко на разположение; който не върви по този законъ, нищо нѣма. Това не е за насърдчение, но за разбиране на нѣщата.

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ ново разбиране на любовта, на отношенията между тѣхъ. Днесъ, като се срѣщатъ, хората се ржкуватъ. Това е новъ начинъ на поздравление, ново отношение. По-рано сж доближавали носоветѣ си, езицитѣ си. Такъвъ е билъ поздравътъ имъ. Ржкуването, съ което днесъ се поздравяватъ, е материалистическо. То подразбира: Можешъ ли да ми дадешъ това, което искамъ? Можешъ ли да ми дадешъ пари на заемъ? — Мога. И двамата се хващатъ за ржце. Кредиторътъ дава паритѣ, а длъжникътъ се подписва, че следъ известенъ срокъ ще му ги върне. Като изтече срокътъ, длъжникътъ взима паритѣ и отива при кредитора. Двамата пакъ се хващатъ за ржце. Длъжникътъ казва: Ето, връщамъ на задъ паритѣ. Кредиторътъ благодари, ржкува се съ длъжника и се раздѣлятъ. Въ бждеще

ще има другъ начинъ за поздравяване между хората. Той ще изхожда отъ закона на любовта. Засега, добро нѣщо е ржкуването, но и то трѣбва да става съ любовъ, съзнателно. И тогава, който дава пари, добре да дава; който връща паритѣ, на време да ги връща. Вземането и даването да ставатъ съ любовъ. Който дава, да дава по закона на любовта, съ съзнание, че Богъ е въ него; който взема, да взема по закона на любовта, съ съзнание, че Богъ е въ него. Това значи правилна обмѣна между хората, между кредитора и длъжника. Каквито да сж мотивитѣ, които създаватъ отношения между хората, важно е да се изпълни Божията воля, да се служи на Бога. Ще служите на Бога съ вѣра и любовъ. Само така ще минете по тънкия коприненъ конецъ. Нѣмате ли вѣра и любовъ, ще минавате по широки мостове, по дебели вжжета, но това не е задачата на човѣка. Ще дойде день, когато трѣбва да минете по тънкия конецъ. Какво ще правите тогава? Ако вѣрата ви е силна, лесно ще минете отъ този въ онзи свѣтъ. Ако вѣрата ви е слаба, ще паднете въ пропастьта и ще чакате да дойде нѣкой отвънъ, да ви извади и отново да ви изпрати на земята, да работите и усилите вѣрата и любовта си. Това, което можете да направите на земята, на онзи свѣтъ не можете да го направите. Ето защо, докато сте на земята, бждете будни, да прилагате любовта, за да свършите работата си добре.

И тъй, четете и препочитайте 17. глава отъ Иоана, да придобиете ново разбиране на нѣщата. Всички сте чели тази глава, знаете я, но не сте я приложили. Всички се молите, но още не знаете, какъ трѣбва да се молите. Всички вѣрвате въ Бога, но вѣрата ви не може още да ви помогне. Дойде ли ви нѣкакво изпитание, веднага питате Господа, защо ви изпитва. Това е съмнение. Кажете ли баща ти да занесешъ единъ хлѣбъ на разстояние единъ километъръ оттукъ, вземи хлѣба и го занеси. Не питай, защо трѣбва да го занесешъ тамъ. Каквото каже баща ти, изпълни го безъ колебание. Той е разуменъ, добъръ баща, знае, какво прави. — Искамъ да зная нѣщата предварително. — Щомъ запитвашъ, ти се съмнявашъ въ него. Първо изпълни волята му, знанието ще дойде накрая. Кажете ли ти Богъ да направишъ нѣщо, направи го безъ никакво съмнение и колебание. Вложи вѣрата си въ Него и прави всичко, каквото ти заповѣдва. Ако помислишъ, че Богъ е заетъ съ нѣкаква работа, не ти обръща внимание и не се грижи за тебе, ти самъ се отдалечавашъ отъ Него, самъ поставяшъ препятствия на пътя си. Помни: Нѣма сжщество въ свѣта, което да е готово при всички случаи да помага на хората, както Богъ. Нѣма сжщество въ свѣта, на което съзианието да е всѣкога будно, както на Бога.

Защо понякога Богъ не помага на хората? Представете си, че нѣкой е въ затворъ.

Краката му сж вързани съ тежки вериги, които не му даватъ възможность да се мръдне. Той плаче, моли се, вика къмъ Господа, иска помощъ: Господи, хвани ме за ржка и ме извади отъ този затворъ. Богъ чува молитвата му, но не се притича на помощъ. Ако го хване за ржката и започне да тегли нагоре, ще я скжса. Той погледне къмъ него, вижда, въ какво положение се намира, и му нашепва, какво трѣбва да направи, за да го освободи. Веригитѣ, съ които е вързанъ, представятъ неговитѣ желанія, които го държатъ здраво за земята. Господъ му казва: Откажи се отъ земнитѣ си желанія, и азъ ще те освободя отъ затвора. — Не мога, Господи. Ти си всемждъръ, всесиленъ, Ти ме освободи. Ако човѣкъ самъ не скжса връзкитѣ на своитѣ желанія, никой не може да му помогне. Въ таквъ случай, по-добре да останешъ съ товара си, отколкото насилствено да ти го отнематъ и да останешъ безъ ржка. Мнозина искатъ да отидатъ при Бога съ всичкия си товаръ, съ всичко земно и преходно. Не може така. Който отива при Бога, ще остави товара си на земята, ще се откаже отъ човѣшкото и преходното и ще се яви при Него свободенъ, готовъ за новъ животъ и нова работа.

Следователно, ако искашъ да ти се помогне, развържи самъ връзкитѣ, които те държатъ за земята. Самъ си се вързалъ, самъ ще се развържешъ. Ще отидешъ при

Бога съ душата си, която почти нѣма тегло. Ще кажете, че душата тежи 30 грама. И 30 грама не тежи. Тя е по-лека и отъ атома. Кой ученъ досега е могълъ да претегли атома на нѣкой елементъ? Днесъ нѣма везни, съ които да претеглятъ атома. Ако той не се подава на физическо претегляне, колко по-невъзможно е това за душата. Това е задача на висшата математика, т. е. на математиката отъ духовния свѣтъ.

И тъй, стремете се къмъ Божественото, къмъ Божественитѣ мисли и чувства. Не се стига лесно до Божественото. За да дойдешъ до него, трѣбва да минешъ презъ най-големитѣ противоречия и страдания. Божественото е на границата между физическия и духовния свѣтъ. Като дойдешъ тамъ, ще изпиташъ страхъ и ужасъ: подъ тебе е бездѣнна пропастъ, надъ тебе не виждашъ нищо, на никого не можешъ да уповавашъ. Нищо друго не ти остава, освенъ да минешъ презъ тънкия коприненъ конецъ. Минешъ ли по него, на отвждната страна те очаква спасението. Тамъ е Божественото. Докато дойдете до тамъ, трѣбва да изучавате изкуството да ходите по вѣже. Това значи, да се въоръжите съ любовта.

„И явихъ имъ Твоето име и ще явя, да бжде въ тѣхъ любовта, съ която си ме възлюбилъ, и азъ въ тѣхъ.“ (— 26 ст.). Тукъ се говори за любовта въ широкъ смисълъ, отъ която мнозина се страхуватъ. Тѣ мислятъ, че

ако приематъ тази любовъ, ще изгубятъ живота си. Не само че нѣма да го изгубятъ, но и сегашниятъ, и бждещиятъ имъ животъ ще се осмислятъ. Любовта осмисля всичко. Съ любовта и царътъ, и последниятъ слуга сж доволни отъ живота си. Безъ любовъ мжно се живѣе. Дето се обърнешъ, отникжде нѣмашъ помощъ: пари нѣмашъ, кжца нѣмашъ, приятели нѣмашъ. Какъвъ смисълъ има такъвъ животъ? Достатъчно е да отворишъ сърдцето си за любовта, за да придобиешъ всичко: и пари, и кжца, и приятели. Любовта примирява противоречията. И беденъ да си, щомъ имашъ любовъ, сърдцата на хората се отварятъ за тебе, всички те приематъ въ домоветъ си като тѣхенъ близъкъ. Имашъ ли нужда тогава отъ своя кжца? При любовта благото на едного е благо за всички. Който носи любовта въ сърдцето си, той е гражданинъ на царството Божие. Щомъ е гражданинъ на Божественото царство, той е приетъ въ всички земни царства. Любовта освобождава човѣка отъ всички ограничения.

Желая ви да придобиете любовта, още докаго сге на земята, за да се отвори широко свѣтътъ предъ васъ, да осмислите живота си. Само така ще се пригответе за минаване по тънкия конецъ.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

х

13. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 15 декемврий 1935 г. 5 ч. с. София — Изгрев.

Земята като училище

Размишление.

Мнозина се запитватъ, защо сж дошли на земята. Отговорътъ на този въпросъ е простъ и естественъ: Човѣкъ е дошълъ на земята да се учи, да придобива знания. Това не е достатъчно. Важно е да придобие систематични знания, за което е нужно да започне отъ най-елементарнитѣ работи. Кои нѣща сж елементарни? Нѣкои иматъ едно понятие за елементарнитѣ работи, а други — различно отъ тѣхното. За едни хора иглата е елементарно нѣщо, а за други — не е. Тѣ я ценятъ споредъ службата, която върши. Въ даденъ моментъ тя може да зашие скжсаната дреха на нѣкого и да му даде възможность да си свърши работата. Въ този случай, иглата върши такава работа, каквато и скжпоценниятъ камъкъ не може да свърши. Просто, елементарно нѣщо е иглата, но върши добра работа.

И тъй, човѣкъ е дошълъ на земята да учи. Като започва отъ елементарнитѣ работи, той развива ума си, придобива постоянство. За това се изисква трудъ и работа. Не е знание онова, което се постига безъ трудъ и работа. Не е богатство и онова, което се постига безъ трудъ и работа. Ще дойде день,

когато съ малки усилия, съ малъкъ трудъ ще се постигатъ голѣми знания и богатство, но днесъ това е невъзможно. Това, което въ далечното минало било достояние само на гениитѣ и светиитѣ, днесъ е достъпно и на обикновенитѣ хора. Едно време само гениитѣ и светиитѣ могли да говорятъ и да мислятъ право. Обикновенитѣ хора повече слушали и мълчали като риби. — Защо? — Не имъ било дадено да говорятъ. Постепенно тѣ сж развивали тази способностъ, докато днесъ повечето хора могатъ да говорятъ добре, минаватъ даже за оратори. Всѣки издава звукове, всѣки отваря и затваря устата си, но малцина говорятъ, както трѣбва. Говорѣтъ има отношение къмъ любовта.

Сега, като се говори за велики и обикновени хора, виждаме, че великитѣ сж малко на брой. Въ областта на музиката, напримѣръ, днесъ едва ли има 19 знаменити музиканти, като 19-тѣ забележителни звезди на небето. Ще дойде день, когато повечето хора ще бждатъ видни виртуози, всѣки въ своята областъ, както 19-тѣ звезди отъ първа величина. Това ще стане прстепенно. Като работи съзнателно върху себе си, човѣкъ развива своитѣ дарби и се проявява като знаменитъ виртуозъ. Много години сж нуждни, за да се постигне това. Нѣкой работи десетки години усилено върху себе си, но пакъ не става великъ човѣкъ. Има нѣщо, което му пречатствува. Казано е въ Писанието: „Свети бждете!“ Ве-

лико нѣщо е да станете свети, но това не се постига лесно. Човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ светостѣта, а кога ще я постигне, не е важно. Работете за придобиване на добродетелитѣ, безъ да се питате, кога ще ги постигнете.

Ще кажете, че светостѣта не е за всички хора. Попече не знаете, кое е за васъ и кое не е, работете върху светостѣта, да си направите пътя къмъ нея. Нѣкога ще се приближите къмъ нея и ще станете чисти и свети. Ако не се приближите до нея, пътятъ ви за небето ще остане затворенъ. Ако искашъ да станешъ професоръ, трѣбва да си свършилъ университетъ. Освенъ това, трѣбва да си се специализиралъ по предмета, който ще преподавашъ. Много знания се изискватъ отъ професора. Ако е филологъ, трѣбва да знае добре нѣколко езика. Ако е естественикъ, трѣбва да познава добре естественитѣ науки. Виждате, че нѣкой наблюдава небето и казвате, че е астрономъ. Не всѣки, който наблюдава небето, е астрономъ. Астрономътъ наблюдава небето презъ телескопа и вижда различни звезди, голѣми и малки. Той прави редъ наблюдения, изчислява разстоянието на звездитѣ една отъ друга, изчислява за колко време дохожда свѣтлината имъ до земята и т. н. Нѣкои отъ изчисленията му излизатъ върни, нѣкои не сж върни, но той не се отчайва, прави нови изчисления. Голѣмо постоянство има астрономътъ. Той посвещава цѣлия си животъ

на звездитѣ. Какво прави обикновениятъ човѣкъ? Помоли се на Бога два-три пѣти, погледне къмъ небето и очаква отговоръ на молитвата си. Ако не получи, обезсърдчава се, обезвѣрява се и се отказва отъ Господа. Това не е никакво вѣрую, това е човѣкъ безъ убеждение. Безъ трудъ, безъ усилия той очаква голѣми постижения. Това е невъзможно. Този човѣкъ не познава животнитѣ и растенията, които го обикалятъ, не познава своитѣ прояви, а изисква, като прочете една-две молитви, да получи отговоръ на молитвата си.

Смирение е нужно на съвременнитѣ хора. Единъ боленъ ме повика въ дома си, да му дамъ нѣкакви наставления. Питамъ го, защо не се обърне къмъ нѣкой лѣкаръ. Каза ми, че не искалъ да употребява лѣкарства, да трови организма си. Казвамъ, че мога да му помогна безъ лѣкарства. Обаче, знаей, че като оздравѣе, ще ме пита, какъ съмъ го излѣкувалъ. Азъ помагамъ, безъ да обяснявамъ, какъ правя това. Ще кажете, че нѣкакво чудо става съ болния. Мислете, както искате, но азъ не давамъ никакви обяснения. Ако е въпросъ за чудеса, понѣкога и животнитѣ правятъ чудеса. — Възможно ли е това? — Възможно е.

Две снахи отишли съ свекърва си въ гората за дърва. По едно време тѣ се скарали. Свекървата се разтревожила и легнала на земята, не искала да се мръдне. Снахитѣ я увещавали да стане, да си вървятъ, но тя казала: Ако не ми доведете кола отъ селото, не

мърдамъ отъ мѣстото си. Тѣ се чудѣли, какво да правятъ. Селото било далечъ, не могатъ да отидатъ за кола. Да я оставятъ сама въ гората, и това не може. Докато мислѣли, какво да правятъ съ нея, отъ вътрешността на гората се задала мечка. Като я видѣли, снахитѣ хукнали да бѣгатъ. И свекървата не се забавила. Веднага се вдигнала отъ земята и ги последвала. Като разбрали, че и свекървата тича следъ тѣхъ, снахитѣ се запитали: Какъ стана чудото? Кой направи това? — Мечката. Щомъ я зърнала, свекървата се изправила на краката си и безъ кола се върнала въ селото. Тѣй щото, когато нѣкой ме пита, какво трѣбва да прави, за да се излѣкува, казвамъ: Мечка трѣбва да те срещне. Щомъ я видишъ, страхътъ ти ще изчезне, а съ него заедно и болестъта.

Две хиляди години се изминаха отъ идването на Христа на земята, но и доднесъ още хората разискватъ върху въпроса, защо е дошълъ. Онѣзи, които само разискватъ, безъ да прилагатъ, сж останали далечъ отъ Христовото учение. Тѣ се спиратъ само върху външната страна на учението. Обаче, има хора, които проникватъ въ сжщината му и вървятъ напредъ. Тѣ сж граждани на царството Божие и синове Божи. Който не е влѣзълъ въ царството Божие, още спори върху въпроса, Синъ Божи ли е Христосъ, или обикновенъ човѣкъ. Съвременнитѣ християни спорятъ върху различни въпроси, както красивитѣ моми

помежду си, коя отъ тѣхъ е най-красива и заслужава княжеския синъ. Все една отъ тѣхъ ще бжде най-красива и ще се ожени за княжеския синъ, но явява се въпросътъ: За красотата ли се жени човѣкъ? Той може да се ожени за красива мома, но после ще пита, има ли нѣкаква нива задъ красотата. Безъ нива, която да дава нѣщо, красотата е безпредметна. Нѣкой свърши съ отличие медицина, право, естественитѣ науки или музика. Всички разглеждатъ диплома, радватъ се, че предъ тѣхъ стои способенъ човѣкъ. Даватъ му следъ това да изсвири нѣщо, но той започва да се мжи, върти цигулката на една, на друга страна, нищо не излиза. Довеждатъ на медика единъ боленъ, той не може да опредѣли диагнозата. Даватъ му да разреши единъ споренъ въпросъ, и това не може. Какъвъ смисълъ има тогава неговиятъ отличенъ дипломъ? Докато хората използватъ духовното за придобиване на материални блага, всѣкога ще бжде така. Човѣкъ трѣбва да учи отъ любовъ къмъ науката, а не отъ желание да му допринесе материални блага, да се издигне съ нея. Знанието се дава само на онзи, който го търси безкористно и съ любовъ.

Днесъ се проповѣдва на хората, какъ трѣбва да живѣятъ, но тѣ се отегчаватъ и казватъ: Всичко, което ни се проповѣдва, го знаемъ вече. Знаемъ, че Христосъ дойде на земята да спаси човѣчеството, за което пострада, умрѣ и възкрѣсна. Знаемъ, че

трѣбва да възприемемъ учението Му и да живѣемъ по любовъ. Вѣрно е, че съвременнитѣ хора знаятъ много нѣща, но прилагатъ ли това, което знаятъ? Много хора сж слушали видни музиканти, възхищавали се отъ тѣхъ, но ако ги накаратъ да свирятъ, не могатъ. Не е все едно да слушашъ нѣщо, да разбирашъ и да прилагашъ. Прилагането подразбира работа, упражнения. Не е лошо да слуша и да разбира човѣкъ нѣщата, но трѣбва да има стремежъ, да постигне това, което е слушалъ и разбралъ.

Всички трѣбва да станатъ наследници на царството Божие, да придобиятъ нѣщо, което да имъ послужи като капиталъ, който да влагатъ въ обръщение. Придобие ли нѣщо ценно въ себе си, човѣкъ усилюва вѣрата си. Той самъ вѣрва вече въ това, което говори. Иначе, колкото и да говори, не вѣрва на думитѣ си. Нѣкой минава за голѣмъ метеорологъ, но не може да предскаже времето. Днесъ не може да предскаже, утре не може, докато самъ изгуби вѣра въ знанието си. Има растения, животни, птици, риби, които предсказватъ времето, а той не може. Свинята, паякътъ предсказватъ времето, а нѣкой ученъ говори, обяснява законитѣ, но предсказанията му не се сбждватъ. Какъ предсказва паякътъ? Много просто. Наблюдавайте проявитѣ му при промѣната на времето, и вие сами ще извадите заключение за неговото знание. Трѣбва ли да се говори много, кога

печката се отразява приятно на човѣка и кога неприятно? Достатъчно е да се приближишъ при силно нагорещена печка, за да ти стане неприятно. Отдалечишъ ли се на известно разстояние, изпитвашъ приятностъ

Задачата на човѣка е да усили вѣрата си, да си служи съ нея. Като заболѣешъ, приложи вѣрата си. Боли те стомаха, кожи му да оздравѣе. Ще кажете, че стомахътъ не се лѣкува съ думи, но се нуждае отъ лѣкарства. Не е така. Думитѣ, които му казвашъ, трѣбва да сж проникнати отъ вѣра. Щомъ ти прѣвъ вѣрвашъ въ думитѣ си, и стомахътъ ти ще повѣрва. Ако не можешъ самъ да си помогнешъ, извикай двама или трима свои приятели, да усилятъ действието. Христосъ казва: „Дето сж двама или трима, събрани въ мое име, тамъ съмъ и азъ посрѣдъ тѣхъ.“ Христосъ е лѣкувалъ различни болести. Защо и вие да не се лѣкувате сами? Той е уповавалъ на Бога и на себе си, а вие упоавате на майка си, на баща си, на роднини, на приятели, на лѣкари, и най-после упоавате на Бога и на себе си. Онѣзи, на които упоавате най-много, не могатъ да ви помогнатъ. Всѣки, който върши Божията воля, може да ви помогне. На такива хора трѣбва да упоавате.

Христосъ казва: „Който върши Божията воля, той ми е братъ, и сестра, и майка.“ Който не изпълнява Божията воля, той се интересува само отъ своитѣ работи. Той мисли само за себе си и казва: Докато не наредя своитѣ

работи, за никого не се интересувамъ. Ако ми остане време, тогава ще мисля за другитѣ. — Защо този човѣкъ не е добъръ като другитѣ? Защо не е готовъ да помага на ближния си? — Дотукъ е дошълъ човѣкътъ, нищо повече не може да направи. Каква задача може да реши детето отъ първо отдѣление? — Само такава, която познава, която е учило. Ако му дадете задача отъ второ, трето или четвърто отдѣление, то казва: Не мога да реша тази задача, не съмъ свършилъ повече отъ първо отдѣление. Сегашнитѣ хора, свѣтски и религиозни, сж на различни степени на развитие, поради което всѣки може да свърши такава работа, за която е готовъ. Внѣ отъ нея, той се отказва да работи.

Сега азъ засѣгамъ този въпросъ не за упрѣкъ, но за ориентиране. Той има отношение къмъ бъдещето. Днесъ всѣки е това, което е изработилъ и придобилъ въ себе си. Утре ще бжде нѣщо повече. Човѣкъ се развива по специални закони. Никой не може да излѣзе внѣ отъ законитѣ на своето развитие и да върви напредъ. Всѣки човѣкъ е специфиченъ плодъ, който узрѣва на своето време. Никой плодъ не може да узрѣе въ 24 часа. Колкото и да желае това, той не може да излѣзе внѣ отъ законитѣ и реда на природата. Нѣкои плодове узрѣватъ въ продължение на два-три месеца, а други — въ продължение на четири-петъ месеца. И човѣкъ е плодъ, за узрѣването на който е нужно опредѣле-

но време. Той трѣбва първо да цѣвне, да завърже и най-после да даде плодъ. Нѣкой иска да даде плодъ преди да е цѣвналъ и завързалъ. Това е невъзможно. Първо трѣбва да напжпишъ, да цѣвнешъ, да завържешъ и следъ време да дадешъ плодъ. Това се определя отъ природнитѣ закони. Ще кажете, че сте постигнали нѣкои нѣща. Ако малкитѣ нѣща сте постигнали, трѣбва да работите много, за да постигнете голѣмитѣ.

И Петъръ рече: „Сребро и злато азъ нѣмамъ, но което имамъ, това ти давамъ: Въ името на Исуса Христа Назарянина, стани и ходи!“ И като го хвана за дѣсната ржка, дигна го; и тозъ часъ утвърдиха се плеснитѣ и глезенитѣ му. И скочи, та се изирави и ходѣше; и влѣзе съ тѣхъ въ храма, та ходѣше, и скачаше, и славѣше Бога. (— 6, 7, 8 ст.). Петъръ излѣкува болния, защото имаше Христовия Духъ въ себе си. Следователно, само онзи може да лѣкува, който носи Духа въ себе си. Какво нѣщо е Духътъ, малцина знаятъ. Ще кажете, че всѣки може да има Христовия Духъ. Не е така. Не всѣка печка може да топли. Само онази печка дава топлина, въ която има вжглища. И това не е достатъчно. Вжглицата трѣбва да сж запалени и буйно да горятъ. Топлината излиза отъ печката и стопля окръжаващитѣ.

Следователно, ако здравето минава презъ душата на човѣка, и тя трансформира енергиитѣ му, той може да прояви силата си.

Сжщото може да се каже и за вѣрата. Ако вѣрата проникне презъ всички клетки на човѣшкото тѣло и го освети и събуди Словото въ него, тя е изпълнила задачата си. Ако вѣрата може да запали Словото въ човѣка, изпълнила е своето предназначение. Казано е въ Писанието: „Не угасвайте Духа.“ — Може ли Духътъ да изгасва? — Не може. Значи, тѣзи думи иматъ вѣтрешенъ, скритъ смисълъ. Да не угасвате Духа въ себе си, това значи, да не препятствувате на условията, при които Духътъ се проявява. Щомъ Му препятствувате, Той не може да се прояви. И въ васъ да е, пакъ не може да се прояви, ограниченъ е. Когато Духътъ не може да се прояви, човѣкъ се намира въ трудно положение.

Днесъ всѣки човѣкъ има нѣкакво вѣрую и счита, че то е най-право. Православниятъ мисли, че православие то е най-право и вѣнъ отъ него нѣма спасение. Мохамеданинътъ мисли по сжщия начинъ. Обаче, малко вѣрващи прилагатъ своето вѣрую, както трѣбва. Всички изискватъ отъ Бога да изпълни желанията имъ. Когато Богъ иска отъ тѣхъ да направятъ нѣщо, отказватъ се подъ предлогъ, че нѣматъ знание. Отчасти тѣ сж прави. Богъ, Който е всемждъръ, не може да изпрати невежия на работа. За да му възложи нѣкаква работа, Той трѣбва да го научи, какъ да работи и какво да говори. Затова е казано въ Писанието: „Когато дойдатъ дни на испытание, не мислете, какво ще правите. Ду-

хътъ, Който е въ васъ, ще ви научи, какво да говорите.“ — Кого ще научи Духътъ? — Онѣзи, които иматъ вѣра, които сж готови да Го приематъ. Духътъ посети мнозина евреи, но малцина Го приеха. И които Го приеха, даде имъ сила да проповѣдватъ Словото Божие и да лѣкуватъ болни. Слънцето огръва цѣлата вселена, но камънитѣ само се нагорещаватъ, а земята поглъща лжчитѣ и дава потикъ на растенията да растатъ. Единственъ човѣкътъ разбира най-добре слънцето, възприема свѣтлината и топлината му и започва да мисли.

Мнозина слушатъ Христовото учение, малцина Го приематъ и прилагатъ. Всѣки Го възприема по специфиченъ начинъ: едни Го възприематъ като камънитѣ — нагорещаватъ се; други — като земята, която го поглъща и дава потикъ на растенията да цвѣтятъ, връзватъ и да даватъ плодъ. Малцина Го възприеха като хора, въ които внесе животъ. Които Го приеха така, приложиха Го. Да се приложи Христовото учение, това значи, да се свърже човѣшката душа съ Бога, да се почувствува човѣкъ като Синъ Божи. Който има правилни отношения къмъ Бога, никога не пита, кой какъвъ е, християнинъ, мохамеданинъ или будистъ. Той познава, кой е свързанъ съ Бога, и го разбира.

Като се говори за различнитѣ вѣрвания на хората, нѣкои запитватъ: Толкова години вече, какъ слушаеме Словото, не сме ли още християни? Не сме ли още Синове

Божии? Да се задава такъв въпрос, то е все едно, детето да пита въ утробата на майка си: Не съм ли още човѣкъ? Ти ще станеш човѣкъ, когато минеш през 400,000 различни форми. И, като издържиш изпита, ще се родиш. Това става на деветия месец. Който издържи изпита, ражда се. Ако не го издържи, заминава за другия свѣтъ. Като се роди човѣкъ, се поставя на друг изпитъ. Какъв е този изпитъ, после ще разберете. Помните ли, какъв бѣше първиятъ ви изпитъ? Забравили сте го. Помните ли, кога се пробуди съзнанието ви и каква бѣше първата ви мисль? И това сте забравили.

И тъй, докато съзнанието на човѣка не се пробуди, докато не гледа на природата като на нѣщо живо, нищо не може да постигне. Съзнанието на съвременния човѣкъ е обикновено, съзнание на различаване на добро и на зло. Това съзнание трѣбва да се повдигне, да мине въ по-висока степенъ, да гледа на Бога като на свой Баща. Такова състояние наричаме синовно. Докато се нуждае отъ утеха, отъ помиряване, отъ възстановяване на вътрешния миръ, човѣкъ е въ обикновеното съзнание. Всичко това ще изчезне, когато той влѣзе въ Божественото съзнание, или тъй нареченото свръхсъзнание или козмично съзнание. Ще кажете, че трѣбва да се примирите съ Бога въ себе си. Нѣма защо да се примирявате всѣки день. Щомъ се примирите веднѣжъ, вие сте примирени вече. Щомъ сте въ

синовни отношения съ Бога, вие изпълнявате Неговата воля. Който изпълнява Божията воля, не се натъква на противоречия. Като върши Божията воля, той знае, че върши и своите работи. Човѣкъ е дошълъ на земята да свърши първо работата на Баща си, а после своята. Който не изпълнява Божията воля, има криво разбиране за нѣщата. Той живѣе първо за себе си, а после за другитѣ. Тази е причината, дето неговиятъ животъ е подобенъ на живота на листа. Докато е пролѣтъ и лѣто, листътъ стои на дървото зеленъ и свежъ. Щомъ дойде есенъта, той постепенно пожълтява, окапва и изгнива. Тръбва да се минатъ още шестъ месеца, за да се яви отново. Това е животътъ на живитѣ-умрѣли. Човѣкъ трѣбва да мине въ по-висока фаза на животъ, че и като умре, да бѣде живъ. Това е животътъ на умрѣлитѣ-живи, минаване отъ смъртъ къмъ животъ, а не отъ животъ къмъ смъртъ. Значи, съществуватъ две положения: минаване отъ животъ къмъ смъртъ и отъ смъртъ къмъ животъ. Христосъ мина първо отъ живота къмъ смъртъта, а следъ това — отъ смъртъта къмъ живота, т. е. къмъ възкресението.

И тъй, за да минете отъ смъртъта къмъ живота, трѣбва да пазите следнитѣ правила: Не внасяй капитала си въ банки, които фалиратъ. Не уповавай на временни, преходни нѣща. Уповавай само на Божественото въ себе си. Който спазва тѣзи правила, лесно се справя съ изпитанията и страданията си. Той е подо-

бенъ на авиаторъ, който знае законитѣ на летенето. При каквито мъчности да се намѣри, лесно се справя. Който не знае законитѣ на въздухоплаването, лесно обѣрква пѣтя си и пада на земята. Истинскиятъ християнинъ лесно се справя съ силитѣ на своя организъмъ, съ силитѣ на ума и на сърдцето си. Той знае, колко свѣтлина и топлина му е нужно, и така регулира силитѣ на ума и на сърдцето си, за да не произвеждатъ повече свѣтлина и топлина, отколкото имъ е нужно. Понѣкога свѣтлината е толкова голѣма, че очитѣ на човѣка не могатъ да я понасятъ; топлината е толкова голѣма, че сърдцето не издържа на нея.

Сѣщо така и идеалътъ на човѣка не трѣбва да бѣде по-високъ отъ възможността му да издържа на него. Не е позволено да правите по-голѣми усилия отъ тѣзи, които организмътъ може да издържа. Като спазвате законитѣ на разумната природа, това не значи, че изведнѣжъ ще станете светии. Светийството се постига съ течение на стотици години съзнателенъ животъ. Нѣма да усѣтите, какъ ще станете светии. Както придобивате по наследстао известни дарби и способности, така ще станете светии. Като обработвате и развивате сърдцето си, вие се готвите за светии; като развивате ума си, готвите се за гении. Работете съ вѣра върху сърдцето и ума си, за да разчитате на капиталитѣ, които се криятъ въ тѣхъ, както банкерътъ разчита на своята чекова книжка. Достатъчно е да се подпише

той на чека, за да получи, каквато сума му е нужна.

Мнозина казватъ, че човѣкъ се нуждае отъ вѣра. Каква трѣбва да бжде вѣрата му? — Да почива на връзка съ Бога, съ разумнитѣ същества. Връзката подразбира чекъ. Както безъ чекъ не можешъ да получишъ никаква сума, така и безъ връзки съ възвишенитѣ същества не можешъ да имашъ никаква вѣра. Ти не обичашъ хората, критикувашъ Бога, а очаквашъ същевременно голѣми придобивки. Не, широкъ трѣбва да бждешъ въ своитѣ възгледи и вѣрвания, никого да не сждишъ. Живѣешъ ли добре, Богъ самъ ще ти помогне, нѣма да очаква да викашъ къмъ Него за помощъ. Най-напредъ Той ще ти покаже, какъ да живѣешъ, а следъ това ще те постави на изпитъ. Така постъпва учителътъ по музика съ ученика си. Първо той го запознава съ цигулката, показва му, какъ да я държи, какъ да управлява лжка и следъ това му дава елементарни упражнения, като го напътва въ изпълнението имъ.

Често хората говорятъ за миналото си, съжаляватъ за изгубенитѣ условия. Чувате ги да казватъ: Какви бѣхме едно време! Да се говори за миналото, това значи, да не можешъ да използвашъ настоящето и бждещето. Говорете за настоящето, а не за това, че нѣкога сте били богати, здрави, учени, силни. Ако днесъ сте бедни, болни, невежи и слаби, защо не говорите за придобиване на богат-

ство, здраве, знание и сила? — Какво трѣбва да прави бедниятъ? — Да работи, за да придобие богатство. — Богатиятъ? — Да вложи богатството си въ обръщение. — Невежиятъ? — Да започне да мисли. Правата мисълъ отваря пътя на човѣка въ всички посоки.

Въ какво се заключава правата мисълъ? Какъ се прилага тя? Начинитѣ, по които се прилага правата мисълъ къмъ различнитѣ хора, сж различни. — Защо? — Защото всички не могатъ да я възприематъ по единъ и сщъ начинъ. Умоветѣ на всички хора не сж еднакво устроени и развити, да възприематъ и чувствуватъ еднакво. Очитѣ и ушитѣ имъ сжщо не сж еднакво развити. Тази е причината, дето единъ вижда предметитѣ отъ едно разстояние, а другъ — отъ друго разстояние. Ако предметътъ е много далечъ, не се вижда ясно; ако е много близо, пакъ не е ясенъ. На младини човѣкъ вижда ясно предметитѣ, на старини не ги вижда добре. За да ги види добре, трѣбва или да ги приближи до очитѣ си, или да ги отдалечи. За да вижда добре, той трѣбва да носи очила. Правилно е, обаче, и 120 годишниятъ дѣдо да вижда ясно предметитѣ, безъ очила. Нѣкой вижда добре, но, като влѣзе между хора, на които зрението е слабо, той се повлиява отъ тѣхъ и започва да не вижда ясно.

Единъ познатъ ми разправяше следната своя опитностъ. Станалъ рано сутринята и започналъ да чете вестникъ. Прочелъ всички

новини. По едно време искалъ да свали очилата си отъ очитѣ, да ги изчисти. Посегналъ да ги свали, но останалъ очуденъ: очилата не били на очитѣ му. Значи, той челъ свободно, безъ очила. Пожелалъ по-нататѣкъ да чете вестника, но не могълъ, не виждалъ вече безъ очила. — Защо не виждалъ? Защо се намиралъ подъ влиянието на мисълта, че не може да вижда безъ очила. Докато не мислилъ за очилата, виждалъ ясно; щомъ помислилъ за тѣхъ, не виждалъ вече. Това е законътъ на внушението, подъ който се намиратъ всички хора. Нѣкой казва, че има вѣра. Щомъ се срещне съ безвѣрници, и неговата вѣра отслабва. Той се разколебава въ вѣрата си и казва: Не зная, какво става съ мене. Едно време имяхъ вѣра, но сега вѣрата ми отслабна. Много естествено, препоръчали сж ти очила, и ти си повѣрвалъ, че не виждашъ, че вѣрата ти отслабнала. Ако се убедишъ самъ, че виждашъ, вѣрата ти, сама по себе си, ще се усили.

Законътъ на внушението действува въ всички области на живота, въ всички науки и изкуства. Нѣкой цигуларь свири добре, изпълнява правилно музикалниѣ пиеси, но ако попадне между немускални хора, или между голѣми критици, може да изгуби вѣрата въ себе си и да се провали. Ако е самъ, той свири добре, съ изпълнение и разбиране. Той знае, че животътъ не е само равнище, но има височини и дълбочини, има радостни и тъжни

моменти, които предава точно. Ако изнася състоянието на влюбенъ и отчаянъ човѣкъ, въ тоноветъ се предава едно настроение; ако предава любовта на нѣкой оптимистъ, тоноветъ иматъ другъ изразъ. Благородното и възвишено чувство се предава чрезъ лжка по особенъ начинъ. Добриятъ майсторъ-виртуозъ свири, както мисли и чувствува. Така той завладява публиката и се ползува отъ любовта ѝ. Следователно, като се научите да свирите точно, чисто и вѣрно, вие сте виртуозъ, на когото липсва само изпълнение. Четете ли, свирите ли, живѣете ли, трѣбва да бждете истински виртуози, да имате добро изпълнение. Само така ще бждете доволни отъ себе си. Само така ще задоволявате и окръжаващитъ. Не може да очаквате успѣхъ, ако вие не сте доволни отъ себе си.

Съвременнитъ хора говорятъ за новото въ живота, въ музиката, въ изкуството. Въ какво се заключава новото? — Въ изпълнението. — Какъ се предава изпълнението? — Чрезъ вглеждане въ малкитъ нѣща. Умѣешъ ли да предадешъ изразъ на дребнитъ нѣща, ти си изпълнителъ. Изпълнение е нужно не само въ музиката, но навсѣкжде, и въ знанието, и въ писането, и въ говоренето и т. н. Нѣкой пише, както му попадне. Той казва: Важна е идеята, а не какъ е написана и предадена. Не е така. Такова писане е обикновено. Така пишатъ всички писари. Истинскиятъ писателъ обръща внимание на граматиката и

поставя всѣка дума на нейното мѣсто. Като четете Библията, Евангелието, виждате, че има нѣщо увлѣкателно въ тѣхъ. Тѣ сж написани по особенъ начинъ, въ особени гами, и разполагатъ къмъ четене. Изпълнение е пуждено въ всички човѣшки прояви. И като се моли, човѣкъ трѣбва да знае начина, по който да нарежда думитѣ. Ако наредишъ молитвата си правилно, ще бждешъ чутъ. Ти се молишъ по единъ, по другъ, по трети начинъ, но не получавашъ отговоръ на молитвата си. Чудишъ се, коя е причината за това. Причината е въ самия тебе, не знаешъ да се молишъ.

Въ старо време имало единъ светия, който постоянно се молѣлъ на Бога, но молитвата му не се приемала. Той искалъ да знае причината за това. Единъ день, както се молѣлъ, видѣлъ единъ ангелъ, който му казалъ: Дойдохъ да ти открия, защо твоята молитвата не се приема. Преди години, когато живѣеше като обикновенъ човѣкъ, ти отне котела на една бедна вдовица. Докато не върнешъ котела ѝ, молитвата ти нѣма да се приеме. Това представя дисонансъ въ молитвата ти, поради което тя не се приема въ свѣта на хармонията.

Единъ религиозенъ човѣкъ често се молѣлъ на Бога да подобри материалното му положение. Случило се нѣщо въ живота му, което го накарало да мисли, че Богъ послушалъ молитвата му. Веднѣжъ, като се връщалъ отъ черква, видѣлъ една торба на прозореца

въ кжщата на единъ банкеръ. Помислилъ си: Ще видя, какво има въ торбата. Повдигналъ я и останалъ крайно изненаданъ: торбата била пълна съ злато. Като броилъ паритъ си, банкерътъ забравилъ торбата на прозореца. Религиозниятъ човѣкъ си обяснилъ работата, както му се искало. Той си казалъ: Молихъ се на Бога да подобри положението ми. Ето, виждамъ тази торба съ злато на прозореца и се радвамъ, че Богъ е промислилъ за менъ.

Той взелъ спокойно торбата и се върналъ у дома си. Като започналъ да се моли на Бога и да благодари за паритъ, забелязалъ, че между Бога и него застава торбата и прѣчи на молитвата му. Това продължило две седмици. Колкото пжти започвалъ молитвата си, предъ него се изпрѣчвала торбата и не му позволявала да се моли. Най-после той разбралъ погрѣшката си, вдигналъ торбата и я занесълъ на банкера, като му казалъ: Слушай, братко, твоята торба затвори пжтя ми къмъ Бога. Колкото и да се моля, молитвата ми не се приема. Азъ мислѣхъ, че ще направя нѣщо съ тѣзи пари, но се убедихъ, че тѣ не сж мои, нито ми сж нуждни. Вземи паритъ си назадъ, тѣ сж необходими за твоитъ нужди. Следователно, ако си взелъ паритъ на брата си, ще ги върнешъ. Не ги ли върнешъ, ще знаешъ, че молитвата ти нѣма да се приеме, и работата ти нѣма да върви добре. Ще върнешъ котела на бедната вдовица, ще върнешъ торбата съ паритъ на богатия

банкеръ — нищо повече. Ще знаешъ, че работитѣ не вървятъ добре, защото си взелъ чужда вещь. Ще върнешъ чуждото и ще разчиташъ само на онова, което самъ си изработилъ и придобилъ. Следователно, докато не изправишъ и най-малката си погрѣшка, все ще има нѣщо, което ще те спѣва. Може да си постигналъ много, но въ момента, когато започнешъ да се повдигашъ, ще се натъкнешъ на нѣкакво малко препятствие, което ще те спъне.

Сега азъ говоря за малкитѣ нѣща, които оставатъ скрити отъ погледа на всички, но Богъ ги вижда. Нѣма скрито-покрито, което Богъ не вижда. Не е важно, дали хората виждатъ погрѣшкитѣ ти; важно е, дали Богъ ги вижда. Понеже Той вижда всичко, затова махни всички препятствия, които стоятъ на пътя между Бога и твоята душа. Изчистете ума и сърдцето си отъ всички погрѣшки, които стоятъ като препятствия на пътя ви. И тогава, каквото пожелаете, ще ви се даде. За' каквото и да се молите, молитвата ви ще се приеме. Много котли, много торби има на пътя ви, които ви спѣватъ. Намѣрете притежателитѣ имъ и ги върнете. Върнете чуждитѣ нѣща, да не се спѣватъ въ тѣхъ. Ако сами не си помогнете, никой не може да ви помогне. Трѣбва да съзнаете, че на времето си сте имали нужда отъ котела и отъ торбата. Обаче, днесъ тѣ не ви сж нуждни. Не само че не ви сж нуждни, но сж препятствие

въ вашия животъ. Тѣ сж временни нѣща, които днесъ не ви ползватъ. Заблуждението и погрѣшката не е въ това, че си взелъ торбата съ паритѣ, но въ мисълта и вѣрата въ паритѣ. Ти мислишъ, че безъ тѣзи пари не можешъ да живѣешъ. Ти си вложилъ вѣрата си въ временни и преходни нѣща. Вложи вѣрата си въ Бога. При всички случаи на живота си, вѣрвайте и разчитайте първо на Него. Всѣки трѣбва да върне ко-тела на вдовицата, отъ която го е взелъ и торбата съ паритѣ на банкера. Само така ще се оправятъ неговитѣ работи. Освободете се отъ чуждитѣ котли и торби и така идете при Господа.

Ще кажете, че като се изнасятъ погрѣшкитѣ на хората, имаме предъ видъ нѣкого. Ние говоримъ за погрѣшкитѣ на всички хора, а не на едного. Погрѣшкитѣ на всички сж едни и сжщи. Безразлично е, кой грѣши. Когато единъ грѣши, все едно, че всички грѣшатъ. Първо Ева сгрѣши, и грѣхътъ се предаде на всички хора. Тя повѣрва на лъжливитѣ думи на змията и яде отъ забранения плодъ. Тя повѣрва, че като яде отъ този плодъ, ще стане като Бога. И съвременнитѣ хора вѣрватъ, че като ядатъ много, ще станатъ здрави и силни. Силата и здравето не идатъ отъ външната храна. Богъ храни човѣка отвътре и му дава сила и животъ да работи, да решава задачитѣ си. Който много яде, много плаща. Пазете се тогава отъ кривитѣ мисли, които сте

получили по наследство, и знайте, че силата и здравето се опредѣлятъ отъ правата мисль, правитѣ чувства и действия.

Мнозина се оплакватъ, че нѣматъ достатъчно свѣтлина въ ума си. Причината на това е, че тѣ сами сж поставили нѣкакво препятствие между душата си и Бога. Отъ тѣхъ зависи да потече отново свѣтлината. Достатъчно е да махнатъ препятствието отъ пътя си, и свѣтлината ще дойде. Препятствието, което стои на пътя имъ, е кривата мисль, че не могатъ да изпълнятъ Божията воля по липса на възможности и условия, че нѣматъ срѣдства, нѣматъ дрехи, обуца, кжща и т. н. Кжде се криятъ възможноститѣ и условията за изпълнение на Божията воля?—Въ главата на човѣка. Ще каже нѣкой, че главата му е малка, не може да ражда. Каквато да е главата му, тя носи въ себе си достатъчно възможности и условия. Отъ човѣка се изисква само добра воля да реализира това, което е вложено въ неговата глава. Ако главата му е голѣма, и плащането ще бжде голѣмо. Който прави заеми, трѣбва да плаща: колкото по-голѣми сж заемитѣ, толкова повече лихва ще плаща. Изобщо, колкото повече е дадено на човѣка, толкова повече се иска отъ него.

Съвременнитѣ хора иматъ всичко на разположение. Дадено имъ е, каквото трѣбва, нищо друго не имъ остава, освенъ да работятъ. Тѣ иматъ инструменти и учители; свирене и работа се иска отъ тѣхъ. При това, като

свирятъ, трѣбва да избѣгватъ погрѣшките. Ако направятъ една погрѣшка, диригентътъ ще я изправи. Той корегира музикантите, но и тѣ го корегиратъ. Достатъчно е да направи малка погрѣшка, за да я видятъ веднага. Не е лошо, че грѣши човѣкъ; лошо е, когато не изправя погрѣшките си. Нѣкой грѣши и се извинява, че вината не била въ него. Това не е важно, ти си длъженъ да изправишъ погрѣшката си. Пишешъ нѣщо, не туряшъ препинателните знаци на мѣсто, изяждашъ букви и т. н. Кой е виновенъ за това? Ще кажешъ, че вината е въ учителите, които не сж обърнали достатъчно внимание на работата ти. Щомъ съзнавашъ това, днесъ ти самъ ще се изправишъ; ще работишъ усилено, да придобиешъ това, което ти липсва. Счупилъ си крака си, не питай, защо си го счупилъ. Търси човѣкъ, който поправя счупени крака, да ти помогне.

И тъй, ако самъ не можешъ да изправишъ погрѣшката си, обърни се къмъ Бога, Той да ти помогне. Що се отнася до грѣхове и престѣпления, изправянето имъ е въ рѣцете на Бога. Ще се обърнешъ къмъ Него, и Той ще изпрати нѣкое разумно сжщество да ти помогне. Обаче, дойдешъ ли до погрѣшките си, това е твоя работа. Самъ правишъ погрѣшки, самъ ще ги изправяшъ. Ти свиришъ добре, лесно четешъ нотите, но ти липсва изпълнение. Ще работишъ върху него, да дадешъ изразъ на свиренето. Много хора свирятъ, но малцина сж истински музиканти. Много

хора рисуватъ днесъ, но малцина сж истински художници. Картината трѣбва да има въздухъ, дълбочина, изразъ. Отъ която страна да гледашъ една картина, тя трѣбва да има изразъ.

И тъй, бждете добри музиканти, добри художници, безъ да се представяте предъ хората, че сте такива. Нека тѣ сами ви оценятъ. Иначе, ще приличате на голѣма лампа, около свѣтлината на която се събиратъ множество мушици, комари и пеперудки. Малко е съзнанието имъ, тѣ не могатъ да я разбиратъ, но, въпрѣки това, трупатъ се около нея. Ето защо, съветвамъ ви, ако сте светии, гении, велики учени, да минавате незабелязано между хората. Какво ще разбере пеперудката отъ работата на гения? Тя нищо не разбира. Нѣкой чете Евангелието или друга свещена книга. Какво ще ѝ разправя за съдържанието? При това, тя е дошла вечеръ. Който иска да учи, трѣбва да дойде сутринъ, когато е свѣтло. Освенъ това, съзнанието ѝ трѣбва да се повдигне до такъвъ уровеньъ, да разбира нѣщата. Ще кажете, че миналото на нѣкого не е свѣтло, не може да му се помага. Оставете настрана миналото. Богъ не се занимава съ миналото на хората, но съ тѣхното настояще.

Красотата на живота се заключава въ сегашнитѣ разбирания на хората. Христосъ дойде на земята да заличи миналото на хората и да отвори пжтъ къмъ новото, къмъ любовта. Тя ще превърне злото въ добро, омразата въ любовъ. И донесъ още хората

се мразятъ, убиватъ, изнасилватъ. — Кой е правъ, кой е правовѣренъ? — Това сж въпроси на миналото. Влѣзте въ пѣтя на любовта, въ пѣтя на сегашния и бждещъ животъ. Еди-кой си нѣмалъ вѣра, не прилагалъ доброто като васъ. Не се сравнявайте съ никого. Отде знаете, каква е вашата вѣра? Опитали ли сте я? Направете опитъ, да видите, каква е вашата вѣра, колко издържа, и тогава говорете за себе си. Вѣрата и любовта предаватъ особени качества на човѣка: лицето му е свѣтло, погледътъ ясенъ и отворенъ, отношенията му съ хората нѣжни, благородни. Отъ сутринъ до вечеръ той е заетъ съ изпълнение на Божията воля. Достатъчно е да дойде при него нѣкой беденъ или боленъ, за да му се притече на помощъ. Бедниятъ се оплаква отъ положението си, но той го утешава и казва, че така, именно, му се дава възможность да познае Бога. И на болния казва сжщото.

Наистина, тежко е положението на бедния и на болния, но онзи, който носи любовта въ себе си, поема половината отъ загубата имъ и дава половината отъ печалбата си. Въ това се заключава Божественото. Това е новото учение. Ще кажете, че всѣки самъ трѣбва да носи кръста си. Това е законътъ, това е старото учение. Новото учение — учението на любовта казва: Ще вземешъ участие въ страданието на ближния си, ще понесешъ половината отъ загубата му, и ще дадешъ половината отъ печалбата си.

„Сребро и злато азъ нѣмамъ, но което имамъ, това ти давамъ.“ (— 6 ст.). Азъ пъкъ ви казвамъ: Въ името на Бога на Любовта, Който е изпратилъ своя Синъ на земята да спаси човѣчеството, нека се отворятъ умоветъ и сърдцата ви, да следвате Божия пътъ, да възприемате вѣрата, надеждата и любовта, които оживяватъ и възкресяватъ. Въ Негово име станете, вървете напредъ и работете!

„Пази свободата на душата си силата на духа си, свѣтлитъ мисли на ума си, и добритъ чувства на сърдцето си. Помни: Царскиятъ пътъ на душата е добрата мисль на духа. Помни и не забравяй: Ти не си пратенъ на земята да глождишъ изсъхналитъ кости на твоитъ предци. Не си пратенъ да се занимавашъ съ миналото. Всѣка разумна душа има опредѣлено мѣсто въ свѣта. Бжди благодаренъ на това, което ти е дадено. Изплитай своето благоденствие, както паякътъ плете своята мрежа.“ (Отъ книгата „Царскиятъ пътъ на душата.“).

— Божиятъ Духъ носи всичкитъ блага на живота.

*

14. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 22 декемврий, 1935 г. 5 ч. с. София.—Изгрѣвъ.

Причини за страданията

Често се говори за ангелитѣ, за небесния животъ. Какви качества има ангелътъ? Той се отличава съ любовъ, интелигентностъ, доброта и разумностъ. Тѣзи качества представятъ основа на небесния животъ. Безъ тѣхъ не можешъ да се повдигнешъ въ по-високъ свѣтъ отъ физическия. Има вѣрващи, които мислятъ, че и безъ знания може да се отиде на небето. Тѣ разчитатъ изключително на вѣрата и на любовта. Обаче, истинската вѣра и любовъ се основаватъ на разумността, знанието, интелигентността и доброто. Безъ тѣзи качества, ти ще вѣрвашъ, но вѣрата ти ще бжде слѣпа. Учениятъ постепенно придобива знания, които почиватъ на опита. Като опитва нѣщата, вѣрата и знанията му се увеличаватъ. Човѣкъ се ражда съ условия и възможности да бжде ученъ, но ако не работи, не развива ума си, той остава невежа. Той придобива знания всѣки моментъ; отъ сутринъ до вечеръ той складира микроскопически опити и знания въ съзнанието си. Яде ли, спи ли, разговаря ли се, той все придобива нѣщо. Започне ли да мисли за миналото си, той спира

*) Деяния на апостолитѣ, 10 гл.

развитието си. Миналото е задъ гърба ви. Щомъ сте тръгнали на пътъ, не се обръщайте назадъ, да видите, какъвъ пътъ сте изминали. Отправяйте вниманието си къмъ това, какво сте срещнали на пътя си и какво сте научили, а не колко и какъвъ пътъ сте извървили. Нѣкои религиозни хора се спиратъ върху въпроса, какво е направилъ Христосъ за човѣчеството. Тѣ си казватъ: Христосъ дойде на земята, пожертвува се за човѣчеството и изкупи грѣховетъ му. Ние сме вече спасени, нѣма защо да се безпокоимъ и да работимъ. Това е криво разбиране. Отсега натѣтъкъ ще работишъ и то повече, отколкото по-рано, преди да си съзналъ това. Следователно, човѣкъ трѣбва да работи съ постоянство и любовъ, безъ да морализира другитѣ да правятъ това, което и той прави. Ти работи, безъ да мислишъ, какво трѣбва да правятъ твоитѣ близки.

Единъ американецъ - милионеръ разполагалъ съ фабрики, кантори, работилници, поради което ималъ възможность да дава работа на мнозина. Който се осмѣлявалъ да му поиска нѣкаква помощъ, той веднага му отговарялъ: Мога да ти дамъ нѣкаква работа, да свършишъ нѣщо, но пари безъ трудъ не давамъ. Който иска да яде, трѣбва да работи. Така посрѣщалъ той всички хора, които се обръщали къмъ него за помощъ. Единъ день, като отивалъ на работа, последвала го една бедна вдовица, съ молба да ѝ даде нѣкаква помощъ. — Не да-

вамъ пари напраздно. Работи нѣщо, да си изкарашъ прехраната. — Болна, немощна жена съмъ. Имамъ и малки деца у дома, нѣма на кого да ги оставя. Най-после, отегченъ отъ нея, той ѝ подхвърлилъ единъ доларъ и казалъ: Вземи тѣзи пари и ме освободи! Дошълъ краятъ на неговия животъ. Той заминалъ за другия свѣтъ и се явилъ при св. Петъръ, съ надежда, че ще бжде приетъ въ рая. — Не бързай! — му казалъ св. Петъръ. Кжде отивашъ? — Въ рая. — Какви добрини си направилъ? — Цѣлъ животъ подкрепвахъ беднитъ. — Какъ? — Давахъ имъ работа, да работятъ и да се прехранватъ. — Но ти се ползуваше отъ тѣхния трудъ — спокойно възразилъ св. Петъръ. Посочи ми едно добро дѣло, срещу което не си получилъ нищо. Американецътъ мислилъ много и най-после си спомнилъ, че нѣкога бедна вдовица му искала помощъ и, като му дотегнала, той ѝ подхвърлилъ единъ доларъ, срещу което не получилъ нищо отъ нея. — Вижъ, този случай е особенъ, ще го разкажа на Господа и ще чакамъ отговоръ — казалъ св. Петъръ. Като се върналъ при американеца, св. Петъръ предалъ думитъ на Господа: Дайте на американеца два долара за доброто, което направилъ на вдовицата, и го изпратете на земята, тамъ да научи уроцитъ на живота.

И тѣй, който живѣе като американеца, ще отиде на онзи свѣтъ, отдето ще го върнатъ на земята само съ два долара. Кривитъ

разбирания водятъ къмъ страдания. Нѣкои майки работятъ по цѣли дни, но щомъ стане нужда дъщерята да направи нѣщо, веднага ѝ забраняватъ. Майката мисли, че ако дъщерята работи, ржцетъ ѝ ще огрубѣятъ. Тя иска ржцетъ на дъщерята да бждатъ меки, нѣжни, да я харесватъ момцитъ. Така ще я продадатъ по-скжпо. Това е криво разбиране, което ще донесе страдания и на майката, и на дъщерята. И въ религиозния животъ има подобно нѣщо. Както майката пази дъщеря си, като писано яйце, така и нѣкои проповѣдници пазятъ своитъ пасоми отъ работа на ума, за да не се натъкватъ на противоречиви идеи. Има ли нѣщо лошо, опасно въ това, че мозъкътъ на човѣка работи? Колкото повече работи, толкова по-добре за него. Всѣки човѣкъ трѣбва да работи за сжществени, а не за несжществени и преходни нѣща. Щомъ яде, човѣкъ трѣбва да работи, да мисли, да чувствува, да учи и т. н. Всичко това, въ широкъ смисълъ, наричаме работа. Като работи, човѣкъ развива ума и сърдцето си.

Следователно, прилагайте любовта за развиване на сърдцето, разумността — за ума. Прилагайте доброто за развиване на сърдцето, а истината — за ума. Любовта, разумността, доброто и истината сж качества на Божественото, което е вложено въ човѣка. Който не прилага Божественото, самъ се спъва и излага на страдания.

Често хората се запитватъ, защо страдатъ. Една отъ причинитъ на страданията имъ се дължи на факта, че тѣ не прилагатъ Божественото. Малцина прилагатъ онова, което Богъ е вложилъ въ тѣхъ. И животното страда, но причината за страданието му е друга. И да иска, то не може да приложи това, което човѣкъ прилага. Много естествено, животното е лишено отъ това, което е дадено на човѣка. Като се чувствува ограничено, то страда и се мъчи. Следователно, каже ли нѣкой, че е лишенъ отъ разумность, това показва, че не говори истината. Само животното нѣма разумность. По естество човѣкъ е разуменъ, но понякога не прилага разумността си. Щомъ не я прилага, страданията естествено го следватъ. И Христосъ страдаше за хората, за това, че не приложиха своята разумность. Учителитъ страдатъ по сжщата причина. Тѣ преподаватъ на ученицитъ си, напжтватъ ги, наставляватъ ги, но повечето отъ тѣхъ не прилагатъ това, което имъ се преподава. Който не прилага любовта, разумността, добродетелта и истината, неизбежно страда. Който ги прилага, той е щастливъ. Ще кажете, че нѣкога, въ бъдещето, все ще ги приложите. Нѣма защо да отлагате нѣщата за бъдещето. Каквото имашъ, приложи го още днесъ. — Беденъ съмъ, нѣмамъ възможность да прилагамъ. Като забогатѣя, тогава ще приложя Божественото и ще изпълня Божиата воля. — Не е така. Човѣкъ трѣбва да съзнава, че е богатъ,

че разполага съ голѣми възможности да прояви своитѣ добродетели. Ако не ги проявява, това показва, че той е скжперникъ, не иска да дава. Ако не дава и не прилага, богатиятъ ще страда и ще се чуди, защо идатъ страданията. Жалко е, когато богатиятъ страда. Другъ е въпросътъ, ако си беденъ и лишенъ отъ добродетели. Обаче, невъзможно е човѣкъ да е лишенъ отъ добродетели. Само животнитѣ сж лишени отъ добродетели. Тѣ не могатъ да се проявяватъ съзнателно. Ето защо, докато сте човѣци, използвайте всичко добро и възвишено, което е вложено въ васъ. Не го ли използвате, вие изоставате назадъ въ развитието си. Ако животното прояви доброто въ себе си, и то се издига по-високо отъ положението, въ което се намира. Ще кажете, че тѣзи нѣща се нуждаятъ отъ доказателство. Доказателство се дава на умния, на добрия, на онзи, който вижда и чува. Ако затваряшъ очитѣ и ушитѣ си, никакво доказателство не може да ти се даде. Следователно, не затваряй съзнателно очитѣ и ушитѣ си, за да виждашъ и чувашъ ясно, безъ никакви доказвания.

Освободете се отъ заблужденията, които носите отъ далечното минало. Само така ще виждате и чувате ясно. Защо трѣбва да си представяшъ нѣщата такива, каквито не сж? Защо ще мислишъ за себе си това, което не е? Искашъ да си направишъ голѣма кжща, съ много етажи. Не е лошо това желание, но трѣбва да съградишъ кжщата си толкова здра-

во, че да не се събори и те затисне. Не е лошо желанието на човѣка да бжде богатъ, да има жена или мжжъ, да има деца, но трѣбва да знае, какъ да се справя съ всичко това. Мжжътъ трѣбва да знае, какви отношения да има къмъ жена си, жената — къмъ мжжа си. Всичко, което човѣкъ има, е за добро, когато знае, какъ да се справя съ него. Не знае ли, то се превръща на зло.

И ангелътъ му рече: „Твоитѣ молитви и твоитѣ милостини възлѣзоха на поменъ предъ Бога.“ (— 4 ст.). — Този човѣкъ, на когото се яви ангелъ Господенъ, бѣше Корнилий. Ако на съвременния човѣкъ се яви ангелъ, той ще се усъмни и ще си каже, че ималъ нѣкаква халюцинация. И каквото му каже ангелътъ, нѣма да го изпълни. На единъ свещеникъ се явилъ единъ бѣлобрадъ, благочестивъ старецъ, който му казалъ: Съветвамъ те да не колишъ кокошки и агнета, и безъ тѣхъ можешъ да живѣешъ. Ако ядешъ месо, ще страдашъ. Той се замислилъ и казалъ на жена си: Не зная, истинско видение ли бѣше, или нѣкаква халюцинация, но видѣхъ, като на сънъ, бѣлобрадъ старецъ, който ми каза да не коля вече агнета и кокошки. Трѣбва да е нѣщо като сънъ. Може ли да ми се забранява да ямъ кокошка и агне, когато азъ трѣбва да осветя това месо. Нали селянитѣ си правятъ курбанъ? Кой ще чете и благослови курбана имъ? Като го осветя, все ще си хапна отъ него. Така разсждавалъ той и забравилъ думитѣ, които

старецътъ му казалъ. Обаче, видението се повторило. Сжщиятъ старецъ му се явилъ и му забранилъ строго, да не яде месо.

Явява се въпросъ: Има ли нѣщо лошо въ яденето на месо? Да се задава този въпросъ, това е все едно, да се пита, защо човѣкъ не трѣбва да краде и лъже. Да отне мешъ насилствено живота на кокошката, на агнето или на свинята, то е все едно, че лъжешъ и крадешъ. Кой е придобилъ нѣщо добро отъ кражбата и лъжата? Лошо нѣщо е лъжата. Тя е отрова, която руши организма. Ще излъжешъ, а следъ това ще търсишъ начинъ да се извинявашъ. Погрѣшката си е погрѣшка, нѣма защо да се извинявашъ. Човѣкъ прави погрѣшки, и самъ ще ги изправя. Що се отнася до изправяне на грѣховетъ, това е работа на Бога. Той е въ състояние да помогне на човѣка и да заличи грѣховетъ му. — Не мога да не правя погрѣшки. — Ако не можешъ безъ погрѣшки, можешъ поне да ги изправяшъ. Злото се заключава въ неизправяне на погрѣшките. Защо ти е даденъ умъ, ако не можешъ да работишъ съ него? Тури ума си на работа, да изправишъ погрѣшките си. Който иска да не грѣши, нека прилага любовта, разумността, добродетелта и истината.

И тъй, страдате ли, ще знаете, че сте въ изобилието на живота. Човѣкъ страда отъ изобилие и пресищане, а животното — отъ лишения и гладъ. Какво прави котката? —

Дебне мишките. Като хване нѣкоя мишка, цѣла я гълта. Следъ това се чисти, грѣе се на слънце, но все котка си остава и, въ края на краищата, ще умре отъ гладъ и лишения. — Защо? — Липсва ѝ сжщественото — проява на добродетелитѣ. Истински човѣкъ е онзи, който проявява любовта, разумността, истината и добродетелта. Този е пжтьтъ, по който човѣкъ може да стане ангелъ. Ако питате, какви сж отличителнитѣ качества на ангела, ще знаете, че той се отличава по това, че проявява великитѣ добродетели. Той знае, какъ и кога да ги употребява. Ангелътъ е следвалъ Великата школа на живота и успѣшно я свършилъ.

Като наблюдавамъ съвременнитѣ хора, по лицата имъ се чете тжга, недоволство. Всички се запитватъ: Какво ще се прави въ този свѣтъ? Болести, нещастия, бедногия ни на легнаха. Дето се обърнешъ, всѣки иска да те обере. Не можешъ да разчиташъ нито на братъ, нито на сестра. Съвременниятъ човѣкъ се намира въ положението на фалиралъ търговецъ. Когато е билъ богатъ, постоянно отварялъ тевтеритѣ си и мислѣлъ, кой има да му дава. Щомъ намиралъ имената на длъжницитѣ си, казвалъ: Този ще хвана, ще го дамъ подъ сждъ, онзи ще осжда и т. н. Като обедиѣлъ, той роптаелъ, недоволенъ билъ отъ живота, отъ хората и тѣхнитѣ отношения. Не бжди жестокъ, за да не постжпватъ и съ тебе жестоко. Защо, когато си билъ богатъ, да не простишъ дълга

на своя ближенъ? Той е беденъ, нещастенъ, нѣма защо да го сѣдишъ. Ако го сѣдишъ, освенъ че нищо нѣма да получишъ, отгоре на това ще плащашъ разноснитѣ по дѣлото. Твоята задача, като човѣкъ, не се заключава въ това, да сѣдишъ своитѣ ближни, но да изправяшъ погрѣшкитѣ си. Написалъ си едно писмо. Провѣри, да видишъ, какви грѣшки си направилъ. Изправи погрѣшкитѣ си и върви напредъ. Постави всѣка дума и всѣки препинателенъ знакъ на мѣстото имъ. Така и ти ще бѣдешъ доволенъ отъ писмото си, както и онзи, който го получи.

Кога се поставятъ запетая, двоеточие, точка, удивителенъ и въпросителенъ знакъ? Запетая се поставя при малки мжнотиин; двоеточие, точка и запетая при сръдни мжнотиин, а точка—при най-голѣми мжнотиин. Когато искашъ да кажешъ на нѣкого обидна дума, постави запетая, т. е. спри се за малко и помисли, да кажешъ ли думата, или да не я кажешъ. Удивителенъ знакъ се туря, когато сръщашъ нѣщо, което те очудва. За да изразишъ състоянието си, ти поставяшъ удивителенъ знакъ. Който поставя препинателнитѣ знакове на мѣсто, лесно нарежда работитѣ си. Всѣки народъ, който се съобразява съ тѣзи знаци, има бждеще. Каже ли нѣкой, че не признава препинателнитѣ знаци, той е твърдоглавъ, упоритъ човѣкъ. Главата му ще страда много, докато узрѣе.

Докато сте на земята, препинателните знакове сж необходими. Всъки езикъ се нуждае отъ такива знаци. Единствениятъ езикъ, който не се нуждае отъ препинателни знакове, е Божествениятъ. Той е напълно оформенъ. Всички езици, съ които си служатъ хората, иматъ нужда отъ оформяване и усъвършенствуване. Затова, въ помощъ имъ идатъ препинателните знаци. Ако мисълта ти е права, нѣма да се спирашъ, нѣма да туряшъ никаква запетая или точка. Щомъ не мислишъ право, ще се спрешъ, т. е. ще туришъ нѣкакъвъ знакъ и ще почнешъ да мислишъ. Ако не се спрешъ и не мислишъ право, непременно ще грѣшишъ. Следъ това ще започнешъ да се оплаквашъ, да страдашъ. Нѣкой пише и често изпуска известни букви. Какво означава това? Този човѣкъ отвреме-навреме задържа паритѣ на онѣзи, на които дължи. Ако е господаръ, ще плати на слугата си, но все ще му задържи нѣщо. Не задържай на човѣка нито една стотинка! Колкото дължишъ, дай му всичките пари. Ще кажешъ, че „ъ“ и „ь“ нѣматъ значение на края на думитѣ. Значи, единъ левъ повече или по-малко, нѣма никакво значение. Не е така. Вие знаете пословицата: „Капка по капка виръ става“. Този виръ може да те удави, но може и градината да ти напои. Ако искашъ да бждешъ добъръ господаръ, плати на слугата си, колкото му дължишъ. Не го заставяй да те търси, да ти напомня, че му дължишъ. Който

иска да върви въ правия път, трѣбва да бжде справедливъ.

Като се говори на хората за добъръ животъ, нѣкой се противопоставя и казва: Не ме интересува този животъ, нѣма да стана светия. Какво означаватъ тѣзи думи? Ако не иска да стане светия, какъвъ ще стане? Хората иматъ крива представа за светийството. Тѣ мислятъ, че, за да станешъ светия, трѣбва да се откажешъ отъ живота, отъ яденето, отъ обличането съ хубави дрехи. Значи, светията трѣбва да ходи босъ и окжсанъ, да не си дояжда, да живѣе като аскетъ, да гледа постоянно къмъ земята, да не се изкуси отъ нѣкоя жена. Това не е светия. Светията има право да се храни и облича добре, да има жена и деца. Не е забранено и на светията да се жени. Лошото не е въ женитбата, но въ скрититѣ, потаени желанія. Мойсей бѣше светия, но, въпрѣки това, жененъ. Аврамъ, Яковъ сѣщо бѣха свети хора, но женени. Не може да се опредѣли, дали женениятъ или неженениятъ ще влѣзе въ рай. Това се опредѣля отъ живота на човѣка. Който прилага любовта, разумността, истината и доброто, независимо това, дали е жененъ, или нежененъ, той е въ рай. Който не прилага тѣзи добродетели, той е въ ада. Добриятъ животъ опредѣля мѣстото на човѣка, а не положението му като жененъ и нежененъ. Много неженени сѣ въ ада, и много женени — въ рай. И обратно: има женени въ ада и неженени въ рай.

И тъй, новото учение изисква отъ всички да прилагатъ любовта, разумността, истината и добродетелта, и като женени, и като неженени. Ако жената се омъжи, и мъжътъ ѝ прѣчи да изпълнява Божията воля, по-добре да остане сама, неженена. Ако мъжътъ се ожени, и жена му прѣчи да следва Божия пътъ, по-добре да остане самъ, нежененъ. Ако неженениятъ, мъжъ или жена, не може самъ да изпълнява Божията воля, по-добре да се ожени, и двамата заедно да служатъ на Бога. Изучавайте нѣщата отъ гледището на възвишения животъ, на живота на Духа, а не отъ физическо гледище, отъ гледището на плътта. Новото учение изисква свободни хора, служители на възвишеното. Следователно, който се ограничава, смущава и безпокои, не е ученикъ на новото учение. Който има миръ въ душата си, свѣтлина въ ума си и топлина въ сърдцето си, той е ученикъ на новото учение. Той лесно се учи и възприема, лесно придобива знания. Много езици, много науки знае той, но крайната целъ на учението му е познаване на Божествения езикъ. Знае ли този езикъ, той знае всички земни езици. Ще кажете, че не е нужно да знаете свѣтскитѣ езици. Първо ще изучавате човѣшкитѣ езици, а после — Божествения езикъ. Какво ще правите на земята безъ знанието на езици? Ще срещнете на пътя си дявола, който знае 12 езика. Какъ ще се справите съ него? За да издържите на изкушенията, на които той ви

поставя, трѣбва да знаете поне два езика повече отъ него. Колкото повече знания имате, толкова по-лесно ще се справите съ него, лесно ще издържите на този двубой.

Като се говори за изучаване на езицитѣ, мнозина ще се обезсърчатъ, като не могатъ да научатъ 12 езика. Отъ човѣка зависи, за колко време може да научи единъ езикъ. Нѣкой може да научи 12 езика за 12 часа, другъ — за 12 дѣня, трети — за 12 седмици, четвърти — за 12 месеца, за 12 години, за 12 вѣка и т. н. Има хора съ силна паметъ, които бързо учатъ и схващатъ. Разказватъ за едного, че могълъ да запомни 35 хиляди думи, прочетени една следъ друга, безъ никаква последователностъ и връзка между тѣхъ. Той ги възприемалъ веднага и ги повтарялъ въ правъ и обратенъ редъ. Ако единъ свѣтски човѣкъ има толкова силна паметъ и може да запомни много думи, безъ смисълъ и значение, защо духовниятъ човѣкъ да не изучи нѣколко езика? Защо да не усили паметта си повече отъ свѣтския човѣкъ? Той говори за Бога, за ангелитѣ, за онзи свѣтъ, а не може да запомни, какво е челъ или чулъ. Това не е духовенъ човѣкъ. Свѣтътъ е създаденъ за човѣка, да изучава природата, живота и тѣхнитѣ прояви. Който не разбира предназначението си, очаква да слѣзе Духътъ върху него, както нѣкога върху апостолитѣ, и да го научи на всичко. Духътъ слиза само върху онзи, който учи, работи и прилага наученото.

Духътъ слиза само върху онзи, който прилага любовта, разумността, истината и добродетелта. Не ги ли прилага, Духътъ остава далечъ отъ него.

Като се говори много на хората, тѣ мислятъ, че нищо не знаятъ, и се обезсърдчаватъ. — Какво имъ е нужно, за да не се обезсърдчаватъ? — Да пречистятъ библиотекитѣ на своя мозъкъ и да турятъ потрѣбното на едно мѣсто, а непотрѣбното на друго. Тѣ се нуждаятъ отъ сжщественно знание, а не отъ несжщественно. Последното трѣбва постепенно да се изхвърля, да не се товари мозъка на праздно. Ще кажете, че страдате отъ непознаване на хората, поради-което влагате въ човѣка повече, отколкото трѣбва, и се натѣквате на противоречия. Лесно се познава човѣкъ. Достатъчно е да видите, гори ли въ него свещениятъ огънь, или не. Ако гори, той е човѣкъ, който проявява великитѣ добродетели. Ако не гори, той е живъ-умрѣлъ, той е изгасилъ Божественото въ себе си. Работете върху добродетелитѣ въ себе си, да оживѣете. Иначе, ще бждете човѣкъ съ прояви на животинското начало въ себе си. Това не значи, че сте животни, но животинското ще се проявява често и ще бжде въ борба съ човѣшкото и Божественото. Ето защо, който работи върху себе си, той дава предимство на Божественото начало, което лесно разрешава въпроситѣ. Изучавайте себе си, изучавайте растенията и животнитѣ, като

символи въ живота. Тѣ представятъ азбука на природата. Разумниятъ човѣкъ изучава тази азбука и по нея чете законитѣ, съ които живата природа си служи. Всичко, което ни обикаля, е книгата на Божията мъдростъ. Разтворете тази книга и четете това, което Богъ е написалъ въ нея.

Много хора четатъ книгата на мъдростта, но малцина я разбиратъ. Каква е разликата между онзи, който разбира и свободно чете книгата на мъдростта, и онзи, който я чете и не разбира? Първиятъ се ползува отъ всичко, което го обикаля, влиза въ общение съ живата природа, а вториятъ остава беденъ и невежа. Той вижда нѣкое животно и казва: Животно е това! Кажете и отминете, безъ да му обърнете внимание. Обаче, първиятъ влиза въ разговоръ съ всичко живо и обогатява речта си. За него всѣко животно, мушица, растение е буква отъ свещената азбука на мъдростта. Чрезъ тази азбука той осмисля живота си. Безъ нея всичко се обезсмисля.

И тъй, свързвайте се съ разумната природа, за да разширявате своя погледъ върху живота и да се освободите отъ наследствени тѣ заблуждения. Злото, лошото въ човѣка се крие въ наследенитѣ нѣща, а доброто се явява като дарба, Божи даръ, Божие благословение. Забележете, когато се говори за лошитѣ прояви на човѣка, имаме предъ видъ онова, което е наследилъ той отъ майка и баща, отъ дѣдо и баба. Стане ли въпросъ за доброто въ

човѣка, имаме предъ видъ онова, съ което Богъ го надарилъ. Каже ли нѣкой, че не може да обича всички хора, това подразбира прояви на ограниченото човѣшко естество. По плътъ човѣкъ е ограниченъ, не може да обича всички. По духъ, обаче, той има възможность да обича всички. Възможноститѣ на плътта сж ограничени, а на духа — неограничени.

И тъй, обичайте всички хора въ ума, въ сърдцето, въ душата и въ духа си, безъ да се спирате върху въпроса, кой е праведенъ и кой не; заслужава ли да бжде обичанъ, или не. Казано е въ Писанието: „Богъ дава своето благословение и на добритѣ, и на злитѣ.“ Ако Богъ търпи лошитѣ хора и имъ помага, колко повече ние трѣбва да ги търпимъ. Богъ търпи и вълка, който дави овцетѣ, но не го освобождава отъ последствията на постѣпкитѣ му. И лошиятъ човѣкъ е свободенъ въ действията си, но не е свободенъ отъ последствията. Ще кажете нѣкой, че не трѣбва да бжде добъръ съ хората. — Защо да не е добъръ? — Да го не тъпчатъ. Който не иска да го тъпчатъ, трѣбва да прояви любовта, разумността, истината и добродетелта. Той е човѣкъ, който мисли право. Такъвъ човѣкъ никой не го тъпче, той е силенъ и свободенъ. Щомъ не мисли право, всички го тъпчатъ. Така постѣпватъ и съ животнитѣ, които не мислятъ и не проявяватъ любовъ. И животнитѣ понѣкога обичатъ, но главно своитѣ малки, или подобнитѣ отъ своя родъ. Котката обича другитѣ котки, не ги

предизвиква и мъчи, но не обича мишката, птичката и др. Ако кажемъ, че котката обича мишката, подразбираме, че обича да яде мишка. Щомъ я изяжда отъ любовъ, това не е истинска любовъ. Така тя обича и птичката

Да се върнемъ къмъ основната мисль — причини за страданията. Помнете: човѣкъ страда отъ изобилие, защото не проявява онова, което му е дадено. Животното страда отъ недоимѣкъ. Казвате: Какво ще стане съ насъ, ако раздаваме всичко, което ни е дадено? Кжде ще му отиде краятъ? Не мислете за края на нѣщата. Мислете за началото на нѣщата. Бждете като изворитѣ, които постоянно даватъ. Давайте отъ себе си, и не се страхувайте. При това, увеличавайте възможноститѣ си поне мислено. Ако можешъ да дадешъ днесъ единъ левъ, мисли, че утре ще дадешъ десетъ лева, на другия день — сто, после — хиляда и т. н. Така постѣпва Богъ. Щомъ и ти постѣпвашъ така, ще се ползувашъ отъ Божието благословение. Бждете щедри въ даването. „Даромъ сте взели, даромъ давайте!“ „Давайте, за да ви се даде!“ Богъ е далъ хиляди блага на разположение на човѣка, но той ги е скрилъ, че нито самъ се ползува, както трѣбва, нито на другитѣ дава. Не бждете като ленивия слуга, който заровилъ таланта въ земята, да го върне на господаря си. Той не познавалъ господаря си, мислѣлъ, че е скѣперникъ. Но като се върналъ, господарѣтъ му казалъ: „Рабе

лениви и лукави, като си мислѣлъ, че жѣна тамъ, дето не съмъ сѣлъ, защо не даде поне таланта подъ лихва, да придобиешъ нѣщо?“

Сега азъ ви говоря, безъ да ви сѣдя. Сѣдятъ ли нѣкого, той не може да учи. Искамъ да ви кажа, че не могатъ да ви обичатъ, ако и вие не обичате. Не можете да бждете разумни, ако не мислите право; не можете да бждете свободни, ако не обичате истината; не можете да очаквате добро, безъ да приложите добродетелта. Давайте отъ себе си, прилагайте добродетелитъ си, за да не ви заставятъ насила да давате.

Вѣтърътъ, дѣждътъ и слънцето се разговаряли, кой отъ тѣхъ може да свали кожата на овчаря. Вѣтърътъ казалъ: Достатъчно е да духна, за да го накарамъ да свали кожата си. Засвирилъ, задухалъ вѣтърътъ, но овчарътъ все по-добре се загъвалъ. Не успѣлъ вѣтърътъ да свали кожата на овчаря. Дошълъ дѣждътъ, придруженъ съ студъ, и безмилостно зашибалъ по лицето и тѣлото овчаря, дано му свали кожата. Колкото повече шибалъ, толкова по-плътнo овчарътъ затѣгалъ кожата си. Дошълъ редътъ на слънцето. То се усмихнало и кротко казало: Ще се опитамъ и азъ, да видя, какво мога да направя. Тихо и спокойно се показало то на хоризонта и постепенно се издигало все по-нагоре. Колкото повече се издигало, толкова по-горещо ставало. Овчарътъ не могълъ вече да понася горещината му и се принудилъ да свали кожата си. И тѣй, когато

Божията Любовъ напече човѣка, той непременно ще свали кожата отъ гърба си.

Вложете любовта въ душата си, разумността въ ума си, доброто въ сърдцето си и вървете напредъ. Само така ще постигнете всичко, което желаете. И царе може да станете — царе на себе си, на своята вътрешна държава. Който може да се управлява, той е царъ на себе си. Той отваря вратитъ на затворитъ и пуца затворниците си на свобода. Той е далъ ходъ на Божественото Начало въ своя животъ. За него се казва, че не умира и вѣчно живѣе. Животинското, животното въ човѣка умира, а той постоянно и вѣчно живѣе. Той минава отъ смъртъ въ животъ. Който е повѣрвалъ въ Бога, вѣчно живѣе. Усѣмни ли се въ Него, смъртъта неизбежно го следва.

Казано е за Бога, че не гледа на лице, а на сърдце. Той не се спира върху вашето минало, но гледа, ставате ли по-красиви, по-богати, по-добри и по-разумци. Ако съзнанието ви постепенно се пробужда, казвамъ ви: Откажете се отъ свинетъ, земете торбичкитъ си и се върнете при своя Баща. Кажете му: „Отче, съгрѣшихме предъ Тебе, съгрѣшихме на небето и на земята. Приеми ни като Твои слуги. Ние сме готови да приложимъ любовта, мъдростта, истината и добродетелта и да Ти служимъ съ радостъ.

Това изисква новиятъ животъ отъ васъ. Това значи, да бъдете ученици на новото учение.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ
блага на живота.

х

15. Утринно Слово отъ Учителя, държано на
29 декемврий, 1935 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Знайниятъ Богъ

Намѣрихъ едно капище, на което бѣ написано: „Незнаемому Богу.“*)

Когато Павелъ проповѣдваше на евреитѣ, почти нѣмаше разлика въ живота на онѣзи, които познаваха Бога и онѣзи, които не Го познаваха. И еднитѣ, и другитѣ живѣеха почти по единъ и сжщъ пачинъ. Тогава, на какво се дължи човѣшкото развитие? Общо, или единично е развитието? Отдѣлнитѣ лица се развиватъ единично, а народътъ се развива по опредѣленъ пжтъ. Каквото и да му се проповѣдва, той неотклонно следва своя пжтъ. Отъ хиляди години вълкътъ е единъ и сжщъ въ проявитѣ си. Ако е станала нѣкаква промѣна, тя е микроскопическа. Може би, днесъ той дави овцетѣ по-малко, отколкото въ далечното минало. Това се дължи на факта, че днесъ овцетѣ се намиратъ подъ защитата на човѣка, а не на съзнанието на вълка — да не дави овцетѣ. Ако срещне сто овце на пжтя си, той ще издави всичкитѣ. Питатъ ли го, защо прави това, и той не знае. Предполага се,

*) Деяния на апостолитѣ, 17:23.

че това масово даване на овце се дължи на излишната енергия на вълка. Сжщото правятъ и мухитѣ. Когато времето се разваля, събира се повече електричество въ атмосферата, което се натрупва върху хоботчетата на мухитѣ. За да се освободятъ отъ електричеството, което ги дразни, тѣ хапятъ хората. — Кога се разваля времето? — Когато животътъ на хората се влошава.

Явява се въпросътъ: сегашнитѣ хора ли сж по-добри, или онѣзи, които сж живѣли въ миналото? На този въпросъ не може да се даде обективенъ отговоръ. Каквото да се каже, отговорътъ ще бжде субективенъ. Не можемъ да кажемъ, дали съвременнитѣ хора сж по-добри, или по-лоши отъ онѣзи, които сж живѣли въ далечното минало. Ако семейниятъ въпросъ се разглежда отъ положението на жената, вината за погрѣшкитѣ въ него се дължатъ на мъжа; ако се разглежда отъ положението на мъжа, вината ще бжде въ жената; ако се разглежда отъ положението на децата, вината ще бжде въ родителитѣ; и най-после, ако се разглежда отъ положението на родителитѣ, вината ще бжде въ децата. Отъ което гледище да се излиза, все ще дойдемъ до субективното схващане на хората. Нашата задача не се заключава въ търсене погрѣшкитѣ на този или на онзи. Това нищо не ни ползува. Погрѣшкитѣ трѣбва да се изправятъ, а не да се изнасятъ.

Срѣщате единъ коларь и му казвате, че оситѣ на колата сж повредени и го заставяте да спре. Той слиза отъ колата си, напеежда се тукъ-тамъ, не вижда никаква повреда и казва: Не разбирамъ, къде се крие повредата. И да я намѣря, не мога да я поправя. Атъ не съмъ правилъ колата, другъ нѣкой я правилъ. Качва се отново на колата си, шибва конетѣ и казва: Ще карамъ съ нея, докато мога. Щомъ престане да върви, ще слѣза и ще продължа пжтя си пешъ. Каквото е отношението на коларя къмъ колата, такова е отношението на човѣка къмъ неговия животъ. Казватъ на нѣкого, че не живѣе добре. Той се оглежда натукъ-натамъ, не знае, какъ да изправи живота си. Започватъ да му проповѣдватъ да бжде справедливъ, честенъ, милосърденъ и т. н. Той се чуди, какво да прави. Какъ да стане милосърденъ? Какъ да стане справедливъ? Най-после, като не може да изправи живота си, както хората го съветватъ, той трѣгва по своя пжтъ и казва: Другъ ми е далъ животътъ, Той ще ме научи, какъ да го изправя. Наистина, има нѣщо дълбоко въ човѣка, което му нашепва, какъ да постжпва. Той чувствува вътрешно, справедливо ли е постжпилъ, или не.

Единъ познатъ ми разправяше, че колкото пжти се опитвалъ да говори на близкитѣ си, че нѣма другъ животъ, че Богъ не съществува, вътрешно нѣщо го изобличавало и му казвало: Не лъжи себе си, не лъжи и

своитѣ близки. — Не зная положително, дали сѣществува другъ животъ. — Ако не знаешъ, не говори. Какъ смѣешъ да говоришъ за нѣща, за които нищо не знаешъ? Ако се опитамъ да говоря за смъртъта, сжщиятъ гласъ ме изобличава: Отде знаешъ, че смъртъ сжществува? Ако искашъ да говоришъ за нѣщо, говори за живота. Ти живѣешъ и познавашъ живота. Обаче, какво ще говоришъ за смъртъта, когато не си умиралъ? За смъртъта може да се говори само на теория.

Сега и вие искате да знаете, има ли бждещъ животъ. Защо ви е бждещиятъ животъ? Ако не можете да живѣете добре въ сегашния моментъ, бждещето нѣма отношение къмъ васъ. Сегашниятъ животъ опредѣля вашето бждеще. Има смисълъ болниятъ да говори за бждещъ животъ, но не и здравиятъ. Болестъта е противоречие за болния, и той мечтае за другъ животъ, въ който нѣма болести и страдания. Тѣй щото, когато хората говорятъ за бждещъ животъ, ние разбираме желанието имъ да живѣятъ спокойно, добре, безъ болести, страдания, мжчнотии и противоречия.

Едно се иска отъ човѣка: да се освободи отъ заблужденията си. За тази цель, той трѣбва да се вглѣби въ себе си, да види, какво е писалъ тамъ Богъ и на Него да уповава. Хората лесно се заблуждаватъ, защото уповаватъ на различни авторитети. Свѣтскиятъ казва: Еди-кой си ученъ така писалъ. Религиозниятъ казва: Еди-кой си пророкъ или

апостолъ така писалъ. И едното, и другото мнение е важно, но какво ще кажешъ ти? Какъ мислишъ ти върху даденъ въпросъ? Едникъ си ученъ, философъ отрича сѣществуването на Бога, на възвишения свѣтъ.

Има нѣща, които могатъ да се отричатъ, но има нѣща, които по никой начинъ не могатъ да се отричатъ. Какъ ще отречешъ въздуха, водата, свѣтлината, храната? Какъ ще отречешъ живота? Достатъчно е да те стисне нѣкой за врата, за да кажешъ: Въздухъ искамъ! Какъ ще отречешъ живота? Можешъ да не живѣешъ, както искашъ и разбирашъ, но както и да живѣешъ, все е животъ. И кучето живѣе, макаръ, че не разбира живота си, но вие не можете да отречете и неговия животъ. Всѣки е опиталъ живота и неговитѣ блага, затова не може да го отрече. На думи всичко може да се каже, но действителността е друга. Колкото и да отрича нѣщата, човѣкъ не може нито да ги създаде, нито да ги унищожи. Той може само да констатира нѣщата, но не и да повлияе на тѣхното сѣществуване. Освободете се отъ личното гледане и схващане на нѣщата. Нѣкой казва, че всѣко нѣщо, което му се отразява благоприятно, е добро. Не всѣко нѣщо приятно за васъ е добро; и не всѣко неприятно е зло. Има случаи, когато неприятнитѣ за васъ нѣща сѣ приятни на други. На крадеца е приятно да бръкне въ нѣкой джобъ и да вземе известна сума, но това не е приятно на онзи, който е обранъ.

Казано е въ Библията: „Не кради!“ Споредъ нѣкои философи кражба не сѣществува. Тѣ казватъ, че не може да се открадне единъ предметъ, защото не може да се изнесе вѣнъ отъ земята. Може само да се премѣсти отъ едно мѣсто на друго, но все пакъ той си остава на земята. Въ сѣщностъ, ограбениятъ мисли другояче. Той казва: Всѣки човѣкъ представя особенъ свѣтъ. Следователно, когато нѣкой ме обере, моитѣ нѣща отиватъ въ другъ свѣтъ, въ свѣта на крадеца. И философскиятъ възгледъ за кражбата, и възгледътъ на обрания сѣ особенъ родъ коментарии на въпроса. Това е все едно, да разглеждате въпроса, защо нѣкои хора сѣ добри, а други — лоши. Добриятъ казва, че такъвъ се е родилъ; и лошиятъ казва, че такъвъ е роденъ. Ябълката е създадена да ражда ябълки, а трѣнътъ е създаденъ трѣнъ. Нито ябълката може да стане трѣнъ, нито трѣнътъ може да ражда ябълки. Ябълката може да подобри естеството си, да се облагороди, но не може да стане нито круша, нито друго нѣкое дърво. Следователно, колкото и да разисквате върху въпроса, може ли животътъ да се подобри, ще знаете, че човѣшкиятъ животъ може да се подобри и измѣни, но не и цѣлокупниятъ. Като облагородява характера си, човѣкъ постепенно подобрява живота си. Ето защо, стремете се да подобрите своя животъ, но не да измѣните общия, цѣлокупенъ животъ.

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ ново възрѣе, ново разбиране на живота. За да се домогнатъ до новото, тѣ трѣбва да изхождатъ отъ Божественото въ себе си, косто различава нѣщата и опредѣля, кои сж прави и кои криви. Вънъ отъ Божественото никакъвъ идеалъ не сществува. Безъ него животътъ на човѣка е подобенъ на животинския. Всички пороци и слабости въ човѣка се дължатъ на животинското му естество. Той възприелъ качества на животнитѣ, затова понякога проявява инстинктитѣ и желанията на мечката, вълка, тигъра, заека и др. Напримѣръ, двама души се скарватъ и се проявяватъ като мечка, тигъръ, змия и др. Единиятъ казва за другия: Ще изпия кръвчицата му! — Така постѣпва и мечката. Това не е нѣщо ново. Другъ казва: Ще го одуша! — Така постѣпва паякътъ. Човѣкъ възприелъ качества на животнитѣ и, за да се освободи отъ тѣхъ, трѣбва да работи съзнателно върху себе си. Не е лесно да станешъ истински човѣкъ, създаденъ по образъ и подобие на Бога. Значи, човѣкъ минава отъ животинската фаза въ човѣшката и отъ човѣшката въ Божествената. Всички хора ходятъ на два крака, но не всички иматъ човѣшко сърдце. Затова е казано въ Писанието: „Ще имъ отнема каменното сърдце и ще имъ дамъ плътско, т. е. човѣшко.“

Съвременнитѣ хора се намиратъ въ периода на познаване на доброто и злото. Позна-

ването на злото води къмъ животинското царство, а познаването на доброто—въ човѣшкото царство. Запитвате, защо човѣкъ трѣбваше да яде отъ забранения плодъ. — Защото още не бѣше ликвидиралъ съ животинското начало въ себе си. Богъ му забрани да яде храни, които ялъ въ далечното минало, когато билъ въ животинското царство. Той му каза: Ако ядешъ отъ забранения плодъ, ще страдашъ и ще умрешъ. Животнитѣ минаватъ презъ страдания, каквито човѣкъ не може да си представи. Тѣ нѣматъ сѣдилища, нѣматъ никакво право, на което да разчитатъ. Въ животинското царство правото е на силния. Като дойде нещастieto, животнитѣ упражняватъ краката си. Колкото побързо бѣга животното, толкова по-голѣма е вѣроятността да се спаси. Спасението му е въ бѣгането. Достатъчно е да проникнете въ живота на рибитѣ, да видите какъвъ адъ сѣществува тамъ. Тѣ се гълтатъ едни - други, безъ да могатъ да протестираатъ, да търсятъ своето право.

Страшно е положението на сѣществата, за които нѣма законъ и справедливостъ. Единственото сѣщество, което днесъ се ползува отъ закона на правото и справедливостта, е човѣкътъ. Като се натѣква на нисшето и висшето начало въ себе си, той започва да се бори, докато едното отъ тѣзи естества вземе надмощие. Божественото въ него му казва: На вълка е позволено да дави овцетѣ, но на тебе,

като човѣкъ, не е позволено. На паяка е позволено да оплете муха въ мрежата си, но на тебе, като човѣкъ, не е позволено това. Нѣмашъ право да оплетешъ подобния си въ своята мрежа! За да прояви Божественото, човѣкъ трѣбва да върва въ него. Ще кажете, че човѣкъ трѣбва да бжде добъръ. Въпросътъ не е за добрината на човѣка, важно е той да постави Божественото за основа на своя животъ. Останалото ще дойде само по себе си. Златото съществува на земята, нѣма да го създаваме днесъ. Необходимо е само да се тури въ обръщение. Следователно, не се стремете да бждете добри.—Защо?—Защото доброто е вложено въ васъ. Обаче, застанете на страната на доброто. Това е естествениятъ пѣтъ на човѣшкото развитие. Тамъ, дето доброто не е поставено за основа на живота, иде израждането, разрушаването. Съ това се обяснява изчезването на човѣшки раси, на отдѣлни народи, общества, семейства и индивиди. Само онѣзи раси, народи, общества и семейства ще останатъ за вѣчни времена, които сж поставили Божественото Начало за основа на живота.

Иде день, когато положението на цѣлото човѣчество ще се подобри. Какъ и кога ще стане това?—Когато хората тръгнатъ по естествения пѣтъ на развитие. Този пѣтъ се определя отъ закона на любовта. Той изключва войнитѣ, които досега сж ставали и ставатъ. Много войни, външни и вътрешни, сж става-

ли, но човѣчеството още не се е освободило. И войнитѣ сж донесли известни блага, но по-голѣми сж разрушенията отъ тѣхъ, отколкото благата. Хората сж дошли до мисълта, че съществува Божи Промисълъ, но често се разколебаватъ въ него: ту вѣрватъ въ съществуването му, ту се съмняватъ. Щомъ изгубятъ вѣра въ Божия Промисълъ, тѣ започватъ да вѣрватъ въ паритѣ. Мнозина гледатъ на паритѣ, като на божество, и казватъ: Има Богъ въ свѣта. Щомъ изгубятъ паритѣ, и вѣрата въ Бога изчезва. Истински вѣрващъ е онзи, който, при всички условия въ живота си, уповава на Бога. И като богатъ, и като беденъ, той признава Бога и на Него се надѣва.

Какво прави, обаче, онзи, който изгубва паритѣ си, общественото си положение и остане на пѣтя, безъ никаква помощъ? Той се моли на Бога, но не получава отговоръ на молитвата си. Ако при това положение вѣрата му не се разколебае, той е издържалъ изпита си. Той влиза вече въ Божествения свѣтъ и разполага съ голѣми възможности. Не търси вече помощъ и подкрепа отвънъ. Докато разчитате само на външна помощъ, вие сте на кривъ пѣтъ. Отвънъ се даватъ само условията на човѣка, а отвътре — възможноститѣ. На земята човѣкъ е екскурзиантъ. Дето замръкне, трѣбва да си запали огънь, да се стопли и изсуши, ако дѣждъ го е валѣлъ. Дърва лесно може да намѣри, но кибритъ трѣбва да си носи. Дървата и кибритътъ представятъ

условията, а възможността е въ самия него. Той ще нареди добре дървата, ще тури запалка и ще цъкне кибрита. Щомъ запали огъня, има право да се ползува отъ него. Следователно, който не носи огъня въ себе си, нищо не може да направи.

Съвременнитѣ хора се запитватъ, защо сжществуватъ противоречията въ живота. Една отъ причинитѣ за противоречията между хората е отсъствието на огънь. На всички сж дадени условия и възможности, но малцина проявяватъ възможноститѣ си. — Какво представятъ възможноститѣ въ човѣка? — Вжтрешниятъ огънь. Огънь трѣбва да имате! Който носи огъня на любовта въ себе си, той е ученъ, силенъ, свободенъ. Дето и да отиде, навсѣкжде ще бжде добре приетъ. Който нѣма огъня на любовта въ себе си, той е слабъ и невежа. Дето е любовта, тамъ е изобилието, свѣтлината, свободата и знанието. Съ това се обяснява, защо нѣкои хора успѣватъ и въ учение, и въ придобиване на богатства, а други живѣятъ въ лишения, въ мжчнотии и страдания. Когато между господаря и слугата има любовъ, и двамата изпълняватъ задълженията си правилно: слугата работи добре и съ усърдие, а господарьтъ увеличава заплатата на слугата си. Дето любовта отсъствува, отношенията между хората сж неправилни.

Едно е нужно на сегашнитѣ хора: да поставятъ любовта, вѣрата и надеждата за основа на своя животъ. — Коя любовъ? —

Христовата. — Коя вѣра и надежда? — Христовата. Заради любовта си къмъ Бога, Христосъ се пожертвува за цѣлото човѣчество. Спасението на човѣчеството зависи отъ любовта. Който люби, ще бжде спасенъ. Любовта е мощна сила, която прониква въ съзнанието на човѣка, за да разбере, че благата въ живота сж общи и достъпни за всички хора. Всѣки ще се ползува отъ тѣхъ споредъ нуждитъ си, безъ да ги трупамъ, безъ да се осигурява. Богъ осигурява човѣка за единъ день, а дяволътъ — за десетки години. Въ желанието си да се осигури за далечното бъдеще, той забравя сжщественото, отдалечава се отъ него и, докато се осигури и успокои, дохожда смъртъта и го завлича. Защо му е това богатство? Кжде остава осигуровката му? Вложете любовта и вѣрата си въ Бога и на Него уповавайте!

Съвременното общество трѣбва да се постави на нова, здрава основа, съ нови разбирания. Старитъ разбирания сж дали своето; новото време изисква нови разбирания. Едно време, споредъ стария законъ, евреитъ принасяли жертва на Бога за прощение на грѣховетъ, но днесъ този начинъ за изкупване на грѣховетъ не се прилага. Църквата лесно разрешава въпроса за прощаване на грѣховетъ и престѣпленията. Обаче, сждътъ не прощава лесно грѣховетъ и престѣпленията на хората. Противъ тѣхъ се завежда дѣло и, ако обвиняемиятъ не се оправдае, турятъ го

въ затворъ за нѣколко години. Жертвата не изкупва грѣховеѣ. Човѣкъ се освобождава отъ погрѣшките, когато ги изправи и престане да грѣши. Това се постига само при изобилието на живота. Докато живѣе въ лишения, той все ще грѣши. Недоимъкътъ ражда злото, а изобилието — доброто.

Пазете се, да не се прояви животинското естество въ васъ, да ви напакости, както разярената котка може да се хвърли и върху господаря си. Единъ познатъ разправяше своя опитность съ котката си. Единъ день тя влѣзла въ стаята му и изяла голѣмо парче сирене. Той се ядосалъ и решилъ да я накаже. Набилъ я така, та да помни, другъ пжтъ, да не краде отъ господаря си. Гнѣвътъ му се предалъ на котката, и тя, като разбрала какво я очаква, събрала всичката си смѣлость и се готвѣла да се хвърли срещу господаря си. Той се уплашилъ отъ смѣlostъта ѝ и решилъ да избѣгне катастрофата. Ако бѣше се докоснала до него, тя щѣше да обезобрази лицето му съ ноктитѣ си. И животинското естество въ човѣка може да се опълчи противъ него, както котката противъ господаря си. Какво ще правишъ тогава? Ще отворишъ вратата на стаята си, да излѣзе вѣнъ, както постъпилъ господарьтъ съ разярената котка. Христосъ казва: „Не противи се на злото!“ Злото въ човѣка е неговото животинско естество. За да не пострадашъ отъ него, ще приложишъ методъ, чрезъ който ще го укротишъ. Щомъ

се прояви това естество въ тебе, ти ще стоишъ далечъ, нѣма да се свързвашъ съ него. Ако си възседналъ лудъ конь и не можешъ да го укротишъ, слѣзъ отъ него, извади юлара му и го пусни въ гората на свобода. Останешъ ли на гърба му, ще ти се случи нѣкакво нещастие. — Искамъ да го възпитамъ, да стане кротъкъ. За да го укротишъ, нужно ти е време. А сега не чакай да те хвърли коня отъ гърба си, ти самъ слѣзъ на земята и го пусни въ гората.

Защо идатъ нещастия и страдания въ живота на хората? — Защото не искатъ да слѣзатъ отъ гърба на лудия конь. Другъ е въпросътъ, ако знаете езика на животнитѣ. Тѣ се подчиняватъ на човѣка само тогава, когато той ги разбира и влиза въ положението имъ. Има индуси, които знаятъ езика на змиитѣ, на свирепитѣ животни и се разговарятъ съ тѣхъ. Змията е жестока, но се привързва къмъ човѣка. Чрезъ музиката тя може да се укротява. Който знае нейния езикъ, разговаря се съ нея, и тя не го хапе. Нѣкои пчелари работятъ съ пчелитѣ спокойно, безъ да ги жиятъ. Тѣ отварятъ свободно кошеритѣ на пчелитѣ и вадятъ медъ, безъ да ги ужили ни една пчела. Понѣкога всички пчели излитатъ отъ кошера, кацатъ върху пчеларя, и той свободно си ходи отъ едно мѣсто на друго, върши работата си, безъ да ги жиятъ. Всички сжщества сж свързани помежду си, но трѣбва да знаете езика имъ, да ги разбирате.

Връзката се дължи на обичята имъ къмъ човѣка. Щомъ го обичатъ, тѣ се привързватъ къмъ него.

И тъй, изучавайте животнитѣ, да познавате качествата имъ. Когато искатъ да кажатъ за нѣкого, че не постъпва добре, наричатъ го животно. Значи, той проявява животинското си естество за смѣтка на човѣшкото, което се отличава съ разумностъ. Животното нѣма представа за Бога и, ако се кланя на нѣкого и го зачита, това е незнайниятъ Богъ. Обаче, истинскиятъ човѣкъ се кланя на знайния Богъ, т. е. на Бога на любовта. Хората едва сега започватъ да изучаватъ Божиата Любовъ и да я прилагатъ. Това, отъ което страдатъ, е човѣшката и животинската любовъ. Тѣ създаватъ голѣми мжнотии, страдания и противоречия. Божиата Любовъ, обаче, освобождава човѣка отъ страданията и противоречията. Който носи свещения огънь въ себе си, той е придобилъ любовта въ душата си. За такъвъ човѣкъ се отнася стихътъ: „И вдъхна Богъ дихание въ него, и той стана жива душа.“

Кое е отличителното качество на човѣка, който носи свещения огънь въ себе си?—Той гори и не изгасва. Той носи новъ животъ въ себе си. Обаче, не всѣки огънь е Божественъ. И барутътъ, и динамитътъ се запалватъ и горятъ, но тѣхната запалка се отличава отъ запалката на свещения огънь. Стремете се да запалите Божествения огънь въ сърдцето си.

Ще кажете, че познавате този огънь. Не е достатъчно само да го познавате, но трѣбва да го имате, да гори той въ васъ. Не е достатъчно само да разбирате музиката, но трѣбва да свирите. Истинското знание е, когато човѣкъ самъ може да свири, да прави нѣщата, да знае да живѣе правилно. Не е достатъчно само да разбирате своето естество, но трѣбва да го управлявате. Животинското естество трѣбва да се подчини на човѣшкото, а човѣшкото — на Божественото. Станете ли господари на животинското си естество, вие можете да влѣзете въ новия животъ, да бъдете ученици на Великата школа на живота.

„Богъ, прочее, като презираше времената на невежеството, сега повелява на всичкитѣ чловѣци навсѣкжде да се покаятъ. Защото е отредилъ день, въ който ще сѣди вселената праведно чрезъ чловѣка, когото е опредѣлилъ, и даде увѣрение на всичкитѣ, като го възкреси отъ мъртвитѣ.“ (—30, 31 ст.). Подъ „човѣкъ“ се разбира съвѣстътъ, съзнанието, Божественото въ насъ, което ни сѣди. То показва, че пѣтътъ, по който вървимъ, не е правъ. То вижда и онѣзи погрѣшки, които другитѣ не виждатъ.

„А тѣ, като чува възкресението на мъртвитѣ, едни се ругаеха, а други рекоха: За това пакъ щемъ те слуша.“ (— 32 ст.). Който живѣе въ животинското, е мъртавъ. За да възкрѣсне, той трѣбва да стане господаръ на животинското си естество и да прояви Божестве-

ното Начало. Днесъ отъ всички се иска съзнателна, разумна работа. Нѣкои не успѣватъ въ живота си, защото очакватъ на богатството на баща си. И това е добро, но какво ще правите, ако баща ви не е оставилъ външно богатство? Ще се вирегнете на работа. Богъ е вложилъ въ всѣки човѣкъ богатство, което трѣбва да се обработва. На всѣки е даденъ най-малко по единъ талантъ, но той може да се увеличи. Не бждете лениви, като онзи слуга, на когото господарьтъ далъ единъ талантъ, а той го заровилъ въ земята. Ще кажете, че човѣкъ не се нуждае отъ много знания. Важно е, че всѣки се нуждае отъ знание, което трѣбва да се прилага. Истинско, положително знание е нужно на човѣка.

Христосъ казва: „Ако не се родишъ из-ново, не можешъ да влѣзешъ въ Царството Божие.“ Ражда се човѣшкото, а животинското се преражда. Тѣй щото, не мислете за прераждането, но за новораждането, за което говори Христосъ. „Роденото отъ плътта е плътъ, а роденото отъ Духа е духъ.“ Родениятъ отъ Духа грѣхъ не прави и не умира. Роденото отъ плътта, т. е. животинското, грѣши и умира, затова трѣбва да се преражда. Родениятъ отъ Бога се въплѣтява, нито се ражда, нито преражда. Работете върху себе си да се новородите отъ Духъ и вода, вѣчно да живѣете.

Имайте вѣра въ Божественото, което живѣе въ васъ. Само така Богъ ще бжде на

ваша страна. Благословени сте, ако вървате въ
онова, което Богъ е вложилъ въ васъ.

— Божиятъ Духъ носи всички-
тъ блага на живота.

*

16. Утринно Слово отъ Учителя, държано на
5 януарий, 1936 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Топлината на любовта

Размишление.

Животът на съвременнитъ хора е пъленъ съ противоречия: лични, семейни, обществени, религиозни и политически. Дето има животъ, всѣкога ще има и противоречия. — Не може ли да се махнатъ? — Днесъ не може. — Кога ще се махнатъ? — Нѣкога. Даже природата, която е разумна и богата съ възможности, не ги премахва. Тя знае, че тѣ сж необходими за развитието на човѣка. Отъ човѣка зависи да бжде свободенъ отъ противоречията на живота. Въ каквото вѣрва, това става. Ако вѣрва въ това, което сжществува, него ще придобие; ако вѣрва въ това, което не сжществува, ще изпадне въ голѣми противоречия. — Защо е така? — Защото не може да бжде другояче. Каквито обяснения да се даватъ за противоречията, все необяснени оставатъ. Защо сж убили еди-кого си? Много обяснения ще се дадатъ, но нито едно отъ тѣхъ не помага на убития. Никой не може да му върне живота. Обясняватъ, напримѣръ, защо нѣкой човѣкъ е обранъ. Тѣзи обяснения не го ползуватъ, никой не връща паритъ му.

*) Деянията на апостолитъ, 24 гл.

Истинско обяснение е това, което изправя нѣщата. Има смисълъ да дадешъ обяснение за нѣщо, което е станало, ако можешъ да го изправишъ. Стане ли нещастие, първо го поправи, а после дай обяснение, защо е станало.

Защо сжществува злото въ свѣта? Не питай, защо сжществува злото, но питай, защо си го допусналъ въ себе си. Следъ това не се мжчи да го изхвърлишъ, или да се боришъ съ него, но погрижи се да го ограничишъ. Не давай възможность на злото въ тебе да се шири. Обаче, речешъ ли да се боришъ съ него, то ще те победи. То е силенъ, уменъ противникъ,, мжно ще се справишъ съ него. И злото има право да сжществува, както и доброто. Важно е да не се даватъ условия на злото да се проявява. Нѣкой се оплаква, че като турилъ крака си въ циментовата каша, втвърдилъ се и не могълъ да го освободи. Той счита цимента за зло, което му създава противоречие и търси вината въ онзи, който направилъ кашата. Вината не е нито въ онзи, който направилъ цимента, нито въ онзи, който направилъ кашата. Вината е въ тебе. Защо влѣзе въ кашата? Ти трѣбваше да бждешъ внимателенъ, да не стѣпвашъ тамъ. Въ живота циментътъ има практическо приложение. Вмѣсто да пренасяшъ голѣми блокове отъ едно мѣсто на друго, по-добре сучкай суровитѣ камъни на прахъ, опечи ги въ специална пещъ и ги продавай като циментъ за строежъ. А ти, който минавашъ край по-

стройката, внимавай да не загазишъ въ нѣкоя каша. — Защо огрубяватъ ржцетъ на онѣзи, които работятъ съ циментъ? Не може ли да не става това? — Не може. Естеството на цимента е таково. Който работи съ него, все ще пострада, повече или по-малко. Каквито обяснения да се даватъ отъ ученитъ за свойствата на цимента, нищо не може да ги измѣни. Както и да работишъ съ него, свойствата му оставатъ неизмѣнни. Щомъ го пипашъ, ржцетъ ти непременно ще огрубѣятъ.

Като се говори за свойството на цимента да се втвърдява, дохождаме до въпроса, защо погрѣшкитъ трѣбва да се изправятъ навреме. Ако туришъ ржката или крака си въ цимента и го извадишъ веднага, само ще се оцапашъ. Ще вземешъ вода и ще се измиешъ. Погрѣшката е леснопоправима. Оставишъ ли крака си 10-12 ч. въ циментовата каша, той ще се втвърди. Погрѣшката е мъчнопоправима. Пакъ ще извадишъ крака си, но ще изгубишъ повече време, срѣдства, и ще си причинишъ поголъми страдания. Пазете се отъ погрѣшки! — Защо не трѣбва да се правятъ погрѣшки? — За да не се намѣрите въ мънотиите при изправянето имъ. Казвамъ: Не правете погрѣшки, т. е. не туряйте мислитъ, чувствата и желанията си въ циментовата каша, да не се циментиратъ. Не ги дръжте дълго време тамъ, за да не се втвърдятъ. Ако случайно кракътъ ви попадне въ тази каша, бързо го извадете

навънъ и се отдалечете на нѣколко метра, за да бъдете свободни.

И тъй, за да се справяте съ противоречията, трѣбва да имате ясна представа за тѣхъ. Ще кажете, че всички хора грѣшатъ. — Това не оправдава никого. Една капка вода, сама по себе си, е полезна. Като падне върху растението, тя го освежава. Обаче, ако милиони капки паднатъ върху растението, тѣ могатъ да го удавятъ. Тѣй щото, ако единъ човѣкъ грѣши, неговата погрѣшка не е опасна; ако всички хора грѣшатъ, ще си пакостятъ едни на други. Погрѣшките имъ ще образуватъ морета и океани, въ които цѣлото човѣчество може да се удави. Голѣмитѣ порои и наводнения изкореняватъ дървета, събарятъ къщи, отнасятъ добитѣкъ и хора.

Какъ трѣбва да се предпазвате отъ наводненията въ организма си? Както въ природата ставатъ наводнения, така сжщо ставатъ и въ организма. Когато въ организма се събере много вода, която не може да се асимилира, тя произвежда различни болести: водянка, плевритъ и др. Това показва, че болниятъ се влюбилъ въ водата. Не се влюбвайте въ водата, за да можете правилно да я асимилирате. Всѣко влюбване причинява известна аномалия въ организма: въ чувствата, въ мислитѣ и въ желанията на човѣка. Аномалиитѣ причиняватъ болезнени състояния въ организма, и човѣкъ започва да боледува и страда. Той излиза вѣнъ отъ законитѣ и порядѣка на природата.

И тъй, противоречията въ живота се дължатъ на неправилнитѣ отношения между доброто и злото. Ето защо, не се влюбвайте нито въ доброто, нито въ злото. Влюбишъ ли се въ тѣхъ, тѣ ще ти дадатъ такива уроци, за които ще платишъ скъпо. Прилагай доброто, безъ да се влюбвашъ въ него. Работи съ злото предпазливо, както опигниятъ химикъ работи съ киселинитѣ. Ще кажете, че човѣкъ е дете въ живота, не може да се обвинява за погрѣшкитѣ си. Не може да се обвинява, но не може и да се оправдава. Да оправдавашъ човѣка, това значи, да му направишъ временна услуга. После той самъ трѣбва да свърши работата си. Следователно, не се оправдавай за погрѣшкитѣ си, защото, рано или късно, ти трѣбва да ги изправишъ. Нѣщата могатъ да се отложатъ за известно време, но не могатъ да се избѣгнатъ завинаги.

Злото е красива мома или красивъ момъкъ. То изгаря всѣки, който се докосне до него. Много моми и момци, майки и бащи сж изгорени отъ злото. Бедни и богати, учени и прости сжщо сж изгорени отъ злото. Какъ е станало изгарянето? — Като се влюбили въ злото. За да не изгаряте, не се влюбвайте въ злото, не му пишете любовни писма, не съдайте съ него на обща трапеза. По-добре остани самъ, въ уединение, отколкото да бждешъ въ обществото на злото. Какво ще направи вълкътъ, като срещне овцата? Той ще я пита, отде иде, кжде отива, какъ се казва

и неусѣтно ще я нападне и изяде. Какво ще направи крадецътъ, като види богатия търговецъ? Той ще се запознае съ него, ще го пита за здравето му, за работитѣ му, докато неусѣтно го обере и изчезне.

Запитали единъ отъ мъдрецитѣ на Египетъ, какво представя злото. Той стисналъ устата си и нищо не отговорилъ. На сжщия въпросъ Христосъ отговаря: „Не противи се на злото!“ Срещнешъ ли го нѣкъде, мини край него, поздрави го и върви напредъ. Речешъ ли да се боришъ съ него, ще си навлѣчешъ такова страдание, отъ което главата ти ще побѣлѣе. Повечето отъ съвременнитѣ хора сж непризнати герои, които се борятъ съ злото. Който се опиталъ да се бори съ злото, той всѣкога билъ тъпканъ отъ него. Предназначението на човѣка е да работи за доброто, а не да се бори съ злото. Какъ ще се боришъ съ една стохиядна армия, добре въоръжена и обучена? Ти излизашъ самъ срещу толкова хиляди души, които всѣки моментъ ще те унищожатъ, и нищо нѣма да остане отъ тебе. Колкото можешъ да се боришъ съ злото, толкова и съ стохиялната армия. Не предприемай работи, които не сж по твоитѣ сили. Не е позволено на човѣка да се бори съ злото. За предпочитане е да се свържешъ съ тѣзи сто хиляди души чрезъ доброто, отколкото съ злото. Голѣма сила е злото. Ако искашъ да воювашъ, бори се съ грѣха, съ слабоститѣ и пороцитѣ въ себе си,

а не съ злото. Не оставяй то да те управлява. Стани господарь на злото, а слуга — на доброто. Познай злото, безъ да се свързвашъ съ него.

Като се говори за злото, това не значи, че трѣбва да се страхувате отъ него. Важно е да не се борите съ злото, за да не изпаднете въ положението на петгодишно дете, което излиза да се бори съ 25 годишенъ момъкъ, който е трениранъ въ изкуството да се бори. Като погледне къмъ детето, момъкътъ казва: Съ деца не се боря. Така казва и злото: Съ деца, съ слаби и немощни хора не се боря. Велика сила е злото! Смѣшно е да се бори слабиятъ съ него. Той трѣбва да отстъпи мѣстото си на силния, да се бори съ злото.

Мнозина се запитватъ, защо Богъ допусналъ злото. Това е единъ отъ неразрешенитъ въпроси. Каквито обяснения да се дадатъ за него, той пакъ ще остане неразбранъ. Неразбранитъ въпроси иматъ отношение къмъ бж-дещето. Днесъ трѣбва да се занимавате съ въпроси, които сж близки до васъ, които могатъ да се разбератъ и приложатъ. Ще каже нѣкой, че злото трѣбва да се победи. Обаче, досега никой не го е победилъ. Който се е борилъ съ злото, на прахъ се е превърналъ, нищо не е останало отъ него. Да се боришъ съ злото, това е все едно, да се боришъ съ цѣлия свѣтъ. Можешъ ли да издържишъ тази борба? Силно е злото, но и то има една слаба страна, а именно: не може да издържи

на топлината на любовта. Единственото нѣщо, което може да ви запази отъ злото, това е топлината на любовта. Тя е щитътъ, съ който можете да се браните. Най-малката топлина на любовта е въ състояние да ви запази отъ злото. То бѣга отъ нея като отъ чума. Значи, единствениятъ неприятелъ на злото е топлината на любовта. Какъ трѣбва да се прояви и запази топлината на любовта? За това има правила, но тѣ сж колкото прости, толкова и сложни. Затова не мисли върху неразбаното. И не носи това, което не можешъ да носишъ.

Често хората се запитватъ, какъ може да се спаси свѣтътъ. — Това не е работа на хората. Който е създалъ свѣта, Той има грижа за него. При това, свѣтътъ не се нуждае отъ спасяване. Ако трѣбва нѣкой да се спасява, това е човѣкътъ. Въпрѣки това, ние не се занимаваме съ сегашното състояние на човѣка. Че нѣкой страда, това не е предметъ за разискване. Днесъ страда, утре ще се радва. — Защо страда човѣкъ? — И това е неразрешенъ въпросъ. Много обяснения могатъ да се дадатъ, но като страда, човѣкъ пакъ се пита, защо идатъ страданията. Който мълчи, лесно разрешава въпроситѣ си. Започне ли да говори, безъ да може да си помогне, той прилича на палавитѣ деца, които драсватъ кибритъ и палятъ сламата въ плѣвника. Щомъ видятъ, че отъ плѣвника излиза пламтъкъ и димъ, почватъ да бѣгатъ. Защо не е герой, да остане въ плѣвника и тамъ да гледа огъ-

ня, а трѣбва да бѣга? Важно е да съзнае, че е направилъ погрѣшка и да се опита да я изправи, а не да бѣга. Мжчно се изправятъ погрѣшкитѣ, но чрезъ усилия, следъ време и това се постига. Всички хора, всички народи грѣшатъ, но не могатъ веднага да изправятъ погрѣшкитѣ си. Тѣ съзнаватъ, че има нѣщо криво въ живота имъ; съзнаватъ, че има известенъ редъ, известна законность, която нарушаватъ, но, въпрѣки това, не могатъ да възстановятъ този редъ и законность. Има единъ свѣтъ на пълна хармония, на редъ и порядъкъ, но мжчно се влиза тамъ. Който иска още днесъ да влѣзе въ този свѣтъ, трѣбва да съблѣче старата си дреха и да облѣче нова.

Следователно, когато иска нѣщо, човѣкъ трѣбва да бжде готовъ за него, да се ползува разумно отъ новитѣ условия. Може ли говедарьтъ да направи говедата си философи? Това е невъзможно. — Отъ какво се нуждаятъ говедата? — Отъ свобода. Говедарьтъ трѣбва да хвърли тоягата си и да ги пусне на свобода. Хората мислятъ, че говедата не могатъ да пасатъ безъ говедарь. Въ интереса на хората е да пасатъ говедата, за да ги използватъ. Докато човѣкъ изкарва говедата на паша, нито той придобива нѣщо, нито тѣ се ползватъ отъ него. Не е завидна службата на говедаря. Що се отнася до говедата, тѣ сами могатъ да пасатъ, да пиятъ вода, да излизатъ и да се връщатъ въ оборитѣ си.

Днесъ всички хора се намиратъ предъ злото. Какво трѣбва да правятъ? — Едно отъ дветѣ: или да проявятъ любовта си, или да бѣгатъ. Ако иматъ топлината на любовта въ сърдцето си, злото ще отстѣпи; ако нѣматъ тази топлина, нека бѣгатъ далечъ отъ него, да не ги смаже. Злото мачка всѣки, който не носи топлината на любовта въ себе си. Ще кажете, че не разбирате, какъ трѣбва да прилагате топлината на любовта. Наистина, този въпросъ е неразбранъ, но и злото, и доброто сж мжчни за разбиране.

Представете си, че между десетъ млади момци влѣзе една красива мома. Какво ще правятъ момцитѣ?—Тѣ ще се скаратъ и сбиятъ за красивата мома. Всѣки ще иска да задържи момата за себе си. Ако момцитѣ и момата не сж разумни, ще се сбиятъ. Това показва, че тѣ даватъ пътъ на злото. Ако сж разумни и познаватъ законитѣ на живота, всѣки отъ тѣхъ ще отстѣпи момата на другитѣ и нѣма да се биятъ. Така трѣбва да постѣпватъ хората, ако сж гладни и разполагатъ само съ единъ хлѣбъ. Десетъ души сж тѣ, а хлѣбътъ е единъ. Вмѣсто да се биятъ за него, по-добре всѣки да го отстѣпи. Разумниятъ знае, че нѣкъде го чака единъ хлѣбъ. Ако тукъ не получи нищо, отъ друго мѣсто ще му се даде. Ще кажете, че слабиятъ отстѣпва. Така е въ животинското царство, дето правото е на силния. Обаче, въ човѣшкото царство разумниятъ и силниятъ отстѣпва. Бждете разумни и отстѣп-

вайте предъ злото, за да не ви смачка и унищожи. Когато влакътъ минава, не стойте на релситѣ. Като замине, може спокойно да стоите на релситѣ. Обаче, видите ли, че иде вторъ влакъ, пакъ бѣгайте настрана. Има време да стоите на релситѣ. Щомъ иде злото, трѣбва да отстѣпите, да му направите пѣтъ, то да мине. Това значи, да прилагате любовта и да се ползвате отъ нейната топлина. Знание е нужно на хората — истинско, положително знание. Днешното знание може да имъ проправи само една трета отъ пѣтя, дветѣ трети оставатъ непроправени. Придобие ли истинското знание, вие ще направите цѣлия си пѣтъ и ще станете господари на себе си.

Въ 24. глава отъ „Деяния на апостолитѣ“ се говори за апостолъ Павелъ, когото евреитѣ хванали като проповѣдникъ на Христовото учение — нова, опасна ересь, споредъ тѣхъ. Самъ Павелъ не билъ освободенъ отъ заблужденията на евреитѣ. Той влѣзълъ въ храма да се очисти. Когато запитали Христа, кжде трѣбва да се покланя човѣкъ, на тази гора, или въ Ерусалимъ, Той отговорилъ: „Нито на тази гора, нито въ Ерусалимъ. Богъ е Духъ и които Му се кланятъ, въ духъ и истина трѣбва да Му се покланятъ.“ Обаче, Павелъ забравилъ това и отишълъ въ Ерусалимъ, тамъ да се поклони и очисти. Той искалъ да привлече евреитѣ къмъ християнството, но тѣ го хванали и турили въ затворъ. За да го освободи Феликсъ му пои-

скалъ пари за откупъ. Павелъ нѣмалъ пари и не можалъ да се откупи, поради което останалъ въ затвора. Така Феликсъ угодилъ на евреитѣ. Ще кажете, че тѣзи нѣща, които станали преди две хиляди години, нѣматъ никакво отношение къмъ васъ. Питате се, не можели Павелъ да постѣпи по другъ начинъ, да не го турятъ въ затворъ. Можа, но постѣпи така, че трѣбваше да го затворятъ. И Феликсъ можа да го пусне отъ затвора, но искаше затова пари. Феликсъ вика Павла при себе си и му казва: Хубаво е това учение, но при сегашнитѣ условия не може да се приложи. И съвременнитѣ хора иматъ нови идеи, но като ги изнесатъ предъ свѣта, едни имъ казватъ, че не е дошло времето за тѣхъ; други казватъ, че сж празни приказки. Не е така: нито сж празни приказки, нито сж прежде временно дошли, но хората не искатъ да се освободятъ отъ заблужденията си. И апостолъ Павелъ, който проповѣдваше Христовото учение, имаше известни заблуждения, които го спѣваха.

Задача на човѣка е да различи сжщественото отъ несжщественото и да върви въ пѣтя на реалността. Дървото има много органи, които изпълняватъ специфична служба. Всѣки органъ е важенъ и необходимъ. Каква е ролята на листа? Чрезъ листата дървото диша. Много листа му сж нуждни, а не само единъ. Остане ли само единъ листъ, дървото изсѣхва. Следователно, не оставяйте само съ

една мисъл въ ума си и съ едно чувство въ сърдцето си. Казва се, че човѣкъ трѣбва да има една основна мисъл но, за да се развива, тя се нуждае още отъ много мисли. Сжщественото е основа на нѣщата, а несжщественото — условие за проява на сжщественото. Като си служи и съ едното, и съ другото, човѣкъ се домогва до цѣлокупния животъ. За това той трѣбва да започне отъ малкото, отъ живота на листа и постепенно да отива къмъ цѣлото. Като изучите службата на листа, ще изучавате службата на пжпката, на малкитѣ клончета, на голѣмитѣ клоне, на стѣблото, на цвѣта и плода. Само така ще имате ясна представа за цѣлото дърво, което обхваща живота на отдѣлнитѣ органи.

Нѣкой казва: Азъ съмъ българинъ и ще живѣя като българинъ. Другъ казва, че е англичанинъ и ще живѣе като англичанинъ. Трети е германецъ и ще живѣе като германецъ и т. н. Какво представятъ българинътъ, англичанинътъ, германецътъ и останалитѣ народности? Тѣ сж листа на дървото на живота. Изсъхнатъ ли, нищо не остава отъ тѣхъ. Ето защо, всѣки трѣбва да живѣе като човѣкъ, а не като личностъ отъ известна народность. — Какъ ще живѣе като човѣкъ? — Споредъ законитѣ на живата природа. Човѣкъ е онзи, който е въ съгласие съ реда и порядъка, съ законитѣ на разумната природа. Само така, той ще бжде далечъ отъ противоречията.

Кога се явяватъ противоречията? — Когато трѣбва да се плащатъ дълговетѣ. Какво ще бжде положението на сина, ако трѣбва да плаща дълговетѣ на баща си? Най-малкото наследство да вземе, той се нагърбва и съ дълговетѣ му. Добре е, ако придобивката е по-голѣма отъ дълга. Какво ще прави, обаче, ако дългътъ е голѣмъ, а наследството малко? Нищо друго не му остава, освенъ да се отрече отъ баща си. Бащата оставилъ на сина си дългъ отъ десетъ милиона. Не се изплаща лесно такава сума. Трѣбва да спечели десетъ тегления на лотария, билетъ отъ единъ милионъ лева, за да плати дълга на баща си. Такова щастливо съчетание е невъзможно. Съ честенъ трудъ не може да спечели десетъ милиона. Значи, трѣбва да се откаже отъ баща си, за да се освободи отъ дълговетѣ му. Който живѣе по закона на любовта, има възможность да изплати дълга на баща си. Какъ ще стане това? Кредиторътъ на бащата е богатъ банкеръ, който има добра, красива дъщеря. Синътъ е младъ, уменъ момъкъ. Банкерътъ го харесва за свой зетъ и казва: Давамъ дъщеря си за твоя жена, ако живѣешъ съ нея добре, безъ да ѝ кажешъ обидна дума. Ако си готовъ да подпишешъ това задължение, ще ти дамъ дъщеря си; не се ли наемашъ да го изпълнишъ, не ти давамъ дъщеря си. Тогава ще се задължишъ да платишъ полицата на баща си.

Така постъпва и природата, като кредиторъ. Всички хора сж длъжници на природата, най-малко съ десетъ милиона лева. Ако се задължите да живѣете споредъ нейнитѣ закони, тя е готова да прости дълга ви. Не живѣете ли споредъ законитѣ ѝ, нищо друго не остава, освенъ да се нагърбите съ десетки и стотици години да плащате. Да се откажете отъ нея, това е невъзможно. То е все едно, да подпишете смъртната си присъда.

Сега азъ не искамъ да ви определямъ, какъ трѣбва да живѣете. Ще живѣете — ще мислите, ще чувствувате, както искате и разбирате. Докато сте въ стадо, ще живѣете и ще се движите по онзи пѣтъ, по който ви води главатарътъ. Останете ли сами, ще разчитате на себе си. Сами ще си търсите пѣтя, сами ще намѣрите щастieto си. Докато сте въ ятото, ще следвате неговитѣ закони. Посилнитѣ ще вървятъ напредъ и ще ръководятъ по-слабитѣ. Така едни-други ще си помагатъ.

И тъй, когато се срѣщатъ силенъ и слабъ човѣкъ, тѣ лесно се разбиратъ. Силниятъ помага на слабия, а слабиятъ го слуша и изпълнява заповѣдитѣ му. Обаче, срещнатъ ли се двама души, еднакво силни, тѣ веднага започватъ да спорятъ. Ако сж учени, спорятъ върху истинността на известни теории. Това показва, че тѣ живѣятъ на физическия свѣтъ. Споръ сжществува на физическия свѣтъ. Всѣки иска да се прояви, да вземе надмощие, но, вмѣсто това, той започва да спори. Много

естествено. Физическият свѣтъ е пѣленъ съ препятствия. Затова, като стане въпросъ за работа, ще взематъ здравия, а не болния. Болния турятъ въ болница, а здравия — на работа. Казватъ му, какво трѣбва да направи, и го оставятъ свободенъ. Като свършатъ работата си, и двамата ще бждатъ доволни. Работи съ най-силнитѣ си мисли и чувства, а слабитѣ остави на почивка, да заякнатъ. Срещнешъ ли такъвъ човѣкъ, не го учи, какъ трѣбва да работи. Какви уроци ще давашъ на способния музикантъ или художникъ? Тѣ сж имали учители, а сега вече сж учители на себе си.

Какво е нужно на съвременнитѣ хора? — Да излѣзатъ вѣнъ отъ затворитѣ, на свобода, да дишатъ чистъ въздухъ. Какво ще стане съ хората, ако влѣзатъ въ херметически затворенъ замъкъ? Първия день ще се чувствуватъ добре, но колкото повече минава времето, въздухътъ става нечистъ, и тѣ се оплакватъ отъ главоболие, виене на свѣтъ и т. н. — Какво имъ недостига? — Въздухъ. Следователно, ограничителнитѣ условия, при които живѣятъ хората, се дължатъ на отсъствието на въздухъ. На това се дължи голѣмото безпокойство и тревоги, които тѣ преживяватъ. Отворете прозорцитѣ си, да влѣзе чистъ въздухъ отвѣнъ, и безпокойството, само по себе си, ще изчезне. Чистъ въздухъ и топлина на любовта липсватъ на хората.

Днесъ всички говорятъ за нови идеи. Обаче, новитѣ идеи не сж за всички умове. Както обучащата на едного не сж удобни за другиго, така и новитѣ идеи не прилѣгатъ на всѣки умъ. Обучарьтъ казва, че прави хубави обуча. По какво се познава това? По обучащата, които прави на своитѣ клиенти. Това още не показва, че и моитѣ обуча ще бждатъ хубави. Азъ ще кажа мнението си само тогава, когато и на мене направи удобни и хубави обуча. При това, добриятъ майсторъ, като взема мѣрка на крака, трѣбва да има предъ видъ и съ какви чорапи ще ги носи клиентътъ: вълнени, памучни или копринени. Ето защо, когато изнасяте една идея предъ хората, трѣбва да имате предъ видъ нѣколко условия: предъ какви умове я изнасяте и какъ ще я възприематъ. Една идея е ценна за човѣка тогава, когато прилѣга на неговия умъ. Това значи, да има той прави възгледи за живота.

Съвременниятъ свѣтъ е пълненъ съ нови идеи, но, въпрѣки това, хората не сж довольни — все имъ липсва нѣщо. — Какво имъ липсва? — Любовь къмъ Бога. Възлюбете Бога, и вие ще бждете щастливи и довольни. — Какъ и кжде ще Го намѣримъ? — Тръгнете по свѣта да търсите най-добрия, най-разумния и най-любеция човѣкъ. Като го намѣрите, той ще ви покаже, кжде е Богъ. Той е най-близо до Бога. Изобщо, търсете най-добритѣ хора, най-добритѣ майстори. Тѣ ще ви посочатъ правия пътъ. — Какъ ще познаемъ, кой човѣкъ е

най-добър? — Ще опитвате, ще го изучавате. Какъ познавате най-доброкачествената свѣщъ? Ако имате сто свѣщи, ще запалите една отъ тѣхъ и ще видите, можете ли да четете свободно на свѣтлината ѝ. Ако не можете да се ползвате отъ свѣтлината ѝ, ще я изгасите и ще запалите втора, трета, четвърта свѣщъ и т. н. Онази свѣщъ, при свѣтлината на която четете и разбирате всичко, е най-добра за васъ. Следователно, дръжете се за онази ваша мисълъ, която хвърля свѣтлина на пѣтя ви. Дръжете се за онова ваше чувство, което ви дава топлина и импулсъ въ живота. Дръжете се за онази ваша постѣпка, която внася сила въ организма ви и усилява волята ви. Тази мисълъ, това чувство и тази постѣпка сж най-важни за васъ. Тѣ сж стѣблото на вашето дърво, около което всички останали мисли, чувства и постѣпки се обединявятъ. То ги организира.

Любовта къмъ Бога разрешава всички въпроси. Безъ тази любовъ човѣкъ все ще се оплаква отъ нѣкакъвъ недоимѣкъ. Той диша, но дробоветѣ му не сж достатъчно здрави, поради което не поема толкова въздухъ, който да пречисти кръвта му. Той се храни, но стомахътъ му е слабъ, не може да извършва правилно храносмилането. Тази е причината, дето той често е неразположенъ, натѣква се на мжчнотии и противоречия. Мозѣкъ имашъ, дробове имашъ, стомахъ имашъ, но, въпрѣки това, страдашъ и си недоволенъ отъ живота.

Неразположението ви се отразява върху отношенията ви към хората, затова ги дѣлите на приятни и неприятни.

Кои хора ви сж приятни, и кои — неприятни? Всѣки човѣкъ, който ви желае доброто и работи за васъ, помага ви въ науката, въ всички ваши предприятия, той ви е приятенъ и го обичате. Онзи, който не мисли за васъ, не ви помага, не работи за вашето добро, не ви е приятенъ и не го обичате. Сжщо така и вие сте приятни и обични на онѣзи, за доброто на които работите. Затова е казано въ Писанието, че Богъ люби онзи, който изпълнява волята Му и Го обича. Ето защо, нѣма човѣкъ на земята, който да не люби Бога, безразлично, дали съзнава това, или не. Богъ е Онзи, Който помага на човѣка и работи за неговото добро. Невъзможно е да не обичашъ онзи, който те обича. Ще дойде день, когато всички хора ще обичатъ Бога съзнателно. Щомъ обичатъ Бога и Го познаватъ, тѣ ще обичатъ всички хора и всички живи същества. Нѣма живо същество на земята, въ което Богъ да не работи. Ще дойде день, когато човѣкъ ще обича живота въ цѣлата природа, отъ най-малкитѣ същества до най-големитѣ. Това значи, да живѣе човѣкъ съ радостъ и благодарностъ, съ готовностъ да помага на слабитѣ и страдащитѣ. Човѣкъ може да помага съ мисълта си, но не всички сж развили тази способностъ. Силна мисълъ е нужна, за да се помага на хората.

Коя мисълъ е силна? Кои сж отличителнитѣ ѣ качества? — Чистота и яснота. Тази мисълъ наричаме още права. Който има такава мисълъ, може съ успѣхъ да учи хората и да имъ проповѣдва. Неговата мисълъ е като огъня: нечиститѣ нѣща стопява и изгаря. Който мине презъ този сгънь, стопява се, пречиства се и започва да свѣти. Тази мисълъ лѣкува болни, отваря затвори и освобождава затворниците. Тя възкресява и мъртви. По въздействието на мисълъта на човѣка върху васъ познавате, какво учение носи той. Всѣко учение, което може да те пречисти да свѣтнешъ, е право. Не може ли да направи това, стой далечъ отъ него. Учение, което показва, какви трѣбва да бждатъ отношенията ти къмъ сжществата отъ физическия, духовния и умствения свѣтъ, е право учение. То примирява хората съ Бога и ги напжтва къмъ необятната любовъ на козмоса.

Възлюбете Бога и мислете за Него така, както Той мисли за васъ! Той има предъ видъ всички живи сжщества и имъ помага. Той вижда и разбира страданията имъ и търси удобенъ случай да ги освободи отъ тѣхъ. На всѣки човѣкъ Богъ казва, какъ да работи. На свещеника казва да проповѣдва и живѣе добре. На сждията, да сжди справедливо и да бжде снисходителенъ. На учителя, да учи ученицитѣ си добре. На господаря, да се отнася добре съ слугата си. На слугата, да работи добросъвѣстно и съ любовъ. На майката и на бащата,

танътъ се съмнявалъ въ думитѣ на ходжата и решилъ да го изпита. За тази цель, той поканилъ единъ день ходжата и грѣцкия патриархъ на гости въ двореца, да си поговорятъ за духовни работи. Като поприказвали известно време, султанътъ заповѣдалъ на единъ отъ слугитѣ си да донесе въ единъ голѣмъ сждъ прѣсно, топло млѣко и хлѣбъ, да закуси заедно съ гоститѣ си. Слугата изпълнилъ заповѣдта на султана, донесълъ млѣкото и хлѣба. Седнали тримата да ядатъ, пръвъ султанътъ надробилъ хлѣба си, а следъ него и двамата духовници. Следъ това султанътъ взелъ голѣма лъжица и така разбъркалъ млѣкото, че хапкитѣ на тримата се смѣсили. Тогава той се обърналъ къмъ гоститѣ съ думитѣ: Нека всѣки вземе лъжицата и яде само отъ своитѣ хапки. Ходжата очудено запиталъ: Какъ ще познаемъ, кои хапки сж мои, и кои — на патриарха? Султанътъ казалъ: Ако не знаешъ, кои хапки сж твои, отде ще знаешъ, какво прави Богъ всѣки моментъ? Ако не разбирате малкитѣ работи, какъ ще разберете голѣмитѣ? Вѣрвайте въ това, което сами можете да провѣрите. Ако вѣрвате въ възможнитѣ нѣща, ще имате реални резултати; ако вѣрвате въ невъзможнитѣ нѣща, и резултатитѣ ви ще бждатъ такива.

Желая, всички да вѣрвате въ това, което е, а не въ това, което не е. Вѣрвайте въ Бога и въ топлината на Неговата любовъ. Вѣрвайте въ Бога и вѣрвете напредъ! Днесъ, или нѣкога,

Той ще ви се открие. Тогава ще се убедите, че думитѣ ми сж вѣрни. Сега още не сте провѣрили думитѣ ми и ще останете на особено мнение. Ще дойде день, когато и вестниците ще пишатъ за това, което сега говоря. Макаръ че още не сте провѣрили истината, не казвайте, че думитѣ ми не сж вѣрни. Провѣреното приемете въ себе си, а непровѣреното оставете настрана, да чака времето си. Истина е това, което повдига духа, разширява душата, просвѣщава ума и облагородява сърдцето. Реално е това, което работи за тебе.

Христосъ каза: „Азъ съмъ пжтьтъ, истината и животътъ.“ По-точно казано: Азъ съмъ провѣрениятъ пжтъ, провѣрената истина и провѣрениятъ животъ. Който върви въ този пжтъ, ще разреши всички противоречия въ живота си. Тогава всички хора ще се ползватъ еднакво отъ благата на провѣрения и опитанъ пжтъ, на провѣрената и опитана истина, на провѣрения и опитанъ животъ.

— Божиятъ Духъ носи всичкитѣ блага на живота.

*

17. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 12 януарий, 1936 г. 5 ч. с. София. — Изгрѣвъ.

Съдържание

	стр.
1. Тритѣ родословия	3
2. Развълнуваното море	23
3. Двата порядѣка	49
4. Фарисеи и садудеи	64
5. Степени на разбиране	82
6. Източникѣ на знанието	97
7. Герои	123
8. Свещениятѣ огънь	140
9. Вътрешниятѣ законѣ	160
10. Доволството.	183
11. Огънь на пречистване	206
12. Тритѣ книги	226
13. Копринениятѣ конецѣ	255
14. Земята като училище	286
15. Причини за страданията	314
16. Знаяниятѣ Богѣ	335
17. Топлината на любовта	353